

	RESMÎ GAZETE SAYISI: 25886	RESMÎ GAZETE TARİHİ: 25.07.2005
DEĞİŞİKLİK:	RESMÎ GAZETE SAYISI: 25990	RESMÎ GAZETE TARİHİ: 11.11.2005
	RESMÎ GAZETE SAYISI: 26011	RESMÎ GAZETE TARİHİ: 02.12.2005
	RESMÎ GAZETE SAYISI: 26088	RESMÎ GAZETE TARİHİ: 22.02.2006
	RESMÎ GAZETE SAYISI: 26190	RESMÎ GAZETE TARİHİ: 06.06.2006

Kamu İhale Genel Tebliği

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM 4734 SAYILI KAMU İHALE KANUNU

I- 4734 sayılı Kanunun Kapsamına İlişkin Hususlar

II- Kanun Kapsamında Yer Almayan Tüzel Kişilikler

- A. 4734 sayılı Kanunun 2 nci Maddesinin İkinci Fıkrasında Belirtilen İdareler
- B. Diğer Tüzel Kişilikler
- C. İdarelerin Kamu Kaynağı Kullanımını Gerektirmeyen İşleri
- D. İdareler Arası Kaynak Aktarımları
- E. İdarelerin Kendilerine Bağlı Döner Sermayelerden Yapacakları Alımlar
- F. İdarelerin Bankalar Aracılığı ile Yapacakları Fatura Tahsilat İşleri
- G. Elektrik, Su, Doğalgaz Gibi Mevzuatın Verdiği Yetki Çerçevesinde Sunulan ve Tekel Niteliği Bulunan Mal ve Hizmetlerin Temini
- H. Diğer Hususlar

III- İstisnalara İlişkin Düzenlemeler:

IV- 4734 sayılı Kanunun 3 üncü Maddesinin (g) Bendine İlişkin Açıklamalar

V- Tanımlar

- A. Ağaçlandırma, Erozyon Kontrolü ve Fidan Dikim İşlerinin Niteliği
- B. İhale Yetkilisi ve İhale Komisyonu
- C. Bakım ve Onarıma İlişkin İhaleler
- D. Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası

VI- Vergiler ve Yeni Türk Lirası

- A. Vergiler
- B. Yeni Türk Lirası Uygulaması

VII- Eşik Değerler

- A. Döner Sermayeli Kuruluşların Tabi Oldukları Eşik Değerler
- B. Yerli İstekli
- C. Yerli Malı Belgesi
- D. Serbest Bölgede Yerli İstekli ve Yerli Malı
- E. Eşik Değerlere Göre İhalelerin Yabancı İsteklilere Açılması ve Fiyat Avantajı Uygulaması

VIII- Ekonomik ve Mali Yeterlik ile Mesleki ve Teknik Yeterliğe İlişkin Açıklamalar

A. İhalelerde İstenecek Yeterlik Belgelerinin ve Yeterlik Kriterlerinin İhale ve Ön Yeterlik Dokümanları ile İhale İlan ve Davet Belgelerinde Belirtilmesi

B. İş Deneyimi Belgeleri

C. Belli İstekliler Arasında İhale Usulü veya Pazarlık Usulü ile Yapılan İhalelerde Yeterlik Kriterlerinin Belirlenmesi

D. İhaleden Önce Aslı İdareye Sunulan Belgelerin İdarelerce Onaylanması

E. Belgelerin Sunuluş Şekli

F. İş Deneyim Belgesinin Başka Bir Tüzel Kişiye Kullanılmayacağına İlişkin Taahhütname ile İsteklilerin Ortaklık ve/veya Hisseleri İçin Verecekleri Beyanname

G. Koruma ve Güvenlik Hizmet Alımlarında Yeterlik

H. Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 29 Üncü Maddesinin (B) Bendi ile 33 Üncü Maddelerine Göre Sunulacak Belgelerin Tespiti

I. Deneyime İlişkin Referans

J. Bilanço ve İş Hacmine İlişkin Belgeler

K. Mal ve Hizmet Alımlarında Aynı Fiyatın Teklif Edilmesi

L. Hizmet Alımı ve Yapım İş İhalelerinde Kalite Belgelerine İlişkin Hususlar

M. Hizmet Alım İhalelerinde Yeterliğe İlişkin Diğer Hususlar

N. Yurt Dışında Yapılan Eğitime İlişkin Diplomaların İhalelerde Kullanımı

O. Yapım İşleri İhalelerinde İsteklinin Organizasyon Yapısına ve Personel Durumuna İlişkin Belgeler

P. Mal Alımı İhalelerinde İlgili Mevzuatı Çerçevesinde İstenilecek Belgeler

R. Akaryakıt Alım İhalelerinde Dikkat Edilecek Hususlar

IX- İsteklilerden 10 uncu Maddenin Son Fıkrasına Göre İstenecek Belgeler

X- Yapım İşleri İhalelerinde Teklif ve Sözleşme Türünün Tespitinde Uyulması Gereken Hususlar

XI- Mal Alım İhalelerinde Teknik Şartnameler ve Kalite Belgeleri

XII- İhale İlanı ve İhale Dokümanına İlişkin Açıklamalar

A. İhale İlanının Yapılış Şekline İlişkin Hususlar

B. İhale İlanlarındaki Hatalı Hususların Düzeltilmesi

C. Zeyilname İle İhale Dokümanında Değişiklik Yapılması

D. CD Ortamında Hazırlanan İhale Dokümanının Güvenliğinin Sağlanması ve Buna İlişkin Esaslar

E. Yapım İşlerinde Çalışılmayacak Günler

F. İşyerinin Görülmesi

G. Danışmanlık Hizmet Alımlarının Pazarlık Usulü veya Doğrudan Teminle Karşılabilmesi

H. Kit Karşılığı Cihaz Alımı

XIII- Tekliflerin Alınması ve Değerlendirilmesi

A. Kanunun 36 ncı Maddesine Göre İhalenin Birinci Oturumunda Yapılacak İş ve İşlemler Hakkında Açıklamalar

B. Belgelerin İdarelerce Teyit Ettirilmesi

C. Yaklaşık Maliyetin Üzerindeki Teklifler

D. Alternatif Teklifler

E. Teklif Zarflarının Yapıştırılan Yerinin Mühürlenmesi
F. Tekliflerin Son Verilme Tarih ve Saati
G. Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımlarında Teklif Fiyata Dahil Olacak Masraflar

- H. Aşırı Düşük Teklif Değerlendirmesi
I. Kısmi Teklif
J. Yapım İşlerinde Karma Teklif
K. Aritmetik Hata
L. İdarelerce, Eksik Belge ve Bilgilerin Tamamlatılması
M. Teklif Geçerlilik Süresinin Dolmasından Sonra Sözleşme Yapılması

XIV- Teminatlar

- A. Teminat Mektuplarının Şekli
B. Geçici Teminat Mektuplarının Süresi
C. Teminat Olarak Alınacak Değerler
D. Teminat Mektuplarının İadesi

XV- İhalelere Katılmaktan Yasaklamaya İlişkin Açıklamalar

- A. İhalelere Katılmaktan Yasaklama Kararı Verilirken Uyulacak Hususlar
B. Doğrudan Temin Usulünde Yasaklama Kararı
C. Yasaklama Kararının Verilmesi Gereken Sürenin Başlangıcı
D. Yasaklamaya İlişkin Sürenin Hukuki Niteliği
E. Yasaklı Firmanın Ürününün Yetkili Bayi Ya Da Başka Bir Satıcı Tarafından Teklif Edilmesi
F. İş Ortaklığını Oluşturan Ortaklardan Birinin Yasak Fiil ve Davranışlarda Bulunduğunun Ortaya Çıkması Halinde İzlenecek Yöntem
G. Teminatların Gelir Kaydedilmesi
H. Haklarında Yasaklama Kararı Verilen Şirket Ortak veya Ortaklarının Durumu
I. Haklarında Kamu Davası Açılmasına Karar Verilenler
J. Haklarında Kamu Davası Açılanlara İlişkin Gerçekleştirilen Teyit İşlemleri

XVI- Birden Fazla Yılı Kapsayan ve Yatırım Niteliğinde Olan İşlere Ait İhalelerin Yapılma Zamanı

XVII- Süreklilik Arz Eden Mal ve Hizmet Alımlarının Kesintiye Uğratılmadan Temini

XVIII- 4734 sayılı Kanunun 62 nci Maddesinin (ı) Bendinin Uygulanmasına İlişkin Açıklamalar

XIX- Doğrudan Temine İlişkin Açıklamalar

- A. Genel Olarak
B. İhtiyacın Gerçek veya Tüzel Tek Kişiden Temini
C. İhtiyacın Özel Bir Hakka Sahip Gerçek veya Tüzel Tek Kişiden Temini
D. 4734 sayılı Kanunun 22 nci Maddesinin (c) bendi Uyarınca Mal ve Hizmetlerin İlk Alım Yapılan Gerçek veya Tüzel Kişiden Temini
E. 4734 sayılı Kanunun 22 nci Maddesinin (d) Bendi Gereğince İhtiyaçların Temini
F. Taşınmaz Mal Alımı ve Kiralanması
G. İlaç, Tıbbi Sarf Malzemeleri ile Test ve Tetkik Sarf Malzemesi Alımları
H. Milletlerarası Tahkim Davaları İçin Alınacak Hizmetler

İKİNCİ BÖLÜM
4735 SAYILI KAMU İHALE SÖZLEŞMELERİ KANUNU

I- Mutad Sözleşme

II- Yapım İşleri ile Mal veya Hizmet Alımlarının Denetim ve Kontrollük İş ve İşlemleri

III- İhale Usullerine Tabi Olmadan İhtiyaçların Kamu Kuruluşlarından Karşılanması Yöntemiyle 1/1/2003 Tarihinden Önce Protokole Bağlanmış veya Protokol Çalışmalarına Başlanmış Olan İşler

IV- Süreklilik Arz Eden Hizmet Alımlarında İşe Başlama Tarihi

V- Mücbir Sebep Halleri

VI- Sözleşme Konusu Hazır Halde Alınıp Satılan Bir Mal Olan İhalelerde Kesin Teminat ve Ek Kesin Teminatın Geri Verilmesi

VII- Sözleşmenin Uygulanmasına İlişkin Hususlar

A. İdare İle Yüklenici Arasında Sözleşmenin Karşılıklı Olarak Feshedilmesi ve Kesin Teminatın İade Edilmesi

B. İhalenin Kurul Kararı ile İptalinin Hukuki Sonuçları

VIII- Mal ve Hizmet Alımlarında İş Artışı

IX- 1/1/2003 Tarihinden Önce İhale Edilmiş ve Devam Etmekte Olan Yapım İşlerinde Meydana Gelen İş Artışlarının Durumu

X- Sözleşmenin Devrine İlişkin Açıklamalar

XI- 1/1/2003 Tarihi İtibarıyla Yürürlüğü Devam Eden Sözleşmeler

XII- Hizmet Alımlarında Fiyat Farkı

A. Hakediş Düzenleme Tarihi

B. Personel Ücretleri ile İlgili Fiyat Farkı Hesabı

C. Fiyat İndeksleri

D. Fiyat Farkı Hesabına İlişkin Örnekler

XIII-Mal Alımlarına İlişkin Fiyat Farkı Hesabında Uygulanacak Esaslara İlişkin Hususlar

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
İHALE KONTROL SİSTEMİNE İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

I- İhale Kayıt Numarası (İKN)

II- Kamu İhale Bültenine İlişkin Genel Esaslar

III- İhale Üzerinde Kalan İsteklinin İhalelere Katılmaktan Yasaklı Olup Olmadığının Teyit Ettirilmesi

IV- Doğrudan Temin Kayıt Formu

V- İhale Sonuç Formu

VI- İhale Kontrol Sisteminden Yararlanırken Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

**DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
DİĞER HUSUSLAR**

KAMU İHALE GENEL TEBLİĞİ

GİRİŞ

Bu Tebliğ, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun uygulanmasında karşılaşılan tereddütlere açıklık getirilmesi ve bu hususlarda taraflarca uyulması gerekli esasların belirlenmesi amacıyla 4734 sayılı Kanunun 53 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

İhale öncesi işlemler, ihale dokümanının hazırlanması, ihale işlemlerinin yürütülmesi ve sonuçlandırılması ile sözleşmenin uygulanmasında idarelerce bu Tebliğde belirtilen hususlara uyulması gerekmektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

4734 SAYILI KAMU İHALE KANUNU

I- 4734 sayılı Kanunun Kapsamına İlişkin Hususlar

4734 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan idareler Kanunun yürürlüğe girdiği 1/1/2003 tarihinden itibaren bu Kanun kapsamında olup, Kamu İhale Kurulunun kapsama ilişkin almış olduğu kararlar tereddütleri gidermek ve durumu tespit etmekten ibarettir. Bu çerçevede, Kurulun hakkında karar almış olduğu idareler karar tarihi itibarıyla değil, Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla kapsamda olup, hakkında karar alınmamış idarelerin de kapsama ilişkin hukuki durumları değişmemiştir.

II- Kanun Kapsamında Yer Almayan Tüzel Kişilikler

A. 4734 sayılı Kanunun 2 nci Maddesinin İkinci Fıkrasında Belirtilen İdareler

4734 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında 4964 sayılı Kanunun 1 inci maddesi ile yapılan değişiklikle enerji, su, ulaştırma ve telekomünikasyon sektörlerinde faaliyet gösteren teşebbüs, işletme ve şirketlerin 4734 sayılı Kanun kapsamı dışında olduğu hükme bağlanmıştır.

4734 sayılı Kanunun, 4964 sayılı Kanunla değişik 2 nci maddesinin 1 inci fıkrasında;

a) Genel bütçeye dahil daireler, katma bütçeli idareler, özel idareler ve belediyeler ile bunlara bağlı; döner sermayeli kuruluşlar, birlikler, tüzel kişiler,

b) Kamu iktisadi kuruluşları ile iktisadi devlet teşekküllerinden oluşan kamu iktisadi teşebbüsleri,

c) Sosyal güvenlik kuruluşları, fonlar, özel kanunlarla kurulmuş ve kendilerine kamu görevi verilmiş tüzel kişiliğe sahip kuruluşlar (mesleki kuruluşlar ve vakıf yükseköğretim kurumları hariç) ile bağımsız bütçeli kuruluşlar,

d) (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilenlerin doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip buldukları her çeşit kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketlerin,

her türlü kaynaktan karşılanan mal ve hizmet alımları ile yapım ihalelerinin,

e) 4603 sayılı Kanun kapsamındaki bankaların yapım ihalelerinin,

4734 sayılı Kanun hükümlerine göre yürütüleceği hükmüne yer verilmek suretiyle, 4734 sayılı Kanuna tabi kurum ve kuruluşlar belirlendikten sonra, 2 nci fıkrasında, enerji, su, ulaştırma ve telekomünikasyon sektörlerinde faaliyet gösteren teşebbüs, işletme ve şirketlerin 4734 sayılı Kanun kapsamı dışında olduğu hüküm altına alınmış, ancak 4734 sayılı Kanunun Geçici 4 üncü maddesine 4964 sayılı Kanun ile eklenen 5 inci fıkrasında ise enerji, su, ulaştırma ve telekomünikasyon sektöründe faaliyet gösteren teşebbüs, işletme ve şirketlerin özel kanunları yürürlüğe konuluncaya kadar bu Kanunun 3 üncü maddesinin (g) bendi hükmüne, bu bent kapsamında yer almayan mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinde ise Kanunun diğer hükümlerine tabi oldukları hükme bağlanmıştır.

4734 sayılı Kanunun 4964 sayılı Kanunla değişik “İstisnalar” başlıklı 3 üncü maddesinde ise, Kanun kapsamındaki kamu kurum ve kuruluşlarının 4734 sayılı Kanundan istisna edilen mal ve hizmet alımları düzenlenmiş olup, maddenin (g) bendinde, 2 nci maddenin birinci fıkrasının (b) ve (d) bentlerinde sayılan kuruluşların sınai ve ticari faaliyetleri çerçevesinde; doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetlerine yönelik ihtiyaçlarının temini için yapacakları, Hazine garantisi veya doğrudan bütçenin transfer tertibinden aktarma yapmak suretiyle finanse edilenler dışındaki yaklaşık maliyeti ve sözleşme bedeli 3.796.571,00-YTL.’yi aşmayan mal veya hizmet alımlarının, 4734 sayılı Kanun hükümlerinden istisna edildiği hükmüne yer verilmiş, aynı Kanunun geçici 4 üncü maddesinin 4964 sayılı Kanunla değişik 3 üncü fıkrasında, bu Kanunun 3 üncü maddesinin (g) bendi kapsamındaki mal ve hizmetlerin, ilgili kuruluşların talebi üzerine, Kamu İhale Kurumu tarafından belirleneceği kurala bağlanmıştır.

Buna göre; enerji, su, ulaştırma ve telekomünikasyon sektöründe faaliyet gösteren teşebbüs, işletme ve şirketler de dahil olmak üzere 2 nci maddenin (b) ve (d) bendinde belirtilen kurum ve kuruluşlar; anılan Kanunun geçici 4 üncü maddesinin 5 inci fıkrası uyarınca mal ve hizmet alımları ile yapım işi ihalelerini 4734 sayılı Kanun hükümlerine göre yürütecekler, ancak ticari ve sınai faaliyetleri çerçevesinde; doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetlerine yönelik ihtiyaçlarının temini için yapacakları, Hazine garantisi veya doğrudan bütçenin transfer tertibinden aktarma yapmak suretiyle finanse edilenler dışındaki yaklaşık maliyeti ve sözleşme bedeli 3.796.571,00-YTL.’yi aşmayan mal veya hizmet alımlarını istisna hükmünden yararlanarak sağlayabileceklerdir.

Öte yandan Mevzuatımızda, teşebbüs ve işletme tanımlarına 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararnamede yer verilmiştir.

Buna göre:

Teşebbüs: İktisadi devlet teşekkülü ile kamu iktisadi kuruluşunun ortak adıdır.

İktisadi Devlet Teşekkülü: Sermayesinin tamamı Devlete ait, iktisadi alanda ticari esaslara göre faaliyet göstermek amacıyla kurulan kamu iktisadi teşebbüsüdür.

Kamu İktisadi Kuruluşu: Sermayesinin tamamı Devlete ait olan ve tekel niteliğindeki mallar ile temel mal ve hizmet üretmek ve pazarlamak üzere kurulan kamu hizmeti niteliği ağır basan kamu iktisadi teşebbüsüdür.

Müessese: Sermayesinin tamamı bir iktisadi devlet teşekkülüne veya kamu iktisadi kuruluşuna ait olup, ona bağlı işletme veya işletmeler topluluğudur.

İşletme: Müesseselerin ve bağlı ortaklıkların mal ve hizmet üreten fabrika ve diğer birimleri olarak tanımlanmıştır.

Şirket ise Borçlar Kanununun 520 inci maddesinde iki veya daha çok kimsenin emeklerini ve mallarını ortak bir amaca erişmek için birleştirmeleri olarak tanımlanmıştır.

Yukarıda belirtilen hükümler birlikte değerlendirildiğinde; 4734 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin 1 inci fıkrasının (b) bendi uyarınca, kamu iktisadi kuruluşları ile iktisadi devlet teşekküllerinden oluşan kamu iktisadi teşebbüsleri ve aynı maddenin (d) bendi uyarınca 2 nci maddenin (a), (b), ve (c) bentlerinde belirtilen kuruluşların doğrudan veya dolaylı olarak, birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip buldukları her çeşit kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketler ile sermayesinin yarısından fazlasının 2 nci maddenin (a), (b) ve (c) bentlerinde sayılan kuruluşlara ait olması koşulu ile enerji, su, ulaştırma ve telekomünikasyon sektörlerinde faaliyet gösteren teşebbüs, işletme ve şirketler, 4734 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (g) bendinde yer alan istisna hükmünden yararlanabileceklerdir.

4734 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (g) bendi ve geçici 4 üncü maddesinin 3 üncü ve 5 inci fıkrası uyarınca ticari ve sınai faaliyetleri çerçevesinde doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetlerine yönelik mal ve hizmetlerin belirlenmesi amacıyla Kamu İhale Kurumu’na başvuracakların belirtilen koşulları taşımaları gerekmektedir.

B. Diğer Tüzel Kişilikler

1163 sayılı Kooperatifler Kanununa göre kurulan Organize Sanayi Bölgeleri ile Küçük Sanayi Siteleri ile uluslararası anlaşma ile kurulan ve 4734 sayılı Kanunun 2 nci maddesinde belirtilen idareler niteliğinde hukuki statüye sahip olmayan Türk Kültür ve Sanatları Ortak Yönetimi (TÜRKSOY)'un, organı konumunda bulunan ve Daimi Konseyin aldığı kararlar doğrultusunda Sekreteryaya görevini yürüten TÜRKSOY Genel Müdürlüğü, 4734 sayılı Kanun kapsamında bulunmamaktadır.

C. İdarelerin Kamu Kaynağı Kullanımını Gerektirmeyen İşleri

1- Kamuya ait taşınmaz malların kamu harcaması yapılmasını gerektirmeyen ve bütçeden ödenek kullanımı söz konusu olmayan kat ve/veya arsa karşılığı inşaat yapım işleri 4734 sayılı Kanun kapsamında yer almamaktadır

2- Kamu kaynağı kullanılmayan ve bedeli öğrenci velileri tarafından ödenen, hizmet sunucusunun idare tarafından belirlenmediği ve sadece talep edenlerin faydalandığı ilköğretim ve ortaöğretim öğrenci taşıma hizmeti alımları, 4734 sayılı Kanun kapsamında yer almamaktadır.

3- İdarelere Kanun kapsamı dışındaki kişilerin tasarrufunda bulunan kaynaklardan yapılacak şartlı bağışlarda, bağış şartlarının 4734 sayılı Kanunun uygulanmasını olanaksız hale getirmesi halinde, şartlı olarak yapılacak bağışlarla sınırlı alımlar, Kanun kapsamında bulunmamaktadır.

D. İdareler Arası Kaynak Aktarımları

4734 sayılı Kanunun 2 nci maddesine göre kapsamdaki idarelerin kullanımında bulunan her türlü kaynaktan karşılanan mal ve hizmet alımları ile yapım işleri bu Kanun hükümlerine göre yürütülür. Dolayısıyla Kanun kapsamındaki bir idare tarafından yine Kanun kapsamındaki başka bir idareye aktarılan kaynaklar da 4734 sayılı Kanun hükümlerine göre kullanılacaktır.

Öte yandan bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları, vakıflar, dernekler veya özel kuruluşların tanıtım projeleri için Başbakanlık Tanıtma Fonundan tahsis edilen kaynakların anılan kuruluşlarca kullanılmasında aktarılan kaynağı kullanacak olan kurum ve kuruluşların 4734 sayılı Kanun kapsamında olup olmadığına göre değerlendirilmesi gerekmektedir. Başbakanlık Tanıtma Fonu Kurulu Başkanlığı tarafından 4734 sayılı Kanun kapsamında olan kurum ve kuruluşlara aktarılan kaynaktan karşılanacak mal veya hizmet alımları ile yapım işleri ihaleleri 4734 sayılı Kanun hükümlerine göre yürütülecek olup, Başbakanlık Tanıtma Fonu Kurulu Başkanlığı tarafından 4734 sayılı Kanun kapsamında bulunmayan bir kuruluşa aktarılan ve ilgili kamu kuruluşu veya Tanıtma Fonu Genel sekreterliği sorumluluğunda yürütülecek projelere ilişkin kaynağın ise 4734 sayılı Kanun hükümlerine göre harcanması zorunluluğu bulunmamaktadır.

E. İdarelerin Kendilerine Bağlı Döner Sermayelerden Yapacakları Alımlar

Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelerin yürütmekle yükümlü oldukları bazı kamu hizmetlerinin finansmanında ilgili bütçeden ayrılacak sermayenin işletilmesiyle elde edilecek gelirin kullanılmasının hizmet gereklerine daha uygun görülmesi halinde, kanunla veya kanunun belirlediği esaslar çerçevesinde ve kanunun verdiği yetkiye dayanılarak kurulan döner sermaye işletmelerine ilişkin olarak mevzuatımızda genel hükümleri içeren bir yasal düzenleme bulunmamaktadır.

Bununla birlikte, döner sermaye işletmelerinin konuları, ilgili bütçeden ayrılacak sermaye veya bu sermayenin tespitindeki usul, elde edilecek gelire ilişkin işlem ve kuralları

kuruluş kanunlarında veya idareye döner sermaye işletmesi kurma yetkisi tanıyan kanunlarda belirlenmektedir.

Genellikle ayrı bir tüzel kişiliği bulunmayan ve idareler bünyesinde yer alan döner sermaye işletmelerinin yürüttüğü faaliyetler; idarelerin görev alanındaki kamu hizmetlerinden, nitelikleri gereği farklı bir finansman modeli çerçevesinde örgütlenmesi kamu yararına daha uygun görülen hizmetlerdir. İdarelerin bu ihtiyaçları karşılamak için kendi bünyelerinde kurdukları döner sermaye işletmelerinden 4734 sayılı Kanunda öngörülen usuller ile mal veya hizmet satın alması söz konusu olmayacak; kendi görev alanlarına giren faaliyetlerin daha hızlı ve sağlıklı yürütülebilmesi için bünyelerinde kurmuş oldukları döner sermaye işletmelerinden ihale usulü ile alım yapmaları döner sermaye işletmelerinin varlık sebebine aykırılık teşkil edecektir.

Bu nedenlerle; idareler kendi bünyelerinde kurulmuş birimleri niteliğinde bulunan ve kanunla ayrı bir tüzel kişilik kazandırılmayan döner sermaye işletmelerinden, bu işletmelerin faaliyet konuları ile sınırlı olmak kaydıyla, ürettikleri mal ve hizmetler 4734 sayılı Kanunla öngörülen ihale usullerine tabi olmadan temin edebileceklerdir.

Öte yandan tüzel kişiliği olup olmadığına bakılmaksızın döner sermayeli kuruluşlar da 4734 sayılı Kanun kapsamında bulunmaktadır.

F. İdarelerin Bankalar Aracılığı ile Yapacakları Fatura Tahsilat İşleri

4734 sayılı Kanun kapsamında bulunan ve mevzuatları uyarınca mal ve hizmet sunan idareler tarafından düzenlenen faturaların bankalar aracılığıyla tahsil edilebilmesini teminen idareler ve bankalar arasında yapılan protokollere ilişkin sürelerin sona ermesi nedeniyle bankalar tarafından sunulan otomatik ödeme veya vezneden yapılacak fatura tahsilatı hizmetinin 4734 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde ihale edilip edilemeyeceği hususunda uygulamada tereddütler bulunduğu anlaşılmaktadır.

Mevzuatları uyarınca kamu kurum ve kuruluşlarınca sunulan mal ve hizmetlere karşılık düzenlenen faturaların bankalar aracılığıyla tahsil edilmesinde, idare bütçesinden harcama yapılmasını gerektirmeyen hallerde, bu aracılığın 4734 sayılı Kanun kapsamında ihale edilmesi mümkün bulunmamaktadır.

Bu itibarla; mevzuatları uyarınca kamu kurum ve kuruluşlarınca sunulan elektrik, su, doğalgaz, telefon ve benzeri hizmetler karşılığında aboneler adına düzenlenen faturaların idare adına bankalar tarafından tahsil edilmesi işi, söz konusu kaynağın kamu kaynağı olması nedeniyle kamu yararı ve menfaatleri korunmak ve yürürlükteki mevzuat çerçevesinde protokol/sözleşme düzenlenmek suretiyle 4734 sayılı Kanun hükümleri dışında temin edilebilecektir.

G. Elektrik, Su, Doğalgaz Gibi Mevzuatın Verdiği Yetki Çerçevesinde Sunulan ve Tekel Niteliği Bulunan Mal ve Hizmetlerin Temini

Mevzuatın verdiği yetki çerçevesinde kamu kurum ve kuruluşlarınca veya kamu kurum ve kuruluşlarının denetim ve gözetimi altında bir imtiyaz hakkı dahilinde özel hukuk tüzel kişilerinca sunulan ve tekel niteliği bulunan elektrik, şebeke suyu, doğalgaz, telefon hattı, resmi posta, resmi gazete gibi mal ve hizmetlerin 4734 sayılı Kanun hükümleri karşısındaki durumu incelendiğinde, bu tür mal ve hizmetlerin mahiyetleri gereği anılan Kanunda yer alan ihale usulleri ile temininin mümkün olmadığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Zira söz konusu mal veya hizmetlerin üretim ve sunumu bunları üreten kurum ve kuruluşlara mevzuatın vermiş olduğu bir görev ve/veya yetkiye dayanmakta, bu mal veya hizmet tekel niteliğinde sunulmakta, sunum kuralları ilgili mevzuatlarında veya mevzuata dayalı bir yetki çerçevesinde ilgili kurum veya kuruluşlarca belirlenmektedir.

Söz konusu mal veya hizmetler bu nitelikleri dolayısıyla ki piyasada alınır satılır durumda olmayıp, tarife fiyatları üzerinden, talep eden herkese sunulacak şekilde arz edilmektedir.

Açıklanan nedenlerle, mevzuatın verdiği yetki çerçevesinde kamu kurum ve kuruluşlarınca veya kamu kurum ve kuruluşlarının denetim ve gözetimi altında bir imtiyaz hakkı dahilinde özel hukuk tüzel kişilerince sunulan tekel niteliğindeki elektrik, su, doğalgaz, telefon hattı, resmi posta, resmi gazete gibi mal ve hizmetlerin, bu nitelikleri devam ettiği sürece, 4734 sayılı Kanunda yer alan ihale usulleri uygulanmaksızın ait oldukları mevzuat çerçevesinde temin edilmesi mümkün bulunmaktadır.

Söz konusu mal ve hizmetlerin temini ile ilgili olarak daha önce tesis edilmiş abonelik sözleşmeleri uyarınca yapılan alımlar, gerek bu mal ve hizmetleri sunan kurum ve kuruluşların ve gerekse alımı yapan idarelerin kendi mevzuatları doğrultusunda abonelik sözleşmelerinin uygulanması ile ilgili periyodik ödemeler niteliğinde değerlendirilmelidir.

Ancak her durumda, anılan mal veya hizmetlerin belirtilen niteliklerinin değişmesi, bu çerçevede; mevzuatın veya imtiyaz hakkının verdiği üretim ve sunum yetkisinin kalkması, tekel niteliklerinin kalmaması gibi değişiklikler sonucu ihale edilebilir nitelik kazanmaları halinde 4734 sayılı Kanun hükümlerine göre temin edilmelerinin zorunlu olacağı hususu açıktır.

H. Diğer Hususlar

1- Tarımsal Amaçlı Kooperatiflerin kamu kaynaklarından kredi kullanılmak suretiyle desteklenen projeleri için gerekli olan alımları 4734 sayılı Kanun kapsamında bulunmamaktadır.

2- Karayolu üzerinde başka kurum ve kuruluşlar tarafından çalışma yapılması halinde, yasal olarak Karayolları Genel Müdürlüğünden alınacak izin ve verilecek teknik yardım ile sonraki bakım onarım hizmetleri, 4734 sayılı Kanuna tabi olmaksızın bu kurum veya kuruluşlar ile Karayolları Genel Müdürlüğü arasında doğrudan sözleşme yapılmak suretiyle temin edilebilecektir.

3- 4911 sayılı Sivil Hava Araçları Üçüncü Şahıs Mali Mesuliyet Sigortasının Ticari Olarak Temin Edilemeyen Kısımının Devlet Garantisi İle Karşılanması Hakkında Kanun hükümlerine göre Sivil Hava Araçları Üçüncü Şahıs Mali Mesuliyet Devlet Garantisi Hesabından risk transferi yapılmasına yönelik ve diğer alımlara ilişkin gerçekleştirilecek ihaleler 4734 sayılı Kanun kapsamında yer almaktadır.

III- İstisnalara İlişkin Düzenlemeler:

1- Kanun kapsamına giren kuruluşlar, kuruluş amacı veya mevzuatı gereği işlemek, değerlendirmek, iyileştirmek veya satmak üzere, tarım ve hayvancılıkla ilgili ürün alımlarını; müstahsil, ilk işleme niteliğindeki işletme ve tesisleri işleten üreticiler ve bunların ortağı buldukları tarımsal amaçlı kooperatifler ile üretici birliklerinden, ayrıca Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğünden, Atatürk Orman Çiftliğinden ve fidan alımlarını Çevre ve Orman Bakanlığında; kendi belirleyecekleri esas ve usuller çerçevesinde 4734 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (a) bendi kapsamında yapabilecektir. Kurumun bu hususa ilişkin esas ve usulleri belirleme görevi bulunmamaktadır.

2- Millî Savunma Bakanlığı Akaryakıt İkmal ve Nato Pol Tesisleri İşletme Başkanlığı tarafından yapılacak alımların 4734 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (b) bendi ve 24/12/2002 tarihli ve 2002/5143 sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesi Eki Esaslar kapsamında olup olmadığı ve dolayısıyla tedarik faaliyetlerinin bu Kararname Eki çerçevesinde Bakanlığa bağlı birimlerin hangileri tarafından yürütüleceğinin anılan Kararnamenin kapsam maddesi içerisinde değerlendirilmesi gerekmektedir.

3- 4734 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin (b) bendi uyarınca Kanun kapsamında bulunan Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının sermayesinin yarısından fazlasına sahip olduğu ve bağlı ortaklığı statüsündeki TPIC (Turkish Petroleum International Company) ve TPOC (Turkish Petroleum Overseas Company) adlı şirketler, 4734 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin (d) bendi uyarınca Kanun kapsamında bulunmakta; ancak, sermayesinin yarısından fazlası Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığına ait TPOC ve TPIC adlı şirketlerin yurtdışındaki faaliyetlerine ilişkin mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin 4734 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (d) bendi gereği “istisna” kapsamında değerlendirilmesi gerekmektedir.

4- Tarım Bakanlığına bağlı enstitü ve üretme istasyonları niteliği taşımayan Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğünün ürettiği mal ve hizmetlerin 4734 sayılı Kanun kapsamındaki idarelerce alınması işi, 4734 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (e) bendi kapsamında yer almamaktadır.

5- 4734 sayılı Kanun kapsamına giren kuruluşların, Tarım ve Köyişleri Bakanlığına bağlı olmakla birlikte, enstitü ve üretme istasyonlarından olmaması nedeniyle, Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğünden yapacakları mal ve hizmet alımları Kanunun 3 üncü maddesinin (e) bendi kapsamında yer almamaktadır.

6- 4734 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (f) bendinde sözü edilen ulusal araştırma ve geliştirme kurumlarının;

(a) Ulusal alanda ve münhasıran araştırma geliştirme faaliyetleri yürütmek amacı ile kanunla kurulan kurumlar veya,

(b) Bilimsel özerkliğe ve kamu tüzel kişiliğine sahip yüksek düzeyde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapan yükseköğretim kurumları,

Olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bu belirlemeler çerçevesinde ulusal alanda ve münhasıran araştırma geliştirme faaliyetleri yürütmek amacı ile kanunla kurulan kurum niteliğindeki Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırmalar Kurumu, Yüksek Öğretim Kurumu, Türkiye Atom Enerjisi Kurumu, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Tarih Kurumu, Atatürk Araştırma Merkezi, Türk Dil Kurumu ve Atatürk Kültür Merkezi ile Küçük ve Orta Sanayi Geliştirme Başkanlığının yürüttüğü ve desteklediği araştırma geliştirme projeleri için gerekli olan mal ve hizmet alımları 4734 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (f) bendi gereği istisna kapsamında yer almaktadır.

Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, ayrı bir tüzel kişilik olarak ülke çapında ve münhasıran araştırma ve geliştirme faaliyetlerini yürütmek üzere Kanunla kurulmuş olup, araştırma ve geliştirme projeleriyle ilgili mal ve hizmet alımları, 4734 sayılı Kanunun Geçici 4 üncü maddesi uyarınca anılan kurum tarafından hazırlanıp Kurulun uygun görüşü üzerine Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulacak esas ve usuller çerçevesinde gerçekleştirileceğinden, Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü anılan Kanunun 3 üncü maddesinin (f) bendi gereği istisna kapsamında yer almaktadır.

Türkiye’de yer altı kaynaklarının aranması, bulunması, değerlendirilmesi ve bu alanda gerekli eğitimin, bilimsel araştırmaların yapılması amacıyla kanunla kurulan Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü, münhasıran araştırma geliştirme faaliyetleri yürütmek amacı ile kurulan kurumlardan olduğundan, Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen araştırma-geliştirme projeleri için gerekli mal ve hizmet alımları, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesinin (f) bendinde belirtilen istisna kapsamındadır.

Ülkenin iktisadi, sosyal ve kültürel faaliyetleriyle ilgili istatistikleri derlemek, değerlendirmek ve yayımlamak amacıyla kanunla kurulan Devlet İstatistik Enstitüsünün, münhasıran araştırma geliştirme faaliyetleri yürütmek amacı ile kurulan kurumlardan olmadığı ve bu nedenle Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı tarafından yürütülen araştırma projeleri için gerekli mal ve hizmet alımları ile 219 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin

35/B maddesi hükmündeki işlemlerle ilgili mal ve hizmet alımları 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesinin (f) bendinde belirtilen istisna kapsamında bulunmamaktadır.

Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün yapısı ve faaliyetleri incelendiğinde bu faaliyetlerin, araştırma-geliştirme faaliyetleri kapsamında olmadığı ve anılan Genel Müdürlüğün tüzel kişiliğinin bulunmadığı gibi, münhasıran araştırma-geliştirme kurumu olarak kurulmadığı da anlaşılmaktadır. Bu nedenle 4734 sayılı Kanunun 3 ncü maddesinin (f) bendindeki istisna hükmü Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nü kapsamamakta ve 5251 Sayılı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 24 üncü maddesinde belirtilen hizmetlerle ilgili mal ve hizmet alımları 4734 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (f) bendinde belirtilen istisna kapsamında bulunmamaktadır.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığına bağlı bulunan ve Bakan oluru ile kurulan, Araştırma Enstitüsü niteliğindeki Narenciye ve Seracılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü 4734 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (f) bendinde öngörüldüğü üzere ulusal araştırma geliştirme kurumu niteliğinde bulunmadığından, bu Enstitünün yürüttüğü projeler için ihtiyaç duyulacak mal ve hizmet alımları 4734 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (f) bendi kapsamında yer almamaktadır.

Ulusal alanda ve münhasıran araştırma geliştirme faaliyetleri yürütmek amacı ile kanunla kurulan kurum niteliği taşımayan Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğünün yürüttüğü ve desteklediği araştırma geliştirme projeleri için gerekli olan mal ve hizmet alımları 4734 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (f) bendi gereği istisna kapsamında yer almamaktadır.

Münhasıran araştırma geliştirme faaliyetlerini yürütmek amacıyla kurulmayan, idarelerin bünyesinde yer alan araştırma geliştirme birimlerinin faaliyetleri Kanunun 3 üncü maddesinin (f) bendi kapsamında bulunmamaktadır.

Bu çerçevede; Deprem Araştırma Dairesi Başkanlığının tek başına bir tüzel kişiliği bulunmadığı, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı içinde bir birim olarak faaliyet gösterdiği ve kendi görev alanı ile ilgili araştırmalar yürüttüğü için Kanunun 3 üncü maddesinin (f) bendi bakımından kurum olarak Bayındırlık ve İskan Bakanlığının dikkate alınması zorunlu olup, söz konusu Bakanlık münhasıran araştırma geliştirme faaliyetleri yürütmek amacı ile kurulmadığından Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Afet İşleri Genel Müdürlüğü Deprem Araştırma Dairesi Başkanlığı Kanunun 3 üncü maddesinin (f) bendi kapsamında bulunmamaktadır.

IV- 4734 sayılı Kanunun 3 üncü Maddesinin (g) Bendine İlişkin Açıklamalar

Kanunda belirtilen idarelerce, anılan maddeye ilişkin olarak, Kuruma yapılacak istisna tekliflerinin değerlendirmeye alınabilmesi için taleplerin aşağıda belirtilen şekilde yapılması gerekmektedir:

a) Sadece 4734 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (d) bendinde belirtilen kuruluşlar ile enerji,su ulaştırma ve telekomünikasyon sektöründe faaliyet gösteren teşebbüs işletme ve şirketler istisna talebinde bulunabileceklerinden, başvuruda bulunacak idarelerin anılan madde kapsamında olduğunu tevsik eden belgeleri taleplerinin ekinde sunmaları gerekmektedir.

b) Anılan idarelerin kuruluşlarına ilişkin mevzuatlarına (ana statü, ana sözleşme v.b.) dayalı olarak görevleri ve faaliyet alanları da belirtilmek suretiyle ticari ve sınai faaliyetleri açık şekilde belirtilecektir.

c) İdarelerin söz konusu ticari ve sınai faaliyetleri çerçevesinde doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetlerine yönelik ihtiyaçlarının temini için yapacakları mal veya hizmet alımları ana başlıklar altında toplanmak suretiyle, ekli örneğe (EK: 1) uygun olarak hazırlanacak formlarda belirtilecek, bu formların her sayfası idarelerin yetkili kişileri

tarafından imzalanarak onaylanacaktır. Söz konusu talep formları ayrıca Word veya Excel dosyası halinde disketle birlikte gönderilecektir.

d) Ayrıca, yıllık işletme bütçesi, kapasite raporu gibi yukarıda belirtilen hususlar tevsik edici belgelerin de taleplerle birlikte gönderilmesi gerekmektedir.

e) Söz konusu taleplerde yer verilecek mal ve hizmetlerin, bu idarelerin ticari ve sınai faaliyetleri çerçevesinde doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetlerine yönelik ihtiyaçlarının temini kapsamında, makine-teçhizat, ilk madde ve malzeme (ilk madde, yardımcı madde, ana malzeme, diğer işletme malzemesi ve bunlara ilişkin yedekler) ve dışardan sağlanan fayda ve hizmetler gibi doğrudan üretim süreci ile ilgili mal alımları ve hizmet alımları ile sınırlı tutulması, üretim süreci ile ilgili olmayan ve bu idarelerin dışındaki diğer idarelerce de ihtiyaç duyulan üretimle dolaylı ilişkilendirilebilecek ve /veya genel nitelikteki mal ve hizmet alımlarına taleplerde yer verilmemesi gerekmektedir.

f) Kanunun 3 üncü maddesinin (g) bendinde sadece ticari ve sınai faaliyetler çerçevesinde doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetlere yönelik ihtiyaçların temini için yapılacak mal veya hizmet alımlarına ilişkin istisna hükümleri düzenlendiğinden, Kuruma yapılacak başvurularda yapım işlerine yer verilmemesi gerekmektedir. Bazı başvurularda doğrudan yapım işi için istisna talep edilmemekle birlikte, yapım işi kapsamında kullanılacak mal kalemleri ile yapım işi için gerekli işçilik/taşeron vb. hizmetlere istisna talep edildiği görülmektedir. Ancak, bu tür mal ve hizmet kalemleri birlikte değerlendirildiğinde istisna kapsamında yapım niteliğindeki işlerin gerçekleştirilebileceği anlaşıldığından ve Kanunun amir hükmüne aykırı olan bu tür taleplerin kabul edilmesi mümkün bulunmadığından, Kuruma yapılacak başvurularda bu nitelikteki taleplere yer verilmemesi gerekmektedir.

g) Yaklaşık maliyeti 4734 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (g) bendindeki parasal limitin altında olduğu için anılan Kanuna tabi olmadan yapılan bir mal ve hizmet temininde sözleşme bedeli bu limiti aşarsa işlem iptal edilecek ve yaklaşık maliyet yeniden değerlendirilerek bu değerlendirme sonucunda hesaplanan yeni yaklaşık maliyet tutarına göre istisna kapsamında veya anılan Kanun kapsamında işlem yapılacaktır. Yeniden hesaplanan yaklaşık maliyete göre tekrar istisna kapsamında işlem yapılmış ve yine sözleşme bedeli Kanunun 3 üncü maddesinin (g) bendindeki parasal limiti aşmışsa işlem tekrar iptal edilecektir.

h) 4734 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (g) bendine göre; aynı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (d) bentlerinde sayılan kuruluşların, ticari ve sınai faaliyetleri çerçevesinde; doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetlerine yönelik ihtiyaçlarının temini için yapacakları, Hazine garantisi veya doğrudan bütçenin transfer tertibinden aktarma yapmak suretiyle finanse edilenler dışındaki yaklaşık maliyeti ve sözleşme bedeli iki trilyon üçyüz milyar Türk Lirasını (üçmilyon yediyüzdoksanaltıbin beşyüz yetmişbir Yeni Türk Lirasını) aşmayan mal veya hizmet alımları, ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri hariç bu Kanuna tâbi değildir.

Diğer taraftan 4964 sayılı Kanunun, 4734 sayılı Kanuna eklenemeyen Geçici 1 inci maddesinin ikinci fıkrasında ise;

“4734 sayılı Kanunun 3 üncü ve geçici 4 üncü maddelerinde bu Kanunla yapılan değişikliklerden dolayı hazırlanması ve yürürlüğe konulması gereken esas ve usuller, bu Kanunun yayımlandığı tarihten itibaren otuz gün içinde hazırlanır ve yürürlüğe konulur. Bu düzenlemelerin yayımlanmasına kadar idareler, 4734 sayılı Kanunun bu Kanunla değiştirilmeden önce yürürlükte bulunan 3 üncü ve geçici 4 üncü maddeleri gereği hazırlanan ve yürürlüğe konulan esas ve usulleri uygulamaya devam ederler. 4734 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (g) bendindeki istisna hükmünden yararlanan kuruluşların sözleşme altında yüklenici oldukları yapım işi alımları da on yıl süreyle aynı bentte öngörülen istisna hükümlerine tabidir.”,

Hükmü bulunmaktadır.

Yukarıda belirtilen Kanun hükümleri çerçevesinde yapılan değerlendirme sonucunda aşağıdaki hususların belirtilmesine gerek görülmüştür:

1- 4734 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (g) bendindeki istisna hükmünden yararlanan kuruluşlar, sözleşme altında yüklenicisi oldukları yapım işini gerçekleştirmek için ihtiyaç duydukları yapım işi alımlarıyla sınırlı olarak 4964 sayılı Kanunun Geçici 1 inci maddesindeki hükümden yararlanabileceklerdir.

2- 4734 sayılı Kanun kapsamında bulunan ve anılan maddede belirtilen bazı kuruluşların yüklenici sıfatıyla üstlendikleri yapım işlerine ilişkin yapım işi alımlarından, sadece üstlenilen işin yapılması için gerekli olan her türlü mal ve hizmet alımları ile söz konusu işin bir kısmının alt yükleniciye yaptırılmasının anlaşılması gerekmektedir.

Anılan kuruluşların; sözleşme altında yüklenici oldukları yapım işlerinin tutarı 3 üncü maddenin (g) bendinde belirtilen parasal limitin altında olsa bile, işin tamamını alt yüklenicilere yaptırmaları sözleşmenin devri anlamına geleceğinden, esas sözleşmenin 4734 sayılı Kanuna tabi olması durumunda bunun mümkün olmadığı, bunun dışındaki durumlarda ise ilgili mevzuata göre hareket edilmesi gerekmektedir.

3- Söz konusu kuruluşların sözleşme altında yüklenici oldukları yapım işinin gerçekleştirilmesi için ihtiyaç duydukları yapım işi alımlarının on yıl süreyle aynı bentte öngörülen istisna hükümlerine tabi olduğu dikkate alındığında, bu sürenin, 4964 sayılı Kanunun yürürlük tarihi olan 15/8/2003 tarihinden itibaren hesaplanması gerekmekte olup, bu çerçevede söz konusu hükme tabi kuruluşlar bakımından;

a) Anılan Kanunun yürürlük tarihinden önce yüklenici olarak üstlendikleri yapım işleri için de bu hükmün 15/8/2003 tarihinden itibaren uygulanması gerekmektedir.

b) Kanunda öngörülen on yıllık sürenin 15/8/2013 tarihinde sona ereceği dikkate alındığında, bu tarihten önce yüklenici olarak üstlenilen işler bakımından bu hükmün uygulaması belirtilen tarihte sona erecek olup, madde kapsamında yapılacak yapım işi alımlarının, bu tarihten sonrasına da taşacak şekilde gerçekleştirilmesi mümkün bulunmamaktadır.

4- Bu kapsamda gerçekleştirilecek yapım işi alımları, 3 üncü maddenin (g) bendinde belirtilen limite tabi olduğundan, iş artışı yoluyla bu limitin aşılması mümkün bulunmamaktadır.

5- Söz konusu alımların, esas sözleşmede bulunan alt yüklenici ile ilgili hükümlerin uygulanmasını engellemeyecek şekilde, söz konusu kuruluşun ilgili mevzuatında öngörülen alım yöntemleri çerçevesinde gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

6- Söz konusu idarelerce, anılan istisna hükmü çerçevesinde gerçekleştirilecek yapım işi alımlarına ilişkin olarak uygun görüş için Kuruma başvurulmasına gerek bulunmamakta olup, anılan istisna kapsamında yapılacak yapım işi alımlarının sözleşme altında yüklenici oldukları yapım işi alımları ile sınırlı tutulmasındaki sorumluluk idarelerde bulunmaktadır.

V- Tanımlar

A. Ağaçlandırma, Erozyon Kontrolü ve Fidan Dikim İşlerinin Niteliği

4734 sayılı Kanunun "Tanımlar" başlıklı 4 üncü maddesinde, "Hizmet: Bakım ve onarım, taşıma, haberleşme, sigorta, araştırma ve geliştirme, muhasebe, piyasa araştırması ve anket, danışmanlık, mimarlık ve mühendislik, tanıtım, basım ve yayım, temizlik, yemek hazırlama ve dağıtım, toplantı, organizasyon, sergileme, koruma ve güvenlik, mesleki eğitim, fotoğraf, film, fikri ve güzel sanat, bilgisayar sistemlerine yönelik hizmetler ile yazılım hizmetlerini, taşınır ve taşınmaz mal ve hakların kiralanmasını ve benzeri diğer hizmetleri,"

"Yapım: bina, karayolu, demiryolu, otoyol, havalimanı, rıhtım, liman, tersane, köprü, tünel, metro, viyadük, spor tesisi, alt yapı, boru iletim hattı, haberleşme ve enerji nakil hattı, baraj, enerji santrali, rafineri tesisi, sulama tesisi, toprak ıslahı, taşkın koruma ve dekapaj gibi

her türlü inşaat işleri ve bu işlerle ilgili tesisat, imalat, ihzarat, nakliye, tamamlama, büyük onarım, restorasyon, çevre düzenlemesi, sondaj, yıkma, güçlendirme ve montaj işleri ile benzeri yapım işleri,” şeklinde tanımlanmıştır.

4734 sayılı Kanun, hizmet alımı ve yapım işlerini tanımlarken işleri sayma yöntemiyle belirlemiş ve sayılan işlere benzer işleri de söz konusu iş kapsamında kabul etmiştir. Yapım işleri arasında sayılmayan bir işin yapım işi sayılabilmesi için, bu işin yapılma tekniğinin ismen sayılan işlere benzerliği yanında, uygulama projesini ya da kesin projeyi de kapsayan teknik şartname gerektirmesi, yapım müteahhidinin uzmanlık alanına giren işlerden olması, vasıfsız işgücünden ziyade malzeme, makine ve ekipman girdisinin ağırlıklı olduğu işlerden olması ve istisnalar dışında, fen ve sanat kurallarına uygun olarak bir eserin meydana getirilmesi gereğinin bulunması gerekmektedir.

Bu çerçevede, gerek hizmet alımı gerekse yapım işleri arasında ismen sayılmayan ağaçlandırma, erozyon kontrolü ve fidan dikim işlerinin, yapım işinin gerektirdiği uygulama projesi veya kesin proje gerektirmeyen, yaptırılacak işin uzman tarafı olan yapım müteahhidine ihtiyaç bulunmayan, malzeme, makine ve ekipmandan ziyade vasıfsız işgücü girdisinin ağırlıklı olduğu ve yaptırılacak işin uygulama projesini veya kesin projesini de kapsayan teknik şartnamesine göre fen ve sanat kurallarına uygun olarak bir eserin meydana getirilmesi gereği bulunmayan işler olduğundan, ağaçlandırma, erozyon kontrolü ve fidan dikim işinin “hizmet” tanımı kapsamında değerlendirilmesi gerekmektedir.

B. İhale Yetkilisi ve İhale Komisyonu

4734 sayılı Kanun kapsamındaki bazı idarelerce, ihale yetkilisinin kim olacağı hususunda Kurumdan görüş talep edilmektedir. 4734 sayılı Kanunun “Tanımlar” başlıklı 4 üncü maddesinde “ihale yetkilisi”; idarenin, ihale ve harcama yapma yetki ve sorumluluğuna sahip kişi veya kurulları ile usulüne uygun olarak yetki devri yapılmış görevlileri olarak belirlenmiştir. İdarelerin bu yetkilerine sahip kişi, kurul veya görevlileri ise, kendi mevzuatlarında belirlenmektedir. Bu nedenle, idarenin tabi olduğu mevzuat çerçevesinde, ihale yetkilisinin idarelerce belirlenmesi gerekmektedir.

(Değişik: 22/2/2006 – 26088 R.G. / 1 md.) 22/12/2005 tarihli ve 5436 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin (g) bendiyle, 4734 sayılı Kanunun "İhale Komisyonu" başlıklı 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında değişiklik yapılarak daha önce yer alan "genel ve katma bütçeli kuruluşlarda maliye memurunun, diğerlerinde ise" ibaresi "ve" şeklinde değiştirilmiş ve bu değişikliğin 1/1/2006 tarihinde yürürlüğe gireceği belirtilmiştir. Buna göre ihale yetkilisi, ihaleyi gerçekleştirmek üzere 4734 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi gereğince, ihale ilk ilan veya davet tarihini izleyen en geç üç gün içinde ihale komisyonunu oluşturur. İhale komisyonu; biri başkan olmak üzere, ikisinin ihale konusu işin uzmanı ve birinin muhasebe veya mali işlerden sorumlu bir personel olması şartıyla, tek sayıda olmak üzere en az beş kişiden oluşacak şekilde ve komisyonun eksiksiz toplanacağı dikkate alınarak, asıl üyeler ile bu üyelerin yerine geçecek aynı niteliklere sahip yedek üyelerin isimleri belirtilmek suretiyle oluşturulur. İhale komisyonunun eksiksiz olarak ihaleyi sonuçlandırabilmesi için yedek üyeler tespit edilirken ihale konusu işin uzmanları ile muhasebe veya mali işlerden sorumlu personel yerine geçecek en az birer yedek üye belirlenmelidir. İhale komisyonlarının idare personelinden oluşturulması gerekmekte olup, ihaleyi yapan idarede yeterli sayı veya nitelikte personel bulunmaması halinde bu Kanun kapsamındaki idarelerden komisyona üye alınabilecektir.

Yedek üyelerin asıl üyelerin taşınması gereken özellikleri haiz olması gerekir. Bir makamdaki görevi nedeniyle ihale komisyonunda görevlendirilen kişinin o görevinden herhangi bir şekilde ayrılması sonucu komisyon üyeliğinden de ayrılmak zorunda kalması halinde ayrılan personelin yerine atanan kişi değil, o asıl üyenin yedeği ile ihaleye devam edilmesi ve herhangi bir nedenle asıl üyenin yerine geçen yedek üyenin ihale sonuçlanıncaya

kadar komisyon üyeliğine devam etmesi gerekmektedir. İhaleyi yapan idarede yeterli sayı veya nitelikte personel bulunmaması halinde, bu Kanun kapsamındaki idarelerden komisyona üye alınabilir.

İhaleyi gerçekleştiren ihale komisyonu üyeleri söz konusu ihaleye ilişkin olarak yapılan sözleşme sonucunda teslim edilecek mal ve hizmet alımları ile yapım işleriyle ilgili muayene ve kabul komisyonunda veya kontrol teşkilatında görev alabilir. Ancak yapılan bir sözleşme ile ilgili olarak kontrol teşkilatında yer alan görevliler, sözleşme sonucunda hizmet alımları ve yapım işleriyle ilgili muayene ve kabul komisyonunda görev alamazlar.

İhale yetkilisi ihale komisyonunda görev alamaz. Kurulların ihale yetkilisi olduğu durumlarda da kurul üyeleri ihale komisyon üyesi olamazlar.

İhale komisyonu başkan ve üyeleri çekimser oy kullanamazlar ve verdikleri oy ve kararlardan sorumludurlar. Bu nedenle, çoğunluk görüşüne katılmayanların karşı oylarını ve gerekçesini komisyon kararına yazarak imzalamaları gerekmektedir. İhale komisyonunun eksiksiz toplanıp karar vereceği dikkate alınarak eksik üyeli ihale komisyon kararı alınmamalıdır.

Ayrıca ihale komisyonları teklif veya başvuru kapsamında yer alan belgelerin doğruluğunu teyit için gerekli gördükleri belge ve bilgileri gerek isteklilerden gerekse ilgili mercilerden isteyebileceklerdir.

C. Bakım ve Onarıma İlişkin İhaleler

4734 sayılı Kanununun 4 üncü maddesinde büyük onarım yapım tanımı içinde, bakım ve onarım ise hizmet tanımı içinde sayılmıştır. Bütçe tertiplerine bakılmaksızın makine ve ekipmanın bakım ve onarımının hizmet alımı, küçük onarımlar da dahil olmak üzere yapıma ilişkin onarımların ise yapım işi olarak ihale edilmesi gerekmektedir.

D. Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası

Sigorta hizmetleri, 4734 sayılı Kanununun 4 üncü maddesindeki hizmetler kapsamında yer aldığından anılan Kanuna göre ihale edilmesi gerekmektedir. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu uyarınca yaptırılması zorunlu olan mali sorumluluk sigortası ihalelerinde, idareler araç sayısı ve plaka numarasını belirteceklerdir. İstekliler idari şartnamede yer alan araç sayısı, aracın kayıtlı olduğu il ve aracın hasarsızlık oranını dikkate alarak teklif verecektir.

İdarelerce, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu uyarınca yaptırılması zorunlu mali sorumluluk sigortası ihalelerinde; yaklaşık maliyetin hesaplanması, ihale dokümanının hazırlanması ve tekliflerin değerlendirilmesinde, Hazine Müsteşarlığınca hazırlanan ve Müsteşarlığın bağlı bulunduğu Devlet Bakanlığınca onaylanarak yayımlanan Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Tarife ve Talimatının esas alınması gerekmektedir.

VI- Vergiler ve Yeni Türk Lirası

A. Vergiler

a) 4734 sayılı Kanununun 9 uncu maddesine göre Katma Değer Vergisi yaklaşık maliyet hesabına dahil edilmeyeceğinden; Kanununun 8 inci maddesinde yer alan eşik değerler ile muhtelif maddelerde yer alan parasal sınırların uygulanmasında Katma Değer Vergisi (KDV) dikkate alınmayacaktır.

b) 5281 sayılı Kanununun 1 inci maddesi ile, 488 sayılı Damga Vergisi Kanununun 15 inci maddesinde yapılan değişiklik sonucunda, pul yapıştırma suretiyle damga vergisi ödemesi uygulaması kaldırılmış; aynı Kanununun 7 nci maddesi ile de, 488 sayılı Kanuna ekli (1) sayılı Tablo değiştirilmiştir. Böylece daha önce damga vergisine tabi kimi kağıtlar damga

vergisine tabi olmaktan çıkarıldığından, teklifnameler ile belli parayı ihtiva etmeyen taahhütnameler ve mukavelenameler damga vergisine tabi olmayacaktır.

Yapılan bu değişikliklere göre, ihale uygulamalarında teklif mektubu ile ihaleye katılım belgeleri arasında isteklilerce sunulması gereken taahhütnameler ve beyannamelere damga pulu yapıştirilmesine gerek bulunmamaktadır.

B. Yeni Türk Lirası Uygulaması

5083 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Para Birimi Hakkında Kanunun 1/1/2005 tarihinde yürürlüğe girmiş olması sebebiyle 4734 sayılı Kanunda teminat olarak kabul edilecek değerler arasında sayılan ve bankalarca düzenlenecek teminat mektupları ile isteklilerce verilecek teklif mektupları, yine 4734 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinde sayılan ve ihale konusu işle bağlantılı olarak istenilen ekonomik ve mali yeterlik ile mesleki ve teknik yeterliğe ilişkin belgeler ile benzeri belgelerin Türk Parası üzerinden düzenlendiği hallerde bunlardan 1/1/2005 tarihinden sonrasına ilişkin olanların, Yeni Türk Lirası üzerinden düzenlenmesi ve ihaleyi yapan idareler tarafından da bu belgelerin Yeni Türk Lirası üzerinden düzenlenmiş olması esastır.

Anılan Kanunun “Türk Lirasına yapılan atıflarda değişiklik” başlıklı 3 üncü maddesinde; Kanunlarda ve diğer mevzuatta, idari işlemlerde, yargı kararlarında, her türlü hukuki muamelelerde, kıymetli evrak ve hukuki sonuç doğuran diğer belgeler ile ödeme ve değişim araçlarında Türk Lirasına veya liraya yapılan atıfların, bir milyon Türk Lirası (1.000.000 TL) eşittir bir Yeni Türk Lirası (1 YTL) değişim oranında Yeni Türk Lirasına yapılmış sayılacağı ve Geçici 3 üncü Maddesinde; 1/1/2005-31/12/2005 tarihleri arasında, bütün mal ve hizmet bedellerinin, etiket ve tarife listelerinde Türk Lirası ve Yeni Türk Lirası üzerinden ayrı ayrı gösterilmesinin zorunlu olduğu hükme bağlanmıştır. Bu kapsamda 4734 sayılı Kanun ve ikincil mevzuatta Türk Lirasına yapılan atıflar; bir milyon Türk Lirası (1.000.000 TL) eşittir bir Yeni Türk Lirası (1 YTL) değişim oranında Yeni Türk Lirasına yapılmış sayılacaktır.

Bu çerçevede, TL üzerinden düzenlenmiş teklif mektubu da dahil olmak üzere istekliler tarafından sunulan her türlü belge idarelerce kabul edilecektir. Bu belgelerin değerlendirilmesi ise anılan Kanunun 3 üncü maddesi uyarınca yapılacak değişim üzerine bulunan miktarlar dikkate alınarak gerçekleştirilecektir. Bununla birlikte idarelerce ihalelere ilişkin olarak yapılan her türlü işlem YTL üzerinden kaydedilecektir.

VII- Eşik Değerler

A. Döner Sermayeli Kuruluşların Tabi Oldukları Eşik Değerler

Genel bütçeye dahil daireler ile katma bütçeli idarelere bağlı döner sermayeli kuruluşların mal ve hizmet alımlarında, 4734 sayılı Kanunun 8 inci maddesinde belirtilen hangi eşik değere tabi oldukları konusunun tereddüt oluşturduğu görülmektedir.

Anılan Kanun maddesinin (a) bendi, genel bütçeye dahil daireler ile katma bütçeli idarelerin mal ve hizmet alımlarında kullanılacak eşik değeri, (b) bendi Kanun kapsamındaki diğer idarelerin mal ve hizmet alımlarında kullanılacak eşik değeri belirlemektedir.

Bu çerçevede, genel bütçeye dahil daireler ile katma bütçeli idarelere bağlı döner sermayeli kuruluşların mal ve hizmet alımlarında, tüzel kişilikleri olmamakla beraber Kanunda ayrı bir idare olarak sayılması ve bütçesinin farklı olması nedeniyle 4734 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin (b) bendinde belirtilen eşik değere tabi olunacaktır.

B. Yerli İstekli

Yerli istekli; Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı gerçek kişiler ile Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre kurulmuş tüzel kişiliklerdir.

Yerli istekli sayılabilmek için; gerçek kişiler, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olduklarına dair nüfus cüzdanı suretini, tüzel kişiler ise Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre kurulduklarını gösteren belgeleri, ihaleye başvuru belgeleri ile birlikte sunarlar.

Tüzel kişi isteklilerin Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre kuruldukları;

a) Şirketlerde; şirket merkezinin bulunduğu yeri gösterir ticaret sicil gazetesi veya ilgili ticaret sicil memurluğunca verilen belge,

b) Derneklerde; ilgili mülki amirlikçe verilen alındı belgesi,

c) Vakıflarda; Vakıflar Genel Müdürlüğünce tutulan merkezi sicile kayıtlı olduklarına dair sicil kaydının örneği veya yayımlandığı Resmi Gazete,

d) Kooperatiflerde; ilgili bakanlıkça düzenlenen belge,

e) Diğer tüzel kişiliklerde; ilgili mercilerce düzenlenecek belge, ile tevsik edilir.

Ortak girişim isteklilerde bu şartlar, ortak girişimi oluşturan her ortak için ayrı ayrı aranır.

C. Yerli Malı Belgesi

4734 sayılı Kanununun 63 üncü maddesinde “.....yaklaşık maliyeti eşik değerlerin üzerindeki ihalelerde; hizmet alımları ve yapım işlerinde bütün yerli istekliler lehine, mal alımlarında ise Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile diğer ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak Kurum tarafından yerli malı olarak belirlenen malları teklif eden yerli istekliler lehine, %15 oranına kadar fiyat avantajı sağlanması hususlarında idarelerce ihale dokümanına hükümler konulabilir.....” hükmü yer aldığından; yerli istekliler lehine fiyat avantajı uygulanacak mal alım ihalelerinde ihale konusu malın yerli malı olarak değerlendirilebilmesinde aşağıdaki belirlemeler dikkate alınacaktır:

Tamamen Türkiye’de üretilen veya elde edilen ürünler ile üretim sürecinin önemli bir aşaması ve ekonomik yönden gerekli görülen en son esaslı işçilik ve eylemi Türkiye’de yapılan ürünler, yerli malı olarak kabul edilir.

Bir malın yerli malı olarak değerlendirilebilmesi için Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliğine bağlı ilgili Oda tarafından “Yerli Malı Belgesi” ile belgelendirilmesi şarttır. Belgelendirme işlemi ilgili oda tarafından aşağıda belirtilen kriterler çerçevesinde yerine getirilir:

1- Sanayi ürünlerinin yerli malı kabul edilebilmesi için;

a) Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından düzenlenen Sanayi Sicil Belgesine sahip firmalar tarafından üretilmesi,

b) Üretim sürecinin önemli bir aşamasının ve ekonomik yönden gerekli görülen en son esaslı işçilik ve eylemin Türkiye’de yapılmış olması, şartları aranır.

Bu iki şartın bulunması halinde “Yerli Malı Belgesi”, sanayi ürününün üretildiği yer Sanayi Odası veya Sanayi ve Ticaret Odası tarafından düzenlenir.

2- Gıda ve tarımsal ürünlerin Yerli Malı olarak kabul edilebilmesi için;

a) Tarım ve Köyşleri Bakanlığınca düzenlenen Gıda Sicil Belgesi ile Gıda Üretim Sertifikasına sahip üretici tarafından üretilmesi,

b) Üretim sürecinin önemli bir aşamasının ve ekonomik yönden gerekli görülen en son esaslı işçilik ve eylemin Türkiye’de yapılmış olması, şartları aranır.

Bu iki şartın bulunması halinde “Yerli Malı Belgesi”, gıda ve tarımsal ürünü üreten üreticinin bulunduğu yer Sanayi Odası veya Sanayi ve Ticaret Odası tarafından düzenlenir.

3- Türkiye’de toplanan bitkisel ürünler, Türkiye’de doğan ve yetiştirilen canlı hayvanlar ve bunlardan elde edilen ürünler, Türkiye’de yetiştirilen ve avlanan su ürünleri yerli malı kabul edilir. Bunların dışındaki ham tarım ve hayvancılık ürünleri tümüyle Türkiye’de

üretilmesi veya üretim sürecinin önemli bir aşamasının ve ekonomik yönden gerekli görülen en son esaslı işçilik ve eylemin Türkiye’de yapılmış olması şartıyla yerli malı kabul edilir.

Tarım ve hayvancılık ürünlerine ilişkin “Yerli Malı Belgesi”, ürünün elde edildiği yerin Ticaret Borsası tarafından Ticaret Borsasının bulunmadığı yerlerde ise Ticaret Odası veya Ticaret ve Sanayi Odaları tarafından düzenlenir.

4- Esnaf ve sanatkarlarca üretilen ürünler, Türkiye’de çıkarılan madenler ve madencilik ürünleri ile yukarıda belirtilen ürünler dışında kalan ve bu kategorilerin hiçbirine girmeyen diğer ürünler; tümüyle Türkiye’de üretilmesi veya üretim sürecinin önemli bir aşamasının ve ekonomik yönden gerekli görülen en son esaslı işçilik ve eylemin Türkiye’de yapılmış olması şartıyla yerli malı kabul edilir.

Bu ürünlere ilişkin “Yerli Malı Belgesi”, üretildiği yerin Sanayi Odası veya Ticaret ve Sanayi Odası tarafından düzenlenir.

Yukarıdaki esaslar dikkate alınarak TOBB tarafından da “Yerli Malı Belgesi Düzenleme Esasları” yayımlanmıştır. Bu Esaslara göre Yerli Malı Belgesi talep eden firmalar/isteklilerin Oda/Borsa’ya yazılı olarak başvurarak gerekli belgelerini ibraz etmeleri gerekmektedir.

D. Serbest Bölgede Yerli İstekli ve Yerli Malı

Serbest bölgede faaliyet gösteren gerçek ve tüzel kişilerin “yerli istekli” olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceği ile ürettikleri malların “yerli malı” kabul edilip edilemeyeceği konusunda Kuruma yapılan müracaatlar sonucunda aşağıdaki hususların açıklanmasına gerek duyulmuştur.

a) Serbest bölgelerde faaliyet gösteren isteklilerin/adayların 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında yapılan ihalelere yerli istekli olarak katılıp katılmayacaklarının belirlenmesi ile bu kullanıcılardan yerli istekli olarak belirlenenlerin Uygulama Yönetmeliklerinin “Yerli istekli” başlıklı maddeleri çerçevesinde “yerli istekli” olduklarının tevsik edilmesi:

4734 sayılı Kamu İhale Kanununun “Yerli İstekliler ile İlgili Düzenlemeler” başlıklı 63 üncü maddesinde; *“Yaklaşık maliyeti eşik değerlerin altında kalan ihalelere sadece yerli isteklilerin katılması, yaklaşık maliyeti eşik değerlerin üzerindeki ihalelerde; hizmet alımları ve yapım işlerinde bütün yerli istekliler lehine, mal alımlarında ise Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile diğer ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak Kurum tarafından yerli malı olarak belirlenen malları teklif eden yerli istekliler lehine, % 15 oranına kadar fiyat avantajı sağlanması hususlarında idarelerce ihale dokümanına hükümler konulabilir.”* düzenlemesine yer verilmiştir.

4734 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde, *Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı gerçek kişiler ile Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre kurulmuş tüzel kişilikler* yerli istekli olarak tanımlanmıştır.

Uygulama Yönetmeliklerinde ise gerçek kişilerin yerli istekli olduklarını, ihaleye başvuru belgeleri ile birlikte sunacakları Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olduklarına dair *“nüfus cüzdanı sureti”* ile tevsik edecekleri hükmüne yer verilmiştir. Bu çerçevede serbest bölgelerdeki Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı “gerçek kişi” kullanıcıların Uygulama Yönetmelikleri çerçevesinde *“nüfus cüzdanı suretleri”* ile yerli istekli olduklarını belgelendirmeleri mümkündür.

Şirket merkezi Türkiye’de bulunan ve halen Türkiye’de ticari faaliyetine devam eden tüzel kişilikler, serbest bölgelerdeki faaliyetlerini oluşturacakları “serbest bölge şubesi” aracılığıyla yapmak zorundadır. Serbest bölgede şube oluşturarak faaliyette bulunmak

amacıyla yapılan müracaatlarda; şube oluşturulmasına ilişkin yetkili organın aldığı kararın yayımlandığı Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi ve Faaliyet Ruhsatı Müracaat Formu'nda belirtilen diğer belgeler yer almaktadır. Bu kullanıcıların da “yerli istekli” olduklarını, Uygulama Yönetmeliklerinin “Yerli istekli” başlıklı maddelerinin, “*Tüzel kişi isteklilerin Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre kuruldukları; Şirketlerde şirket merkezinin bulunduğu yeri gösterir ticaret sicil gazetesi veya ilgili ticaret sicil memurluğunca verilen belge ile tevsik edilir,*” düzenlemesi çerçevesinde belgelendirmeleri mümkündür.

Diğer taraftan halen serbest bölgede faaliyette bulunan ve merkezini de serbest bölgeye taşıyarak, serbest bölge dışındaki bütün faaliyetlerine son veren tüzel kişiliklerin de “yerli istekli” olduklarını Uygulama Yönetmeliklerinin “*Tüzel kişi isteklilerin Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre kuruldukları; Şirketlerde şirket merkezinin bulunduğu yeri gösterir ticaret sicil gazetesi veya ilgili ticaret sicil memurluğunca verilen belge ile tevsik edilir,*” düzenlemesi çerçevesinde belgelendirmeleri mümkündür.”

Yerli veya yabancı gerçek ya da tüzel kişilerce sadece serbest bölgede faaliyette bulunmak üzere serbest bölge merkezli kurulan tüzel kişiliklerin ticaret sicili kayıtlarının bulunması ve kuruluşlarını Ticaret Sicil Gazetesi'nde yayımlamaları zorunludur. Bu çerçevede bu şirketler Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre kurulduğu için yerli istekli olarak kabul edilmesi gerekmektedir. Bu tüzel kişiliklerin de “yerli istekli” olduklarını Uygulama Yönetmeliklerinin yukarıda anılan “*Tüzel kişi isteklilerin Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre kuruldukları; Şirketlerde şirket merkezinin bulunduğu yeri gösterir ticaret sicil gazetesi veya ilgili ticaret sicil memurluğunca verilen belge ile tevsik edilir,*” düzenlemesi çerçevesinde ticaret sicil gazetesi veya ilgili ticaret sicil memurluğunca verilen belge ile belgelendirmeleri mümkündür.

Yabancı ülkelerde kurulmuş tüzel kişilikler, buldukları ülkedeki Türkiye Cumhuriyeti temsilciliklerine kendi ülkelerinde geçerli olan kuruluş belgesini onaylatmak suretiyle serbest bölgelerde faaliyette bulunabilmektedirler. Ancak bunlar Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre kurulmuş tüzel kişilik niteliğinde olmadıklarından, 4734 sayılı Kanun kapsamında yerli istekli olarak değerlendirilmeleri mümkün bulunmamaktadır.

Serbest bölgelerde faaliyet gösteren “*Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı gerçek kişiler ile Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre kurulmuş tüzel kişilik*” niteliğine haiz kullanıcıların ise, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümleri çerçevesinde yerli istekli olduklarından, yerli istekli olduklarını Uygulama Yönetmeliklerinin “Yerli istekli” başlıklı maddeleri çerçevesinde; *gerçek kişilerin, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olduklarına dair nüfus cüzdanı sureti, tüzel kişilerin ise Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre kurulduklarını şirket merkezinin bulunduğu yeri gösterir Ticaret Sicil Gazetesi veya ilgili ticaret sicil memurluğunca verilen belge ile tevsik etmeleri mümkündür.*

Süreç içerisinde şirketlerin yanında diğer tüzel kişiliklerin de serbest bölgelerde kullanıcı olarak faaliyette bulunmalarına yönelik ilgili mevzuatında düzenlemeler yapılması durumunda diğer tüzel kişiliklerin de “yerli istekli” olduklarını Uygulama Yönetmeliklerinin “Yerli istekli” başlıklı maddelerinde hüküm altına alınan düzenlemeler çerçevesinde belgelendirmeleri mümkündür.

b) Serbest bölgelerde faaliyet gösteren kullanıcıların ürettikleri mallara “Yerli Malı Belgesi” düzenlenip düzenlenemeyeceği:

Yerli malı konusu 4734 sayılı Kanunun 63 üncü maddesi uyarınca Kamu İhale Kurulu'na değerlendirilmiş olup, bu Tebliğin “VII-C Yerli Malı Belgesi” bölümünde düzenlenmiştir. Buna göre; “*tamamen Türkiye’de üretilen veya elde edilen ürünler ile üretim sürecinin önemli bir aşaması ve ekonomik yönden gerekli görülen en son esaslı işçilik ve eylemi Türkiye’de yapılan ürünler yerli malı olarak*” kabul edilmiştir. Bir malın yerli malı olarak değerlendirilebilmesi için Kurumca belirlenen ilkeler çerçevesinde Türkiye Ticaret,

Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliğine bağlı ilgili Oda tarafından “Yerli Malı Belgesi” ile belgelendirilmesi gerekmektedir.

Serbest bölgede faaliyet gösteren yerli istekli niteliğine haiz kullanıcıların bir ihalede “yerli malı teklif eden yerli istekliler lehine fiyat avantajından” yararlanabildiği iki durum söz konusu olabilir. Bunlardan ilki serbest bölgelerde imalatçı durumunda bulunan kullanıcının ürettiği mala ilişkin “yerli malı belgesi” verilmesi durumu; diğeri ise kullanıcıların başka bir üretici tarafından üretilen ve yerli malı kabul edilen malı teklif etmesi durumudur.

Serbest bölgelerde üretilen mallara “Yerli Malı Belgesi” düzenlenip düzenlenmeyeceği konusunun değerlendirilebilmesi için bölgede üretilen malların menşeyini düzenleyen hukuki düzenlemeler son derece önemlidir. Serbest Bölgeler Uygulama Yönetmeliğinin 30 uncu maddesinde; *“Serbest Bölgelerdeki malların menşei ve bu mallar için A.TR Dolaşım Belgeleri ve EUR.1 Sertifikası düzenlenmesiyle ilgili olarak; Serbest Bölgeler, Gümrük Kanunu'nun 15'nci maddesi uyarınca, Türkiye siyasi sınırları içinde yer almakla beraber, vergi ödeme mükellefiyeti açısından gümrük hattı dışındadır. Bölgelerde üretilen mallar, Gümrük Kanunu'nda belirtilen menşe kriterleri; Türkiye'de elde edilen Türkiye menşeli ürünler -tümüyle üretilme kriteri- veya tümüyle Türkiye'de elde edilmemiş yabancı menşeli veya menşei belirsiz girdiler ihtiva eden eşyanın, Türkiye'de gördüğü değişiklik ve işlem dolayısıyla Türkiye menşeli sayılması -Esaslı değişim kriteri- çerçevesinde, "Türkiye Menşeli" hüviyetine haizdir.”* düzenlemesine yer verilmiştir.

TOBB'a bağlı odalar tarafından Kamu İhale Kurulu Kararı çerçevesinde serbest bölgeler ve gümrük mevzuatlarının göz önünde bulundurulması ve gerekli şartların sağlanması kaydıyla, serbest bölgede faaliyet gösteren yerli istekli niteliğine haiz kullanıcıların ürettikleri mallara “Yerli Malı Belgesi” düzenlenmesinde bir sakınca bulunmamaktadır. Bu kullanıcıların 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında yapılan ihalelerde kendi imalatları olmayan Yerli Malı Belgesine sahip malları teklif etmesi durumunda ise yine gümrük ve serbest bölge mevzuatlarının göz önünde bulundurulması ve gerekli şartların taşınması gerekmektedir.

E. Eşik Değerlere Göre İhalelerin Yabancı İsteklilere Açılması ve Fiyat Avantajı Uygulaması

Bilindiği üzere, 4734 sayılı Kanunun “Eşik Değerler” başlıklı 8 inci maddesinde, 4734 sayılı Kanunun 13 ve 63 üncü maddelerinde yer alan hükümlerin uygulanmasına esas olmak üzere, yaklaşık maliyet dikkate alınarak kullanılacak eşik değerler belirtilmiştir.

4734 sayılı Kanunun “Yerli İstekliler İle İlgili Düzenlemeler” başlıklı 63 üncü maddesi hükmü uyarınca, idarelere,

1) Yaklaşık maliyeti eşik değerlerin altında kalan ihalelerde, ihaleye sadece yerli isteklilerin katılması hususunda ihale dokümanlarına hüküm konulabilmesine,

2) Yaklaşık maliyeti eşik değerlerin üzerindeki ihalelerde ise; hizmet alımları ve yapım işlerinde bütün yerli istekliler lehine, mal alımlarında ise Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile diğer ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak Kurum tarafından yerli malı olarak belirlenen ve bu Tebliğin “VII-C Yerli Malı Belgesi” başlığı altında yer alan belgeye haiz malları teklif eden yerli istekliler lehine, % 15 oranına kadar fiyat avantajı sağlanması hususunda ihale dokümanlarına hüküm konulabilmesine,

imkan tanınmıştır.

Bu itibarla, idareler, yaklaşık maliyeti eşik değerlerin altında kalan ihalelerde, ihale dokümanına sadece yerli isteklilerin katılması yönünde hüküm koyabilirler. Yine, yaklaşık maliyeti eşik değerlerin üzerindeki ihalelerde ise, idareler, ihale dokümanına hizmet alımları ve yapım işlerinde bütün yerli istekliler lehine, mal alımlarında ise Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile diğer ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak Kurum tarafından yerli malı

olarak belirlenen malları teklif eden yerli istekliler lehine, % 15 oranına kadar fiyat avantajı sağlanması yönünde hükümler koyarak, ihaleye katılacak yerli isteklilere fiyat avantajı tanıyabilirler.

Daha açık bir ifade ile, genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idareler, 1/2/2005 tarihi itibarıyla Kurum tarafından güncellenen parasal limitler çerçevesinde yaklaşık maliyeti 453.863,00-YTL.'nin altında olan mal ve hizmet alımları ile yaklaşık maliyeti 16.641.656,00-YTL.'nin altında olan yapım işleri ihalelerinde; Kanun kapsamındaki diğer idareler ise, yaklaşık maliyeti 756.438,00-YTL.'nin altında olan mal ve hizmet alımları ile yaklaşık maliyeti 16.641.656,00-YTL.'sının altında olan yapım işleri ihalelerinde, ihale dokümanlarına ihaleye sadece yerli isteklilerin katılmasını öngören hükümler koyabileceklerdir.

Yine, genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idareler, yaklaşık maliyeti 453.863,00-YTL.'nin üzerinde olan mal ve hizmet alımları ile yaklaşık maliyeti 16.641.656,00-YTL.'nin üzerinde olan yapım işleri ihalelerinde; Kanun kapsamındaki diğer idareler ise, yaklaşık maliyeti 756.438,00-YTL.'nin üzerinde olan mal ve hizmet alımları ile yaklaşık maliyeti 16.641.656,00-YTL.'sının üzerinde olan yapım işleri ihalelerinde, ihale dokümanlarına hizmet alımları ve yapım işlerinde bütün yerli istekliler lehine, mal alımlarında ise Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile diğer ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak Kurum tarafından yerli malı olarak belirlenen ve bu Tebliğin "VII-C Yerli Malı Belgesi" başlığı altında yer alan belgeye haiz malları teklif eden yerli istekliler lehine, % 15 oranına kadar fiyat avantajı sağlanmasını öngören hükümler koymak suretiyle, ihaleye katılacak yerli isteklilere fiyat avantajı tanıyabileceklerdir.

İdarelere tanınan her iki düzenleme imkanı da sınırsız olmayıp, ihalenin yaklaşık maliyetinin yukarıda verilen eşik değerlerin altında veya üzerinde olmasına bağlıdır. İdarelerin, ihale dokümanlarına sadece yerli isteklilerin katılması hususunda hüküm koyma imkanı, ancak yaklaşık maliyeti eşik değerinin altında olan ihaleler için söz konusu olup, yaklaşık maliyeti eşik değerinin üzerinde olan ihalelerde, ihale dokümanlarına aynı şekilde hüküm koymak suretiyle, ihalenin sadece yerli isteklilerin katılımına açılması mümkün değildir.

Yaklaşık maliyeti eşik değerinin üzerinde olan hizmet alımları ve yapım işlerinde, isteklilerin fiyat avantajından yararlanabilmesi için "yerli istekli" olması yeterli iken, yaklaşık maliyeti eşik değerinin üzerinde olan mal alımları ihalelerinde, isteklilerin fiyat avantajından yararlanabilmesi için "yerli istekli" olması yeterli değildir. Yaklaşık maliyeti eşik değerinin üzerinde olan mal alımları ihalelerinde, isteklilerin fiyat avantajından yararlanabilmesi için, "yerli istekli" olması yanında ayrıca "yerli malı" sayılan malları da teklif etmesi gerekir.

Yaklaşık maliyeti eşik değerinin üzerinde olan mal ve hizmet alımları ile yapım işleri ihalelerinde yerli istekliler lehine öngörülecek fiyat avantajı en fazla %15'le sınırlıdır. Bu oran her ihalede uygulanması zorunlu tek oran olmayıp, idareler ihalelerinin özelliklerine göre, Kanunla belirlenen üst limit olan %15 oranının aşılması kaydıyla, farklı oranlar belirleyebilirler.

Yaklaşık maliyeti eşik değerinin üzerinde olan mal ve hizmet alımları ile yapım işleri ihalelerinde, yerli istekliler lehine öngörülecek fiyat avantajı uygulamasının ne şekilde yapılacağı, ilgili Uygulama Yönetmeliklerinin eki olan ve ihale usullerine göre hazırlanan "Tip İdari Şartnameler"de düzenlenmiştir.

Bu şartnamelerin "Ekonomik Açından En Avantajlı Teklifin Belirlenmesi" başlıklı maddelerinde yer alan "yerli istekliler lehine fiyat avantajı uygulanması" konu başlığının dipnotunda yapılan açıklamada, idarelerin, yaklaşık maliyeti yürürlükteki eşik değerinin üzerinde olan ihalelerinde tekliflerin değerlendirilmesinde yerli istekliler lehine fiyat avantajı uygulayacakları durumlarda, işin idari şartnamesindeki ilgili madde metninin, dipnotta yer alan hükmün esas alınması suretiyle düzenlenmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Buna göre idari şartnamede öngörülme ve şartları gerçekleşmek kaydıyla, yerli istekliler lehine fiyat avantajı uygulanırken, işin idari şartnamesinde idarece öngörülen fiyat avantaj oranına karşılık gelecek tutarın; hizmet alımı ve yapım işleri ihalelerinde “yabancı isteklilerin”, mal alım ihalelerinde ise “yerli malını teklif eden yerli isteklilerin dışındaki isteklilerin” teklif bedellerine eklenmek suretiyle değerlendirmeye esas alınacak teklif bedelleri bulunacaktır. İdarelerce, yerli istekliler lehine fiyat avantajı uygulanmasında, bu hesap yönteminden farklı yöntemlerle hesaplama yapılarak teklifler değerlendirilemez.

Öte yandan, yerli istekliler lehine fiyat avantajı uygulanacağı belirtilen ihalelerde, 4734 sayılı Kanununun 63 üncü maddesi gereğince, yabancı isteklilerle iş ortaklığı veya konsorsiyum şeklinde, ortak girişim oluşturmak suretiyle ihaleye katılan yerli isteklilerin anılan fiyat avantajından yararlanması mümkün görülmemektedir.

Bu arada, yerli istekliler lehine fiyat avantajı uygulanacağı belirtilen ihalelerde, fiyat avantajından yararlanmak isteyen yerli isteklilerin, “yerli istekli” olduğuna ilişkin ilgili Uygulama Yönetmeliğinde belirtilen belgeleri de teklifleri kapsamında idareye sunmaları gerekir. Söz konusu avantajın uygulanacağı belirtilen mal alım ihalelerinde ise, yerli isteklilerin “yerli istekli” olduğuna ilişkin belgelerin yanı sıra, teklif ettikleri malların “yerli malı” olduğunu tevsik eden ve bu Tebliğ’de belirtilen şekilde alacakları “yerli malı belgesi” ni de sunmaları gerekmektedir.

Bu konuda bir diğer husus, yaklaşık maliyeti eşik değerin altında olan ihalelere sadece yerli isteklilerin katılmasına ilişkin düzenleme ile yaklaşık maliyeti eşik değerin üzerinde olan ihalelerde yerli istekliler (mal alımlarında ise yerli malını teklif eden yerli istekliler) lehine tanınacak fiyat avantajına ilişkin düzenlemelere, ihale dokümanı ile ihale ilanı veya davet belgesinde yer verme zorunluluğudur.

4734 sayılı Kanununun “İhale İlanlarında Bulunması Zorunlu Hususlar”ı düzenleyen 24 üncü maddesinin (g) bendinde;

İhalenin sadece yerli isteklilere açık olup olmadığı ve yerli istekliler lehine fiyat avantajı uygulanıp uygulanmayacağına ilişkin ihale ilanlarında belirtilmesinin zorunlu olduğu,

“İhale ve Ön Yeterlik Dokümanının İçeriği ve İdari Şartnamede Yer Alması Zorunlu Hususlar”ı düzenleyen 27 nci maddesinin (1) bendinde;

İhalenin sadece yerli isteklilere açık olup olmadığı ve yerli istekliler lehine fiyat avantajı uygulanıp uygulanmayacağı hususunun idari şartnamede belirtilmesinin zorunlu olduğu,

Hüküm altına alınmıştır.

Bu itibarla, yaklaşık maliyeti eşik değerlerin altında olan ihalelerin sadece yerli isteklilere açık olup olmadığı hususu ile yaklaşık maliyeti eşik değerlerin üzerindeki ihalelerde yerli istekliler (mal alımlarında ise yerli malını teklif eden yerli istekliler) lehine fiyat avantajı uygulanıp uygulanmayacağı hususunun mutlaka belirtilmesi gerekmektedir.

VIII- Ekonomik ve Mali Yeterlik ile Mesleki ve Teknik Yeterliğe İlişkin Açıklamalar

A. İhalelerde İstenecek Yeterlik Belgelerinin ve Yeterlik Kriterlerinin İhale ve Ön Yeterlik Dokümanları ile İhale İlan ve Davet Belgelerinde Belirtilmesi

4734 sayılı Kanununun “İhaleye Katılımda Yeterlik Kuralları” başlıklı 10 uncu maddesinde, isteklinin ekonomik ve malî yeterliği ile mesleki ve teknik yeterliğin belirlenmesi için istenecek belgeler saymak suretiyle belirlenmiştir.

4734 sayılı Kanununun “İhale ve Ön Yeterlik Dokümanının İçeriği ve İdari Şartnamede Yer Alması Zorunlu Hususlar”ı düzenleyen 27 nci maddesinde; ihale dokümanında, isteklilere talimatları da içeren idari şartnameler ile yaptırılacak işin projesini de kapsayan teknik şartnameler, sözleşme tasarısı ve gerekli diğer belge ve bilgilerin bulunacağı, ön yeterlik

dokümanında ise, adaylarda aranılan şartlara, ön yeterlik kriterlerine ve gerekli diğer belge ve bilgilere yer verileceği,

Aynı maddenin (e) bendinde; isteklilerde aranılan şartlar, belgeler ve yeterlik kriterlerinin, işin idari şartnamelerinde belirtilmesinin zorunlu olduğu,

Düzenlenmiştir.

Ayrıca, “İhale İlanlarında Bulunması Zorunlu Hususlar” başlıklı 24 üncü maddesinde; İhaleye katılabilme şartları ve istenilen belgeler ile yeterlik değerlendirmesinde uygulanacak kriterlerin, ihale ilânlarında belirtilmesinin zorunlu olduğu,

“Ön Yeterlik İlanlarında Bulunması Zorunlu Hususlar” başlıklı 25 inci maddesinde;

Ön yeterliğe katılabilme şartları ve istenilen belgeler ile ön yeterlik değerlendirmesinde uygulanacak kriterlerin, ön yeterlik ilânlarında belirtilmesinin zorunlu olduğu,

Hüküm altına alınmıştır.

Uygulama Yönetmeliklerinin ilgili maddelerinde ise; idare tarafından hazırlanacak olan ihale dokümanında; isteklilere talimatları da içeren idari şartname ile sözleşme tasarısı, işin projesini de kapsayan teknik şartname ve gerekli diğer belge ve bilgilerin bulunacağı, ön yeterlik dokümanında adaylarda aranılan şartlara, ön yeterlik kriterlerine ve gerekli diğer belge ve bilgilere yer verileceği, pazarlık usulü ile ihale edilecek yapım işlerinde ise, ihale dokümanında isteklilerin yeterliğinin tespiti için belirlenen değerlendirme kriterlerine yer verileceği ve ihale konusu işin niteliğine göre, bu Yönetmelikte düzenlenen bilgi ve/veya belgelerden yeterlik değerlendirmesi için isteneceklerin, ihale veya ön yeterlik dokümanında ve ihale veya ön yeterliğe ilişkin ilan veya davet belgelerinde belirtilmesinin zorunlu olduğu, hükümleri yer almaktadır.

Anılan hükümler uyarınca, isteklinin ekonomik ve mali yeterliği ile mesleki ve teknik yeterliğinin belirlenmesi amacıyla istenecek yeterlik belgelerinin ve yeterlik belgelerinde idarece aranacak olan yeterlik kriterlerinin ihale veya ön yeterlik dokümanı ile ihale ilan veya davet belgelerinde belirtilmesi zorunludur. Bu belirlemenin ihale ilan veya davet belgelerinde yapılmadığı durumlarda 4734 sayılı Kanununun 26 ncı maddesi uyarınca ihale ilanı geçersiz olacağından düzeltme ilanı yapılmadan ihaleye devam edilmesi mümkün değildir. Aynı şekilde bu belirlemenin ihale veya ön yeterlik dokümanında belirtilmemesi durumunda da istenilen yeterlik belgeleri ve belgelerin taşınması gereken kriterler belli olmadığından ihalede yeterlik değerlendirmesi yapılması mümkün olamayacaktır.

Ayrıca ihalede istenecek yeterlik belgeleri ile bu belgelerin taşınması gereken asgari kriterler, ilgili Uygulama Yönetmeliklerinde bu hususlara ilişkin yapılan düzenlemeler dikkate alınarak belirlenmelidir.

B. İş Deneyimi Belgeleri

a) Mal Alımları:

Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 29 uncu maddesi uyarınca iş deneyim belgesinin; özel bir imalat süreci gerektiren mal alım ihalelerinden yaklaşık maliyeti eşik değerinin on katına eşit veya bu değeri aşarlarda istenilmesi zorunludur. Bu zorunluluk dışında idarelerce ihale konusu alımın niteliğine göre ihtiyaç duyulması halinde de söz konusu belgenin istenilmesi imkan dahilindedir. Ancak idarenin takdirinde olan diğer belgeler gibi iş deneyimine ilişkin belgelerin de, ihaleye katılımı ve rekabeti engellemeyecek şekilde istenmesine dikkat edilmesi gerekmektedir. İş deneyim belgesi istenilen mal alım ihalelerinde, son beş yıl içinde yurt içinde veya yurt dışında kamu veya özel sektörde gerçekleştirilen ve idarece noksansız ve ayıpsız kabul edilen ihale konusu alım veya ihale dokümanında belirlenecek benzer nitelikteki alımlarla ilgili deneyimi gösteren belgelerin isteklilerce verilmesi zorunludur.

Bu durumda, iş deneyimi olarak ihale konusu işin özelliği dikkate alınarak istekli tarafından teklif edilen bedelin % 25 inden az ve % 50'sinden fazla olmamak üzere idarelerce belirlenecek ve idari şartnamede de belirtilecek bir oranda ihale konusu alım veya ihale dokümanında belirlenecek benzer nitelikteki alımlara ait tek sözleşmeye ilişkin iş deneyim belgesinin ibrazı istenecektir.

İş deneyim belgeleri, bir taahhüt kapsamında 4734 sayılı Kanun kapsamındaki idarelere, diğer kamu kurum ve kuruluşlarına ve kamu kurumu niteliğindeki kuruluşlara yönelik gerçekleştirilen mal tedariklerinde isteklinin başvurusu üzerine, taahhüdün gerçekleştirildiği idare tarafından düzenlenerek sözleşmeyi yapan idarenin yetkili makamı tarafından onaylanacaktır.

İş deneyim belgesi; yazılı bir sözleşmeye bağlı olarak 4734 sayılı Kanun kapsamındaki idarelere, diğer kamu kurum ve kuruluşlarına ve kamu kurumu niteliğindeki kuruluşlara taahhüt edilen işlerde, tek sözleşme esas alınarak;

1) Gerçekleştirilmiş işlerin yüklenicilerine iş bitirme belgesi (standart form KİK032.0/M),

2) İhale dokümanında kısmi kabul yapılmasına ilişkin hüküm bulunan hallerde, sözleşme bedelinin asgari % 70'i gerçekleştirilmiş işlerin yüklenicilerine iş durum belgesi (standart form KİK032.1/M),

şeklinde, ilgilinin mesleki tecrübesini tevsik amacıyla düzenlenmektedir.

4734 sayılı Kanun kapsamındaki idarelere, diğer kamu kurum ve kuruluşlarına ve kamu kurumu niteliğindeki kuruluşlara yönelik gerçekleştirilen taahhütlerin yüklenicileri, iş deneyim belgesi için; sözleşme, kabul tutanağı, ödeme belgeleri, faturalar ile varsa tasfiye tutanağı, iş artış olurları ve devir sözleşmesini ekleyerek, ilgili kurum veya kuruluşa başvuracaklardır.

Öte yandan, özel sektöre bir taahhüt kapsamında yerine getirilen işlerin yüklenicileri için ayrıca iş deneyim belgesi düzenlenmesi söz konusu değildir. Buna göre, bir taahhüt kapsamında özel sektörde yerine getirilen mal tedariklerinde iş deneyimini tevsik için yükleniciler, işe ait sözleşmenin yanı sıra, bu sözleşmenin uygulanmasına ilişkin olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanununun ilgili hükümleri çerçevesinde düzenlenen; fatura asılları veya örnekleri veya bu örneklerin noter onaylı suretleri ile serbest meslek makbuzu nüshaları veya bu nüshaların noter onaylı suretlerini, ihale veya ön yeterliğe başvuru belgelerine ekleyerek ihale komisyonuna sunacaklardır. Bu kapsamda yapılan mal tedarikleri için iş deneyim belgesi düzenlenmiş olsa bile, sadece bu belgenin ibraz edilmesi halinde anılan belge iş deneyimini tevsik için kullanılamayacak ve ihale komisyonlarınca dikkate alınmayacaktır.

İş deneyim belgeleriyle ilgili diğer hususlar ayrıntılarıyla Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde yer almakta olup taraflarca anılan düzenlemelerin dikkate alınması büyük önem taşımaktadır.

b) Hizmet Alımları:

Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 53 üncü maddesinde; bir sözleşme kapsamında 4734 sayılı Kanun kapsamındaki idarelere, diğer kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki kuruluşlara gerçekleştirilen veya yapımla ilgili hizmet işleri ile sınırlı olmak üzere denetlenen veya yönetilen işler için iş deneyim belgelerinin iş sahibi tarafından düzenleneceği belirtilmiş, özel sektöre taahhüt edilen hizmetlerin yüklenicileri ile kamu veya özel sektöre taahhüt edilen hizmetlerin alt yüklenicileri için iş deneyim belgesi düzenlenmeyeceği, bu hizmetlere ait iş deneyiminin sözleşme ve bu sözleşmenin uygulanmasına ilişkin belgeler esas alınarak ihale komisyonlarınca değerlendirileceği belirtilmiştir.

Bu çerçevede 4734 sayılı Kanun kapsamındaki idarelere, diğer kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki kuruluşlara gerçekleştirilen işler için bu kuruluşlar

tarafından iş deneyim belgesi düzenlenecek, bu kapsama girmeyenlere gerçekleştirilen işler için deneyim belgesi düzenlenmeyecektir.

Diğer taraftan Anılan Yönetmeliğin 54 üncü maddesi uyarınca 4734 sayılı Kanun kapsamındaki idarelere, diğer kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki kuruluşlara gerçekleştirilen yapımla ilgili hizmet işleri ile sınırlı olmak üzere mühendis veya mimar olmak kaydıyla denetlenen veya yönetilen işler için iş deneyim belgesi düzenlenecek, yapımla ilgili hizmet işleri dışındaki hizmetler için veya yapımla ilgili hizmet işlerinde mühendis veya mimar olmayanlar (özellikle tekniker ve teknisyenler) için denetleme ya da yönetme faaliyetinde bulunmuş olsalar dahi iş denetleme veya iş yönetme belgesi düzenlenmeyecektir. Hizmet alımlarında denetleme ve yönetmeye ilişkin iş deneyimi sadece yapımla ilgili hizmet işleri için geçerli olduğu dikkate alınarak, yapımla ilgili hizmet işleri dışındaki işlerin idari şartnamelerinde iş deneyimi ile ilgili olarak denetleme ve yönetmeye ilişkin iş deneyimine yer verilmemesi gerekmektedir.

Aynı Yönetmeliğin 56 ncı maddesine göre özel sektöre taahhüt edilen hizmetlerin yüklenicileri ile kamu veya özel sektöre taahhüt edilen hizmetlerin alt yüklenicileri iş deneyimini tevsik için;

1- Sözleşme, bu sözleşme ile ilgili olarak Vergi Usul Kanununa göre düzenlenen fatura asılları veya örnekleri yada bunların noter onaylı suretleri, serbest meslek erbabınca gerçekleştirilen işlerde serbest meslek makbuzu asılları veya nüshaları yada bunların noter onaylı suretlerini,

2- İş mevzuatının zorunlu tuttuğu hallerde ilgili sigorta müdürlüğünden alınan işyeri bildirdesini,

3- Personel çalıştırılan işlerde o işe ait sosyal sigorta prim ödemelerini gösteren belgeleri,

4- Kamuya taahhüt edilen işlerin alt yüklenicileri varsa idarenin onay yazısını, Sunacaklardır. Sunulan fatura veya serbest meslek makbuzu tutarları toplamının;

a) Yükleniciler açısından ait olduğu sözleşme bedelinin en az % 70' inin,

b) Alt yükleniciler açısından ise sözleşme bedelinin tamamının,

Gerçekleştirildiğini göstermesi ve istenen asgari iş deneyim tutarını karşılaması gerekir. Sunulan fatura veya serbest meslek makbuzu tutarları toplamının sözleşme bedelini aşan kısmı dikkate alınmayacaktır.

Bu belgeler, katma değer vergisi ve fiyat farkları hariç olmak üzere, gerektiğinde güncellenmek suretiyle değerlendirilerek aday veya isteklinin iş deneyimine sahip olup olmadığı belirlenecektir.

Özel sektöre taahhüt edilen hizmetlerin yüklenicileri ile kamu veya özel sektöre taahhüt edilen hizmetlerin alt yüklenicileri için iş deneyim belgesi düzenlenmeyecek, bu kapsamda yapılan işler için iş deneyim belgesi düzenlenmiş olsa bile bu belgeler iş deneyimini tevsik için kullanılmayacak ve ihale komisyonlarınca dikkate alınmayacaktır.

c) Yapım İşleri :

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin İkinci Kısımının Altıncı Bölümü, yapım işlerinde iş deneyim belgelerinin düzenlenmesi ve verilmesine ilişkin hükümler içermektedir. Bu hükümler hangi durumlarda kimlere hangi mercilerce iş deneyim belgesi düzenlenebileceği ve bu belgelerin nasıl değerlendirileceği hususlarını düzenlemektedir. Bu bölümdeki maddelerde yapılan değişiklikler çerçevesinde aşağıdaki hususlarda açıklama yapılmasına gerek duyulmuştur.

İş deneyim belgesi düzenleyecek merciler şunlardır:

a) İş sahibi olarak,

- 4734 sayılı Kanuna tabi idareler,

- Diğer kamu kurum ve kuruluşları (Sadece köy tüzel kişilerinin oluşturduğu yerel yönetim birlikleri, 4734 sayılı Kanuna tabi olmayan kamu vakıfları),
- Kamu kurumu niteliğindeki kuruluşlar (Vakıf üniversiteleri, TOBB ve ilgili odalar, barolar, meslek odaları, vb.).

b) İş sahibi olmayanlar,

- Belediyeler,

- Valilikler.

c) Kendi sorumluluk alanları içinde gerçekleştirilen işlerle ilgili olarak serbest bölgeler, organize sanayi bölgeleri, teknoloji geliştirme bölgeleri.

Bu mercilerce hangi koşullarda iş deneyim belgesi düzenleneceği ve bu belgelerin taşınması gereken geçerlik şartları Yönetmeliğin anılan bölümünde ve iş deneyim belgesi standart formlarında belirtilmiş olup, iş deneyim belgelerinin düzenlenmesi ve verilmesi hususunda, yapılan bu belirlemelere uygun hareket edilmesi gerekmektedir.

Diğer taraftan, 4734 sayılı Kanununun 10 uncu maddesi uyarınca mühendis ve mimarlara iş denetleme ve iş yönetme belgesi verilmekte olup, bu belgelerin düzenlenme ve verilme şartları Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin İkinci Kısımının Altıncı Bölümünde belirlenmiştir. Bu çerçevede Yönetmeliğin 54 üncü maddesinde, hangi görev unvanları için iş denetleme ve iş yönetme belgesi düzenlenebileceğini hüküm altına alınmıştır.

Uygulamada bazı idarelerin, anılan maddede belirtilmeyen unvanla görev yapan kişilere de, bu unvanların söz konusu maddede belirtilenlere denk olup olmadığına bakmaksızın belge düzenlediği, belge sahiplerinin de bu belgelerle ihalelere katılması sonucunda ihtilafların ortaya çıktığı görülmektedir. Bu nedenle, söz konusu hususta sorun yaşanmasını önlemek üzere, bir sözleşmeye bağlı olarak gerçekleştirilen yapım işlerinde, idare veya yüklenici bünyesinde görevlendirilecek mühendis ve mimarlar için, Yönetmeliğin 54 üncü maddesinde yapılan belirlemeler dikkate alınarak unvan belirlenmesi veya belirlenen unvanın maddede belirtilen unvanlardan hangisine karşılık geldiğinin, görevlendirmelerde ayrıca belirtilmesi; iş denetleme ve iş yönetme belgelerinin düzenlenmesinde de anılan maddede sayılan görev unvanları dikkate alınarak işlem yapılması gerekmektedir.

C. Belli İstekliler Arasında İhale Usulü veya Pazarlık Usulü ile Yapılan İhalelerde Yeterlik Kriterlerinin Belirlenmesi

Uygulama Yönetmeliklerinin “Yeterlik Değerlendirmesi” başlıklı bölümünün “Belli istekliler arasında ihale usulünde yeterlik” ve “Pazarlık usulünde yeterlik” başlıklı maddelerinde; bankalardan temin edilecek belgeler ile isteklinin iş hacmini gösteren belgeler ve iş deneyim belgeleri üzerinden öngörülecek yeterlik kriterlerinin, idarece işin niteliğine uygun ve yaklaşık maliyetle uyumlu biçimde, parasal tutar olarak belirleneceği ve yeterlik kriterleri olarak isteneceği belirtilmektedir.

Bu çerçevede belli istekliler arasında ihale usulünde ön yeterlik ve pazarlık usulünde yeterlik yapıldıktan sonra, yeterli sayılan başvuru sahiplerinden teklifleri isteneceği için henüz teklif bedeli söz konusu olmayan bu ihale usullerinde Uygulama Yönetmeliklerine göre belirlenen yeterlik kriterleri çerçevesinde istenecek ;

- İsteklilerin bankalardan temin edeceği belgelerin,

- İsteklinin iş hacmini gösteren belgelerin,

- İş deneyim belgelerinin,

İşin niteliğine uygun olarak, yaklaşık maliyetle uyumlu olarak ancak yaklaşık maliyeti belli etmeyecek şekilde Uygulama Yönetmeliklerinde belirlenen oranlar da dikkate alınması suretiyle parasal tutar olarak belirlenip yeterlik kriterleri olarak istenmesi ve bu tutarların idari şartnamede gösterilmesi gerekmektedir.

Ayrıca bu yeterlik kriterlerinin tekliflerin alınması aşamasında ilgili Uygulama Yönetmelikleri uyarınca idarelerce güncellenmesinin istenmesi halinde, daha önce ön yeterlik

aşamasında belirlenen yeterlik kriterleri değiştirilmeden güncellenmenin istenmesi ve yeterlik değerlendirmesinin bu kriterler üzerinden yapılması gerekmektedir.

D. İhaleden Önce Aslı İdareye Sunulan Belgelerin İdarelerce Onaylanması

Uygulama Yönetmeliklerinde idarelerin, belgelerin aslını veya aslına uygunluğu noterce onaylanmış örneklerini isteyecekleri belirtilmiştir. Adayların veya isteklilerin istenen belgelerin aslı yerine, ön yeterlik veya ihaleden önce idare tarafından “aslı idarece görülmüştür” veya bu anlama gelecek şerh düşülen ve aslı kendilerine iade edilen belgelerin suretlerini teklif veya başvurularına eklemeleri mümkün olduğundan adaylar ve istekliler tarafından yapılacak bu yöndeki taleplerin idarenin yetkili personelince karşılanması zorunludur.

Noter onaylı belgelerin aslına uygun olduğunu belirtir bir şerh taşıması zorunlu olduğundan sureti veya fotokopisi görülerek onaylanmış olanlar ile “ibraz edilenin aynıdır” veya bu anlama gelecek bir şerh taşıyanların geçerli kabul edilmemesi gerekmektedir.

Ancak teklif kapsamında sunulan iş deneyim belgelerinin noter onaylı olanlarının asıllarının, ihale üzerinde kalan istekli tarafından sözleşme imzalanmadan önce idareye ibraz edilmesi zorunludur. Bu durumda iş deneyim belgesinin aslı görüldükten sonra bu belge istekliye iade edilecektir.

E. Belgelerin Sunuluş Şekli

Uygulama Yönetmeliklerinde “Belgelerin sunulmuş şekli” ile ilgili olarak;

“...Yerli veya yabancı isteklilerce sunulacak yabancı ülkelerden temin edilen belgelerin, ait olduğu ülke mevzuatına göre düzenlenmesi ve alındığı ülkedeki Türkiye Cumhuriyeti Konsoloslughunca veya Türk Dışişleri Bakanlığınca onaylı olması gerekir. Ancak idarelerce ihale dokümanında belirtilen belgeler ile Yabancı Resmi Belgelerin Tasdiki Mecburiyetinin Kaldırılması Sözleşmesine taraf ülkelerden sağlanan ve bu sözleşmenin 1 inci maddesi kapsamındaki resmi belgeler, “apostille” kaşesi taşıması kaydıyla belgelerin alındığı ülkedeki Türkiye Cumhuriyeti Konsoloslughu veya Türk Dışişleri Bakanlığı onay işleminden muaftır. Türkiye Cumhuriyeti ile diğer devlet veya devletler arasında belgelerdeki imza, mühür veya damganın tasdik işlemini belirli işlemlere bağlı tutan hükümler içeren bir anlaşma veya sözleşme bulunduğu takdirde, bu ülkelerden sağlanan belgelerin onayı bu anlaşma veya sözleşme hükümlerine göre yaptırılabilir. İdarelerce belgelerin Türkçe tercümelerinin istenildiği hallerde ise, yurt dışından sağlanan resmi belgeler ile idarece ihale dokümanında belirlenen belgelerin tercümelerinin Türkiye Cumhuriyeti Konsoloslughunca veya Türk Dışişleri Bakanlığınca onaylı olması şarttır. Apostille kaşesi taşıyan belgelerin tercüme ile Türkiye Cumhuriyeti Konsoloslughunca veya Türk Dışişleri Bakanlığınca onaylı olması şartı aranmayan belgelerden Türkçe tercüme istenenlerin tercümelerinin yeminli mütercimlerce yapılması ve noter onaylı olması zorunludur.

Hükümlerine yer verilmiştir.

27/7/1984 tarih ve 84/8373 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla onaylanan Yabancı Resmi Belgelerin Tasdiki Mecburiyetinin Kaldırılması Sözleşmesi, 16/9/1984 tarih ve 18517 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış olup, Yabancı Resmi Belgelerin Tasdiki Mecburiyetinin Kaldırılması Sözleşmesine taraf devletler ile bu devletlerde tasdik şerhi vermeye yetkili makamların Listesi, Lahey Uluslararası Özel Hukuk Konferansı’nın internet sayfasında (http://hcch.e-vision.nl/index_en.php?act=states.listing) yer almaktadır.

Sözleşmenin 2 nci maddesi, sözleşmeye taraf akit devletlerin, sözleşmenin 1 inci maddesinde sayılan resmi belgelerden kendi ülkesinde kullanılacak olan belgeleri tasdik işleminden bağışık tutacağını hüküm altına almıştır. Bu sözleşmenin amaçları bakımından, tasdik işleminden, yalnız, belgenin kullanıldığı ülkenin diplomasi veya konsolosluk memurları tarafından belgedeki imzanın doğruluğunun, belgeyi imzalayan kişinin hangi

sıfatla imzaladığının veya gerekirse üzerindeki mühür veya damganın aslı ile aynı olduğunun teyit işleminin anlaşılacağı öngörülmüştür.

Anılan Sözleşmenin 5 inci maddesinde; tasdik şerhinin (apostille) belgede imzası bulunan veya belgeyi getiren kişinin isteği üzerine verileceği hüküm altına alınmıştır. İhaleye katılabilmek için gerekli olan ve yurt dışından temin edilen, anılan sözleşmenin 1 inci maddesi kapsamında yer alan belgelerin, Türkiye Cumhuriyeti Konsoloslughuna/Türk Dışışleri Bakanlığına onaylatılması veya tasdik şerhi (apostille) kaşesi taşımasına ilişkin belirleme isteklilerce yapılacaktır. Tasdik şerhi taşıyan belgeler ise Türkiye Cumhuriyeti Konsoloslughu/Türk Dışışleri Bakanlığının onay işleminden muaftır.

İdareler, idari şartnamelerin düzenlenmesi sırasında ihale işlemlerinin etkin bir şekilde sürdürülebilmesi ve bürokratik işlemlerin azaltılması için yurtdışından temin edilmiş teknik doküman, kişisel beyan gibi resmi makamlarca düzenlenmeyen belgelerin Türkiye Cumhuriyeti Konsoloslughunca veya Türk Dışışleri Bakanlığınca onaylı olmamasına ilişkin düzenlemeler yapabilirler. Ancak, idari şartnamelerde apostille kaşesi taşıyan belgelerin ve Türk Konsoloslughunca veya Türk Dışışleri Bakanlığınca onaylı olma şartı aranmayan belgelerin tercümelerinin istenildiği durumlarda, tercümelerin yeminli mütercimlerce yapılması ve noter onaylı olması zorunludur.

Yerli veya yabancı isteklilerce, Yabancı Resmi Belgelerin Tasdiki Mecburiyetinin Kaldırılması Sözleşmesine taraf devletlerden sağlanan ve Sözleşmenin 1 inci maddesinde sayılan resmi belgeler, bu ülkelerdeki tasdik şerhi (apostil) koymaya yetkili makamlarının tasdik şerhini (apostille) taşıması kaydıyla Türkiye Cumhuriyeti Konsoloslughu/Türk Dışışleri Bakanlığı onay işleminden muaftır. Uygulamada yabancı ülkelerden alınan belgelerin, Türkiye'deki tasdik şerhi (apostille) vermeye yetkili makamlara onaylatılarak ihalelere sunulduğu görülmüş olup, anılan sözleşme aykırı olarak onaylanan bu belgeler geçerli sayılmayacaktır.

İdareler İdari Şartnamelerin "Tekliflerin dili" başlıklı maddesini ihalenin niteliğini göz önünde bulundurarak uygun seçeneği esas alarak düzenleyeceklerdir. Teklifi oluşturan bütün belgeler ve ekleri ile diğer dokümanların Türkçe olacağı, yabancı dilde düzenlenen belgelerin Türkçe tercümesi ile birlikte verilmesi halinde geçerli olacağına ilişkin bir düzenleme yapabilecekleri gibi idareler belirli belgelerin yabancı dilde sunulmasına izin verebilirler. İhale işlemlerinin etkin ve sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi, hukuki sorunların yaşanmaması için yabancı dilde sunulmasına izin verilen belgelerin teknik dokümanlar, kişisel beyanlar gibi belgelerle sınırlı olmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Ayrıca Uygulama Yönetmeliklerindeki "Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi Nizamnamesinin 9 uncu maddesinde yer alan hüküm çerçevesinde Gazete idaresince veya Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğine bağlı odalarca "aslının aynıdır" şeklinde onaylanarak isteklilere verilen Ticaret Sicili Gazetesi suretleri ile bunların noter onaylı suretleri kabul edilir." hükmü çerçevesinde verilecek "aslının aynıdır" veya "aslı gibidir" şeklinde onaylanmış Ticaret Sicili Gazetesi suretleri ile bunların noter onaylı suretleri kabul edilecektir.

(Değişik: 02/12/2005 – 26011 R.G. / 1 md.) Aylık Prim ve Hizmet Belgesi ile Tekrar İşe Giriş Bildirgesini internet üzerinden Sosyal Sigortalar Kurumuna gönderen işverenler için bu belgelerin sağ tarafındaki barkod, belgenin anılan Kurum tarafından alındığına dair onayı göstermektedir. Bu nedenle ihaleye katılacak isteklilerin sunacakları söz konusu barkodu taşıyan bu belgelerin ayrıca Sosyal Sigortalar Kurumunca onaylanmasına gerek bulunmamaktadır.

(Ek: 22/2/2006 – 26088 R.G. / 2 md.) Diğer taraftan Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığının 22/11/2005 tarihli ve 16-357 Ek sayılı Genelgesi uyarınca; anılan Kurumda tescilli işyeri bulunan ve e-Bildirge kullanıcı kodu ve şifresi almış olan isteklilerin 4734 sayılı Kanununun 10 uncu maddesinin son fıkrasının (c) bendi uyarınca sunacakları "kesinleşmiş

sosyal güvenlik prim borcu olmadığına dair" belgeyi internet üzerinden alabilmelerine imkan sağlandığından, ihale üzerinde kalan isteklilerin internet üzerinden alınan ve işyerinin vergi kimlik numarasını, işyeri unvanını/adını, işyerinin adresini, borç sorgulamasına esas alınan ihale tarihini, belgenin internet ortamında alındığı tarih ve saat ile SSK'nca üretilen barkod ve referans numarasını içeren "İhalelere Katılmak İçin e-Borcu Yoktur Belgesi"ni sunmaları halinde bu belgeler ihale tarihi itibarıyla borcu bulunmama şartını sağladığı taktirde idareler tarafından kabul edilecektir. Bununla birlikte, ihaleyi yapan idarelerce sözleşme imzalanmadan önce SSK'nun internet sayfasında "e-Borcu Yoktur Belgesi Kontrol Uygulaması" seçeneği işaretlenmek suretiyle anılan belgenin sağ üst köşesinde yer alan barkod/referans numarası girilerek kontrol edilmesi ve bu suretle "ihale tarihi itibarıyla" sosyal güvenlik prim borcu bulunmadığına dair bilginin teyidinin yapılması ve buna ilişkin olarak alınan bilgisayar çıktısının ihale işlem dosyasına konulması gerekmektedir.

F. İş Deneyim Belgesinin Başka Bir Tüzel Kişiye Kullanılmayacağına İlişkin Taahhütname ile İsteklilerin Ortaklık ve/veya Hisseleri İçin Verecekleri Beyanname

a) 4734 sayılı Kanunun "İhaleye Katılımda Yeterlik Kuralları" başlıklı 10 uncu maddesinde, iş deneyim belgelerinin, belge sahibi kişi veya kuruluşların dışındaki istekliler tarafından kullanılmayacağı, bu belgelerin devredilemeyeceği, kiraya verilemeyeceği ve satılmayacağı hükme bağlanmıştır.

Anılan madde hükmünde, bu belge sahiplerinin kuracakları veya ortak olacakları tüzel kişiliklerin ihaleye katılımlarında, belge sahiplerinin tüzel kişiliğin yarısından fazla hissesine sahip olmaları, her ihalede bu oranın aranması ve teminat süresince bu oranın muhafaza edilmesi koşulları aranmış, aynı koşullara uygulama yönetmeliklerinde de yer verilmiştir.

Aynı şekilde uygulama yönetmeliklerinde, bu belge sahiplerinin kuracakları veya ortak olacakları tüzel kişiliklerin ihaleye girebilmesi hususuna ilişkin olarak, belge sahibi gerçek veya tüzel kişilerin, birden fazla tüzel kişiliğin sermayesinin yarısından fazlasına sahip bulunmaları halinde, sahip oldukları iş deneyim belgelerini bu tüzel kişilerin sadece birine kullanılabilecekleri ifade edilmiştir. Bu çerçevede 4734 sayılı Kanunun yukarıda açıklanan 10 uncu maddesindeki amir hükmünün uygulanmasını sağlamak amacıyla, tüzel kişiliğin yarıdan fazla hissesine sahip gerçek veya tüzel kişi ortak adına düzenlenmiş iş deneyim belgesini sunmak suretiyle ihaleye katılan tüzel kişiliği haiz aday veya isteklilerin, teklifleri kapsamında, "İş Deneyim Belgelerinin Başka Bir Tüzel Kişiye Kullanılmayacağına İlişkin Taahhütname"yi sunacakları hükme bağlanmış ve buna ilişkin olarak bir standart form oluşturulmuştur. (Standart Form — KİK027.2/....)

Söz konusu standart form; ihaleye katılımda, tüzel kişiliğin yarıdan fazla hissesine sahip ortağın birden fazla tüzel kişiliğin sermayesinin yarısından fazlasına sahip bulunması ve bu ortağa ait iş deneyim belgesinin tüzel kişilikçe kullanılması halinde, ortağın hisse oranının teminat süresince (kesin kabule kadar) muhafaza edileceğinin ve belge sahibinin adına düzenlenmiş bütün iş deneyim belgelerinin, bu tüzel kişilikte söz konusu hisse oranı muhafaza edildiği sürece, sadece aynı tüzel kişiye kullanılacağına, ihalelere katılabilmelerini sağlamak amacıyla başka tüzel kişilere de ayrıca kullanılmayacağına taahhüdüne yöneliktir. Dolayısıyla ihaleye katılan tüzel kişinin, gerek yarıdan fazla hissesine sahip ortağının gerekse diğer ortaklarının tüzel kişilikteki hisse oranlarının standart form kapsamında ayrıca beyan edilmesi gerekmemektedir.

Anılan mevzuat hükümleri dikkate alındığında, "İş Deneyim Belgelerinin Başka Bir Tüzel Kişiye Kullanılmayacağına İlişkin Taahhütname"nin sadece, ihaleye girerken sunulan iş deneyim belgesinin ihaleye katılan tüzel kişiliğin yarıdan fazla hissesine sahip gerçek veya tüzel kişi ortak tarafından bu tüzel kişiye ihaleye girmesi amacıyla kullanılması durumunda verilmesi gerekmekte olup ihaleye katılan isteklinin gerçek kişi olması veya sunulan iş deneyim belgesinin bizzat ihaleye giren tüzel kişi adına düzenlenmiş

olması durumunda, aday veya isteklilerin bu taahhütnameyi sunmalarına gerek bulunmamaktadır.

Bu standart form, ihaleye katılan tüzel kişiye kullandırılan iş deneyim belgesi bir gerçek kişiye ait ise bu gerçek kişi ile ihaleye katılan tüzel kişi tarafından, bu iş deneyim belgesinin bir tüzel kişiye ait olması halinde ise bu tüzel kişinin yetkili temsilcisi ile ihaleye katılan tüzel kişi tarafından ayrı ayrı imzalanacaktır.

Söz konusu standart formun noterden onaylı olması gerekmekte olup, Türkiye Noterler Birliği'nin 2004/36 Sayılı Genelgesinde de belirtildiği üzere bu onay işlemine ilişkin noter harcı olarak maktu harç alınacaktır.

b) Uygulama yönetmeliklerinde ve idari şartnamelerde ihaleye katılanların "gerçek veya tüzel kişi olması durumuna göre, ortağı olduğu şahıs şirketleri ile sermayesinin yarısından fazlasına sahip olduğu sermaye şirketlerine ilişkin beyannameyi (standart form KİK027.3/...) vermeleri zorunlu tutulmuştur. Anılan hüküm gereği söz konusu beyannamenin ihaleye katılan bütün isteklilerce verilmesi zorunlu olduğundan, isteklilerin herhangi bir ortaklık ve/veya hissesi bulunmasa dahi beyannamenin 1 numaralı dipnotu gereği "Beyanı gereken bir ortaklık ve/veya hisse mevcut bulunmamaktadır. Bu durumda değişiklik olması halinde bildirmeyi kabul ve taahhüt [ediyorum/ediyoruz]" bölümünü doldurmak suretiyle beyannameyi düzenlemeleri ve sunmaları gerekmektedir.

c) Kuruma yapılan şikayetlerden ve gönderilen yazılardan, uygulama yönetmeliklerinin ekinde yer alan İhaleye Katılacak Olanlar Tarafından Tüzel Kişiliklerdeki Ortaklık ve/veya Hisseleri İçin Verilecek Beyanname doldurulurken bazı tereddütler yaşandığı anlaşılmaktadır. Bu nedenle Beyanname doldurulurken aşağıdaki hususlara dikkat edilmesi gerekmektedir:

1- 4734 sayılı Kanunun 58 inci maddesinin 2 nci fıkrası ile 4735 sayılı Kanunun 26 ncı maddesinin 2 nci fıkrasında, haklarında yasaklama kararı verilenlerin gerçek veya tüzel kişi olması durumuna göre ortağı oldukları başka şahıs veya sermaye şirketleri hakkında da yasaklama verilmesini gerektiren haller belirtilmiştir. İdareler tarafından ihale üzerinde kalan istekli hakkında yasaklama kararı verirken, söz konusu maddelerde belirtilen durumdaki diğer ortak ve/veya ortaklıkların tespiti önem arz etmektedir. Bu amaçla İhaleye Katılacak Olanlar Tarafından Tüzel Kişiliklerdeki Ortaklık Ve/Veya Hisseleri İçin Verilecek Beyanname'nin 4734 sayılı Kanunun 58 inci maddesinin 2 nci fıkrası ile 4735 sayılı Kanunun 26 ncı maddesinin 2 nci fıkrasında belirtilen duruma uygun olarak doldurulması gerekmektedir.

2- Buna göre, ihaleye başvuran veya teklif veren aday veya istekli gerçek kişi ise varsa ortağı olduğu başka şahıs şirketleri ile sermayesinin % 50'sinden fazlasına sahip olduğu sermaye şirketlerini; ihaleye başvuran veya teklif veren aday veya istekli tüzel kişi ise yine aynı şekilde varsa başka ortaklıkları ile sermayesinin % 50'sinden fazlasına sahip olduğu diğer sermaye şirketlerini Beyanname'de belirtmesi gerekmektedir.

3- İhalelere katılmaktan yasaklama kararı bu beyannamede beyan edilen ortaklıklar veya sermayesinin % 50'sinden fazlasına sahip olduğu sermaye şirketleri hakkında da verilecektir.

4- Bu Beyannamede tüzel kişi istekliler, kendi ortak veya hissedarlarını beyan etmeyeceklerdir.

5- Beyannamede beyanı gereken bir husus bulunmadığı takdirde Beyannamenin dip notunda belirtildiği şekilde ilgili kısım işaretlenecek ve ortaklık/hisse durumuna ilişkin tablo doldurulmayacaktır.

6- İdareler, Beyannamede belirtilen ortaklıkların da ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığını Kurumun İhale Kontrol Sisteminde yapılan açıklamalara uygun olarak teyit ettirmeleri gerekmektedir.

G. Koruma ve Güvenlik Hizmet Alımlarında Yeterlik

Kamu güvenliğini tamamlayıcı mahiyetteki özel güvenlik hizmetlerinin yerine getirilmesine ilişkin esas ve usuller, 10/6/2004 tarihli ve 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun ile düzenlenmiştir. Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik ise 7/10/2004 tarihli ve 25606 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 5188 sayılı Kanun, özel güvenlik izninin verilmesine, bu hizmeti yerine getirecek kişi ve kuruluşların ruhsatlandırılmasına ve denetlenmesine ilişkin hususları kapsamaktadır.

4734 sayılı Kanun kapsamında yapılacak koruma ve güvenlik hizmeti alımı ihalelerinde, 5188 sayılı Kanun ve ilgili Yönetmelik hükümleri dikkate alınarak işlem yapılması zorunlu olduğundan, ilgili mevzuatın öngördüğü hususlar yerine getirilmeden ihaleye çıkılmaması gerekmektedir. Bu nedenle idarelerce, 5188 sayılı Kanun ve ilgili Yönetmeliğin koruma ve güvenlik hizmetleri için öngördüğü özel güvenlik izni, faaliyet izni ve özel güvenlik görevlisi çalışma izni gibi hususlar ile Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğine eklenen Geçici 1 inci madde esas alınarak ihale dokümanı hazırlanacaktır. Bu çerçevede 1/1/2007* tarihine kadar yapılacak koruma ve güvenlik hizmeti alımı ihalelerinde isteklilerden ekonomik ve mali yeterliğe ilişkin belgeler, iş deneyim belgesi ve anılan Yönetmeliğin 43 üncü maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında belirtilen 4 aya ait prim bordrosu ile anahtar teknik personele ilişkin belgeler istenmeyecektir.

Özel güvenlik hizmeti niteliği taşıması kaydıyla, hasta ve/veya ziyaretçilerin danışma ve yönlendirilmesi gibi hizmet alımlarının, 5188 sayılı Kanun ve ilgili Yönetmelik , hükümlerine tabi olmadan 4734 sayılı Kanun ve ikincil mevzuat hükümleri çerçevesinde ihale edilmesi mümkün bulunmaktadır. Bu durumda söz konusu hizmet alımına ilişkin ihale dokümanında yer alan hususların, 5188 sayılı Kanun ve ilgili Yönetmelik hükümleri kapsamına girmeyecek şekilde düzenlenmesi ve uygulanması zorunluluğu bulunmaktadır.

H. Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 29 uncu Maddesinin (B) Bendi ile 33 üncü Maddesine Göre Sunulacak Belgelerin Tespiti

Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin ekinde yer alan Tıp İdari Şartnamelerin "İhaleye katılabilmek için gereken belgeler ve yeterlik kriterleri" başlıklı maddesinin "Ekonomik ve mali yeterliğe ilişkin aranacak belgeler ve bu belgelerin taşınması gereken kriterler" alt başlıklı maddelerinde istenecek belgeler tek tek sayılmak yerine; ilgili dipnotta "İdareler, ihaleye katılmak isteyen isteklilerden, ekonomik ve malî yeterliği ile mesleki ve teknik yeterliklerinin belirlenmesine ilişkin olarak 4734 sayılı Kanununun 10 uncu maddesinde belirtilen, şekli ve içeriği ise Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde düzenlenen bilgi ve belgelerden ihale özelliklerine uygun olarak isteyecekleri belgeler ile bu belgelerin taşınması gereken kriterleri bu maddelerde belirtecektir." açıklamasına yer verilerek ihalenin özelliğine göre idarelere bu belgeleri belirtilen sınırlar içerisinde düzenleme yetkisi verilmiştir.

Bu belgelerin şekli ve içeriğine ilişkin düzenlemelere ise Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 28 ila 41 inci maddelerinde yer verilmiştir. Söz konusu belgelerden Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 29 uncu maddesinin (b) bendi ile 33 üncü maddesine göre sunulacak belgelerin tespitine ilişkin uygulamaya yön verebilmek amacıyla aşağıdaki açıklamaların yapılması gerekli görülmüştür:

1- Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 29 uncu maddesinin (b) bendinin (1) no'lu alt bendinde;

* (Değişik: 02/12/2005 – 26011 R.G. / 2 md.)

Özel imalat süreci gerektiren mal alım ihalelerinden yaklaşık maliyeti eşik değere eşit veya bu değer on katına kadar olanlarda, bankalardan temin edilecek isteklinin mali durumu ile ilgili belgeler veya isteklinin bilançosu veya bilançosunun gerekli görülen bölümleri, yoksa bunlara eşdeğer belgelerinden en az birinin idarelerce istenilmesinin zorunlu olduğu düzenlenmektedir.

Madde metninden de görüleceği gibi yaklaşık maliyeti eşik değere eşit veya bu değer on katına kadar olan ve özel imalat süreci gerektiren ihalelerde isteklinin ekonomik ve mali yeterliğinin belirlenmesinde değerlendirilmek üzere isteklinin mali durumu ile ilgili belgeler veya bilanço değerlerine ilişkin belgelerden en az birinin istenilmesi zorunluluğu belirlenmiş, ancak idarece gerekli görülmesi halinde her iki duruma ilişkin belgenin de istenebilmesine olanak sağlanmıştır.

Burada düzenleniş ve içerik bilgileri itibarıyla her iki belge birbirinin yerine geçebilir nitelikte değil, farklı nitelikte belgeler olduğundan, ihalelerde eşitlik ve rekabet ilkesinin sağlanabilmesi amacıyla hangi belgenin sunulması gerektiği hususunda istekliye değil, ihale dokümanında belirtilmek kaydıyla idareye takdir hakkı bırakılmıştır.

Bu nedenle belirtilen mal alımı ihalelerinde söz konusu belgelerin hangisinin (veya ikisinin de mi) verileceği hususu Uygulama Yönetmeliğindeki düzenlemelere uygun olmak ve ihale dokümanında da belirtilmek kaydıyla idare tarafından belirlenecektir.

2- Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 33 üncü maddesinde “İsteklinin iş hacmini gösteren belgeler” düzenlenmiş ve aynı Yönetmeliğin 29 uncu maddesi uyarınca bu belgelerin istenildiği mal alım ihalelerinde, isteklilerce ihalenin veya son başvurunun yapıldığı yıldan önceki yıla ait, isteklinin “toplam cirosunu gösteren gelir tablosu” veya “ihale konusu iş ile ilgili taahhüdü altındaki ve bitirdiği iş miktarını gösteren belgelerin” verilmesinin zorunlu olduğu; bu maddenin üçüncü fıkrasında istenilen yeterlik şartlarını bir önceki yılda sağlayamayan isteklilerin, bir önceki yılın yanı sıra iki önceki yılın belgelerini sunabilecekleri, bu takdirde belgeleri sunulan bu iki yılın ortalaması üzerinden yeterlik şartlarının sağlanıp sağlanmadığına bakılacağı; ihale veya son başvuru tarihi yılın ilk üç ayında olan ihalelerde ise; bir önceki yıla ait gelir tablosunu sunamayan isteklilerin iki önceki yıla ait gelir tablosunu sunabilecekleri, iki önceki yıla ait gelir tablosunun bu maddenin üçüncü fıkrasında istenilen yeterlik şartını sağlamaması halinde, iki önceki yılın yanı sıra üç önceki yılın gelir tablosunun sunulabileceği, bu durumda sunulan iki önceki ve üç önceki yıllara ilişkin gelir tablolarının ortalaması üzerinden yeterlik şartlarının sağlanıp sağlanmadığına bakılacağı; bu belgelerdeki tutarların, toplam ciro için, isteklinin teklif edeceği bedelin % 15 inden, toplam satış geliri için ise, isteklinin teklif edeceği bedelin % 10 undan az olmaması gerektiği ve isteklinin öngörülen bu kriterlerden birini sağlamasının yeterli kabul edileceği düzenlenmiştir.

İsteklilerce bu iki belge türünden (isteklinin “toplam cirosunu gösteren gelir tablosundan” veya “ihale konusu iş ile ilgili taahhüdü altındaki ve bitirdiği iş miktarını gösteren belgelerden”) Uygulama Yönetmeliği'nin 33 üncü maddesinin üçüncü fıkrasındaki asgari tutarları sağlayan her hangi birinin verilmesi yeterli olacaktır. Buna göre idareler tarafından anılan iki belge türünden birinin diğerine üstün tutulması ya da istekliye bu iki belge türünden sadece birini sunma konusunda zorunluluk getirilmesi mümkün değildir.

I. Deneyime İlişkin Referans

Uygulama yönetmeliklerinde mesleki ve teknik yeterliğe ilişkin belgelerin taşınması gereken kriterler belirtilmiş olmakla birlikte bazı ihalelerde bu düzenlemelerin aksine alımlarda özellikle bazı ülke yada Avrupa Birliği ülkeleri gibi belirlemeler yapılarak bu ülkelerde iş yapıldığına dair referans getirilmesi zorunluluğu konulduğu görülmektedir. Çeşitli uyuşmazlık kararlarında da görüleceği üzere Kamu İhale Kurulunca iş deneyim yada

benzer iş belgelerinin yanı sıra referansın istenemeyeceği bu tür koşul koymanın rekabeti engellediği açıkça karar altına alındığından, idarelerce; şartnamelerin düzenlenmesi sırasında referansın yeterlik kriteri olarak düzenlenemeyeceği hususunun dikkate alınması gerekmektedir.

J. Bilanço ve İş Hacmine İlişkin Belgeler

1- Bilançoya İlişkin Belgeler

İsteklilerin bilanço ile ilgili yeterliklerinin değerlendirilmesinde birden fazla yıla ait kriterlerin dikkate alınmasının söz konusu olduğu durumlarda, yılların tutarları toplanmak suretiyle ortalama tutar bulunarak bu ortalama tutarlar üzerinden bilanço oranları hesaplanacaktır.

Uygulama Yönetmeliklerinde 22/6/2005 tarihinde yapılan değişiklikle; ihale veya son başvuru tarihi yılın ilk üç ayında olan ihalelerde, bir önceki yıla ait bilanço belgelerini sunamayan isteklilerle ilgili olarak getirilen düzenleme çerçevesinde söz konusu belgeler sunulabilecektir.

213 sayılı Vergi Usul Kanununun 174 üncü maddesine göre Maliye Bakanlığınca takvim yılından farklı hesap dönemi belirlenen isteklilerde, yıl sonu bilanço belgeleri için Maliye Bakanlığınca belirlenen hesap dönemi esas alınacaktır.

Bilançoların veya bilançoların gerekli görülen bölümlerinin, ilgili mevzuatına göre düzenlenmiş ve yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavir ya da vergi dairesince onaylanmış olması gereklidir. Diğer taraftan yayımlanması zorunlu olmayan bilançolarını veya bunların bölümlerini ibraz etmeyen istekliler yukarıda belirtilen kriterleri sağladıklarını yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavirce onaylı belgelerle tevsik edebileceklerdir.

2- İş Hacmini Gösteren Belgeler

İstekliler iş hacmine ilişkin yeterliklerini, gelir tablosu veya taahhüdü altındaki ve bitirdiği işlere ilişkin hakediş gibi belgeler ile eki belgeleri sunarak tevsik edeceklerdir. İhale konusu iş ile ilgili taahhüdü altındaki ve bitirdiği işler; mal alımlarında toplam satış geliri, hizmet alımlarında toplam hizmet geliri, yapım işlerinde ise yapım işleri geliri olarak alınacaktır.

Yeterlik belgeleri arasında sunulan iş bitirme veya iş durum belgeleri, sunulması gereken iş hacmini gösteren belgelerle aynı dönemi içeriyor olsalar bile, iş hacmini gösteren belgeler olarak kabul edilmeyecek, iş hacmi için hakediş gibi belgeler ve eki belgeler sunulacaktır.

Taahhüdü altındaki ve bitirdiği işlere ilişkin iş hacmini tevsik için, hakediş gibi belgeler ile 213 sayılı Kanunun ilgili hükümleri çerçevesinde düzenlenen; fatura asılları veya örnekleri ya da bu örneklerin noter onaylı suretlerinin sunulması gerekmektedir. Bu belgelerin yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavir onaylı örnekleri de sunulabilir. Özel sektöre taahhüt edilen işlerde hakediş belgeleri düzenlenmemişse fatura vb. belgeler ile iş hacmi tevsik edilecektir.

Uygulama Yönetmeliklerinde 22/6/2005 tarihinde yapılan değişiklikle; ihale veya son başvuru tarihi yılın ilk üç ayında olan ihalelerde, bir önceki yılın gelir tablosunu sunamayan isteklilerle ilgili olarak getirilen düzenlemeler çerçevesinde gelir tablosu sunulabilecektir.

Diğer taraftan, toplam cirodan anlaşılması gereken; gelir tablosundaki brüt satışlar tutarından satıştan iadeler, satış iskontoları ve diğer indirimlerin tutarları düşülmek suretiyle ulaşılan net satışlar tutarıdır.

213 sayılı Kanunun 174 üncü maddesine göre Maliye Bakanlığınca takvim yılından farklı hesap dönemi belirlenen isteklilerde gelir tablosu için Maliye Bakanlığınca belirlenen hesap dönemi esas alınacaktır.

K. Mal ve Hizmet Alımlarında Aynı Fiyatın Teklif Edilmesi

Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 57 nci maddesinde; “Ekonomik açıdan en avantajlı teklifin en düşük fiyat esasına göre belirlendiği ihalelerde, birden fazla istekli tarafından en düşük fiyatın teklif edildiği durumda değerlendirilecek fiyat dışı unsurlar, idari şartnamede belirtilir ve birden fazla istekli tarafından aynı fiyatın teklif edildiği ve bunların da ekonomik açıdan en avantajlı teklif olduğu anlaşıldığı takdirde, fiyat dışındaki unsurlar dikkate alınmak suretiyle ekonomik açıdan en avantajlı teklif belirlenerek ihale sonuçlandırılır.” hükmü yer almaktadır. Bu çerçevede, ekonomik açıdan en avantajlı teklifin en düşük fiyat esasına göre belirlendiği mal alımı ihalelerinde, birden fazla istekli tarafından aynı fiyatın teklif edilebileceği olasılığı dikkate alınarak fiyat dışı unsur veya unsurlar idarece belirlenecek ve idari şartnamede gösterilecektir.

Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 71 nci maddesinde ise; “Ekonomik açıdan en avantajlı teklifin en düşük fiyat esasına göre belirlendiği ihalelerde, birden fazla istekli tarafından aynı fiyatın teklif edildiği ve bunların da ekonomik açıdan en avantajlı teklif olduğunun anlaşıldığı durumlarda ihale komisyonu, bu isteklilerce sunulan iş deneyim belgelerinin tutarlarını, iş ortaklığında ise hisse oranına bakılmaksızın pilot ortağın iş deneyim tutarını tam olarak dikkate almak suretiyle değerlendirme yaparak ekonomik açıdan en avantajlı teklifi belirler ve ihaleyi sonuçlandırır. İş deneyim belgesi istenmeyen hallerde fiyat dışı unsur idarelerce belirlenir.” denilmektedir. Bu çerçevede; iş deneyim belgesi istenen hizmet alımı ihalelerinde sunulan iş deneyim belgelerinden tutarı en yüksek olan dikkate alınacaktır. Anılan Yönetmeliğin 36 ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ve son fıkrası ile geçici 1 inci maddesi uyarınca iş deneyim belgesi istenmeyen hizmet alımı ihalelerinde ise fiyat dışı unsur veya unsurlar idarece belirlenecek ve idari şartnamede gösterilecektir.

Birden fazla istekli tarafından aynı fiyatın teklif edildiği ve bunların da ekonomik açıdan en avantajlı teklif olduğunun anlaşıldığı durumda bu fiyat dışı unsur veya unsurlar değerlendirilerek ekonomik açıdan en avantajlı teklif belirlenecek ve ihale sonuçlandırılacaktır.

Birden fazla istekli tarafından aynı fiyatın teklif edildiği ve bunların da ekonomik açıdan en avantajlı teklif olduğunun anlaşıldığı durumda, eşitlik halinde uygulanmak üzere istenen belge veya belgeleri sunmayan en düşük teklif sahibi, değerlendirme dışı bırakılmayacak, ancak ekonomik açıdan en avantajlı teklif sahibi olarak da belirlenmeyecektir. İki veya daha fazla en düşük teklif sahibinin istenen belge veya belgeleri sunmadığı ihalelerde ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibi belirlenmeyecektir.

Birden fazla istekli tarafından en düşük fiyatın teklif edilmesinin söz konusu olmadığı durumlarda ise eşitlik hali için istenen belge veya belgeleri sunmamış isteklilerin teklifleri değerlendirme dışı bırakılmayacaktır.

L. Hizmet Alımı ve Yapım İşi İhalelerinde Kalite Belgelerine İlişkin Hususlar (Değişik: 22/2/2006 – 26088 R.G. / 3 md.)

Kuruma yapılan başvurular ve ilgili idarelerden gelen görüşlerin değerlendirilmesi sonucunda, uygulama yönetmeliklerindeki kalite belgelerine ilişkin düzenlemelerde değişiklik yapılmıştır. Buna göre;

İdareler, ihale konusu işin niteliğini göz önünde bulundurarak ihale dokümanında; kalite ve standart belgelerine ilişkin düzenlemeler yapabilirler. İdareler bu düzenlemelerini, ilgili uygulama yönetmeliklerinin bu konuyu düzenleyen hükümlerini esas alarak yapmalıdır. İhale konusu ile ilgisi bulunmayan veya işin niteliğinin gerektirmediği kalite ve standarda ilişkin belgelerin istenilmesinin, 4734 sayılı Kanunun temel ilkelerine ve ilgili uygulama yönetmeliklerine aykırılık teşkil edeceği açıktır.

İsteklilerin ihaleye katılabilmeleri için kalite ve standarda ilişkin belgelerini sunmaları isteniyor ise bu belgeler ve belgelerin taşınmaları gereken kriterler, idari şartnamenin "İhaleye Katılabilmek İçin Gereken Belgeler ve Yeterlik Kriterleri" başlıklı maddesinin "Mesleki ve teknik yeterliğe ilişkin belgeler ve bu belgelerin taşınması gereken kriterler" başlıklı alt maddesinde belirtilmelidir.

İdari şartnamelerin "Mesleki ve teknik yeterliğe ilişkin belgeler ve bu belgelerin taşınması gereken kriterler" başlıklı alt maddesinde,

1- Yapım işlerinde işin niteliği göz önünde bulundurularak, Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 41 inci maddesinin son fıkrası çerçevesinde kalite yönetim sistem belgesi veya çevre yönetim sistem belgesi ya da bunların her ikisi istenebilecek olup bu belgeler dışında başka kalite belge veya sertifikası istenmesi mümkün bulunmamaktadır.

2- Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 45 inci maddesi çerçevesinde "kalite yönetim sistem belgesi, çevre yönetim sistem belgesi ile personel belgelendirilmesine ilişkin" bir düzenleme yapılması durumunda, idari şartnamede bu belgelerin "Türk Akreditasyon Kurumu tarafından akredite edilen belgelendirme kuruluşları veya Uluslararası Akreditasyon Forumu Karşılıklı Tanınma Antlaşmasında yer alan ulusal akreditasyon kurumlarınca akredite edilmiş belgelendirme kuruluşları tarafından düzenlenmesinin zorunlu" olduğu belirtilmelidir. İdari şartnamenin "Belgelerin sunuluş şekli" başlıklı alt maddesinde, şartnamenin dipnotunda yer alan "Mesleki ve teknik yeterliğe ilişkin belgeler ve bu belgelerin taşınması gereken kriterler maddesinde belirtilen ve Uluslararası Akreditasyon Forumu Karşılıklı Tanınma Antlaşmasında yer alan ulusal akreditasyon kurumlarınca akredite edilmiş belgelendirme kuruluşları tarafından düzenlenmesi zorunlu olan kalite belgeleri ile birlikte bu belgeleri düzenleyen kuruluşların, Uluslararası Akreditasyon Forumu Karşılıklı Tanınma Antlaşmasında yer alan ulusal akreditasyon kurumlarınca akredite edilmiş belgelendirme kuruluşu olduklarının ve bu kuruluşlarca düzenlenen belgenin geçerliliğini sürdürdüğünün, Türk Akreditasyon Kurumundan alınacak bir yazı ile teyit edilmesi gerekmektedir. Bu teyit yazısının ilk ilan/davet tarihinin veya ihale/son başvuru tarihinin içerisinde bulunduğu yılda alınmış olması zorunludur. Bu belgeler ve tercümelemleri, verildiği ülkedeki Türkiye Cumhuriyeti Konsoloslugu veya Türkiye'de Dışişleri Bakanlığı onay işleminden muaftır.

Türk Akreditasyon Kurumu tarafından akredite edildiği duyurulan belgelendirme kuruluşları tarafından düzenlenen ve TÜRKAK Akreditasyon Markası taşıyan belgeler ve sertifikalar için Türk Akreditasyon Kurumundan teyit alınmaz." metnine yer verilecektir.

İdari şartnamenin "Mesleki ve teknik yeterliğe ilişkin belgeler ve bu belgelerin taşınması gereken kriterler" başlıklı alt maddesinde, Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 45 inci maddesi çerçevesinde "Deney-analiz-kalibrasyon laboratuvarlarının ve muayene kuruluşlarının kalite yeterliliğine" ilişkin bir düzenleme yapılması durumunda, idari şartnamede bu belgelerin "Türk Akreditasyon Kurumu veya Uluslararası Laboratuvar Akreditasyon İşbirliği Karşılıklı Tanınma Anlaşmasında yer alan akreditasyon kurumları tarafından düzenlenmesinin zorunlu" olduğu belirtilmelidir. İdari şartnamenin "Belgelerin sunuluş şekli" başlıklı alt maddesinde, şartnamenin dipnotunda yer alan, "Mesleki ve teknik yeterliğe ilişkin belgeler ve bu belgelerin taşınması gereken kriterler maddesinde belirtilen ve Uluslararası Laboratuvar Akreditasyon İşbirliği Karşılıklı Tanınma Anlaşmasında yer alan akreditasyon kurumlarınca düzenlenmesi zorunlu olan kalite belgeleri ile birlikte bu belgeleri düzenleyen akreditasyon kurumlarının, Uluslararası Laboratuvar Akreditasyon İşbirliği Karşılıklı Tanınma Anlaşmasında yer alan akreditasyon kurumu olduklarının ve bu kurumlarca düzenlenen belgenin geçerliliğini sürdürdüğünün, Türk Akreditasyon Kurumundan alınacak bir yazı ile teyit edilmesi gerekmektedir. Bu teyit yazısının ilk ilan/davet tarihinin veya ihale/son başvuru tarihinin içerisinde bulunduğu yılda alınmış olması

zorunludur. Bu belgeler ve tercümeleleri, verildiği ülkedeki Türkiye Cumhuriyeti Konsoloslugu veya Türkiye’de Dışişleri Bakanlığı onay işleminden muafır.

Türk Akreditasyon Kurumu tarafından düzenlenen ve TÜRKAk Akreditasyon Markası taşıyan belge ve sertifikalar için Türk Akreditasyon Kurumundan teyit alınması zorunlu değildir." metnine yer verilecektir.

Hizmetin niteliği gereği "kalite yönetim sistem belgesi, çevre yönetim sistem belgesi ve personel belgelendirilmesi" ile "deney-analiz-kalibrasyon laboratuvarlarının ve muayene kuruluşlarının kalite yeterliliğine" ilişkin düzenlemelerin birlikte yapılması durumunda idari şartnamede yukarıdaki belirtilen açıklamalara ve dipnotta yer alan metinlere birlikte yer verilecektir.

Türk Akreditasyon Kurumu tarafından akredite edilen belgelendirme kuruluşları veya Türk Akreditasyon Kurumu tarafından düzenlenen ve TÜRKAk Akreditasyon Markası taşıyan belge ve sertifikalar için Türk Akreditasyon Kurumundan teyit alınmaz. TÜRKAk Akreditasyon Markası, Türk Akreditasyon Kurumu tarafından akredite edilmiş kuruluşların/laboratuvarların akreditasyon statülerini göstermek için kullanılan semboldür ve TÜRKAk logosunun altına akreditasyona konu olan standardın numarası ve akredite edilmiş kuruluşun/laboratuvarın akreditasyon numarasının eklenmesi ile oluşturulur.

İlgili idarelerin görüşleri ve yapılan başvurular çerçevesinde, Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 45 inci maddesinde yapılan değişiklikle maddenin birinci fıkrasında yer alan "tehlike analizi ve kritik kontrol noktaları yönetim sistem (HACCP) belgesi, iş sağlığı ve güvenliği yönetim sistem (OHSAS) belgesi, bilgi teknolojisi-bilgi güvenliği yönetim sistem belgesine.....ilişkin düzenleme yapılabilir" hükmü yürürlükten kaldırılmıştır. İdarelerce anılan Yönetmeliğinin 45 inci maddesi çerçevesinde ihalelerde; tehlike analizi ve kritik kontrol noktaları yönetim sistemi (HACCP), iş sağlığı ve güvenliği yönetim sistemi (OHSAS) ile bilgi teknolojisi-bilgi güvenliği yönetim sistemine ilişkin belgeler ve bu sistemlere ilişkin belgelendirme kuruluşları tarafından düzenlenen sertifikalar istenmeyecektir.

İdareler ihale konusu hizmetlerin yerine getirilmesi sırasında iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması; mesleki risk ve kaza faktörlerinin ortadan kaldırılması için Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile yetkili kuruluşların düzenlemelerini esas alırlar.

Çevre yönetim sisteminin kuruluş yapısı, planlama faaliyetleri, sorumluluklar göz önünde bulundurulduğunda; idarelerin kendi hizmet binalarında gerçekleştirilen hizmetler (temizlik, koruma ve güvenlik, bilgisayar sistemlerine yönelik hizmetler, yemek hazırlama ve dağıtım hizmetleri gibi) ile niteliği gereği çevre yönetim sistem belgesi istenmeyecek hizmet ihalelerinde çevre yönetim sistem belgesine ilişkin düzenleme yapılmaması gerekmektedir.

Hizmet yeri yeterlilik belgesi, hizmet yerinin imkanlarının ilgili Türk Standardı ve/veya Türk Standardları Enstitüsü tarafından hazırlanmış olan kritere uygunluğu gösteren ve aktedilen sözleşme ile kullanılabilen belgedir. Hizmet yeri yeterlilik belgesinin kuruluş yapısı, planlama faaliyetleri ve sorumluluklar göz önünde bulundurulduğunda; idarelerin kendi hizmet binalarında gerçekleştirilen hizmetler (idarelerin hizmet binalarında, servislerce gerçekleştirilecek montaj, bakım ve onarım hizmetleri hariç) ile niteliği gereği hizmet yeri yeterlilik belgesi istenmeyecek hizmet ihalelerinde hizmet yeri yeterlilik belgesi istenmeyecektir. İdareler, hizmet yeri yeterlilik belgesine yönelik düzenlemelerde; hizmet yeri yeterlilik belgesinin hizmet kapsamını ve varsa standardını açık olarak yazmalıdır.

İhale komisyonları, kalite belgeleri konusunda ortaya çıkan tereddütleri gidermek için Uygulama Yönetmeliklerinin ilgili maddeleri çerçevesinde bu belgeleri düzenleyen ilgili belgelendirme kuruluşlarından ve Türk Akreditasyon Kurumundan bilgi alabilirler.

M. Hizmet Alım İhalelerinde Yeterliğe İlişkin Diğer Hususlar

1- Hizmet alımlarında asgari yeterlik kriteri olarak anahtar teknik personel öngörülmesi halinde, bu personelin ihale konusu hizmetin uzmanı olması, ihale tarihinden önce işe alınmış ve ihale tarihi itibarıyla isteklinin bünyesinde çalışıyor bulunması şartlarının aranması zorunludur. Özel sektörde geçen deneyim süresi ilgili meslek odası üye kayıt belgesiyle, kamuda geçen deneyim süresi hizmet çizelgesi ve/veya meslek odası üye kayıt belgesiyle; isteklinin bünyesinde çalışmakta olduğu hususu ise, personel adına prim ödendiğini veya personelin işe alındığını gösteren sosyal güvenlik kurumu onaylı belgeler ile tevsik edilecektir. Meslek odası bulunmayan işlerde bunların yerine geçecek belgeler ile deneyim süresi tevsik edilir. İstenecek anahtar teknik personel, ihale konusu iş ile ilgili olacak ve rekabeti engellemeyecek şekilde belirlenecektir.

Kat görevlisi, şef, müdür, koordinatör gibi görevliler anahtar teknik personel olarak öngörülmecek ve bina temizliğine ilişkin işlerde anahtar teknik personel istenmeyecektir.

2- Bina temizliğine ilişkin ihalelerde götürü bedel teklif alınması esas olacaktır. Ancak sözleşmenin uygulanması aşamasında işçi sayısının artacağı ya da azalacağı öngörülen ihalelerde, işçi başına birim fiyat teklif alınabilecektir. Birim fiyat üzerinden teklif alınan işlerde birim fiyat teklif mektubu eki cetvelde; iş kaleminin adı, birimi ve miktarının ayrıntılı olarak idare tarafından doldurulmak suretiyle, ihale dokümanına eklenmesi gerekmektedir. Birim fiyat teklif mektubu eki cetvelde yüklenici karı ayrı bir iş kalemi olarak gösterilmeyecek, teklif edilen birim fiyatların kar dahil fiyatlar olduğu kabul edilecektir.

3- Özel güvenlik hizmeti alımlarında 5188 sayılı Kanunun 21 nci maddesi uyarınca özel güvenlik görevlileri için özel güvenlik mali sorumluluk sigortası yaptırılması zorunluluğu bulunduğundan, yaklaşık maliyet hesabına bu gider de dahil edilecek ve istekliler mali sorumluluk sigortasının kendilerine olan maliyetini dikkate alarak tekliflerini vereceklerdir. Aşırı düşük teklif sorgulamasına verilen cevapta, yapılacak sigortanın istekliye olan maliyetinin belgelendirilmesi gerekmektedir.

N. Yurt Dışında Yapılan Eğitime İlişkin Diplomalarda İhalelerde Kullanımı

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 55 inci maddesinin (c) bendinde, “Kendi meslekleri ile ilgili faaliyetlerini sürdürmeleri şartıyla iş deneyim belgesi yerine mezuniyet belgelerini sunan mühendis ve mimarların, aldıkları akademik eğitime göre ehliyetli oldukları görev alanı ile sınırlı yapım işlerinin ihalelerinde, mezuniyetlerinden sonra geçen her yıl 4734 sayılı Kanunun 62 nci maddesinin birinci fıkrasının (h) bendinde belirtilen tutar kadar dikkate alınır ve bu kişilerden mezuniyet belgelerinin değerlendirmeye alınmasını talep etmeleri halinde Kanunun 10 uncu maddesindeki iş deneyimine ilişkin mesleki ve teknik yeterlik şartı aranmaz.” hükmü bulunmaktadır.

Bu kapsamda, yurt dışında gördüğü eğitime ilişkin diplomaları bulunan ve iş deneyimini tevsik etmek amacıyla bu diplomalarını teklifleri kapsamında sunmak suretiyle ihaleye teklif verecek yerli isteklilerin, teklifleri kapsamında 2547 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin (p) bendi uyarınca yurt dışı yüksek öğretim diplomaları ile ilgili olarak Yüksek Öğretim Kurulunca verilen denklik belgelerini sunmaları gerekmektedir.

O. Yapım İşleri İhalelerinde İsteklinin Organizasyon Yapısına ve Personel Durumuna İlişkin Belgeler

4734 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin (b) bendinin 4 üncü ve 5 inci alt bentlerinde, isteklinin organizasyon yapısına ve ihale konusu işi yerine getirmek için yeterli sayıda ve nitelikte personel çalıştırdığına veya çalıştıracağına ilişkin bilgi ve/veya belgeler ile ihale konusu işlerde isteklinin yönetici kadrosu ile işi yürütecek teknik personelinin eğitimi ve mesleki niteliklerini gösteren belgelerin, ihale dokümanında ve ihale veya ön yeterliğe ilişkin ilân veya davet belgelerinde belirtilmesi koşulu ile yeterlik değerlendirilmesinde kullanılabileceği hükme bağlanmıştır. Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin

konuyu düzenleyen 41 inci maddesinde yapılan değişiklik ile , isteklinin organizasyon yapısı ile ihale konusu işi yerine getirmek için idarece öngörülen sayıda ve nitelikte personel çalıştırılmasına ilişkin olarak istenecek belgeler ve bunlar üzerinden belirlenecek asgari yeterlik kriterlerinde değişiklik yapılmıştır.

Buna göre, taahhüt olarak istenen teknik personel bakımından, eğitim ve mesleki nitelikte ilgili belirlemeler ilan ve idari şartnamede yapılacak olmakla birlikte, ihaleye katılım aşamasında isteklilerin, sadece bu kapsamda istenen personele ilişkin olarak “Teknik Personel Taahhütnamesi” vermesi gerekmektedir (Standart Form KİK040.0/Y). Dolayısıyla, bu personel için istenen yeterlik koşullarına ilişkin belirlemeler ilan ve idari şartnamede yapılacak, ancak istenen koşulların sağlandığına ilişkin belgeler istenmeyecek, bunun yerine sadece “Teknik Personel Taahhütnamesi” (Standart Form KİK040.0/Y) istenecektir. Bu kapsamda, ihale üzerinde kalan isteklinin, taahhüt edilen teknik personelin idarece öngörülen nitelik ve sayıda olduğuna dair belgelerin sözleşmenin imzalandığı tarihten itibaren 5 (Beş) gün içinde idareye sunulması gerekmektedir.

Diğer taraftan, yurt dışında eğitim görmüş personelin eğitim durumunun tevsiki için ise, 2547 sayılı Kanununun 7 nci maddesinin (p) bendi uyarınca yurt dışında yapılan yüksek öğrenime ait diplomalar yerine Yüksek Öğretim Kurulunca verilen denklik belgelerinin sunulması gerekmektedir.

Söz konusu 41 inci maddede; ihale konusu iş için anahtar teknik personel öngörülmesi durumunda, ilgilinin en az beş yıl deneyimli mimar veya mühendis olmasının yeterli olacağı düzenlenmiş ve söz konusu personele ilişkin olarak idarece hangi belgelerin istenmesi gerektiği hususu hükme bağlanmıştır.

Diğer taraftan, idarelerce, anahtar teknik personele ilişkin olarak deneyim süresi öngörülürken, ayrıca belli bir süre benzer işte çalışmış olma koşuluna da yer verildiği, beş yıldan daha fazla deneyimli mimar veya mühendis olma koşulunun öngörüldüğü ve bazı durumlarda da bu personele ilişkin olarak lisansüstü eğitim yapmış olma hususunun arandığı görülmüştür. Bu hususlara ilişkin olarak, Yönetmelikte yapılan değişiklik uyarınca, idarelerce anahtar teknik personele ilişkin olarak deneyim süresi öngörülürken , belli bir süre benzer işte çalışma ve lisansüstü eğitim yapmış olma koşulunun aranmaması gerekmektedir. Ayrıca, bu personelin beş yıl deneyimli olması yeterli olup, beş yıldan fazla deneyimli olma şartının istenmesi mümkün bulunmamaktadır.

P. Mal Alımı İhalelerinde İlgili Mevzuatı Çerçevesinde İstenilecek Belgeler

Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği eki Tip İdari Şartnamelerde, mal alımı ihaleleriyle ilgili teklifler kapsamında sunulacak bilgi ve/veya belgelere yönelik olarak düzenlemeler yapılmış bulunmaktadır. Bu çerçevede idareler idari şartname hazırlarken gerek katılımcılara gerekse ihale konusu mala ilişkin yürürlükteki çeşitli mevzuat uyarınca aranması gereken zorunlu hususları tespit etmek ve idari şartnamenin ilgili bölümlerinde belirtmek durumundadırlar. Nitekim ilgili mevzuatı uyarınca istenilmesi zorunlu kimi bilgi ve belgelerin belirtilmemesi durumunda çeşitli ihtilaflar ortaya çıkabilecek, öte yandan mevzuatı gereği aranması zorunlu bilgi ve/veya belgeler olmadan anılan ürünün kabul edilmesi mümkün olmayacağından muayene-kabul aşamasında da sorun yaratacaktır. İdare yetkilileri mevzuata aykırı ürünlerle ilgili tespitlerini veya şüphelerini ilgili mevzuatı uyarınca yetkilendirilen kurum ve kuruluşlara bildirmek durumundadırlar. Ayrıca isteklilerin de ilgili mevzuatı gereği zorunlu bilgi ve belgelere sahip olmaları gerekmekte olup sözleşme imzalandıktan sonra zor duruma düşmemeleri için bu hususları kendilerinin de takip etmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak mal alımı ihalelerine ilişkin idari şartnamelerin ilgili bölümlerinde:

- İhale konusu malın üretimine ve/veya ithaline ve/veya piyasaya arzına ve/veya satışına ve/veya tüketilmesine ilişkin olarak isteklilerce ilgili mevzuatı gereği alınması

zorunlu olan sicil, izin, ruhsat, sertifika vb. belgelerin ve ayrıca ilgili mevzuatı gereği mesleki faaliyetin sürdürülmesi için gerekli belgeler varsa bunların sunulmasına ilişkin hükümlere ve

- İlgili kamu kuruluşlarının düzenlemeleri ile getirilen mecburi standartlara; ilgili mevzuatı gereği TSE marka zorunluluğu getirilen sanayi malları için TSE belgesine; ihale konusu mal için ilgili mevzuatı uyarınca yetkili kuruluşlarca getirilen zorunluluklar çerçevesinde istenen belgelere ve/veya bilgilere

Yer verilmesi hususlarına idarelerce dikkat edilmelidir.

R. Akaryakıt Alım İhalelerinde Dikkat Edilecek Hususlar

4734 sayılı Kanun kapsamındaki idarelerin yapacakları ihalelerde, ilgili mevzuatı çerçevesinde öngörülen kurallara ve yetkili kuruluşlarca yapılan düzenlemelere uymaları gerektiği hususu tabiidir.

Buna göre, Petrol Piyasası Kanununun bazı hükümlerinin etkin ve yaygın uygulanmasını teminen, 4734 sayılı Kanun kapsamındaki idarelerce yapılacak akaryakıt ihalelerinde;

a) Şartnamelerde fuel-oil türlerinde ağırlık ölçüsü (ton-kg), diğer akaryakıtlarda ise hacim ölçüsü birimlerinin (m³, litre) kullanılması gerekmektedir.

b) Motorin, fuel oil ve kalorifer yakıtı alımlarıyla ilgili olarak, ilgili mevzuatı uyarınca alım yapılabilecekler yönüyle getirilen kurallara (alım yapacak idarenin, serbest kullanıma konu olabilecek ürünlerle ilgili olarak serbest kullanıcı lisansına sahip bulunma veya bulunmama durumlarına göre vb.) uygun olarak ihaleye çıkılması gerekmektedir. Bu çerçevede idareler alım yapılabilecekler yönüyle ilgili mevzuatında getirilen sınırlamalara uymak amacıyla anılan ürünleri ayrı ihale konusu yapabilecekleri gibi, ilgili mevzuatı uyarınca alım yapılabilecekler yönüyle gerekli açıklamalarda bulunmak ve bu ayırımı da dikkate alacak grup/kısımlara ayırmak suretiyle birim fiyat teklif / sözleşme türü üzerinden kısmi teklife açık bir ihaleye de çıkabileceklerdir.

Ayrıca idarelerin gerek Petrol Piyasası Kanunu, gerekse ilgili diğer mevzuatta (yukarıda belirtilen hususlar da dahil) değişiklik olması durumunda “şartname hazırlıklarında” ortaya çıkan yeni düzenlemeleri de dikkate almaları gerekmektedir.

S.Yıllara Yaygın Hizmet Alımlarında Yeterlik (Ek: 02/12/2005 – 26011 R.G. / 3 md.)

Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğine eklenen 1 inci madde uyarınca iş hacmine ilişkin oranlar sırasıyla;

- Bir yıldan fazla süreli işlerde (2 yıl dahil) % 12-8,

- İki yıldan fazla süreli işlerde (3 yıl dahil) % 9-6,

- Üç yıldan fazla süreli işlerde % 6-4 alınarak yeterlik kriterleri belirlenecektir. İş hacmine ilişkin olarak bu madde gereği belirlenen oranlar idari şartnamede belirtilecektir.

İş deneyimine ilişkin olarak alt ve üst oranlar;

- Bir yıldan fazla süreli işlerde (2 yıl dahil) % 20-40,

- İki yıldan fazla süreli işlerde (3 yıl dahil) %15-30,

- Üç yıldan fazla süreli işlerde %10-20 alınarak yeterlik kriteri belirlenecektir. İş deneyimine ilişkin olarak istenecek asgari oran, bu maddedeki alt ve üst oranlar çerçevesinde belirlenecektir. Yıllara yaygın hizmetler, bir bütün olarak kabul edildiğinden sürenin tamamını kapsayacak şekilde teklif verilmesi, geçici teminat sunulması ve sözleşme yapılması gerekmekte olup, bir yıl üzerinden teklif verilmek suretiyle sözleşme yapıp sonraki yıllarda işin süresi uzatılarak yıllara yaygın hale getirilmesi mümkün değildir.

IX- İsteklilerden 10 uncu Maddenin Son Fıkrasına Göre İstenecek Belgeler

A. 4734 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin son fıkrasının,

(a) bendinde; “İflas eden, tasfiye halinde olan, işleri mahkeme tarafından yürütülen, konkordato ilan eden, işlerini askıya alan veya kendi ülkesindeki mevzuat hükümlerine göre benzer durumda olan,”

(b) bendinde; “İflası ilan edilen, zorunlu tasfiye kararı verilen, alacaklılara karşı borçlarından dolayı mahkeme idaresi altında bulunan veya kendi ülkesindeki mevzuat hükümlerine göre benzer bir durumda olan,”

(c) bendinde; “Türkiye'nin veya kendi ülkesinin mevzuat hükümleri uyarınca kesinleşmiş sosyal güvenlik prim borcu olan,”

(d) bendinde; “Türkiye'nin veya kendi ülkesinin mevzuat hükümleri uyarınca kesinleşmiş vergi borcu olan,”

(e) bendinde; “İhale tarihinden önceki beş yıl içinde, mesleki faaliyetlerinden dolayı yargı kararıyla hüküm giyen”

(f) bendinde; “İhale tarihinden önceki beş yıl içinde, ihaleyi yapan idareye yaptığı işler sırasında iş veya meslek ahlakına aykırı faaliyetlerde bulunduğu bu idare tarafından ispat edilen,”

(g) bendinde ise; “İhale tarihi itibarıyla, mevzuatı gereği kayıtlı olduğu oda tarafından mesleki faaliyetten men edilmiş olan” isteklilerin ihale dışı bırakılacağı hükme bağlanmıştır.

B. 4734 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin son fıkrasının;

(a) ve (b) bendine ilişkin olarak ticaret sicil memurlukları, (g) bendine ilişkin olarak ise, gerçek veya tüzel kişinin kayıtlı olduğu odalar tarafından düzenlenen belgeler, başka bir kurum ya da kuruluştan teyit alınmadan kabul edilebilecektir.

4734 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde yapılan ihalelerde ihale üzerinde kalan isteklinin ihale tarihi itibarıyla Kanunun 10 uncu maddesinin (a), (b) ve (g) bentlerinde belirtilen durumlarda, olmadığına ilişkin belgeleri sunması, saydamlık, eşitlik ve güvenilirlik ilkeleri gereği zorunlu olmakla birlikte, Türk Mevzuatı çerçevesinde belirlenen bu belgelerin yerli istekliler tarafından temin edilebileceği, yabancı isteklilerin her birinin kendi ülkesindeki mevzuatının farklı olduğu düşünüldüğünde, yabancı isteklilerin uyuşunda buldukları veya ticari faaliyetini sürdürdüğü şirket merkezinin kayıtlı olduğu ülke mevzuatı uyarınca bu ülkelerin adli ve idari makamlarından alacakları belgelerin, 4734 sayılı Kanunun (a), (b), ve (g) bentlerinde ifade edilen belgelerin kendi ülkeleri mevzuatında paralellik taşıyan belgeler niteliğinde olması halinde kabul edilebilecektir.

Yabancı isteklilerin uyuşunda buldukları veya şirket merkezinin kayıtlı olduğu ülke mevzuatına göre 4734 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin (a), (b) ve (g) bentlerinde belirtilen belgelerin düzenlenmesinin mümkün olmaması halinde bu hususun veya ülke mevzuatı uyarınca düzenlenen belgelerin, yabancı gerçek kişi isteklinin uyuşunda bulunduğu ya da yabancı tüzel kişi isteklinin şirket merkezinin bulunduğu ülkenin Türkiye'deki misyon şefliklerince veya bu ülkelerdeki Türkiye Cumhuriyeti misyon şefliklerince teyit edilmesi zorunludur.

C. 4734 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin son fıkrasının (c) bendine ilişkin olarak, isteklinin;

a) İlgili mevzuatına göre tahakkuk eden prim borçlarının süresi içinde ödenmemesi halinde kesinleşmiş prim borcu olduğu,

b) Prim borcuna karşı dava açılmışsa bu dava kesin hükme (karar düzeltme aşaması dahil) bağlanana kadar kesinleşmiş prim borcu olmadığı,

c) Vadesi geçtiği halde ödenmemiş ancak ilgili kurum tarafından belli bir vadeye bağlanarak tecil edilmiş prim borçlarının, vadesindeki ödemeler aksatılmadığı sürece, kesinleşmiş prim borcu olmadığı,

d) Prim borcunun 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre tahsili için ilgili kurum tarafından yapılan her türlü işleme karşı dava açılması halinde açılan dava kesin hükme bağlanana kadar (karar düzeltme aşaması dahil) kesinleşmiş prim borcu olmadığı,

kabul edilecektir.

Sosyal güvenlik prim borcunun bulunmaması isteklilerin işyeri sicil numarası aldığı bütün işler için söz konusu olduğundan isteklilerin; bu işlerin tamamı için, işyeri sicil numarasının kayıtlı olduğu ve işyerinin kurulu olduğu yeri çevresine alan Kurum ünitesince (Sosyal Sigortalar Kurumu Bölge, İl, İlçe Müdürlükleri/Başkanlıkları) verilen belgeleri sunmaları gerekli olup, aynı isteklilerin başka yerlerdeki işyeri sicil kayıtlarına ilişkin sosyal güvenlik prim borcu bulunduğunun idarelerce tespit edilmesi halinde 4734 sayılı Kanununun 10 uncu maddesi uyarınca işlem yapılması gerekmektedir.

4734 sayılı Kanununun 10 uncu maddesinin son fıkrasının (c) bendinde yer alan “Türkiye’nin veya kendi ülkesinin mevzuat hükümleri uyarınca kesinleşmiş sosyal güvenlik prim borcu olan” ifadesinden isteklinin tabi olduğu ülke kanunları gereğince sosyal güvenlik prim borcuna kanunlarda belirtilen süreler içinde itiraz edilmemesi veya dava açılmaması yahut dava açılmışsa da kanun yollarından geçerek kesin hüküm ile son bulması suretiyle kesinleşmiş olmasının anlaşılması gerekmektedir.

(Değişik: 22/2/2006 – 26088 R.G. / 4 md.) Sosyal güvenlik prim borcu olmadığına ilişkin olarak; gerçek kişi isteklilerin Bağ-Kur prim borcu olmadığına ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa tabi personel çalıştırılıyor olması halinde ilave olarak Sosyal Sigortalar Kurumuna prim borcu olmadığına dair belge, tüzel kişi isteklilerin ise Sosyal Sigortalar Kurumuna prim borcu olmadığına dair belge vermeleri yeterli olacak, tüzel kişi isteklilerin ortağı olan gerçek kişilerin Bağ-Kur prim borcu olmadığına ilişkin belge istenmeyecektir.

Yabancı istekliler için Kanununun 10 uncu maddesinin (a), (b) ve (g) bentleri için bu Tebliğde belirtilen açıklamalar çerçevesinde uygulama yapılacaktır.

D. 4734 sayılı Kanununun 10 uncu maddesinin son fıkrasının (d) bendine ilişkin olarak, isteklinin;

a) Beyan üzerine alınan veya maktu olarak belirlenip ödemesi belirli tarihlerde yapılan vergilerde ödeme vadesi geçmiş olup ödeme yapılmamış ise kesinleşmiş vergi borcu olduğu,

b) Resen, ikmalen veya idarece yapılan tarhiyatlara karşı dava açma süresi geçirilmediği sürece, kesinleşmiş vergi borcu olmadığı,

c) Resen, ikmalen veya idarece yapılan tarhiyatlara karşı vergi yargısında dava açılmışsa bu dava kesin hükme (karar düzeltme aşaması dahil) bağlanana kadar kesinleşmiş vergi borcu olmadığı,

d) Vadesi geçtiği halde ödenmemiş ancak vergi idaresi tarafından taksitlendirilmiş vergi borçlarının, vadesindeki ödemeler aksatılmadığı sürece, kesinleşmiş vergi borcu olmadığı,

e) Vergi borcunun 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre tahsili için vergi idaresince yapılan her türlü işleme karşı vergi yargısında dava açılması halinde açılan dava kesin hükme bağlanana kadar (karar düzeltme aşaması dahil) kesinleşmiş vergi borcu olmadığı,

kabul edilecektir.

Buna ilişkin belgelerin gerçek veya tüzelkişinin ticari faaliyetine ilişkin vergi mükellefiyetinin kayıtlı bulunduğu vergi idarelerinden alınması gerekmektedir.

Yabancı istekliler için Kanununun 10 uncu maddesinin (a), (b) ve (g) bentleri için bu Tebliğde belirtilen açıklamalar çerçevesinde uygulama yapılacaktır.

E. 4734 sayılı Kanununun 10 uncu maddesinin son fıkrasının (e) bendine ilişkin olarak,

1/1/2003 tarihinde yürürlüğe giren 4734 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin son fıkrasının (e) bendinde yer alan ihale tarihinden önceki beş yıl içinde, mesleki faaliyetlerinden dolayı yargı kararıyla hüküm giyen isteklilerin ihale dışı bırakılacağı, 11 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde; bu Kanun ve diğer kanunlardaki hükümler gereğince geçici veya sürekli olarak kamu ihalelerine katılmaktan yasaklanmış olanlar ile 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan ve organize suçlardan dolayı hükümlü bulunanların doğrudan veya dolaylı veya alt yüklenici olarak, kendileri veya başkaları adına hiçbir şekilde ihalelere katılamayacakları hüküm altına alınmıştır.

1- Mesleki Faaliyete İlişkin Mahkumiyet Kararının Kapsamı:

Adalet Bakanlığı Adli Sicil İstatistik Genel Müdürlüğüne bağlı birimlerden alınacak adli sicil istatistik bilgilerini içeren belgeden veya gerekçeli mahkumiyet kararından, asli veya ferî ceza olarak, 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 11, 25 ve 35 inci maddelerinde tanımlandığı şekliyle “muayyen bir meslek ve sanatın tatili icrası” na ilişkin ceza ile süreli ya da süresiz mahkumiyet hali, 10 uncu maddenin son fıkrasının (e) bendi kapsamında değerlendirilecektir.

İhale dışı bırakma, ancak yargı kararıyla “tatili icrasına hükmedilen meslek ve sanat”la sınırlı olmak üzere uygulanabilir.

1/6/2005 tarihinde yürürlüğe giren 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu uyarınca; Adalet Bakanlığı Adli Sicil İstatistik Genel Müdürlüğüne bağlı birimlerden alınacak adli sicil istatistik bilgilerini içeren belgeden veya gerekçeli mahkumiyet kararından Türk Ceza Kanununun 50/e veya 53/e maddeleri gereğince “belli bir meslek ve sanatı yapmaktan yasaklanmaya” yahut “bir kamu kurumunun veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşunun iznine tabi bir meslek veya sanatı kendi sorumluluğu altında serbest meslek erbabı veya tacir olarak icra etmekten yoksun bırakılmaya” ilişkin ceza ile süreli ya da süresiz mahkumiyet hali, 10 uncu maddenin son fıkrasının (e) bendi kapsamında değerlendirilecektir.

2- Süre:

2886 sayılı Devlet İhale Kanununda 4734 sayılı Kanunun anılan maddesine paralel veya benzer bir hüküm bulunmadığından, 4734 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce mesleki faaliyetlerinden dolayı hüküm giyen isteklilerin ihale dışı bırakılıp bırakılmayacağı hususunda uygulamada tereddütler oluştuğu görülmüştür.

Kanunlar açıkça bir düzenleme bulunmadığı sürece kural olarak yürürlüğe girdikleri andan itibaren etkili olurlar.

İdarelerce isteklilerin haklarında mesleki faaliyetlerinden dolayı kesinleşmiş mahkumiyet kararının bulunduğu tespit edilmesi halinde, ihale tarihinden önceki beş yıllık sürenin başlangıcı olarak Mahkemece verilen hükmün kesinleştiği tarih esas alınacaktır.

Buna göre 1/1/2003 tarihinden önce kesinleşmiş olsa dahi 4734 sayılı Kanunda belirtilen esas ve usullere göre yapılan ihalelerde istekliler hakkında ihale tarihinden önceki beş yıl içinde mesleki faaliyetlerinden dolayı yargı mercilerince verilmiş mahkumiyet kararı bulunması halinde bu durumdaki isteklilerin 10 uncu maddenin son fıkrasının (e) bendi uyarınca ihale dışı bırakılmaları gerekmektedir.

3- Belgelerin Temin Edileceği Yerler:

aa) Yerli İstekliler Yönünden:

İsteklinin gerçek kişi olması halinde; ihale tarihinden önceki beş yıl içinde mesleki faaliyetleri ile ilgili mahkumiyet kararına ilişkin belgeler Adalet Bakanlığı, Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü'ne bağlı birimlerden alınacaktır.

İsteklinin tüzel kişi olması halinde; Türk Ticaret Kanunu hükümleri uyarınca; anonim şirket ise yönetim kurulu üyelerinin, limited şirket ise şirket müdürü, yoksa ortaklarının tamamının, kolektif şirket ise ortakların tamamının, komandit şirkette komandite ortakların

hepsinin, komanditer ortaklardan kendilerine şirketi temsil yetkisi verilmiş olan ortakların, kooperatiflerde yönetim kurulu üyelerinin Adalet Bakanlığı, Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü'ne bağlı birimlerden alacakları belgeler İdarelerce kabul edilecektir. Öte yandan, sermaye şirketinde yönetim kurulu üyesi veya limited şirket müdürü olmasa dahi şirketin idaresinde hakim etkisi bulunan ortak veya ortakların da 10 uncu maddenin son fıkrasının (e) bendi uyarınca adli sicil kaydını ibraz etmeleri gerekmektedir.

bb) Yabancı İstekliler Yönünden:

İsteklinin gerçek kişi olması halinde; 4734 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen organize suçlara ve 10 uncu maddesinin son fıkrasının (e) bendine ilişkin adli sicil kayıtlarını,

aaa) T.C. Adalet Bakanlığı Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğüne bağlı birimlerden,

bbb) Uyuğunda buldukları ülke mevzuatı uyarınca bu ülkelerin yetkili makamlarından,

Almaları gerekmektedir.

İsteklinin tüzel kişi olması halinde; tüzel kişiliğin kurulduğu ülke mevzuatı uyarınca şirket müdürleri ile şirket yönetimi veya denetimine ya da şirketi temsile yetkili olanların 4734 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin son fıkrasının (e) bendi ile 11 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen organize suçlara ilişkin adli sicil kayıtlarını,

1) T.C. Adalet Bakanlığı Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğüne bağlı birimlerden,

2) Ayrıca tüzel kişiliğin kurulduğu veya sayılanların uyuğunda buldukları ülke yetkili makamlarından,

Almaları gerekmektedir.

Söz konusu belgeler, 4734 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi son fıkrası (e) bendinde ve 11 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen ceza ve mahkumiyet kararlarına ilişkin ve ülkeleri mevzuatında paralellik taşıyan belge niteliğinde olması halinde kabul edilecektir.

Diğer taraftan; adli sicil kaydına ilişkin belgelerin düzenlenmesinin mümkün olmaması halinde bu hususun veya ülke mevzuatı uyarınca düzenlenen belgelerin, yabancı gerçek kişi isteklinin uyuğunda bulunduğu ya da yabancı tüzel kişi isteklinin kurulduğu ülkenin Türkiye'deki misyon şefliklerince veya bu ülkelerdeki Türkiye Cumhuriyeti misyon şefliklerince teyit edilmesi zorunludur.

4- Yerli ve Yabancı İstekliler Adına İhaleye Katılacakların Adli Sicil Belgeleri:

4734 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde yerli veya yabancı istekliler adına veya nam ve hesabına (temsilci, vekil, vasi veya veli olarak) ihalelere katılanların da 4734 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında bulunmamları gerekmektedir. Bu bakımdan yabancı firmaların Türkiye mümessili aracılığıyla 4734 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde yapılacak bir ihaleye katılmaları halinde de, Türkiye mümessilinin Kanunun 11 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen durumda olmaması gerekir.

F. İhale Üzerinde Kalan İsteklilerin Kanunun 10 uncu Maddesinin Son Fıkrasında Sayılan Durumlarda Olmadığına Dair Belgeleri Sözleşmeden Önce Sunamaması

Uygulama Yönetmeliklerinin "İhale dışı bırakılma" başlıklı maddelerinde; ihaleye katılan aday veya isteklilerden 10 uncu maddenin son fıkrasının (a), (b), (c), (d), (e), (g) ve (i) bentlerinde belirtilen durumlarda olmadıklarına dair beyanlarını ortaya koyan yazılı taahhütnameleri başvuru veya teklifleriyle birlikte sunmaları, ihale üzerinde kalan istekliden ise bu durumlarda olmadığına dair belgelerin sözleşme imzalanmadan önce sunmaları zorunlu

tutulmuştur. Sözleşme imzalanmadan önce sunulacak bu belgelerin, ihale tarihi itibarıyla isteklinin (a), (b), (c), (d), (e) ve (g) bentlerinde belirtilen durumlarda olmadığını göstermesi gerekir.

(Ek: 22/2/2006 – 26088 R.G. / 4 md.) Ancak, 4734 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin son fıkrasının (a), (b), (c), (d), (e) ve (g) bentleri gereğince yabancı istekliler ile tüzel kişi yerli isteklilerin yabancı uyruklu olan yönetici, temsilci veya ortaklarının almaları gereken belgelerin zamanında temininde güçlükler yaşandığı anlaşıldığından, bu durumdaki isteklilere yabancı ülkelerden temin edilen bu belgelere münhasır olmak üzere on iki günden az olmamak üzere idarece ek süre verilebilir.

İhale üzerinde kalan isteklinin ihale tarihi itibarıyla 4734 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin son fıkrasının (a), (b), (c), (d), (e) ve (g) bentlerinde sayılan durumlarda olmadığına dair belgeleri veya kesin teminatı vermemesi ya da sözleşme imzalamaması durumunda, Kanunun 44 üncü maddesi hükümlerine göre, ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif fiyatının, ihale yetkilisince uygun görülmesi kaydıyla, bu teklif sahibi istekliyle sözleşme imzalanabilecektir.

Mücbir sebep halleri dışında, ihale üzerinde kalan isteklinin ihale tarihi itibarıyla 4734 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin son fıkrasının (a), (b), (c), (d), (e) ve (g) bentlerinde sayılan durumlarda olmadığına dair belgeleri veya kesin teminatı vermemesi ya da sözleşme imzalamaması durumunda, geçici teminatı gelir kaydedilerek Kanunun 58 inci maddesi gereğince altı aydan az olmamak üzere bir yıla kadar ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verilecektir.

Bu çerçevede isteklilerin, ihale üzerlerinde kaldığı takdirde ihale tarihi itibarıyla Kanunun 10 uncu maddesinin son fıkrasının (a), (b), (c), (d), (e) ve (g) bentlerinde sayılan durumlarda olmadığına dair belgeleri sunmak zorunda olduklarını, aksi takdirde yukarıda yer alan müeyyidelerin uygulanacağına dikkat etmeleri gerekmektedir.

Anılan belgelerin “ihale tarihi itibarıyla” isteklilerin durumunu göstermesi gerektiğinden, isteklilerin ilgili idarelere (vergi daireleri, sigorta müdürlükleri vb.) yaptığı başvurularda bu belgeleri ihale tarihi itibarıyla durumlarını gösterecek şekilde istemeleri, adı geçen idarelerin de isteklilerin ihale tarihi itibarıyla durumunu gösterecek şekilde belgeleri düzenleyerek vermeleri gerekmektedir.

G. İhaleye Katılamayacak Olanlar

1- İdarenin Ortağı Olduğu Şirketler:

4964 sayılı Kanunla değişik 4734 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin üçüncü fıkrasında, ihaleyi yapan idare bünyesinde bulunan veya idare ile ilgili her ne amaçla kurulmuş olursa olsun vakıf, dernek, birlik, sandık gibi kuruluşlar ile bu kuruluşların ortak oldukları şirketlerin, bu idarelerin ihalelerine katılamayacakları hüküm altına alınmıştır. Ancak uygulamada anılan maddenin uygulanmasında tereddütler olduğu anlaşıldığından idarelerin kurucusu ve ortağı olduğu şirketlerin o idarelerin yapacakları ihalelere katılıp katılamayacakları hususunun açıklığa kavuşturulması gerekmiştir.

4734 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin üçüncü fıkrasında, “İhaleyi yapan idare bünyesinde bulunan veya idare ile ilgili her ne amaçla kurulmuş olursa olsun vakıf, dernek, birlik, sandık gibi kuruluşlar ile bu kuruluşların ortak oldukları şirketler bu idarelerin ihalelerine katılamazlar.” hükmü yer almaktadır.

4964 sayılı Kanunun 8 inci maddesiyle 4734 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin üçüncü fıkrasına getirilen değişikliğin gerekçesinde; bazı şirketlerin salt kurucusunun statüsünden dolayı sonsuza kadar sürecek bir yasaklama ile karşı karşıya kalmalarının doğuracağı haksızlığın giderilmesi açısından “vakıf, dernek, birlik, sandık gibi” kuruluşlar tarafından kurulduğu halde daha sonra bu kuruluşların bünyesinde buldukları veya ilgili oldukları idarelerin ihalelerine katılabilmelerine imkan tanındığı, katılma yasağının yalnız

“ortaklık ilişkisinin” varlığı ile sınırlandığı, “bunların” sözcüğü yerine “bu kuruluşların” ifadesi konularak, söz konusu yasaklamanın “vakıf, dernek, birlik ve sandık gibi kuruluşlar” tarafından ortak olunan şirketleri kapsadığı hususunun açıklığa kavuşturulduğu belirtilmiştir.

4964 sayılı Kanunla getirilen hüküm, idarelerin kurdukları şirketlerin o idarelerin ihalelerine girebileceği biçimde açık düzenleme içermemekle birlikte; bu değişiklik daha önceki yasağın kaldırılmasını amaçlamaktadır.

4734 sayılı Kanunda yapılan söz konusu değişikliğe paralel olarak Uygulama Yönetmeliklerinin ilgili maddeleri, “İhaleyi yapan idare bünyesinde bulunan veya idare ile ilgili her ne amaçla kurulmuş olursa olsun vakıf, dernek, birlik, sandık gibi kuruluşlar ile bu kuruluşların ortak oldukları şirketler bu idarelerin ihalelerine katılamazlar” şeklinde değiştirilmiştir.

Buna göre, 4734 sayılı Kanun kapsamındaki idarelerin ortak oldukları şirketlerin, sermaye paylarına bakılmaksızın idarelerin ihalelerine katılması mümkündür.

Ancak, 4734 sayılı Kanun kapsamındaki idarelerin bünyelerinde bulunan veya idare ile ilgili her ne amaçla kurulmuş olursa olsun vakıf, dernek, birlik ve sandık gibi kuruluşlar, bünyelerinde buldukları veya her ne amaçla kurulmuş olursa olsun ilgili oldukları idarelerin ihalelerine katılamayacakları gibi, bu statüdeki vakıf, dernek, birlik ve sandık gibi kuruluşların ortak oldukları şirketler de söz konusu idarelerin ihalelerine katılamayacaktır.

Sonuç itibarıyla, 4734 sayılı Kanunun 4964 sayılı Kanunla değişik 11 inci maddesinin (c), (d), (e), (f) bentlerinde belirtilen haller dışında, idarelerin kurdukları veya ortak oldukları şirketler o idarelerin ihalelerine katılabilecektir.

2- İdarede Görev Yapanlar:

4734 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca ihaleyi yapan idarelerin ihale yetkilisi kişileri ile bu yetkiye sahip kurullarda görevli kişiler, ihaleyi yapan idarenin ihale konusu işle ilgili her türlü ihale işlemlerini hazırlamak, yürütmek, sonuçlandırmak ve onaylamakla görevli olanlar, (c) ve (d) bentlerinde belirtilen şahısların eşleri ve üçüncü dereceye kadar kan ve ikinci dereceye kadar kayın hısımları ile evlatlıkları ve evlat edinenler ve (c) , (d) ve (e) bentlerinde belirtilenlerin ortakları ile şirketlerinin görev yaptıkları idarelerin ihalelerine katılamayacakları hükme bağlanmıştır.

Ancak, (c), (d) ve (e) bentlerinde belirtilen kişilerin yönetim kurullarında görevli bulunmadıkları veya sermayesinin % 10'undan fazlasına sahip olmadıkları anonim şirketler bu idarelerin ihalelerine katılabileceklerdir.

3- 4734 sayılı Kanunun 11 inci maddesinde;

“Aşağıda sayılanlar doğrudan veya dolaylı veya alt yüklenici olarak, kendileri veya başkaları adına hiçbir şekilde ihalelere katılamazlar:

a) Bu Kanun ve diğer kanunlardaki hükümler gereğince geçici veya sürekli olarak kamu ihalelerine katılmaktan yasaklanmış olanlar ile 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan ve organize suçlardan dolayı hükümlü bulunanlar.

b) İlgili mercilerce hileli iflas ettiğine karar verilenler.

c) İhaleyi yapan idarenin ihale yetkilisi kişileri ile bu yetkiye sahip kurullarda görevli kişiler.

d) İhaleyi yapan idarenin ihale konusu işle ilgili her türlü ihale işlemlerini hazırlamak, yürütmek, sonuçlandırmak ve onaylamakla görevli olanlar.

e) (c) ve (d) bentlerinde belirtilen şahısların eşleri ve üçüncü dereceye kadar kan ve ikinci dereceye kadar kayın hısımları ile evlatlıkları ve evlat edinenleri.

f) (c), (d) ve (e) bentlerinde belirtilenlerin ortakları ile şirketleri (bu kişilerin yönetim kurullarında görevli bulunmadıkları veya sermayesinin % 10'undan fazlasına sahip olmadıkları anonim şirketler hariç).

İhale konusu işin danışmanlık hizmetlerini yapan yükleniciler bu işin ihalesine katılamazlar. Aynı şekilde, ihale konusu işin yüklenicileri de o işin danışmanlık hizmeti ihalelerine katılamazlar. Bu yasaklar, bunların ortaklık ve yönetim ilişkisi olan şirketleri ile bu şirketlerin sermayesinin yarısından fazlasına sahip oldukları şirketleri için de geçerlidir.

.....”

Hükmü bulunmaktadır.

Bu hükümler uyarınca bu Kanun ve diğer kanunlardaki hükümler gereğince geçici veya sürekli olarak kamu ihalelerine katılmaktan yasaklanmış olanlar ihalelere katılamayacaklardır.

2531 sayılı Kamu Görevlerinden Ayrılanların Yapamayacakları İşler Hakkında Kanunun “Yasak ve Süresi” başlıklı 2 nci maddesinde; *“Birinci madde kapsamına giren yerlerdeki görevlerinden hangi sebeple olursa olsun ayrılanlar, ayrıldıkları tarihten önceki iki yıl içinde hizmetinde buldukları daire, idare, kurum ve kuruluşlara karşı ayrıldıkları tarihten başlayarak üç yıl süreyle, o daire, idare, kurum ve kuruluştaki görev ve faaliyet alanlarıyla ilgili konularda doğrudan doğruya veya dolaylı olarak görev ve iş alamazlar, taahhüde giremezler, komisyonculuk ve temsilcilik yapamazlar. Özel kanunlardaki yasaklayıcı hükümler saklıdır.”*, hükmü yer almaktadır.

Bu maddede getirilmiş olan yasaklama kapsamında sayılmanın ana koşulu, alınacak görev ve işin girişilecek taahhüdün ya da yapılacak komisyonculuk veya temsilciliğin daha önce hizmetinde bulunulan daire, idare, kurum ve kuruluşa “karşı” doğrudan doğruya veya dolaylı bir görev ve iş, taahhüt, komisyonculuk veya temsilcilik niteliğinde bulunmasıdır. Ancak bu faaliyetin ilgilinin daha önceki görev ve faaliyet alanı ile ilgili olması gereklidir. Dolayısıyla, anılan Kanun kapsamında belirtilen görevlerinden ayrıldıktan sonra özel sektörde faaliyet gösteren kamu görevlileri, Kanunun 2 nci maddesinde belirtilen süre boyunca, yine maddede belirtilen faaliyetlerde bulunamayacaklardır. Ancak bu kişilerin, özel sektörde istekli sıfatını taşıyabilecek bir işletmede personel olarak istihdam edilmesi ve bu işletmenin de personelinin ayrıldığı daire, kurum ve kuruluşun ihalesine girmesi durumunda, anılan personelin, çalışmakta olduğu işletmede bir ortaklığının ya da sermaye bağının bulunmaması durumunda, söz konusu faaliyetin 2531 sayılı Kanunun 2 nci maddesinde belirtilen “doğrudan doğruya veya dolaylı olarak görev ve iş alma, taahhüde girme, komisyonculuk ve temsilcilik yapma” olarak sayılmaması gerekmektedir.

Diğer taraftan maddenin (f) bendine göre; ihaleyi yapan idarenin ihale konusu işle ilgili her türlü ihale işlemlerini hazırlamak, yürütmek, sonuçlandırmak ve onaylamakla görevli olanların ortakları ile şirketleri (bu kişilerin yönetim kurullarında görevli bulunmadıkları veya sermayesinin % 10'undan fazlasına sahip olmadıkları anonim şirketler hariç) o idarenin ihalesine katılamayacaklardır. Anılan düzenleme, söz konusu kişilerin ihaleye girecek şirketlerin yönetim kurullarında görevli bulunmalarının ihaleye katılımı engelleyici bir husus olduğunu öngörmüş ve bu durumu doğrudan şirket ortağı olmak koşuluyla ilişkilendirmemiştir. Bu nedenle, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 11 inci maddesinin (c), (d), (e) ve (f) bentlerine göre, ihaleyi yapan idarelerin ihale yetkilisi kişileri ile bu yetkiye sahip kurullarda görevli kişilerin ve ihale konusu işle ilgili her türlü ihale işlemlerini hazırlamak, yürütmek, sonuçlandırmak ve onaylamakla görevli olanların ve bunların (yani 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 11 inci maddesinin (c) ve (d) bentlerinde belirtilenlerin) eşleri ve üçüncü dereceye kadar kan ve ikinci dereceye kadar kayın hısımları ile evlatlıkları ve evlat edinenlerin, aynı zamanda ihaleye katılacak isteklinin yönetim kurullarında görevli olmaları durumunda, bu tüzel kişiliğin söz konusu idarenin yapacağı ihalelere doğrudan veya dolaylı veya alt yüklenici olarak, kendileri veya başkaları adına hiçbir şekilde katılmaları mümkün bulunmamaktadır.

(Ek: 11/11/2005 – 25990 R.G. / 1 md.)

H. 4734 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin son fıkrasının (f) bendinin uygulamasına ilişkin olarak;

İdareye karşı yüklenilen işin yapımı sırasında gerçekleşen yasak fiil ve davranışlar dolayısıyla meslek ve iş ahlakına aykırı davranışların 4734 sayılı Kanun'un 17 nci maddesinde belirtilen fiil ve davranışların dışında değerlendirilmesi gerekmektedir.

4735 sayılı Kanunun 25 inci maddesinde sayılmış olan yasak fiil ve davranışlar ile bu fiil veya davranışlar içine girmemekle birlikte, sözleşme hükümlerine aykırı veya idareye zarar verecek fiil ve davranışlar ya da yüklenicilerin iş veya mesleklerinden dolayı yürürlükteki kanunların yüklediği mükellefiyetlere aykırı davranışların iş veya meslek ahlakına aykırı faaliyet kapsamında değerlendirilebilecektir.

Ancak, 4735 sayılı Kanunun 25 inci maddesinin (f) bendinde yer alan “mücbir sebepler dışında, ihale dokümanı ve sözleşme hükümlerine uygun olarak taahhüdünü yerine getirmeme” fiilinden ötürü hakkında yasaklama kararı verilmiş bir isteklinin yasaklama kararını veren idarenin ihalesine katılması halinde;

- a- 4734 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin son fıkrasının (f) bendi uyarınca ihale dışı bırakılabilmesi için, bu isteklinin davranışının iş ve meslek ahlakına aykırı bir davranış olup olmadığının her olayın kendi özgün koşulları içinde değerlendirilmesi gerekmekte ve bu hususta takdir idareye ait bulunmaktadır.
- b- Yine bu isteklinin 10 uncu maddenin (f) bendi uyarınca ihale dışı bırakılabilmesinin ancak ihaleyi yapan idareye yaptığı işler sırasında iş veya meslek ahlakına aykırı faaliyetlerde bulunduğu bu idare tarafından ispat edilebilmesi halinde mümkün olabilecektir.

X- Yapım İşleri İhalelerinde Teklif ve Sözleşme Türünün Tespitinde Uyulması Gereken Hususlar

Kuruma yapılan şikayet başvuruları ve görüş isteme yazılarından, bazı idarelerin 4734 sayılı Kanunun 62 nci maddesinin (c) bendine aykırı olarak teklif birim fiyat esasına göre teklif almak suretiyle ihale yaptıkları anlaşılmıştır.

Bilindiği gibi 4734 sayılı Kanunun 62 nci maddesinin (c) bendinde; *“Yapım işlerinde arsa temin edilmeden, mülkiyet, kamulaştırma ve gerekli hallerde imar işlemleri tamamlanmadan ve uygulama projeleri yapılmadan ihaleye çıkılamaz. Uygulama projesi bulunan yapım işlerinde anahtar teslimi götürü bedel teklif alınmak suretiyle ihale yapılması zorunludur. Ancak, doğal afetler nedeniyle uygulama projesi yapılması için yeterli süre bulunmayan yapım işlerinde ön veya kesin proje ile işin yapımı sırasında belli aşamalarda arazi ve zemin etütleri gerektirmesi nedeniyle ihaleden önce uygulama projesi yapılamayan, bina işleri hariç, yapım işlerinde ise kesin proje ile ihaleye çıkılabilir. Bu işlerin uygulama projesi yapılabilen kısımlar için anahtar teslimi götürü bedel, uygulama projesi yapılamayan kısımlarda ise her bir kalem iş için birim fiyat teklif almak suretiyle ihale yapılabilir...”* hükmüne yer verilmiştir.

Anılan bent hükmünün gerekçesi; *“Yapım işlerinde arsa temin edilmiş, mülkiyet, kamulaştırma ve imar işlemleri ve uygulama projeleri tamamlanmış şekilde ihale yapılması gereği öngörülmüştür. Uygulama projesi yapılan işlerde, işin her türlü ayrıntılı özellikleri tanımlanmış olacağından, işin miktarı ile toplam bedelin sabit olduğu anahtar teslimi götürü bedel teklif alınması zorunluluğu getirilmiştir. Ancak, gerçekleşen doğal afetler nedeniyle uygulama projesi yapılması için yeterli süre bulunmayan işlerde ön proje ile, işin yapımı*

sırasında belli aşamalarda arazi ve zemin etütleri gerektirmesi nedeniyle ihaleden önce uygulama projesi yapılamayan enerji,su, ulaşım, altyapı ve haberleşme sektörlerindeki yapım işlerinde ise kesin proje ile ihaleye çıkılmasına imkan tanınmıştır.” şeklindedir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanununun “Genel Gerekçesi”nde ise; “Yapım işlerinde, idarelerce yeterli etüt ve fizibilite çalışmaları yapılmadan ön proje ile ihaleye çıkılması nedeniyle yatırım maliyetleri gerçekçi bir şekilde belirlenmediğinden, işler öngörülen bedellerin üzerinde ve daha uzun sürede tamamlanmaktadır. Bu durumun önlenmesi amacıyla, doğal afetler veya arazi ve zemin etüdü gerektirmesi nedeniyle ihale öncesinde uygulama projesi yapılamayanlar hariç, yapım işlerinin uygulama projeleri yapılarak ihale edilmesi zorunluluğu getirilmiştir.” ifadesi yer almaktadır.

4734 sayılı Kanunun Tanımlar başlıklı 4 üncü maddesinde;

“Ön proje: Belli bir yapının kesin ihtiyaç programına göre; gerekli arazi ve zemin araştırmaları yapılmadan, bilgilerin halihazır haritalardan alındığı, çevresel etki değerlendirme ve fizibilite raporları dahil elde edilen verilere dayanılarak hazırlanan plân, kesit, görünüş ve profillerin belirtildiği bir veya birkaç çözümü içeren proje,

Kesin proje: Belli bir yapının onaylanmış ön projesine göre; mümkün olan arazi ve zemin araştırmaları yapılmış olan, yapı elemanlarının ölçülendirilip boyutlandırıldığı, inşaat sistem ve geçeleri ile teknik özelliklerinin belirtildiği proje,

Uygulama projesi: Belli bir yapının onaylanmış kesin projesine göre yapının her türlü ayrıntısının belirtildiği proje,”

olarak ifade edilmiştir.

4734 sayılı Kanunun 62 nci maddesinin (c) bendinde, yapı türlerine göre gerekli olan proje seviyeleri belirtilmeden önce, genel kural olarak, “tüm yapım işlerinde arsa temin edilmeden, mülkiyet, kamulaştırma ve gerekli hallerde imar işlemleri tamamlanmadan ve uygulama projeleri yapılmadan ihaleye çıkılamaz” hükmü getirilmiştir. Anılan madde hükmü gerekçeleri ile birlikte değerlendirildiğinde; yapı türlerine göre hangi proje seviyesinde ihaleye çıkılması gerektiği ve bu proje seviyesine bağlı olarak ne tür teklif alınacağı düzenlendiği görülmektedir. Ancak, genel kural, aşağıda istisna olarak belirtilecek haller haricinde tüm yapım işleri için uygulama projesi üzerinden anahtar teslimi götürü bedel teklif alınmak suretiyle ihaleye çıkılması yönündedir.

Maddenin devamında ise, genel kuralın istisnaları sayılmıştır. İlk istisna, doğal afetler nedeniyle uygulama projesi yapılması için yeterli süre bulunmayan yapım işleri için getirilen istisnadır. Bu tür işlerde ön veya kesin proje ile ihaleye çıkılabilecektir. İkinci istisna ise, işin yapımı sırasında belli aşamalarda arazi ve zemin etütleri gerektirmesi nedeniyle ihaleden önce uygulama projesi yapılamayan işler için getirilmiştir. Bina işleri hariç olmak üzere, idarelere tanınan bu istisnada, kapsama giren söz konusu işler kesin proje ile her bir kalem iş için birim fiyat teklif almak suretiyle ihale edilebilecektir.

Yukarıda belirtilen Kanun hükmü ve gerekçeleri birlikte değerlendirildiğinde, uygulamada idarelerin teklif birim fiyat üzerinden ihaleye çıkılmasını öngördükleri durumlarda, yaklaşık maliyet çalışmasından önce, söz konusu usule göre ihaleye çıkılmasına karar verilmesine ilişkin objektif gerekçeleri açık ve net olarak ortaya koymaları ve bu hususu teklif türünün belirlenmesine ilişkin standart formda (Standart Form KİK:0001.2/Y) belirtmeleri gereklidir. Ayrıca, işin yapımı sırasında belli aşamalarda arazi ve zemin etüdü gerektirmesi nedeniyle teklif birim fiyat usulüne göre çıkılmasına karar verilen ihalelerde hangi tür arazi ve zemin etütlerinin işin yapımı aşamasında yapılması gerektiği konusunda detaylı bilgi de, standart formun gerekçe bölümünde yazılacaktır.

XI- Mal Alım İhalelerinde Teknik Şartnameler ve Kalite Belgeleri *

4734 sayılı Kanununun 12 nci maddesinde; ihale konusu işlerin teknik kriterlerine ihale dokümanının bir parçası olan teknik şartnamelerde yer verileceği; belirlenecek teknik kriterlerin verimliliği ve fonksiyonelliği sağlamaya yönelik olacağı, rekabeti engelleyici hususlar içermeyeceği ve bütün istekliler için fırsat eşitliği sağlayacağı hüküm altına alınmıştır.

İdarelerce hazırlanacak teknik şartnamelerde, belli bir marka, model, patent, menşei, kaynak veya ürün belirtilemeyecek ve belirli bir marka veya modele yönelik özellik ve tanımlamalara yer verilemeyecektir. Ancak, ulusal ve/veya uluslararası teknik standartların bulunmaması veya teknik özelliklerin belirlenmesinin mümkün olmaması hallerinde "veya dengi" ifadesine yer verilmek şartıyla marka veya model belirtilebilecektir.

Özellikle yedek parça alımlarında bu konuda tereddütler yaşandığı anlaşılmakta olup, yedek parça alımlarında, ihale konusu işin tanımının yapılabilmesi için, yedek parçasına ihtiyaç duyulan ana malın marka ve modeli belirtilerek teknik şartname düzenlenebilecektir.

Teknik şartnamelerin hazırlanması sırasında, TSE tarafından Türk Standardı belirlenmişse bu standartlardan faydalanılabilecektir. Belirlenecek teknik kriterler, verimliliği ve fonksiyonelliği sağlamaya yönelik olacak, rekabeti engelleyici hususlar içermeyecek ve bütün istekliler için fırsat eşitliği sağlayacaktır. Teknik şartnamelerde, varsa ulusal ve/veya uluslararası teknik standartlara uygunluğu sağlamaya yönelik düzenlemeler de yapılabilecektir.

Şartnamelerde aynı ürüne ilişkin TSE Belgesi ve Kalite Uygunluk Belgesi (TSEK) sunulmasına ilişkin düzenlemeler yapılmaktadır. Türk Standartlarına Uygunluk Belgesi, Türk Standardı bulunan konularda, İmalatta Yeterlilik Belgesi almaya hak kazanmış firmaların söz konusu ürünlerinin ilgili Türk Standartlarına uygunluğunu belirten ve akdedilen sözleşme ile TSE markası kullanma hakkı veren, üretici firma adına düzenlenen ve geçerlilik süresi bir yıl olan belgedir. TSE markası; üzerine veya ambalajına konulduğu malların ilgili Türk Standardına uygun olarak imal edilip, piyasaya arz edildiklerini ve mamülle alakalı bir problem ortaya çıktığında Türk Standardları Enstitüsü'nün garantisi altında olduğunu ifade eden, TSE ile yapılacak bir sözleşme çerçevesinde kullanılabilen beş ayrı tipte tescil edilen markadır. Kalite Uygunluk Belgesi (TSEK) ise Türk Standardı bulunmayan konularda, İmalatta Yeterlilik Belgesi almaya hak kazanmış firmaların söz konusu ürünlerinin ilgili uluslararası veya ilgili ülkelerin Standardlarına veya TSE tarafından kabul edilmiş teknik özelliklere uygunluğunu belirten ve TSEK markası kullanma hakkı verilen firma adına düzenlenen geçerlilik süresi bir yıl olan belgedir. TSEK markası, henüz Türk Standardı hazırlanmamış malların üzerine veya ambalajına konulur ve bunların ilgili milletlerarası veya diğer ülkelerin standartlarına veya Enstitü tarafından kabul edilen teknik özelliklere uygun olarak imal edilip piyasaya arz edildiklerini ve mamülle alakalı bir problem ortaya çıktığında Türk Standardları Enstitüsü'nün garantisi altında olduğunu ifade eder. TSE ile yapılacak bir sözleşme çerçevesinde kullanılabilen ve dört ayrı tipte tescil edilen markadır.

İdarelerce hazırlanan idari ve teknik şartnamelerde, ihaleye katılacak isteklilerden ihale konusu alımla ilgili ulusal ve/veya uluslararası standartlara ve/veya normlara uygunluk belgesinin istenmesi amacıyla bazı hükümlere yer verildiği görülmektedir. Ancak, bu standartların/belgelerin statüleri ve kullanılma yerleri konusunda yeterli bilgiye sahip olunmadan söz konusu hükümlerin düzenlenmesi nedeniyle, gerek ihaleye katılım aşamasında gerekse tekliflerin değerlendirilmesi aşamasında idareler ile istekliler arasında sorunlar ortaya çıkmaktadır.

Mevcut uygulamada ihale dokümanında; amaca uygun herhangi bir ayırım yapmaksızın birbiri yerine kullanılması mümkün olmayan ürün standardına yönelik belgeler

* (Ek: 22/2/2006 – 26088 R.G. / 5 md.)

ile üretici firmanın kalite yönetim sistemine ilişkin belgelerin birlikte istenildiği, herhangi bir standart belirlemesi veya belgelendirme yapması söz konusu olmayan yabancı ülke kuruluşları da dahil olmak üzere, ulusal veya uluslararası standart belirleyen kuruluşlar, kalite/standarda uygunluk belgesi düzenleyen kuruluşlar ile ihale konusu ürünle ilgisi bulunmayan standardın/kuruluşun birlikte sayıldığı, bazen de sadece yabancı bir ülkede geçerli olan ulusal standartların arandığı ve hangi belgenin diğerinin yerine kabul edileceğinin (eşdeğer belgelerin) veya bir diğerinin yerine kullanılması öngörülmeyen belge/işaretin hangileri olduğunun açıkça belirtilmediği görülmektedir.

Hangi belgelerin bulunması halinde teklifin yeterli görüleceği hususundaki belirsizlik nedeniyle, ihale komisyonunca tekliflerin değerlendirilmesi aşamasında sunulan tekliflerin değerlendirilerek ihalenin sonuçlandırılabilmesi de mümkün bulunmamaktadır.

Bu nedenle, idarelerce ihale dokümanının hazırlanması aşamasında ihale konusu malın piyasaya arzına ilişkin diğer mevzuat hükümleri de dikkate alınarak; istenilmesi zorunlu belge, işaret ve benzeri isteklerin tespit edilmesi ve bunlara ihale dokümanında yer verilmesi gerekmektedir. Bunun yanında ihale dokümanında belirtilmek kaydıyla Uygulama Yönetmeliklerindeki hükümlere uygun olarak kalite veya kalite sistem belgeleri veya işaretleri istenebilir. Ancak, öncelikle istenilecek belgenin ne olduğunun ve hangi şartları taşımasının zorunlu olduğu hususunun gerektiğinde ilgili kuruluşlardan da görüş almak suretiyle belirlenmesi ve daha sonra ihale dokümanlarında bu hususa yer verilmesi gerekmektedir.

Yine 4734 sayılı Kanununun 10 uncu maddesinde mesleki ve teknik yeterliğin belirlenmesi için; ihale konusu işin ihale dokümanında belirtilen standartlara uygunluğunu gösteren, uluslar arası kurallara uygun şekilde akredite edilmiş kalite kontrol kuruluşları tarafından verilen sertifikaların istenebileceği hüküm altına alınmıştır.

(Değişik: 22/2/2006 – 26088 R.G. / 5 md.) Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 40 ıncı maddesinde de idarelerin mal alımı ihalelerinde alımın niteliğini göz önünde bulundurarak hangi belgeleri isteyebilecekleri düzenlenmiş olup, idarelerin bu konuda yapacakları düzenlemelerde anılan madde hükümlerini esas almaları gerekmektedir. İhale konusu ile ilgisi bulunmayan veya işin niteliğinin gerektirmediği kalite belgelerinin istenilmesinin, 4734 sayılı Kanunun temel ilkelerine ve ilgili uygulama yönetmeliklerine aykırılık teşkil edebileceği hususuna dikkat edilmelidir. İhale konusu işte isteklilerin ihaleye katılabilmeleri için kalite ve standarda ilişkin belgeleri sunmaları isteniyor ise bu belgeler ve belgelerin taşınmaları gereken kriterler, idari şartnamenin "İhaleye Katılabilmek İçin Gereken Belgeler ve Yeterlik Kriterleri" başlıklı maddesinin "Mesleki ve teknik yeterliğe ilişkin aranacak belgeler ve bu belgelerin taşınması gereken kriterler" başlıklı alt maddesinde belirtilmelidir.

(Değişik: 22/2/2006 – 26088 R.G. / 5 md.) Bazı idarelerce ihale dokümanında Yönetmeliğin ilgili maddelerine aykırı olarak kalite ile ilgili belge ve sertifikaların belirli bir belgelendirme kuruluşunun ismi belirtilerek istenildiği görülmektedir. İhale dokümanında kalite belgelerine ilişkin bir düzenleme yapıldığında herhangi bir belgelendirme kuruluşunun isminin belirtilmemesi gerekmektedir. İsteklilerce sunulan kalite ile ilgili belge ve sertifikaların değerlendirilmesi, bu belgelerin Yönetmelikteki düzenlemeye uygun olup olmadığı çerçevesinde yapılmalıdır.

(Ek: 22/2/2006 – 26088 R.G. / 5 md.) İhale komisyonları, kalite belgeleri konusunda ortaya çıkan tereddütleri gidermek için Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 20 nci maddesinin son fıkrası çerçevesinde bu belgeleri düzenleyen ilgili belgelendirme kuruluşlarından veya Türk Akreditasyon Kurumundan bilgi alabilirler.

XII- İhale İlanı ve İhale Dokümanına İlişkin Açıklamalar

A. İhale İlanının Yapılış Şekline İlişkin Hususlar

4734 sayılı Kanununun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine göre eşik değerin altındaki ihaleler için ihale ile işin yapılacağı yerin farklı olduğu durumlarda ihalenin ve işin yapılacağı yerde çıkan gazetelerin en az ikisinde en az birer defa ilan yapılma zorunluluğu bulunmaktadır. İhale ile işin yapılacağı yerin farklı olduğu durumlarda, ihalenin ve işin yapılacağı yerde çıkan gazetelerde birer defa olmak üzere toplam iki defa ilan yapılması yeterlidir. İhale ile işin yapılacağı yerin aynı olduğu durumlarda ise farklı gazetelerde olmak üzere toplam iki defa ilan yapılması yeterli olacaktır.

Ayrıca işin yapılacağı yerin birden fazla olduğu durumlarda, işin yapılacağı her yerde ilan yapılma zorunluluğu bulunmayıp, işin ağırlıklı olarak yapılacağı bir yerde ilan yapılması yeterli olacaktır.

İhale veya işin yapılacağı yerde gazete çıkmaması halinde ilân, aynı süreler içinde ilgili idare ile hükümet ve belediye binalarının ilân tahtalarına asılacak yazılar ve belediye yayın araçları ile yapılır. İhale ve işin yapılacağı yerin aynı olduğu durumlara ilişkin olarak söz konusu yerde tek bir gazete çıkması halinde ise ikinci gazetede yapılacak ilân, aynı süreler içinde ilgili idare ile hükümet ve belediye binalarının ilân tahtalarına asılacak yazılar ve belediye yayın araçları ile yapılacaktır. Bu işlemler bir tutanakla belgelenir.

İşin veya ihalenin yapılacağı yer belirlenirken, büyükşehirlerde büyükşehir belediye sınırları, diğer yerlerde belediye sınırları, işin veya ihalenin yapılacağı yerin belediye sınırları dışında olduğu durumlarda ise mülki sınırlar dikkate alınarak ilan yapılacaktır. Belediye sınırları dışında kalan yerler için yapılacak ilanlar, mülki sınırlar dikkate alınarak bağlı olunan ilçe veya il merkezinde yapılır.

İhalenin ve işin yapılacağı yerde yapılacak ilanlar Basın İlan Kurumu aracılığıyla belirlenen gazetelerde yapılacaktır. Bu bağlamda, yaklaşık maliyeti eşik değerin altında olan ihalelere ilişkin ilanların yayımlanmasında idarelerce;

İlgisine göre, ihale veya işin yapılacağı yerin bulunduğu belediye sınırları içinde, Basın İlan Kurumunun güncel listesinde ismi belirtilen gazete bulunup bulunmadığının araştırılması,

Bu nitelikte birden fazla gazete var ise, ilanın Basın İlan Kurumu Şubesi veya Valilik aracılığıyla, bu makamlarca 195 sayılı Kanun hükümleri esas alınmak suretiyle belirlenecek gazetede yayımlatılması,

İhalenin veya işin yapılacağı yerin bulunduğu belediye sınırları içinde bu nitelikte sadece bir gazete bulunması halinde, ilanın yine Basın İlan Kurumu Şubesi veya Valilik aracılığıyla söz konusu gazetede yayımlatılması,

Bu nitelikte gazete bulunmaması halinde ise, ilanın, ilgili idare ile hükümet ve belediye binalarının ilân tahtalarına asılacak yazılar ve belediye yayın araçları ile yapılması, Gerekmektedir.

B. İhale İlanlarındaki Hatalı Hususların Düzeltilmesi

4734 sayılı Kanununun “İlânın Uygun Olmaması” başlıklı 26 ncı maddesinde; “13, 24 ve 25 inci maddelerdeki hükümlere uygun olmayan ilânlar geçersizdir. Bu durumda, ilân bu maddelere uygun bir şekilde yenilenmedikçe ihale veya ön yeterlik yapılamaz.

Ancak, 13 üncü maddede belirtilen ilânın yapılmaması veya ilân sürelerine uyulmaması halleri hariç, yapılan ilânlarda 24 ve 25 inci madde hükümlerine uygun olmayan hatalar bulunması durumunda, idarelerce ilânların yayımlanmasını takibeden on gün içinde hatalı hususlar için düzeltme ilânı yapılmak suretiyle ihale veya ön yeterlik gerçekleştirilebilir.” Hükmü yer almaktadır.

Anılan hüküm uyarınca, 4734 sayılı Kanununun 13, 24 ve 25 inci maddelerdeki hükümlere uygun olarak yapılmayan ilanlar geçersizdir. Bu durumlarda, hatalı olarak

yayımlanan ilanlar Kanununun 13, 24 ve 25 inci maddelerdeki hükümlere uygun olarak yeniden yapılmadıkça, ihale veya ön yeterlik gerçekleştirilemez.

Ancak, bu genel kuralın istisnası olarak, yapılan ilânlarda 4734 sayılı Kanunun 24 ve 25 inci madde hükümlerine uygun olmayan hatalar bulunması durumunda, ilan yeniden yapılmadan, idarelerce hatalı ilânın yayımlanmasını takibeden on gün içinde hatalı hususlar için düzeltme ilânı yapılmak suretiyle ihale veya ön yeterlik gerçekleştirilebilir.

İdarelerce, ilanlarda yer alan hatalı hususlar için düzeltme ilanı yapılmak suretiyle ihale ve ön yeterliğe devam edilmesi konusunda dikkat edilmesi gereken en önemli husus, 4734 sayılı Kanunun “İhale ilan süreleri ve kuralları” nı belirleyen 13 üncü maddesinde belirlenen yerlerde ve belirlenen zamanlarda yapılmayan ilanların düzeltilemeyeceğidir. Hatalı ilanların düzeltilmesine imkan tanıyan 26 ncı maddenin ikinci fıkrasında, 13 üncü maddede belirtilen ilânın yapılmaması veya ilân sürelerine uyulmaması halleri hariç, denilmek suretiyle, Kanunun 13 üncü maddesinde belirlenen yerde ve belirlenen zamanlarda yapılmayan ilanların, düzeltme ilanı yapılmak suretiyle düzeltilemeyeceği ve bu ilanlara dayalı olarak ihale ve ön yeterliğim gerçekleştirilemeyeceği ifade edilmiştir. Bu durumda yapılan ilanlar geçersiz kılınarak, 4734 sayılı Kanununun 13, 24 ve 25 inci maddelerdeki hükümlerine uygun bir şekilde ilanların yeniden yapıldıktan sonra ihale veya ön yeterliğin gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

İlanlarda yer alan hatalı hususlar için düzeltme ilanı yapılmak suretiyle ihale ve ön yeterliğe devam edilmesi konusunda bir başka dikkat edilecek husus, hatalı hususların düzeltilmesi için tanınan azami 10 günlük sürenin aşılmaması gereğidir. Bununla birlikte 10 günlük sürenin son gününün resmi tatile gelmesi halinde düzeltme ilanı, takip eden ilk iş günü yayımlanabilecektir. Kanunun 24 ve 25 inci maddelerine ilişkin olarak yapılan hataların düzeltilme ilanı yayımlamak suretiyle düzeltilmesi için Kanunun 26 ncı maddesi ile tanınan azami süre, hatalı ilânın yayımlanmasını takip eden on gün olarak sınırlandırılmıştır. Hatalı hususlara ilişkin yapılacak düzeltme ilanını geçerli olabilmesi için, düzeltme ilanının, hatalı ilânın yayımlandığı yerde, hatalı ilânın yayımlanmasını takip eden on gün içinde yayımlanması gerekmektedir. Bu şekilde yapılmayan düzeltme ilanları geçerli olmadığından ve hatalı hususların bulunduğu ihale ilanları ile de ihale ve ön yeterliğe devam edilmesi mümkün olmadığından, bu durumda ihale veya ön yeterlik ilanları yenilenmedikçe ihale veya ön yeterlik yapılamayacaktır.

C. Zeyilname İle İhale Dokümanında Değişiklik Yapılması

4734 sayılı Kanunun “İhale Dokümanında Değişiklik veya Açıklama Yapılması” başlıklı 29 uncu maddesinde;

“İlân yapıldıktan sonra ihale dokümanında değişiklik yapılmaması esastır. Değişiklik yapılması zorunlu olursa, bunu gerektiren sebep ve zorunluluklar bir tutanakla tespit edilerek önceki ilânlar geçersiz sayılır ve iş yeniden aynı şekilde ilân olunur.

Ancak, ilân yapıldıktan sonra, tekliflerin hazırlanmasını veya işin gerçekleştirilmesini etkileyebilecek maddi veya teknik hatalar veya eksikliklerin idarece tespit edilmesi veya isteklilerce yazılı olarak bildirilmesi halinde, ihale dokümanında değişiklikler yapılabilir. Yapılan bu değişikliklere ilişkin ihale dokümanının bağlayıcı bir parçası olan zeyilname, son teklif verme gününden en az on gün öncesinde bilgi sahibi olmalarını temin edecek şekilde ihale dokümanı alanların tamamına gönderilir. Zeyilname ile yapılan değişiklikler nedeniyle tekliflerin hazırlanabilmesi için ek süreye ihtiyaç duyulması halinde, ihale tarihi bir defaya mahsus olmak üzere en fazla yirmi gün zeyilname ile ertelenebilir. Zeyilname düzenlenmesi halinde, teklifini bu düzenlemeden önce vermiş olan isteklilere tekliflerini geri çekerek, yeniden teklif verme imkanı sağlanır.” Hükümü yer almaktadır.

Anılan hüküm gereğince, ilân yapıldıktan sonra ihale dokümanında değişiklik yapılmaması esastır. İlan yapıldıktan sonra, ihale dokümanında ihalenin devamını

engelleyecek bir durumun ortaya çıkması sonucu dokümanda değişiklik yapılması zorunlu olursa, bunu gerektiren sebep ve zorunluluklar bir tutanakla tespit edilerek önceki ilânlar geçersiz sayılır ve iş yeniden aynı şekilde ilân olunur.

Bu genel ilkenin bir istisnası olarak, ilân yapıldıktan sonra, tekliflerin hazırlanmasını veya işin gerçekleştirilmesini etkileyebilecek maddi veya teknik hatalar veya eksikliklerin idarece tespit edilmesi veya isteklilerce yazılı olarak bildirilmesi halinde, ihale dokümanında değişiklikler yapılabilmesi mümkündür. Bu durumda, yapılan değişikliklere ilişkin ihale dokümanının bağlayıcı bir parçası olan zeyilname düzenlenir ve düzenlenen zeyilnamelerin son teklif verme gününden en az on gün öncesinde bilgi sahibi olmalarını temin edecek şekilde ihale dokümanı alanların tamamına gönderilmesi gerekir.

Ayrıca zeyilname ile ihale dokümanında değişiklikler yapılması nedeniyle tekliflerin hazırlanabilmesi için ek süreye ihtiyaç duyulması halinde, bir defaya mahsus olmak üzere ihale tarihinin de en fazla yirmi gün süreyle aynı zeyilname ile ertelenebilmesi de mümkündür.

Ancak ilanda yapılacak düzeltmeler sadece 4734 sayılı Kanununun 26 ncı maddesinde belirtilen hallerle sınırlı olarak ve ilanın yayımlanmasını takip eden 10 gün içinde yapılabileceğinden bu süre geçtikten sonra ihale dokümanının ilana yansıyan hükümleri ile ilgili olarak zeyilname düzenlenmesi mümkün bulunmamaktadır.

D. CD Ortamında Hazırlanan İhale Dokümanının Güvenliğinin Sağlanması ve Buna İlişkin Esaslar

Uygulama Yönetmeliklerinin ihale ve/veya ön yeterlik dokümanının hazırlanması ve satılmasına ilişkin hükümleri uyarınca, gerekli güvenlik önlemlerinin alınması kaydıyla, ihale ve/veya ön yeterlik dokümanlarının “compact disc (CD)” ortamında hazırlanarak aday ve isteklilere satılması mümkün bulunmaktadır.

Bu hükümler uyarınca, ihale ve/veya ön yeterlik dokümanlarını “compact disc (CD)” ortamında hazırlayarak aday veya isteklilere satmak isteyen idarelerin, bu ortamda satılan ihale ve/veya ön yeterlik dokümanlarında sonradan değişiklik yapılabilmesinin engellenmesi amacıyla, aşağıda belirtilen güvenlik önlemlerini almaları zorunludur.

İhale ve/veya ön yeterlik dokümanını “compact disc (CD)” ortamında hazırlamak ve satmak isteyen idarelerce hazırlanan CD’lerin;

- 1- Kalıcı bir kalemle numaralandırılması, üzerlerine hangi ihaleye ait olduğunun yazılması ve tarih atılarak idare yetkilisince paraflanması,
 - 2- İçinde yer alan dokümanları ve formatlarını belirten bir içindikiler listesinin CD içindeki bir dosyaya işlenmesi,
 - 3- Bir defa yazılabilir nitelikte (CD-R) türünde olması, yazılabilir-değiştirilebilir nitelikte olan (CD-RW) türünde CD’lerin kullanılmaması,
 - 4- Yazıldıktan sonra tekrar yazılmasını ve değiştirilmesini engellemek amacıyla yazma oturumu (session)’nun kapatılması,
 - 5- 0272-1E6E şeklindeki CD Birim Seri Numarası ve varsa diğer ayırt edici numaralarının ihale dokümanı satın alma belgesine işlenmesi,
- Gerekmektedir.

Aday ve/veya istekliler tarafından CD ortamında satın alınan ihale ve/veya ön yeterlik dokümanında yer alan bilgilerle, idarece hazırlanan asıl dokümanda yer alan bilgiler arasında maddi veya teknik hatalar ile eksiklikler olması halinde, ihale ve/veya ön yeterlik şartnamelerinde yer alan, “İstekli, ihale dokümanını oluşturan belgelerin aslına uygunluğunu ve belgelerin tamam olup olmadığını kontrol eder. İdare bu incelemeden sonra isteklinin, ihale dokümanını oluşturan belgelerin tamamını aslına uygun olarak teslim aldığına dair, dizi pusulası üzerine yazılarak imzalanmış beyanını alır,” hükmü uyarınca işlem yapılacaktır.

Bunun yanında, “compact disc (CD)” ortamında hazırlanan ihale ve/veya ön yeterlik dokümanında değişiklik veya açıklama yapılmasına ihtiyaç duyulması halinde 4734 sayılı Kanunun 29 uncu maddesi çerçevesinde gerekli değişiklik ve açıklamalar yazılı olarak veya yukarıdaki esaslar çerçevesinde CD ortamında yapılabilecektir.

E. Yapım İşlerinde Çalışılmayacak Günler

Kuruma yapılan başvurulardan, bazı idarelerin yapım işlerine ilişkin sürelerin hesabında çalışılmayacak günleri hesaba katmadıkları, isteklilerin de bu durumu dikkate almadan teklif verdikleri, sözleşme imzalandıktan sonra yüklenici ile idareler arasında bu konuda ihtilaflar yaşandığı görülmüştür. Bilindiği gibi, 4734 sayılı Kanunun 24 üncü maddesine göre işin başlangıç ve bitiş tarihinin ilanda belirtilmesi, 4735 sayılı Kanunun 7 inci maddesine göre de işin süresinin sözleşmede belirtilmiş olması zorunludur. Anılan hükümler çerçevesinde Kurumca yapım işlerine ilişkin hazırlanan tip idari şartnamelerde işin başlama ve bitiş tarihine ilişkin düzenleme bulunduğu gibi, ihale konusu işe ilişkin fen noktasından çalışılmayacak günlerin belirtilmesine dönük düzenleme de bulunmaktadır. Aynı şekilde yapım işlerine ilişkin tip sözleşmelerin 10 uncu maddelerinde de işin fen noktasında çalışılmayacak sürelerin belirtileceği bölümler bulunmakta ve bu maddelerde, işin süresinin hesabında bu sürelerin hesaba katılmış olduğu ve çalışılmayacak günler için süre uzatımı verilmeyeceğine ilişkin düzenlemeler bulunmaktadır. Bu nedenle işin süresinin hesabında bu hususun idarelerce dikkate alınması, idari şartnamede ve sözleşme tasarısında bu konu ile ilgili hükümlerin de isteklilerce iyi incelenerek teklif verilmesi gerekmektedir.

F. İşyerinin Görülmesi

İhalelere ilişkin olarak Kuruma yapılan idari başvurulardan bazı idarelerin, isteklilerden işyeri görme belgesi alma ve bu belgeyi teklif veya başvuru zarfları dahilinde sunmalarını istedikleri, bu belgeyi vermeyen isteklilerin tekliflerini değerlendirmeye almadıkları görülmüştür. Bilindiği gibi, ihaleye katılım için isteklilerce verilmesi gereken belgeler ilgili uygulama yönetmeliklerinde düzenlenmiştir. Bu belgeler arasında işyeri görme belgesi bulunmamaktadır. Ayrıca, tip idari şartnamelerde bulunan “İşin Yapılacağı Yerin Görülmesi” başlıklı maddelerdeki düzenlemeler, işyerinin görülmesi, teklif hazırlamak ve taahhüde girmek için gerekli olabilecek tüm bilgileri temin sorumluluğunun isteklilerde olduğunu, işyerinin görülmesine ilişkin olarak istekli veya temsilcilerinden gelen taleplerin idarelerce karşılanmasının zorunlu olduğunu belirtmektedir. Bu nedenle, işyerinin görülmesine ilişkin taleplerin karşılanması, ancak idari şartnamelerde, işyeri görme belgesi alma zorunluluğuna ilişkin düzenlemelere yer verilmemesi gerekmektedir.

G. Danışmanlık Hizmet Alımlarının Pazarlık Usulü veya Doğrudan Teminle Karşılanabilmesi

4734 sayılı Kanunun 48 inci maddesinde danışmanlık hizmet alımı olarak ihale edilecek hizmetler düzenlenmiştir. Danışmanlık hizmetlerinin Kanunun 21 ve 22 nci maddelerinde sayılan hallerin gerçekleştiği durumlarda nasıl temin edileceği konusunda aşağıdaki hususların belirtilmesine gerek duyulmuştur:

4734 sayılı Kanunun 5 inci maddesinde; ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulünün temel ihale usulü olduğu belirtilmiş, 48 inci maddesinde ise danışmanlık hizmetlerinin belli istekliler arasında ihale usulü ile ihale edileceği hüküm altına alınmıştır.

Ancak idarelerin danışmanlık hizmet alımlarının belli istekliler arasında ihale usulü ile karşılanmasının mümkün olmadığı durumlar ortaya çıkabilmektedir. Kanunda özel durumlarda ihtiyaçların temel ihale usulleri ile karşılanmasının mümkün olmadığı haller dikkate alınarak, ihtiyaçların teminindeki gecikmelerin önlenmesi amacıyla idarelerin duruma

uygun hareket edebilme konusunda yetkilendirilmesi anlayışı benimsenmiş, 21 ve 22 nci maddelerde sayılan hallerin gerçekleştiği durumlarda pazarlık usulü ve doğrudan temin uygulanarak alım yapılabilme imkanı sağlanmıştır.

Belirtilen temel yaklaşıma uygun biçimde, Kanunun 21 ve 22 nci maddesinde belirtilen hallerin gerçekleştiği durumlarda danışmanlık hizmet alımları da pazarlık usulüyle veya doğrudan teminle Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde yapılabilecektir.

Ancak, danışmanlık hizmet alımının Kanunun 21 inci maddesinde belirtilen hallerin gerçekleştiği durumlarda pazarlık usulü ile ihale edilmesinde; adayların yeterliklerinin tespiti için Danışmanlık Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin "ihaleye katılımda yeterlik" başlıklı İkinci Kısımının birinci bölümünde belirtilen belgelerin istenilmesi, istenen bu belgelerin taşınması gereken asgari kriterlerin idareler tarafından aynı Yönetmeliğin İkinci Kısımının 2 nci ve 3 üncü bölümlerinde belirtilen hükümlere uygun olarak belirlenmesi, adayların sunduğu belgelerin asgari yeterlik koşulları üzerinden değerlendirilmesi gereklidir. Bu yeterlik değerlendirmesinde, puanlama yapılması ve kısa liste oluşturulması söz konusu olmayıp, asgari koşulları sağlayan adaylar yeterli kabul edilecek ve bu aşamadan sonraki ihale işlemleri, Kanunun 21 inci maddesinin ilgili hükümlerine göre gerçekleştirilerek ihale sonuçlandırılacaktır.

Bu ihalelerde, Danışmanlık Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği ekinde yer alan Danışmanlık Hizmet Alımları Tıp Sözleşmesi ile 19/12/2002 tarihli ve 24968 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Danışmanlık Hizmet Alımları Muayene ve Kabul Yönetmeliğinin kullanılması zorunludur.

H. Kit Karşılığı Cihaz Alımı

Kit alımı ile birlikte cihaz edinme uygulaması, kitlerin teslim programına uygun olarak idareye teslim edilmesi ile bu kitlerin tahlil edildiği cihazların kitlerin kullanımı süresi boyunca idarede kurulması ve yüklenicinin sözleşmede öngörülen diğer yükümlülükleri yerine getirmesi çerçevesinde yürütülmektedir.

Sağlık Bakanlığına bağlı birimler ve üniversitelerin tıp fakülteleri tarafından "kit alımı ile birlikte cihaz edinme", gerek 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun yürürlüğe girmesinden önce gerekse de anılan Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra uygulanan bir tedarik yöntemi olmuştur. Sağlık Bakanlığı, kendisine bağlı birimlerde kit alımı ile birlikte cihaz edinme uygulamalarını düzenlemek üzere farklı tarihlerde "Kit Alımı İle Birlikte Cihaz Edinme Uygulaması Hakkında Genelgeler" çıkarmıştır.

4734 sayılı Kanunun temel ilkelerini düzenleyen 5 inci maddesinde; idarelerin ihtiyaçlarını uygun şartlarla ve zamanında karşılaması ile kamu kaynaklarının verimli kullanılmasını sağlamakla sorumlu oldukları; mal alımı, hizmet alımı ve yapım işlerinin ancak aralarında doğal bir bağlantı bulunması durumunda bir arada ihale edilebileceği hüküm altına alınmıştır.

Kit ile birlikte cihaz edinme uygulamaları incelendiğinde; kitlerin, ihale dokümanında belirtilen teslim sürelerine uygun olarak idareye teslim edilmelerine karşın cihazların kitlerin tamamı kullanılıncaya kadar idarede kaldığı, ihale dokümanlarında cihazların idarede çalıştırılacağı süreye ilişkin açık bir düzenleme yapılmadığı "cihazlar, kitlerin bitimine kadar idarede çalışır halde hazır bulundurulacaktır" gibi ifadelerle yer verildiği, bu düzenlemelerin ise hukuki sorunlar ortaya çıkardığı; cihazların idarede kullanılacağı sürenin belirsizliği nedeniyle isteklilerce bunun kit fiyatlarına yansıtıldığı; farklı kitlerden oluşan ihalelerde toplam test sayısı belirtilerek teklif alındığı ve genellikle fiyatları farklı olan kitlerin sayısının yıl içerisinde değiştirilerek toplam test sayısında alımın sonuçlandırılması gibi uygulamaların olduğu saptanmıştır.

Kit karşılığı cihaz edinme uygulamalarının 4734 ve 4735 sayılı Kanunlara uygun olarak gerçekleştirilmesi, idare ile yüklenici arasında hukuki sorunların yaşanmaması ve tekliflerin gerçekçi olarak oluşturulması için;

- İhale dokümanında kit ve kit karşılığında kullanılacak cihazın/cihazların teknik özellikleri, teslim süreleri, cihazların kurulumu ile cihazların idarece kullanılacağı süreye ve yüklenicinin diğer yükümlülüklerine ilişkin açık bir düzenleme yapılması,

- İdarelerce ihale dokümanında toplam test sayısının yanı sıra her bir kitin test sayısının gösterilmesi, kitlerin test sayısı belirlenirken 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun 24 üncü maddesinin göz önünde bulundurulması,

- Sözleşmenin uygulanmasında ortaya çıkabilecek hukuki sorunların önlenmesi için tekliflerin birim fiyat olarak alınması; yüklenici ile toplam bedel üzerinden birim fiyat sözleşme yapılması,

- Fiyat dışı unsurlarla alım gerçekleştirilecekse, 4734 sayılı Kanununun 40 ıncı maddesi ile Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin "Fiyat dışı unsurlar" başlıklı 56 ncı maddesinin göz önünde bulundurulması,

- Teknik şartname ile idari şartname arasında gerekli uyumun sağlanması; ihale sürecinde tekliflerin değerlendirilmesi aşamasında isteklilerin teknik ve mesleki yeterliğinin saptanması için istenilen belgelerin idari şartnamelerin "İhaleye katılabilmek için gereken belgeler ve yeterlik kriterleri" başlıklı maddesinin "mesleki ve teknik yeterliğe ilişkin aranacak belgeler ve bu belgelerin taşınması gereken kriterler" alt bendinde gösterilmesi,

Gerekmektedir.

İhale dokümanlarının düzenlenmesinde 4734 sayılı Kanununun 5 ve 12 nci maddeleri göz önünde bulundurulmalı, rekabeti engelleyecek şekilde düzenleme yapmaktan kaçınılmalıdır. Sağlık Bakanlığında görüş almak suretiyle Kamu İhale Kurulunca da Teknik şartnamede kitlerle cihazın aynı marka olması gerektiğine ilişkin yapılan düzenlemenin 4734 sayılı Kanunun "Temel İlkeler" başlıklı 5 inci maddesine aykırı olduğu ve bu düzenlemenin ihaleye katılımı ve rekabeti engellediğine karar verilmiştir. Bu sebeple ihale dokümanının düzenlenmesinde bu husus göz önünde bulundurulmalıdır.

Yine Kamu İhale Kurulunun 9/8/2004 tarih ve 2004/UK.Z-1005 sayılı Kararı ile de kit karşılığı cihaz edinme ihaleleri sonucu temin edilen kitlerin tüketildiği veya sayısının azaldığı hallerde yeni bir ihale yapılmadan ihtiyaçların 4734 sayılı Kanununun 22 nci maddesinin (c) bendi kapsamında temin edilmesinin, 4734 sayılı Kanuna aykırı olduğuna karar verilmiştir. 4734 sayılı Kanununun 22 nci maddesinin (c) bendinin uygulamasında bu Tebliğin Birinci Bölümünün XIX. D maddesindeki düzenleme ve Kurulun Düzenleyici Kurul Kararları çerçevesinde hareket edilmesi gerekmektedir.

Kit alımı ile birlikte cihaz edinme uygulamalarında yukarıda belirtilen hususlar ile idarenin tabi olduğu mali mevzuat göz önünde bulundurularak düzenleme yapılması gerekmektedir.

XIII- Tekliflerin Alınması ve Değerlendirilmesi

A. Kanunun 36 ncı Maddesine Göre İhalenin Birinci Oturumunda Yapılacak İş ve İşlemler Hakkında Açıklamalar

4734 sayılı Kanununun 36 ncı maddesinde;

"Teklifler ihale dokümanında belirtilen ihale saatine kadar idareye verilir. İhale komisyonunca ihale dokümanında belirtilen saatte kaç teklif verilmiş olduğu bir tutanakla tespit edilerek, hazır bulunanlara duyurulur ve hemen ihaleye başlanır. İhale komisyonu teklif zarflarını alınış sırasına göre inceler. 30 uncu maddenin birinci fıkrasına uygun olmayan zarflar bir tutanak ile belirlenerek değerlendirmeye alınmaz. Zarflar isteklilerle birlikte hazır bulunanlar önünde alınış sırasına göre açılır.

İsteklilerin belgelerinin eksik olup olmadığı ve teklif mektubu ile geçici teminatlarının usulüne uygun olup olmadığı kontrol edilir. Belgeleri eksik veya teklif mektubu ile geçici teminatı usulüne uygun olmayan istekliler tutanakla tespit edilir. İstekliler ile teklif fiyatları açıklanır. Bu işlemlere ilişkin hazırlanan tutanak ihale komisyonunca imzalanır. Bu aşamada; hiçbir teklifin reddine veya kabulüne karar verilmez, teklifi oluşturan belgeler düzeltilemez ve tamamlanamaz. Teklifler ihale komisyonunca hemen değerlendirilmek üzere oturum kapatılır.”

Hükmü bulunmaktadır. Bu hüküm uyarınca isteklilerin belgelerinin eksik olup olmadığına ilişkin kontrolün her bir belge için ayrı ayrı yapılması gerekmektedir. Kuruma ulaşan görüş taleplerinden ve şikayet başvurularından, bazı idarelerin bu tutanağı her bir belgenin durumunu belirtecek şekilde düzenlemedikleri, gruplandırılmış şekilde düzenlenmiş tutanak üzerinden yapılan değerlendirmelerde idareler ile istekliler arasında ihtilaflar ortaya çıktığı görülmüştür.

İhaleye katılan isteklilerin hem kendileri hem de diğer istekliler tarafından idareye sunulan belgeler ve teklif tutarları ile geçici teminatlarının durumu konusunda ilk oturumda bilgi sahibi olmaları gerekmekte olup, bu işlemlerin en sağlıklı şekilde yapılması Kanunun 5 inci maddesinde ifade edilen saydamlık, güvenilirlik, rekabet ve kamuoyu denetimi ilkelerinin gereğidir. Bu ilkelerin gerçekleşmesini sağlamak üzere uygulama yönetmeliklerinde bazı değişiklikler yapılmıştır.

Bu değişiklikler uyarınca, ilk oturumda ihale komisyonu tarafından düzenlenerek imzalanması zorunlu olan Zarf Açma ve Belge Kontrol Tutanağının, ihale dokümanında istenen belgeler ve bu belgelere ilgili mevzuat uyarınca eklenmesi zorunlu olan belgelerin her birine bir sütun ayrılmış şekilde düzenlenmesi zorunludur. Bu bağlamda tutanaklarda “ekonomik ve mali yeterliğe ilişkin belgeler”, “katılım belgeleri”, “mesleki ve teknik yeterlik belgeleri” gibi gruplar için değil, istenen her bir belge için ayrı sütunlar ihdas edilecek, ihale aşamasında da her bir belgenin varlığı ayrı ayrı değerlendirilmek suretiyle bu tutanağa işlenecektir.

Diğer taraftan Zarf Açma ve Belge Kontrol Tutanağı İle İsteklilerce Teklif Edilen Fiyatlar Formunun onaylı suretini almak isteyenlere de ihale komisyonu başkanı tarafından onaylanmış suretleri verilecek, bu işlemler tamamlanmadan oturum kapatılamayacaktır.

B. Belgelerin İdarelerce Teyit Ettirilmesi

İsteklilerce sunulan belgelerin içeriğine ya da geçerliğine ilişkin herhangi bir tereddüt ortaya çıkması halinde, ihalelerin sağlıklı bir şekilde sonuçlandırılabilmesi için komisyonların bu konudaki kararı üzerine idarelerce belgeyi düzenleyen gerçek veya tüzel kişilerle, ilgili kurum ve kuruluşlardan bu hususlarda teyit alınması mümkün bulunmaktadır.

C. Yaklaşık Maliyetin Üzerindeki Teklifler

İdarelerce tespit edilen yaklaşık maliyeti aşan tekliflerin kabul edilip edilemeyeceği hususunda tereddütler olduğu anlaşılmaktadır.

İhale komisyonu;

a) Yaklaşık maliyet tespit edilirken değerlendirilmeyen her hangi bir husus olup olmadığını,

b) Yaklaşık maliyeti güncellenerek tespit edilmişse, güncellenenin doğru yapıp yapılmadığını,

c) Verilen teklif fiyatlarının piyasa rayiç fiyatlarını yansıtmayı yansıtmadığını,

Sorgulayarak verilen teklifleri yaklaşık maliyete göre mukayese eder ve bütçe ödeneklerini de göz önünde bulundurarak verilen teklif fiyatlarını uygun bulması halinde ekonomik açıdan en avantajlı teklifi belirleyerek işin ihalesine veya verilen teklif fiyatlarını uygun bulmaması halinde ihalenin iptaline karar vermek hususunda takdir hakkına sahiptir.

Yaklaşık maliyetin üzerinde olmakla birlikte teklifin kabul edilebilir nitelikte görülmesi halinde idarenin ek ödeneğinin bulunması veya ilgili mali mevzuatı gereği ödenek aktarımının mümkün olması durumlarında teklifler kamu yararı ve hizmet gerekleri de dikkate alınarak kabul edilebilir.

D. Alternatif Teklifler

4734 sayılı Kanununun 27 nci maddesinin (h) bendinde alternatif teklif verilmesi ve verilebilecekse alternatif tekliflerin nasıl değerlendirileceği hususu mal alımları ile ilişkilendirilmiş olduğundan idari şartnamelerde alternatif tekliflere ilişkin düzenlemeye sadece mal alımlarında yer verilebilecektir. İhale dokümanında alternatif teklif verilmesine ilişkin hüküm yer almayan mal alımlarında alternatif teklif verilmesi mümkün bulunmamaktadır.

Süre ve teslim şekli gibi hususlar idarece daha önceden idari şartname ve tip sözleşme tasarısında yer verilen hususlar olduğundan aynı mal farklı süre ve farklı teslim şekilleri ile alternatif olarak teklif edilemeyecektir.

Alternatif teklif verilmesi halinde teklif mektupları teklif edilecek her bir ürün için “asıl teklif” ve “alternatif teklif” şeklinde istekli tarafından belirlenmek suretiyle düzenlenerek teklif belgeleri içinde verilecektir.

Malın garanti belgesi, standardına ilişkin belge gibi doğrudan malla ilgili belgeler hariç teminat dahil olmak üzere katılıma ilişkin belgeler, ekonomik ve mali yeterlik ile mesleki ve teknik yeterliğe ilişkin aranan belgelerin bedeli yüksek olan teklif esas alınmak suretiyle hazırlanması ve değerlendirmelerin bu husus dikkate alınmak suretiyle yapılması gerekmektedir.

E. Teklif Zarflarının Yapıştırılan Yerinin Mühürlenmesi

4734 sayılı Kanununun "Tekliflerin Hazırlanması ve Sunulması" başlıklı 30 uncu maddesinin birinci fıkrasındaki "Teklif mektubu ve geçici teminat da dahil olmak üzere ihaleye katılabilme şartı olarak istenilen bütün belgeler bir zarfa konulur. Zarfın üzerine isteklinin adı, soyadı veya ticaret unvanı, tebligata esas açık adresi, teklifin hangi işe ait olduğu ve ihaleyi yapan idarenin açık adresi yazılır. Zarfın yapıştırılan yeri istekli tarafından imzalanır ve mühürlenir." hükmünde yer alan "zarfın yapıştırılan yeri istekli tarafından mühürlenir" ifadesinden ne anlaşılması gerektiği konusunda tereddütler olduğu görülmüştür.

4734 sayılı Kanununun 30 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "zarfın yapıştırılan yeri istekli tarafından imzalanır ve mühürlenir" hükmünün, zarfın yapıştırılan yerinin ihaleye katılan istekli tarafından imzalanıp, kaşesinin veya mührünün basılması şeklinde uygulanması gerekmektedir.

Yine idarelerin ve isteklilerin önceki uygulamalardan gelen alışkanlıkları çerçevesinde mali tekliflerini ayrı bir zarf içerisinde ve önceki uygulamada bilinen adıyla iç zarf- dış zarf şeklinde sundukları veya bazı şartnamelere bu yönde hüküm konulduğu görüldüğünden bu konuya da açıklık getirilmesi ihtiyacı doğmuştur.

4734 sayılı Kanun çerçevesinde teklif zarfları hazırlanırken (pazarlık usulü ihale ile danışmanlık hizmet alım ihalelerindeki özel durumlar dışında) mali teklifleri de içeren tek bir teklif zarfının sunulması ve idari şartnamelerin de bu paralelde düzenlenmesi gerekmektedir.

F. Tekliflerin Son Verilme Tarih ve Saati

4734 sayılı Kanununun 30 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında; “Teklifler ihale dokümanında belirtilen ihale saatine kadar sıra numaralı alındılar karşılığında idareye verilir. Bu saatten sonra verilen teklifler kabul edilmez ve açılmaksızın iade edilir.” hükmü yer almaktadır. Anılan fıkrada tekliflerin ihale saatine kadar verilebileceği açıkça belirtildiğinden, tekliflerin ihale saatine kadar idarelerce kabul edilmesi ve bu saatten sonra verilen tekliflerin

kabul edilmemesi ve açılmadan iade edilmesi gerekecektir. Son teklif verme saati ile ihale saatinin aynı olması yasal bir zorunluluk olduğundan son teklif verme tarih ve saati ile ihale tarih ve saati farklı belirlenmemelidir.

G. Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımlarında Teklif Fiyata Dahil Olacak Masraflar

Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 9 uncu maddesi ve Hizmet Alımlarında Uygulanacak Tıp İdari Şartnamelerin “Teklif Fiyata Dahil Olan Masraflar” başlıklı maddesi çerçevesinde personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı ihalelerinde aşağıdaki hususlara uyulması gerekmektedir:

1- **(Değişik: 02/12/2005 – 26011 R.G. / 4 md.)** Personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımları; ağırlıklı olarak personel çalıştırılmasına dayanan, çalıştırılacak personel sayısının belirlendiği ve haftalık çalışma saatlerinin tamamının idare için kullanıldığı hizmetler olarak kabul edilecektir. Bu çerçevede malzeme dahil yemek hazırlama hizmeti veya malzeme dahil yemek hazırlama ve dağıtım hizmeti ya da çöp toplama ve nakline ilişkin hizmetler personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı olarak değerlendirilmeyecektir.

2- Vasıfsız personel için, çalıştırılacak personel sayısı dikkate alınarak brüt asgari ücret tutarı ile brüt asgari ücret üzerinden hesaplanan işveren payı dikkate alınarak yaklaşık maliyet hesaplanacak, teklifler verilecek ve değerlendirme yapılacaktır. İstekliler tarafından yaşlılık aylığı veya emekli aylığı bağlanmış olan personel çalıştırılacağı belirtilmiş olsa dahi işçilik hesaplama modülünde yer verilen işveren payları dikkate alınacaktır.

3- Vasıflı personel için ise yaptırılacak işin niteliği dikkate alınarak brüt asgari ücret veya brüt asgari ücretin yüzde (%) fazlası olarak belirlenen ücret üzerinden aynı hesaplamalar yapılacaktır. Brüt asgari ücretin işverene maliyetinin (%) fazlası olarak belirleme yapılmayacaktır.

4- İhale konusu işte çalışacak personele ilişkin yemek, yol ve giyecek gibi maliyetlerin istekli tarafından karşılanmasının öngörüldüğü hallerde, yukarıda yapılan hesaplamalara; yol ve yemek gibi maliyetlerin brüt tutarları eklenerek işçilik maliyeti bulunacaktır.

5- Nakdi olarak ödenecek brüt yemek ve yol bedeli üzerinden işveren sigorta primi ayrıca hesaplanacaktır.

6- Uygulanması gereken iş kazaları ile meslek hastalıkları sigortası prim oranları, idari şartnamede yazıldığı şekilde işin niteliği ayrıntılı olarak belirtilmek suretiyle ilgili sigorta müdürlüğünden alınacak yazı ile tespit edilerek yaklaşık maliyet hesabı buna göre yapılacak, yaklaşık maliyet hesabında dikkate alınan iş kazaları ile meslek hastalıkları sigortası prim oranı idari şartnamenin ilgili maddesinde belirtilecektir. Ancak idari şartname ve sözleşme tasarısında sadece “genel temizlik” veya “bina içi temizliği” yazan işlerde Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığının 7/4/2005 tarih ve 16-335 Ek sayılı Genelgesine göre bu tür işler için İş Kazaları İle Meslek Hastalıkları Sigortası Prim tarifesinin 5 inci maddesi gereği (8592) iş kodu ile (II) tehlike sınıfına göre tasnif edilerek % 2 oranının uygulanması gerekeğinden, idari şartname ve sözleşme tasarısında sadece “genel temizlik” veya “bina içi temizliği” yazan işlerde, ilgili sigorta müdürlüğüne başvurulmadan iş kazaları ve meslek hastalıkları prim oranı idari şartnameye % 2 olarak yazılabilecektir. İdareler, idari şartnamede yazan prim oranı üzerinden aylık prim ve hizmet belgelerinin düzenlenip düzenlemediğini kontrol ederek hakediş ödemelerini yapacaklardır.

7- İdari şartnamede işin başlangıç ve bitiş tarihlerinin belirtilmesi gerekmektedir. İşin başlangıç tarihinin ayın ilk gününden farklı bir tarih olarak belirlendiği işlerde, işin başlangıç ayına ait kişi başına asgari işçilik maliyeti; başlangıç tarihinden ayın son gününe kadar ki gün sayısı dikkate alınarak hesaplanacaktır. İşçilik hesaplama modülü üzerinden 1 aylık asgari işçilik maliyeti bulunduktan sonra bu rakam önce 30’a bölünecek, sonra da başlangıç tarihinden ayın son gününe kadar ki gün sayısı ile çarpılarak başlangıç ayına ait 1 kişilik

asgari işçilik maliyeti bulunacaktır. Daha sonra 1 işçinin asgari işçilik maliyeti ile işçi sayısı çarpıldıktan sonra başlangıç ayına ilişkin toplam asgari işçilik maliyeti bulunacak ve % 2 oranındaki sözleşme giderleri eklendikten sonra başlangıç ayına ait teklif edilmesi gereken asgari maliyet hesaplanmış olacaktır. Kalan aylara ait teklif edilmesi gereken asgari maliyet toplamı işçilik hesaplama modülü üzerinden hesaplanacak ve bu iki tutar toplanarak işin tamamına ait teklif edilmesi gereken asgari maliyet toplamı bulunacaktır.

Ancak başlangıç tarihi, ayın 2 nci günü olmakla birlikte, işin başlangıç ayının gün sayısı 31 olan işlerde, işin başlangıç tarihi ayın ilk gününden farklı olmakla birlikte başlangıç ayı ile ayın son günü arasında 30 günlük bir süre kaldığından, işin başlangıç ayına ait asgari işçilik maliyeti için ayrı bir hesaplama yapılmayacak, işçilik hesaplama modülünde zaten 30 gün üzerinden hesaplama yapıldığından başlangıç ayı için ayrı bir işlem gerekmeyecektir.

İşin bitiş tarihinin ayın son gününden daha önceki bir tarih olarak belirlendiği işlerde de aynı yöntem uygulanacak ve ayın ilk günü ile iş bitim tarihi arasındaki gün sayısı üzerinden son aya ait 1 kişilik asgari işçilik maliyeti bulunacak ve teklif edilmesi gereken asgari maliyet tutarı hesaplanacaktır.

8- Yemek ve yol bedelinin nakdi olarak ödeneceği öngörülen hizmet alımı ihalelerinin idari şartnamelerinde, yemek ve yol bedelinin günlük brüt tutarları ve ayda kaç gün ödeneceği yazılacak, bu brüt tutarların nakdi olarak ödeneceği ve ücret bordrosunda gösterileceği açıkça belirtilecektir. Her ay 30 gün olarak kabul edilecek ve bazı ayların 30 günden daha fazla ya da eksik günleri dikkate alınmayacaktır. İdari şartnamede 26 veya 22 olarak belirlenen aylık gün sayısı üzerinden hesaplama yapılacak ve 31 veya 28 gün olan aylardaki fiili gün sayısı dikkate alınmayacaktır. Yemek ve yol için aylık gün sayısı belirlenmemiş ise 26 gün olarak hesaplama yapılacaktır.

9- İdari şartnamelerde ücret ile nakdi olarak ödenecek yemek ve yol gibi giderlerin net olarak ödeneceğine dair düzenleme yapılmayacaktır. İdari şartnamede yer alan bu bedellerin brüt olduğu belirtilmemiş olsa bile bu tutarlar brüt olarak kabul edilecek ve buna göre işlem yapılacaktır.

10- Çalışacak personelin yemek ve yol maliyetlerinin isteklilerce aynı olarak karşılanmasının öngörüldüğü işlerde, bu ihtiyaçların isteklilerce aynı olarak karşılanacağı idari şartnamelerin ilgili maddesinde belirtilecek ve aylık gün sayısı gösterilecek, ancak buna ilişkin bir bedel öngörülmeyecek, personelin bu ihtiyaçlarının karşılanmasına ilişkin kriterler ve asgari standartlar (yemek çeşidi, kalori vb.) ise ihale dokümanının ilgili bölümünde belirlenecektir. Bu şekilde verilen tekliflerin değerlendirilmesinde ise tekliflerin söz konusu aynı ödemeleri de içerdiği kabul edilerek değerlendirmeler buna göre yapılacaktır. İstekliler, aynı olarak karşılayacakları yemek ve yol maliyetleri için bir bedel öngörecektir ve aşırı düşük teklif sorgulamasına verdiği cevapta bu bedeli belgelendirecektir.

Ancak idari şartnamede çalışacak personelin yemek veya yol maliyetinin idarenin yemekhanesinden veya personel servisinden karşılanacağı ve bedelinin yüklenicinin hakedişinden kesileceğine dair bir düzenleme yapılmışsa, yemek ve yol bedelinin aynı olarak karşılanacağı kabul edilecektir. Bu durumda her bir personel için hakedişten kesilecek yemek veya yol bedelinin tutarı idari şartnamede gösterilecektir. Hakedişten kesilecek bu yemek veya yol bedelinin, idare personeli için öngörülen yemek veya yol bedelinde bir artış yapılsa bile değiştirilemeyeceği göz önünde bulundurularak, yemek ve yol bedelinin yıl içinde meydana gelecek artışları da kapsayacak şekilde tahmini bir bedel olarak belirlenmesi gerekecektir.

11- Yol giderine ilişkin olarak personele mutaf taşıt bileti verilmesi öngörülürse, yol bedelinin aynı olarak karşılanacağı kabul edilecek ve eğer bu maliyet faturalandırılabiliriyorsa KDV hariç hesaplanacaktır. Aylık bilet veya kart ücreti ya da fazla bilet sayısı nedeniyle günlük bilet fiyatların daha düşük bedelle verildiği hallerde, günlük bilet fiyat yerine bu fiyatlar dikkate alınarak hesaplama yapılacaktır.

12- Yemek, yol ve giyecek gibi ihtiyaçların isteklilerce karşılanmasının öngörülmediği durumlarda ise idari şartnamelerde bunlara ilişkin herhangi bir düzenleme yapılmayacak ve sözleşmenin uygulanması sırasında yükleniciden çalışanlara ait bu tür giderleri karşılaması istenmeyecektir.

13- (**Değişik: 02/12/2005 – 26011 R.G. / 4 md.**) Personele ilişkin giyecek giderleri, işin yapılması sırasında personelce kullanılması istenen kıyafetle ilgili olduğundan giyecek giderinin işçilere aylık veya nakdi olarak ödeneceğine dair bir düzenleme yapılmayacak, giyeceğin özellikleri ve sayısı idari şartnamede belirtilecektir.

14- İşin yürütülmesinde görev alacak ve haftalık çalışma saatlerinin tamamını idarenin iş yerinde geçirecek şef, müdür, koordinatör gibi personel için ücret ödenmeyeceğine ve teklif fiyata dahil edilemeyeceğine dair düzenleme yapılmayacaktır.

15- Yukarıda sayılan hususlardan teklif fiyatına dahil olacaklar idari şartnamede düzenlenecek, teknik şartnamede ise bunların uygulanması ilgili hükümlere yer verilecektir. Teknik şartnamede, teklife dahil olacak masraflara yer verilmeyecek, idari şartnamede yer alan hükümlerle çelişecek bir düzenleme yapılmayacaktır.

H. Aşırı Düşük Teklif Değerlendirmesi

a) Yapım İşleri İhalelerinde:

4734 sayılı Kanunun 38 inci maddesinde,

“İhale komisyonu verilen teklifleri 37 nci maddeye göre değerlendirdikten sonra, diğer tekliflere veya idarenin tespit ettiği yaklaşık maliyete göre teklif fiyatı aşırı düşük olanları tespit eder. Bu teklifleri reddetmeden önce, belirlediği süre içinde teklif sahiplerinden teklifte önemli olduğunu tespit ettiği bileşenler ile ilgili ayrıntıları yazılı olarak ister.

İhale komisyonu;

a) İmalat sürecinin, verilen hizmetin ve yapım yönteminin ekonomik olması,

b) Seçilen teknik çözümler ve teklif sahibinin mal ve hizmetlerin temini veya yapım işinin yerine getirilmesinde kullanacağı avantajlı koşullar,

c) Teklif edilen mal, hizmet veya yapım işinin özgünlüğü,

Hususlarında belgelendirilmek suretiyle yapılan yazılı açıklamaları dikkate alarak, aşırı düşük teklifleri değerlendirir. Bu değerlendirme sonucunda, açıklamaları yeterli görülmeyen veya yazılı açıklamada bulunmayan isteklilerin teklifleri reddedilir.” hükmü,

40 ıncı maddesinin birinci fıkrasında ise, “37 ve 38 inci maddelere göre yapılan değerlendirme sonucunda ihale, ekonomik açıdan en avantajlı teklifi veren isteklinin üzerinde bırakılır.” hükmü,

Yer almaktadır.

Ayrıca Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 65 inci ve 67 nci maddelerinde benzer hükümler bulunmaktadır.

4734 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinde, ihalenin ekonomik açıdan en avantajlı teklifi veren isteklinin üzerinde bırakılacağı, 38 inci maddesinde ise, aşırı düşük tekliflerin, ihale komisyonlarınca önce tespit edileceği, daha sonra ise bunlar hakkında yazılı açıklama isteneceği ve değerlendirme yapılacağı öngörülmüş iken, uygulamada ihale komisyonlarınca Kanunun öngördüğü aşırı düşük teklif tespit çalışması hiç yapılmayarak ihale doğrudan en düşük teklif sahibine bırakılmakta veya aşırı düşük teklif tespit ve değerlendirme çalışmaları komisyonlar tarafından teklifte önemli olduğu tespit edilen bileşenlerle ilgili ayrıntılar hakkında yazılı açıklama istenmeden veyahut yazılı açıklama istenmiş olsa dahi, Kanunun öngördüğü, “Yapım yönteminin ekonomik olması”, “Seçilen teknik çözümler ve teklif sahibinin yapım işinin yerine getirilmesinde kullanacağı avantajlı koşullar” ile “Teklif edilen yapım işinin özgünlüğü” hususlarında her hangi bir değerlendirme yapılmaksızın ihalelerin sonuçlandırıldığı tespit edilmiştir.

Bu şekildeki uygulamaların önüne geçilebilmesi için aşırı düşük teklifin tespitinde ve değerlendirilmesinde esas alınacak bazı kıstasların getirilmesine gerek görülmüştür.

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 34 üncü maddesinin son fıkrasında;

“Ayrıca, aşırı düşük tekliflerin değerlendirilmesinde ve sözleşmenin uygulanması aşamasında kullanılmak üzere, idarelerce isteklilerden tekliflerinin ekinde; anahtar teslimi götürü bedel işlerde, teklif bedelini oluşturan iş kalemleri ve/veya iş gruplarına ait miktarlar ve bunlara ait birim fiyatlar ile bu fiyatlara ilişkin idarenin tanımladığı yapım şartlarına uygun analizler ve teklif bedelini gösteren hesap cetveli; teklif birim fiyatlı işlerde ise, teklif edilen fiyatlara ilişkin idarenin tanımladığı yapım şartlarına uygun analizler, istenebilir.”

Düzenlemesi bulunmaktadır. Bununla birlikte, bazı idarelerin sadece Yönetmeliğin 34 üncü maddesi uyarınca istenen ve isteklilerce teklifleri kapsamında sunulan belgelerin değerlendirilmesi yoluyla Kanununun 38 inci maddesine göre aşırı düşük teklif sorgulaması yaptıkları görülmüştür.

Yönetmeliğin 34 üncü maddesi uyarınca idarelerce istenen ve isteklilerce verilen bilgi ve belgeler, isteklilerin teklif fiyatlarını nasıl hesapladıkları konusunda ihale komisyonunun bilgi sahibi olmasını temin için ve sözleşmenin uygulanması aşamasında kullanmak amacıyla istenmektedir. Bu belgeler Kanununun 38 inci maddesine göre isteklilerce ileri sürülecek avantajlara ilişkin açıklamaların tamamını karşılamadığından, ihale komisyonlarının aşırı düşük teklif sorgulamalarını, sadece bu belgeleri kullanarak gerçekleştirmeleri, anılan maddenin uygulandığı anlamına gelmeyecek ve bu maddeye aykırı olacaktır. Bu nedenle, Yönetmeliğin 34 üncü maddesine göre bilgi ve belge istendiği durumlarda da ayrıca aşırı düşük teklif sorgulaması yapılması ve bu kapsamda istekliler tarafından yapılan açıklamaların değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bu çerçevede ihale komisyonu; bir yapım işinin ihalesinde geçerli teklifleri tespit ettikten sonra;

a) Yaklaşık maliyetin % 120'sinin üzerindeki ve % 40'ının altındaki, yani yaklaşık maliyeti = 100 olan bir ihalede, 120 nin üzerindeki tekliflerle 40 ın altındaki teklifleri dikkate almaksızın, diğer tekliflerin aritmetik ortalamasını bulur ve bu değeri yaklaşık maliyete bölmek suretiyle (C) değerini elde eder.

b) Ekteki tablodan (C) değerine karşılık gelen (K) değerini bulur.

c) Bu (K) değerini yaklaşık maliyetle çarpmak suretiyle sınır değeri tespit eder ve bu sınır değerinin altındaki (yaklaşık maliyetin % 40'ının altındakilerde dahil) tekliflerin sahiplerinden, teklifte önemli olduğunu tespit ettiği bileşenler ile ilgili ayrıntıları yazılı olarak ister.

Bileşenler, teklifin maliyet bileşenlerini, ayrıntılar ise bunlara ait fiyat analizlerini ifade ettiğinden,

İhale komisyonu, aşırı düşük teklifin maliyet bileşenlerini ve/veya bunlara ait fiyat analizlerini;

a) Yapım yönteminin ekonomik olması,

b) Seçilen teknik çözümler veya yapım işinde kullanılacak avantajlı şartlar,

c) Teklif edilen yapım işinin özgünlüğü,

Hususlarında istekliler tarafından belgelere dayalı olarak yapılan yazılı açıklamaları dikkate almak suretiyle değerlendirir ve ihaleyi sonuçlandırır.

A

T_{ort} : Geçerli tekliflerin aritmetik ortalaması

YM : İdarece tespit edilen yaklaşık maliyet

C : T_{ort} / YM

SD (Sınır değer) : K x YM

$C=T_{ort}/YM$	K
----------------	-----

1,20	0,800
1,19	0,800
1,18	0,800
1,17	0,800
1,16	0,800
1,15	0,800
1,14	0,800
1,13	0,800
1,12	0,800
1,11	0,800
1,10	0,800
1,09	0,800
1,08	0,800
1,07	0,800
1,06	0,800
1,05	0,800
1,04	0,800
1,03	0,800
1,02	0,800
1,01	0,800
1,00	0,800
0,99	0,797
0,98	0,794
0,97	0,791
0,96	0,787
0,95	0,784
0,94	0,781
0,93	0,777
0,92	0,773
0,91	0,770
0,90	0,766
0,89	0,762
0,88	0,758
0,87	0,754
0,86	0,750
0,85	0,746
0,84	0,741
0,83	0,737
0,82	0,732
0,81	0,728
0,80	0,723
0,79	0,718
0,78	0,714
0,77	0,709

0,76	0,704
0,75	0,698
0,74	0,693
0,73	0,688
0,72	0,682
0,71	0,677
0,70	0,671
0,69	0,666
0,68	0,660
0,67	0,654
0,66	0,648
0,65	0,642
0,64	0,635
0,63	0,629
0,62	0,623
0,61	0,616
0,60	0,610
0,59	0,603
0,58	0,596
0,57	0,589
0,56	0,582
0,55	0,575
0,54	0,568
0,53	0,560
0,52	0,553
0,51	0,545
0,50	0,538
0,49	0,530
0,48	0,522
0,47	0,514
0,46	0,506
0,45	0,497
0,44	0,489
0,43	0,481
0,42	0,472
0,41	0,463
0,40	0,454

Aşırı düşük teklif sınır değerinin tespitine ilişkin örnek aşağıda yer almaktadır.

Diğer taraftan uygulamada, geçerli teklifler dikkate alınarak aşırı düşük teklif sınır değeri tespit edilmekle birlikte, ihale süreci devam ederken çeşitli nedenlerle teklif geçerlik süresinin dolması ve 4734 sayılı Kanunun 32 nci maddesi uyarınca teklif geçerlik sürelerinin uzatılması yönündeki idare talebini kabul etmeyen isteklilerin bulunması durumunda artık bu isteklilerin teklifleri ile bağlı kalmayacağı dikkate alındığında, aşırı düşük teklif sorgulamasına ilişkin olarak, teklif geçerlik süresini uzatmayı kabul eden isteklilerin teklifleri

dikkate alınarak yeniden aşırı düşük teklif sınır değerinin tespit edilmesi gerekip gerekmediği hususunda duraksamaya düşüldüğü görülmektedir.

4734 sayılı Kanununun 38 inci maddesi uyarınca, ihale komisyonunun verilen teklifleri aynı Kanununun 37 nci maddesine göre değerlendirdikten sonra, diğer tekliflere ve idarenin tespit ettiği yaklaşık maliyete göre teklifi aşırı düşük olanları tespit etmesi gerektiği dikkate alındığında, anılan Kanununun 32 nci maddesi uyarınca teklif geçerlik sürelerinin uzatılması yönündeki idare talebini kabul etmeyen isteklilerin bulunması durumunda artık yeniden bir sınır değer tespit edilmeyecek ve idarece aşırı düşük teklif sorgulaması, tespit edilen ilk sınır değer dikkate alınarak gerçekleştirilecektir.

Ancak; gerek idarece gerek Kurumca alınan kararlar çerçevesinde, geçerli tekliflerde değişiklik olması halinde aşırı düşük teklif sınır değerinin yeniden belirlenmesi gerekmektedir.

Aşırı düşük teklif sınır değerinin tespitine ilişkin örnek:

Yaklaşık maliyeti 100 milyar TL olan bir ihalede, 17 adet teklifin verildiği, bunlardan 12 adedinin geçerli teklif olduğu kabul edildiğinde;

Teklif (1)	71 500 000 000 TL
Teklif (2)	79 000 000 000 TL
Teklif (3)	123 300 000 000 TL
Teklif (4)	80 200 000 000 TL
Teklif (5)	69 000 000 000 TL
Teklif (6)	38 700 000 000 TL
Teklif (7)	64 000 000 000 TL
Teklif (8)	82 000 000 000 TL
Teklif (9)	78 000 000 000 TL
Teklif (10)	112 800 000 000 TL
Teklif (11)	81 200 000 000 TL
Teklif (12)	81 000 000 000 TL

1) Teklif (3) yaklaşık maliyetin yüzde yüzyirmisinin (% 120) üzerinde olduğu, teklif (6) ise yaklaşık maliyetin yüzde kırkının (% 40) altında olduğu için aritmetik ortalamanın hesabında dikkate alınmayacaktır .

2) T_{ort} 'nin hesaplanması: On teklifin aritmetik ortalaması; $(71 500 000 000 TL + 79 000 000 000 TL + 80 200 000 000 TL + 69 000 000 000 TL + 64 000 000 000 TL + 82 000 000 000 TL + 78 000 000 000 TL + 112 800 000 000 TL + 81 200 000 000 TL + 81 000 000 000 TL) / 10 = 79 870 000 000 TL$ 'dir.

3) Formüldeki C değerinin tespiti: C değeri, 79 870 000 000 TL olarak bulunan tekliflerin aritmetik ortalaması yaklaşık maliyete bölüldüğünde $79 870 000 000 TL / 100 000 000 000 TL = 0,80$ 'dir.

4) Bu Tebliğin "Aşırı Düşük Teklif Değerlendirmesi" bölümündeki yapım işleri ihalelerine ilişkin kısımda bulunan tabloda $C = 0,80$ 'e karşılık gelen K değeri 0,723 olarak alınır.

5) Aşırı düşük teklif sınır değeri, K (0,723) değerini yaklaşık maliyetle çarpmak suretiyle; $100 000 000 000 TL * 0,723 = 72 300 000 000 TL$ olarak bulunur.

6) Aşırı düşük teklif sınır değeri olan (72 300 000 000 TL) nin altında bulunan aşağıdaki dört (4) adet teklifin

Teklif (1)	71 500 000 000 TL
Teklif (5)	69 000 000 000 TL
Teklif (6)	38 700 000 000 TL
Teklif (7)	64 000 000 000 TL

bileşenleri ile ilgili ayrıntılarının yazılı olarak isteklilerden istenmesi ve bu Tebliğin “Aşırı Düşük Teklif Değerlendirmesi” bölümündeki yapım işleri ihalelerine ilişkin açıklamalar çerçevesinde değerlendirilmesi gerekir.

b) Hizmet Alımı İhalelerinde:

Personel çalıştırılmasına dayalı olan (çalışacak personel sayısının belirlendiği ve haftalık çalışma süresinin tamamının idare için kullanıldığı) hizmet alımı ihalelerinden; temizlik, koruma ve güvenlik, sayaç okuma ve kesme-açma, hasta ve ziyaretçi yönlendirme, tıbbi sekreterlik ve otomasyon sisteminin işletimi hizmetleri ile sınırlı olmak üzere, verilmiş olan tekliflerin değerlendirilmesinde ihale ve sözleşmeye ilişkin damga vergileri, Kamu İhale Kurumu payı, noter masrafları gibi maliyetleri karşılamak üzere asgari işçilik maliyeti üzerinden % 2 sözleşme gideri hesaplanacaktır. Amortismanın genel giderler içinde yer alacağı kabul edildiği için ayrıca bir bedel öngörülmeyecektir.

İşçilik, malzeme ve diğer maliyet kalemleri dikkate alınmak suretiyle tekliflerin değerlendirilmesi yapılarak 4734 sayılı Kanununun 38 inci maddesi uyarınca teklifi aşırı düşük görülen isteklilerden işin niteliğine göre teklif bileşenleri ile ilgili açıklama istenecek, istekliler tarafından yapılan bu açıklamalara ilişkin belgeler değerlendirilerek karar verilecektir. Aşırı düşük teklif sorgulaması yapıldıktan sonra asgari işçilik maliyeti üzerinden % 2 sözleşme giderini karşılamayan teklifler reddedilecektir.

Asgari işçilik maliyeti ve bu maliyet üzerinden hesaplanan % 2 oranındaki sözleşme giderini karşılayan teklifler, idari şartnamede belirtilen diğer maliyet kalemleri de (malzeme vb.) dikkate alınmak suretiyle değerlendirilerek ihale sonuçlandırılacaktır.

Söz konusu ihalelere ait malzeme ve diğer maliyet kalemlerine ilişkin sözleşme giderleri, asgari işçilik maliyeti üzerinden hesaplanan % 2 oranındaki sözleşme giderlerinin içinde yer aldığı kabul edildiğinden, malzeme ve diğer maliyet kalemleri için ayrıca sözleşme gideri hesaplanmayacaktır.

Çevre temizliğine ilişkin çöp toplama ve nakliye işleri personel çalıştırılmasına dayalı temizlik hizmeti olarak değerlendirilmeyecektir.

Yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde Kurumca, ilgililerin faydalanmasına yönelik olarak hazırlanan "işçilik hesaplama modülü"ne www.kik.gov.tr adresinden ulaşılabilecektir.

I. Kısmi Teklif

1- Mal ve Hizmet Alımlarında:

İhalelerde, ihale dokümanında belirtilmesi kaydıyla, kısmi teklif verilebilmesi mümkün bulunmaktadır. Ancak, kısmi teklif verilebilen ihalelerde isteklilerce işin tamamına teklif verilebileceği gibi, ihale dokümanında belirtilen kısımlara da teklif verilebilmektedir.

Kısmi teklife açık ihalelerde işin tamamına teklif verilmesi ancak tüm kısımlar için ayrı ayrı teklif vermek suretiyle yapılacaktır. İşin tamamına teklif veren isteklinin teklif verdiği kısım veya kısımlardan herhangi biri için ekonomik açıdan en avantajlı teklif olarak değerlendirilmesi söz konusu olduğunda işin tamamına teklif verilmiş olsa bile bu kısım veya kısımlar için sözleşme yapılması zorunluluğu bulunmaktadır.

Kısmi tekliflere açık ihalelerde, idarelerce ihale dokümanı hazırlanması aşamasında yeterlik kriterleri ve diğer ihale işlemlerinin ihale konusu işin tamamının yaklaşık maliyeti esas alınarak belirlenmesi gerekmektedir. Tekliflerin değerlendirilmesi aşamasında ise ihale konusu işin bir kısmına teklif veren isteklilerin yeterlikleri değerlendirilirken teminat mektubu, iş deneyim belgesi gibi sadece parasal değer içeren konularda isteklinin teklif mektubunda yer alan her bir mal kaleminin/kısımının teklif bedellerinin tamamı esas alınmak suretiyle yeterlik değerlendirilmesi yapılması gerekmektedir. Birden fazla kaleme/kısma teklif veren isteklilerin teklif bedellerinin toplamı esas alınmak suretiyle yeterlik şartlarını

sağlamaları zorunludur. İşin tamamına teklif veren isteklinin ise işin tamamı üzerinden yeterlik değerlerini sağlaması gerekir.

Birden fazla kısma, kaleme teklif verilmesi halinde de teklif kaç kalemden ibaret ise isteklinin bu kalemlerin toplamından oluşan tek bir teklifi mevcuttur. Dolayısıyla idarece teklif edilen bedel üzerinden verilmesi istenilen belgelerde, istekli her ne kadar birkaç kalemi teklif ediyor ise de teklif tek olduğundan, teklif ettiği kalemlerin/kısımların toplam bedeli üzerinden istenilen belge ve geçici teminatı sunacaktır. İsteklinin teklifi birden fazla kalem ya da kısımdan oluşsa bile teklif tek olduğundan istekli ile tek bir sözleşme imzalanacaktır. Bununla birlikte, bir idareye bağlı birimlerin ihtiyaçlarının bir merkezden yapılan ihale ile karşılanması amacıyla kısmi teklife imkan verilen ihalelerde aşağıdaki şartları sağlamak kaydıyla birden fazla sözleşme yapılması mümkün bulunmaktadır.

Buna göre; bir idareye bağlı birimlerin ihtiyaçlarının bir merkezden yapılan ihale ile karşılanması amacıyla kısmi teklife imkan verilen ihalelere münhasıran ve ihale dokümanında da yer verilmek şartıyla istekliler üzerinde kalan kısım/kalemlerin her biri için ayrı ayrı sözleşme imzalanması mümkün olduğundan, isteklinin teklifinin birden fazla kalem ya da kısımdan oluşması halinde, istekli ile tek veya birden fazla sözleşmenin imzalanıp imzalanmayacağı hususunun, öncelikle idari şartnamede belirtilmesi ve her bir kısım için imzalanacak sözleşme tasarısının ihale dokümanı ekinde verilmesi gerekmektedir. Belirtilen duruma münhasıran, geçici teminatlar ve teklif mektubu teklif edilen kısımlar için ayrı ayrı veya tek düzenlenebilecek, ayrı ayrı sözleşmeye bağlanacak her kısım için ayrı kesin teminat alınacak ve bu hususlar ihale dokümanında belirtilecektir.

2- Yapım İşlerinde:

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 34 üncü maddesine eklenen son fıkra ile, kendi başına proje bütünlüğü olan benzer nitelikli birden fazla yapım işinin paket halinde bir arada ihale edilmesinin öngörülmesi durumunda, her bir iş için ayrı teklif alınmasını sağlamak üzere kısmi teklif alma yoluyla ihale yapılabileceği hükme bağlanmış olup, bu hükmün uygulanmasına ilişkin bazı hususların açıklanmasına gerek görülmüştür.

4734 sayılı Kanununun 27 nci maddesinde kısmi teklif verilip verilemeyeceğinin işin idari şartnamesinde belirtilmesinin zorunlu olduğu hükme bağlanmıştır. Bu hüküm uyarınca kısmi teklif verilmesine izin verip vermemek idarenin yetkisinde olup söz konusu yetkinin Kanununun temel ilkelerine uygun olarak kullanılması gerektiği açıktır. Bu çerçevede yapım işleri için, kendi başına proje bütünlüğü olan her bir yapım işinin ayrı ayrı ihale edilmesi esas olup, Yönetmeliğin anılan hükmü ve aşağıda yapılan açıklamalar doğrultusunda kısmi teklif alınması suretiyle ihale yapılması idarelerin yetki ve sorumluluğundadır.

Anılan hüküm, ancak kendi başına ihale konusu olabilecek nitelikte proje bütünlüğü olan yapım işlerinin bir arada ihale edilebilmesini sağlamayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda, proje bütünlüğü olan bir yapım işinin parçalara ayrılarak bütünlüğü bozacak şekilde her bir parçası için ayrı ihale yapılması mümkün bulunmamaktadır. Örneğin; belli bir projesi olan ve bu kapsamda teknik ve idari şartnamesi bütünlük arz eden bir bina veya bina kompleksi yapım işi bütün olarak ihale edilecek olup, söz konusu iş parçalara ayrılarak kısmi teklif yoluyla parça parça ihale edilemeyecektir. Ancak farklı coğrafi alanlarda gerçekleştirilmesi gereken benzer nitelikli okul, sağlık ocağı, vb. yapım işleri bu hükme göre kısmi teklif alma yoluyla bir arada ihale edilebilecektir. Aynı şekilde, belli bir güzergah üzerinde yapımı planlanan yol yapım işinde, bu işin altyapısı ile üst yapısı kısmi teklif kapsamında ayrılamayacak olup, ancak 4734 sayılı Kanununun temel ilkeleri göz önünde bulundurulmak suretiyle uzunluk olarak belli parçalara ayrılarak Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 34 üncü maddesinin son fıkrasına göre paket halinde tek bir ihalenin konusunu oluşturabilecektir. Bu çerçevede yapılacak ihalelerde Kanundaki eşik değerler ve

parasal limitlere ilişkin olarak, yaklaşık maliyeti en yüksek olan iş kısmı dikkate alınarak işlem yapılması gerekmektedir.

Diğer taraftan, kısmi teklif alma yoluyla bir arada ihale edilmesi öngörülen işlerin benzer nitelikli olması ve bu çerçevede ilan ve idari şartnamede bütün kısımlar için geçerli olacak şekilde ortak bir benzer iş tanımı yapılması gerekmektedir. Dolayısıyla bu konuda karar verirken Yönetmeliğin benzer iş tanımı çerçevesinde hareket edilmesi ve nitelik bakımından birbirinden farklı olan işlerin aynı ihalede toplanmamasına dikkat edilmesi gerekmektedir.

Söz konusu hüküm çerçevesinde yapılacak ihalelerde, ilanda ve ihale dokümanında işin teklif verilebilecek her bir kısmı ve bu kısımlar için tespit edilen yeterlik şartları ayrı ayrı gösterilecek ve isteklilerin ekonomik ve mali yeterlik ile mesleki ve teknik yeterlik kriterlerini sağlayıp sağlamadıkları teklif verdikleri kısımlara ilişkin olarak ayrı ayrı değerlendirilecektir.

Kendi başına proje bütünlüğü olan ve benzer nitelikli birden fazla yapım işinin paket halinde bir arada ihale edilmesinin öngörülmesi durumunda, ihale ilanı ve idari şartnamenin "Diğer hususlar" başlıklı bölümünde işin kısımlarının açıkça belirtilmesi gerekmektedir. Söz konusu kısımlara ilişkin olarak yeterlik kriterlerinin ayrı ayrı belirlenmesi esas olmakla birlikte, bütün kısımlar için yeterlik kriterlerinin aynı olması durumunda, bütün kısımlar için geçerli olacak şekilde ortak yeterlik kriterleri de belirlenebilir.

Bu kapsamda yapılacak ihaleye isteklilerce; tek bir teklif zarfı ile başvurulacak olup, teklif verilen her bir kısım için ayrı teklif mektubu ve geçici teminat verilecektir. Ayrıca,

1- İhale dokümanında öngörülen mesleki ve teknik yeterlik kapsamında,

a) Teklif verilen kısımlar için geçerli olmak üzere bir adet iş deneyim belgesi,

b) Teklif verilen her bir kısma ilişkin istenen taahhüt personel için ayrı ayrı taahhütnameler,

c) Anahtar teknik personele ilişkin olarak teklif verilen kısımlar için geçerli olmak üzere, kısımlar itibariyle farklı personel istenmesi halinde istenen her bir personele ilişkin belgelerden bir adet, aynı nitelikte personel istenmesi halinde ise teklif verilen bütün kısımlar için geçerli olmak üzere istenen personelin niteliği ve sayısına göre aynı kanıtlayıcı belgeler,

d) Teklif verilen her bir kısma ilişkin taahhüt olarak istenen makine-ekipman için ayrı ayrı taahhütnameler,

e) Kendi malı olması istenen makine-ekipmana ilişkin olarak teklif verilen bütün kısımlar için geçerli olmak üzere kısımlar itibariyle farklı makine-ekipman istenmesi halinde istenen her bir makine-ekipmana ilişkin belgelerden bir adet, aynı nitelikte makine-ekipman istenmesi halinde ise teklif verilen bütün kısımlar için geçerli olmak üzere istenen makine-ekipmanın niteliği ve sayısına göre aynı kanıtlayıcı belgeler,

f) Kaliteyi sağlamaya dönük belge istenmişse istenen belgeden bir adet,

Sunulacaktır.

2- İhale dokümanında öngörülmesi halinde, ekonomik ve mali yeterliğe ilişkin olarak teklif verilen bütün kısımlar için ayrı ayrı geçerli olmak üzere, istenen belgelerden bir adet sunulacaktır.

3- Diğer katılım belgeleri kapsamında,

a) Teklif verilen her bir kısım için ayrı ayrı olmak üzere ilgisine göre iş ortaklığı beyannamesi veya konsorsiyum beyannamesi,

b) İdari şartnamede istenmesi halinde, teklif verilen her bir kısım için alt yükleniciye yaptırılması düşünülen işlere ilişkin liste,

c) İdari şartnamede istenmesi halinde teklif verilen her bir kısım için, Yönetmeliğin 34 üncü maddesi çerçevesinde aşırı düşük tekliflerin sorgulanmasında ve sözleşmenin uygulanmasında kullanılmak üzere ayrı ayrı verilecek olan belgeler,

d) Yukarıda sayılanlar dışındaki katılım belgelerinden (ticaret. odası belgesi, imza sirküleri, vb.), teklif verilen bütün kısımlar için geçerli olmak üzere bir takım,

Sunulacaktır.

İstekliler, kısım bazında yeterli olduklarını düşündükleri her bir kısma teklif verebilecek olup idarelerce, sunulan yeterlik belgeleri itibarıyla o kısım için istenen yeterlik kriterlerinin sağlanıp sağlanmadığı kontrol edilecektir. Bu kapsamda, teklif verdiği kısımların her biri için ayrı ayrı yeterli olan istekli bu kısımlar için yeterli kabul edilecektir. Tekliflerin değerlendirilmesi sonucunda, her bir kısım, o kısım için ekonomik açıdan en avantajlı teklifi veren istekli üzerine ihale edilecek ve her bir kısım için ayrı sözleşme düzenlenecektir.

İsteklilerin yukarıda belirtilen şekilde teklif vermelerini sağlayıcı düzenlemelere, idari şartnamelerin “Diğer Hususlar” başlıklı bölümünde yer verilecektir.

J. Yapım İşlerinde Karma Teklif

4734 sayılı Kanununun 62 nci maddesinin (c) bendinde;

“Yapım işlerinde arsa temin edilmeden, mülkiyet, kamulaştırma ve gerekli hallerde imar işlemleri tamamlanmadan ve uygulama projeleri yapılmadan ihaleye çıkılamaz. Uygulama projesi bulunan yapım işlerinde anahtar teslimi götürü bedel teklif alınmak suretiyle ihale yapılması zorunludur. Ancak, doğal afetler nedeniyle uygulama projesi yapılması için yeterli süre bulunmayan yapım işlerinde ön veya kesin proje ile işin yapımı sırasında belli aşamalarda arazi ve zemin etütleri gerektirmesi nedeniyle ihaleden önce uygulama projesi yapılamayan, bina işleri hariç, yapım işlerinde ise kesin proje ile ihaleye çıkılabilir. Bu işlerin uygulama projesi yapılabilen kısımlar için anahtar teslimi götürü bedel, uygulama projesi yapılamayan kısımlarda ise her bir kalem iş için birim fiyat teklif almak suretiyle ihale yapılabilir. Arsa temini, mülkiyet ve kamulaştırma işlemlerinin tamamlanması şartı baraj ve büyük sulama, petrol ve doğalgaz boru hattı projelerinde aranmaz.”

Hükmü bulunmaktadır.

Bu hüküm uyarınca, doğal afetler nedeniyle uygulama projesi yapılması için yeterli süre bulunmayan yapım işlerinde ön veya kesin proje ile işin yapımı sırasında belli aşamalarda arazi ve zemin etütleri gerektirmesi nedeniyle ihaleden önce uygulama projesi yapılamayan, bina işleri hariç, yapım işlerinde ise kesin proje ile ihaleye çıkılabilmesi mümkün olup, bu durumda ihale konusu işin uygulama projesi yapılabilen kısımlar için anahtar teslimi götürü bedel, uygulama projesi yapılamayan kısımlarda ise her bir kalem iş için birim fiyat teklif almak suretiyle ihale edilmesi mümkün bulunmaktadır.

Söz konusu hükümden anlaşıldığı üzere, belirtilen koşulları taşıyan bir iş, uygulama projesi yapılan ve yapılamayan bölümlerden oluşuyorsa, bu işin ihale edilmesinde aşağıda yer alan açıklamalara uygun hareket edilmesi gerekecektir:

1- Yaklaşık maliyetteki ağırlık oranı dikkate alınarak, daha yüksek tutardaki bölüm esas alınmak suretiyle teklif ve sözleşme türü belirlenecektir.

2- İdari şartnamenin “Teklif ve sözleşme türü” başlıklı maddesi boş bırakılacak, “Diğer hususlar” başlıklı bölüme eklenecek bir maddede, işin hangi bölümü için anahtar teslimi götürü bedel, hangi kısmı için birim fiyat teklif alınacağı belirtilerek, “Teklif ve sözleşme türü” başlıklı maddenin dipnotundaki belirlemelere uygun olarak madde metni oluşturulacaktır.

3- Sözleşme tasarısı oluşturulurken, belirlenen teklif ve sözleşme türüne ilişkin tip sözleşme esas alınacak ve diğer iş bölümü için ise esas alınması gereken teklif ve sözleşme türü için öngörülen tip sözleşmenin farklı hükümleri, söz konusu sözleşme tasarısının “Diğer Hususlar” bölümüne eklenecektir.

4- Her iki teklif türü için belirlenen teklif mektubu standart formları ihale dokümanına eklenecektir.

5- İsteklilerin, işin anahtar teslimi götürü bedel teklif istenen bölümü ve birim fiyat teklif istenen bölümü için ayrı ayrı teklif mektubu vermeleri gerektiği, değerlendirmenin ise bu iki

teklifin toplamından oluşan toplam teklif tutarı üzerinden yapılacağı idari şartnamenin “Diğer Hususlar” başlıklı bölümünde belirtilecektir.

6- İstekliler toplam teklif tutarı üzerinden teminat vereceklerdir.

7- Aşırı düşük teklif değerlendirmesi dahil, tekliflerin değerlendirilmesi ve bu kapsamda ise, toplam teklif tutarı üzerinden yapılacaktır.

8- İhaleyi kazanan istekli ile, yukarıda belirtilen hususlara göre düzenlenen sözleşme imzalanacaktır. Bu sözleşmede, sözleşmenin türü ve bedeline ilişkin madde boş bırakılacak; sözleşmenin “Diğer Hususlar” başlıklı bölümüne eklenecek bir maddede, işin anahtar teslimi götürü bedel teklif alınan bölümü için geçerli olan bedel ile birim fiyat teklif alınan bölümü için geçerli olan bedel ayrı ayrı belirtilerek toplam sözleşme bedeli yazılacaktır.

K. Aritmetik Hata

4734 sayılı Kanun 37 nci maddesinin son fıkrası hükmü ile (36 ncı maddesinde öngörölmüş olan teklifi oluşturan belgelerin düzeltilemeyeceği kuralına istisna getirilmiş ve bu istisna ile) teklif edilen fiyatları gösteren teklif mektubu eki cetvelde çarpım ve toplamlarda aritmetik hata bulunması halinde, isteklilerce teklif edilen birim fiyatlar esas alınmak kaydıyla, aritmetik hataların ihale komisyonu tarafından re’sen düzeltilmesi ile, yapılan bu düzeltme sonucu bulunan teklifin isteklinin esas teklifi olarak kabulü esası getirilmiştir.

İstekliler tarafından sunulan Birim Fiyat Teklif Mektubunun Kamu İhale Kurumunca çıkarılan Uygulama Yönetmeliklerinin ekinde yer alan Standart Forma uygun olarak hazırlanması gerekmektedir.

4734 sayılı Kanuna göre birim fiyat üzerinden teklif alınan ihalelerde, birim fiyat teklif mektubundaki teklif bedelinin, birim fiyat eki cetvelde toplamı gösteren rakamla uyumlu olması ve teklif bedelinin hem yazı hem de rakamla yazılması zorunludur.

Kanunun aktarılan hükmüne göre, birim fiyat üzerinden teklif alınan ihalelerde teklif edilen birim fiyatlar esas alınmak kaydıyla, teklif mektubu eki cetveldeki çarpım ve toplamdaki hatalar sonucunda, toplam teklif bedelinin değişip değişmediğine bakılmaksızın hataların düzeltilmesi gerekmektedir

Buna göre;

1- İhale komisyonları tarafından re’sen düzeltilen teklifin istekli tarafından kabul edilmesine bağlı olarak isteklinin sunmuş olduğu geçici teminat tutarının teklif bedelinin % 3’ünün altına düşmesi halinde teminat tutarının, düzeltilmiş teklif bedeline uygun olarak bu orana tamamlattırılması ve gerektiği takdirde düzeltilmiş teklife uygun olarak teklif edilen bedele bağlı belgelerin yenilenmesi halinde teklifin değerlendirilmesi mümkün bulunmaktadır.

2- Birim fiyat teklif mektubu eki cetveldeki çarpım ve toplamda bulunan hataların toplam teklif fiyatını değiştirmemesi halinde dahi cetveldeki aritmetik hataların düzeltilmesi gerekmektedir.

Karma teklif alınan yapım işi ihalelerinde, sadece birim fiyat teklif mektubu eki birim fiyat cetvelindeki aritmetik hataların düzeltilmesi mümkün bulunmaktadır.

İsteklinin düzeltilmiş teklifi kabul etmediğini süresinde bildirmesi veya süresi içerisinde herhangi bir cevap vermemesi halinde, teklifi değerlendirme dışı bırakılır ve geçici teminatı gelir kaydedilir.

L. İdarelerce, Eksik Belge ve Bilgilerin Tamamlatılması

İhale dokümanında başvuru veya teklif zarfı içinde sunulması istenilen belgeler ve bu belgelere ilgili mevzuat gereğince eklenmesi zorunlu olan eklerinden herhangi birinin, aday veya isteklilerce sunulmaması halinde, bu eksik belgeler ve ekleri idarelerce tamamlanmayacaktır.

Ancak,

a) Geçici teminat ve teklif mektuplarının Kanunen taşınması zorunlu hususlar hariç olmak üzere, sunulan belgelerde ihale sonucu açısından teklifin esasını değiştirecek nitelikte olmayan bilgi eksikliklerinin bulunması halinde, bu tür bilgi eksikliklerinin giderilmesine ilişkin belgeler,

b) Aday ve isteklilerce sunulan ve başka kurum, kuruluş ve kişilerce düzenlenen belgelerde, belgenin taşınması zorunlu asli unsurlar dışında, belgenin içeriğine ilişkin tereddüt yaratacak nitelikte olan ve belgeyi düzenleyen kurum, kuruluş veya kişilerden kaynaklanan bilgi eksikliklerinin giderilmesine ilişkin belgeler,

İdarelerce tamamlanacaktır.

Bu çerçevede, tamamlanması istenen bilgi eksikliklerinin giderilmesine ilişkin belgelerin niteliği dikkate alınarak idarelerce aday veya isteklilere makul bir tamamlama süresi verilecektir.

İdarelerce bilgi eksikliklerinin tamamlanmasına ilişkin olarak verilen süre içinde aday veya isteklilerce sunulan belgelerin, başvuru veya ihale tarihinden sonraki bir tarihte düzenlenmesi halinde, bu belgeler, aday veya isteklinin başvuru veya ihale tarihi itibarıyla ihaleye katılım şartlarını sağladığını tevsik etmesi halinde kabul edilecektir.

Bu hükümler çerçevesinde bilgi eksikliklerinin giderilmesine ilişkin belgelerin yazılı olarak istenilmesi ve isteklilerce bir dilekçe ekinde sunulması gerekmektedir.

İlgili mevzuatına göre ihaleye katılma şartı olarak istenmesi gereken belge veya bilgilerin idarece istenmediği ve bu durumun tekliflerin değerlendirilmesi aşamasında tespit edildiği hallerde, idarelerce bu tür belge veya bilgiler tekliflerin değerlendirilmesi aşamasında isteklilerden talep edilemeyecek ve tamamlanamayacaktır.

M. Teklif Geçerlilik Süresinin Dolmasından Sonra Sözleşme Yapılması

Kesinleşen ihale kararı bildirildikten sonra şikayet başvurusunda bulunulması veya dava açılması nedeniyle ihale sürecinin uzaması sonucunda; teklif geçerlilik süresinin ihale dokümanında öngörülen azami süre kadar uzatıldığı ve bu sürenin de dolduğu, buna rağmen sözleşmenin imzalanamadığı durumlarda; Uygulama Yönetmeliklerinde yer alan sözleşmenin imzalanması ile ilgili prosedüre göre, ekonomik açıdan en avantajlı teklif sahibi veya ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibi ile, kabul etmeleri şartıyla sözleşme imzalanabilir.

Ancak tekliflerin geçerlilik süresinin dolmuş olması nedeniyle ekonomik açıdan en avantajlı teklif sahibi veya ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibinin sözleşmeyi imzalama zorunluluğu bulunmadığından, sözleşmeyi imzalamayan istekliler hakkında geçici teminatın irat kaydedilmesine ve yasaklamaya ilişkin hükümler uygulanmayacaktır.

XIV- Teminatlar

A. Teminat Mektuplarının Şekli

4734 sayılı Kanununun 35 inci maddesi çerçevesinde teminat mektuplarının kapsam ve şekli belirlenerek uygulama yönetmeliklerinin 1 nolu eki olan “standart formlar” arasında yer almıştır. Teminat mektuplarına ilişkin standart formlarda limit bilgilerine yer verilmediği halde bazı mektupların “limit içi” ve limit dışı” ifadelerini taşınması nedeniyle idarelerin bu teminat mektuplarını değerlendirmeye almakta tereddüt ettikleri görülmüştür.

İlgili kuruluşlarla yapılan değerlendirme ve Kamu İhale Kurulunca karara bağlanan uyuşmazlıklarda, teminat mektuplarında yer alan “limit içi” ve limit dışı” ibarelerinin, mektubun geçerliliği ve kapsamı ile teminat mektuplarında öngörülen riskin gerçekleşmesi halinde idarenin alacağı tahsilatına ilişkin bir etkisinin olmadığı ayrıca 4734 sayılı Kanun ve İhale Uygulama Yönetmeliklerinin ilgili hükümlerine de aykırılık teşkil etmediği

anlaşıldığından “limit içi” ve limit dışı” ibaresi taşıyan teminat mektuplarının kabul edilmesi gerekmektedir.

Gerek görüldüğünde teminat mektuplarının ilgili bankanın veya özel finans kurumunun genel müdürlüğünden veya şubesinden teyidi idarelerce yapılır. Faks ile yapılan teyitler, en az iki yetkilinin imzasını taşıması gerekir.

Teminat mektuplarının tazmini halinde geri ödemenin, teminatın verildiği para biriminden bankaca ödenmesi esas olup yabancı para cinsinden teminat idarece kabul edilmekle birlikte idarenin mali mevzuatı gereği tahsilatın sadece Türk Parası üzerinden yapılabildiği durumlarda ise idareler, teminat mektubunun tazmini halinde tazmin tarihinde geçerli Merkez Bankası döviz satış kuru esas alınarak Türk Parası cinsinden ödemenin yapılması gerektiği hususunu ihale dokümanı ekinde yer alan standart teminat mektubu formlarının ödemeye ilişkin bölümünde belirteceklerdir.

Ancak teminat mektuplarına ilişkin standart formların 2 no’lu notunda yer alan hususların sadece yabancı para cinsinden verilen teminat mektuplarının Türk parasına çevrilmek suretiyle tazmininin söz konusu olacağı hallerde veya yabancı para birimi cinsinden verilmekle birlikte idarenin mali mevzuatı çerçevesinde yabancı para olarak teminat mektubunun tazmin edilebildiği durumlarda dikkate alınması ve uygun şekilde doldurulması zorunlu olup, Türk parası cinsinden teminat sunulan hallerde bu bölümün düzenlenmesi gerekmektedir.

(Ek: 22/2/2006 – 26088 R.G. / 6 md.) Uygulama Yönetmeliklerinin ‘Teminatlar’ başlıklı ilgili maddelerinde ‘Gerek görüldüğünde teminat mektuplarının ilgili bankanın veya özel finans kurumunun genel müdürlüğü veya şubesinden teyidi idarelerce yapılır.’ düzenlemesinin hemen akabinde ‘Faks ile yapılan teyitlerin en az iki yetkilinin imzasını taşıması gerekir’ hususu da belirtilmektedir.

(Ek: 22/2/2006 – 26088 R.G. / 6 md.) Buna göre; teminat mektuplarının altına teyide yönelik ibare eklemek isteyen banka veya özel finans kurumlarının; "Bu teminat mektubunun teyidi için, ...com.tr posta adresine veya ... no.lu faksa teminat mektubu içeriğindeki bilgileri içeren yazı yazılarak idarelerce bu teminat mektubu ile ilgili teyit alınabilir. Buna karşılık bankamız/özel finans kurumumuz tarafından, idarelerce ‘elektronik posta’ yoluyla teyit alma taleplerine yönelik olanlar dahil, ancak resmi yazışma yoluyla veya faks yoluyla teyit yapılacak olup, faks ile yapılan teyitlerin bankamızın/özel finans kurumumuzun genel müdürlüğünde veya ilgili şubesinde görevli en az iki yetkilinin imzasını taşıması gerekir" şeklinde olmak kaydıyla bir açıklayıcı not koymaları, 4734 sayılı Kanun ve İhale Uygulama Yönetmeliklerinin ilgili hükümlerine aykırılık oluşturmayacaktır.

B. Geçici Teminat Mektuplarının Süresi

4734 sayılı Kanununun 35 inci maddesindeki; "Bu Kanun kapsamında bankalarca verilecek teminat mektuplarının kapsam ve şeklini tespite Kamu İhale Kurumu yetkilidir.

32 nci maddeye göre belirlenen tekliflerin geçerlilik süresinden en az otuz gün fazla süreli olmak kaydıyla, geçici teminat mektuplarında süre belirtilir. Teklif geçerlilik süresinin uzatılması halinde, geçici teminat mektuplarının süresi de aynı süre ile uzatılır." hükmü ile ilgili olarak, geçici teminat mektuplarındaki sürenin idareler tarafından, teklif geçerlik süresinden itibaren 30 günden daha uzun süreli olarak belirlenip belirlenemeyeceği konusunda tereddütler olduğu anlaşılmaktadır.

Kanununun 35 inci maddesi incelendiğinde, geçici teminat mektuplarında belirtilmesi gereken süre hakkında idarelere belirleme yetkisinin verilmediği, bu sürenin istekliler tarafından, teklif geçerlik süresinden en az otuz (30) gün fazla olmak üzere belirlenerek geçici teminat mektuplarına yazılması gerektiği anlaşılmaktadır. Nitekim Kurum tarafından çıkarılan uygulama yönetmelikleri ile bunların ekindeki tip idari şartnamelerin geçici teminatlara ilişkin maddelerinde ve Geçici Teminat Mektubu Standart Formlarında, bu sürenin teklif geçerlik

süresinden en az otuz (30) gün fazla olması hususu belirtilerek, bu konudaki belirleme yetkisi isteklilere tanınmış olduğundan idareler 30 günden fazla süreli geçici teminat verme zorunluluğu getiren hükümlere idari şartnamelerinde yer vermeyeceklerdir.

Dolayısıyla teklif geçerlik süresini şartnamede belirleyen idarelerin, geçici teminat mektuplarında belirtilecek süre ile ilgili ayrı bir belirleme yapmamaları ve tip idari şartnamelerin geçici teminata ilişkin maddelerindeki "Geçici teminat olarak sunulacak teklif mektuplarında süre belirtilmelidir. Bu sürenin, tekliflerin geçerlik süresinden itibaren en az otuz (30) gün fazla olması gerekir." hükmüne uygun olarak asgari süreyi karşılayan veya isteklilerce sunulan ve asgari sürelerden daha uzun süreleri içerir geçici teminat mektuplarını geçerli kabul etmeleri gerekmektedir. Bu bağlamda süresiz geçici teminat mektupları da kabul edilecektir.

Teklif mektuplarının geçerlilik süresi, ihale dokümanında idarece belirlenen süredir. İsteklinin, teklif mektubundaki teklif geçerlilik süresini, idari şartnamede öngörülen süreden daha fazla belirlediği hallerde de geçici teminat mektubunun, idari şartnamedeki teklif geçerlilik süresinin bitiminden itibaren 30 gün fazla süreli olup olmadığına bakılacaktır. İsteklinin teklif geçerlilik süresini idari şartnamedeki süreden daha fazla belirlemiş olması, sunacağı geçici teminat mektubunun geçerli olacağı süreyi uzatmayacak, idari şartnamede belirlenen teklif geçerlilik süresinden 30 gün daha fazla süreli olması yeterli sayılacaktır.

C. Teminat Olarak Alınacak Değerler

Kanunun "Teminat Olarak Kabul Edilecek Değerler" başlığını taşıyan 34 üncü maddesinin (a) bendinde nakit olarak sadece "tedavüldeki Türk Parası"nın sayılması nedeniyle yabancı para birimi üzerinden teklif alınsa dahi teminatların teklif bedeli esas alınmak suretiyle verileceğinden yabancı para birimi cinsinden nakit teminat alınması mümkün değildir.

Yine ihalede isteklilerce teklif edilen bedel hangi para birimi ise teminat olarak sunulacak değerinde o para birimi cinsinden olması gerektiğinden, teklif edilen bedel ile teminat olarak getirilecek bedelin farklı para birimi olarak sunulması mümkün değildir. Dolayısıyla, idari şartnamenin "teklif ve ödemelerde geçerli para birimi" başlıklı maddesinde yabancı para birimi veya yabancı para birimleri cinsinden teklife izin verilmesi durumunda; istekliler, teminat mektuplarını tekliflerine esas para birimi üzerinden düzenleyeceklerdir.

D. Teminat Mektuplarının İadesi (Ek: 6/6/2006 – 26190 R.G. / 1 md.)

İş tamamlandığı halde süresi dolan ve ilgilisi tarafından iadesi istenmemiş, ancak mektup üzerinde öngörülen geçerlik süresini doldurduğu için teminat olma vasfını yitirmiş olan kesin teminat mektupları ile SSK tarafından sosyal güvenlik borcu bulunmadığına ilişkin yazıların geç verilmesi ve kesin teminat mektuplarının geçerlik süresinin dolması durumunda geçerlik süresi dolan kesin teminat mektuplarına ilişkin olarak, idarelerce 4735 sayılı Kanunun 13 ve 14 üncü maddeleri gereğince işlemde bulunulacaktır.

İdarelerce Sosyal Sigortalar Kurumu tarafından sosyal güvenlik borcu bulunmadığına ilişkin yazıların geç verilmesi sebebiyle kesin teminat mektuplarının geçerlik süresinin dolmasına meydan verilmeksizin işlemlerin tekemmül ettirilmesini teminen, 4735 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin ikinci fıkrası, "...Yüklenicinin bu iş nedeniyle idareye ve Sosyal Sigortalar Kurumuna olan borçları ile ücret ve ücret sayılan ödemelerden yapılan kanunî vergi kesintilerinin yapım işlerinde kesin kabul tarihine, diğer işlerde kabul tarihine veya varsa garanti süresinin bitimine kadar ödenmemesi halinde, protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın kesin teminatlar paraya çevrilerek borçlarına karşılık mahsup edilir, varsa kalanı yükleniciye geri verilir..." hükmü gereğince, yüklenicilerce yapım işlerinde

kesin kabul tarihine, diğer işlerde kabul tarihine veya varsa garanti süresinin bitimine kadar Sosyal Sigortalar Kurumundan ilişiksiz belgesi getirilmemesi halinde kesin teminatlar paraya çevrilerek borçlarına mahsup edilecek, varsa kalanı yükleniciye geri verilecektir. Kesin teminatların paraya çevrilmesi esnasında yüklenicinin Sosyal Sigortalar Kurumuna olan borcunun miktarının bilinmemesi halinde, Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığı Sigorta Primlerinin Hakedişlerden Mahsup Edilmesi ve Ödenmesi İle Kesin Teminatların İadesi Hakkında Yönetmeliğin "Kesin Teminatın İadesi" başlıklı 6 ncı maddesi gereğince işlem tesis edilerek, yüklenicinin tespit edilecek borcu Kurum hesabına yatırılacak ve varsa kalanı yükleniciye geri verilecektir.

XV- İhalelere Katılmaktan Yasaklamaya İlişkin Açıklamalar

A. İhalelere Katılmaktan Yasaklama Kararı Verilirken Uyulacak Hususlar

1- Yasaklama Kararı Vermeye Yetkili Makamlar ve İdarelerce Yapılması Zorunlu Hususlar

4734 sayılı Kanunun 58 inci ve 4735 sayılı Kanunun 26 ncı maddelerinde, bu Kanunlarda sayılan yasak fiil veya davranışlarda buldukları tespit edilen gerçek veya tüzel kişiler ile birlikte bu maddelerde sayılan ortakları veya ortaklıkları hakkında, ihaleyi yapan bakanlık veya ilgili veya bağlı bulunulan bakanlık tarafından, ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verileceği hüküm altına alınmıştır. Yasaklama kararlarının, herhangi bir bakanlığın bağlı veya ilgili kuruluşu sayılmayan idarelerde bu idarelerin yetkilileri, il özel idareleri ve belediyeler ile bunlara bağlı birlik, müessese ve işletmelerde ise İçişleri Bakanlığı tarafından verileceği düzenlenmiştir.

İdarelerin ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verilmesi gereken yasak fiil veya davranışları tespit etmeleri durumunda gereğinin yapılması için ilgili veya bağlı bulunulan bakanlığa veya herhangi bir bakanlığın bağlı veya ilgili kuruluşu sayılmayan idarelerde bu idarelerin yetkililerine başvuruları zorunludur. İlgili veya bağlı bakanlık veya herhangi bir bakanlığın bağlı veya ilgili kuruluşu sayılmayan idarelerde bu idarelerin ihale yetkilisi Kanunda öngörülen süre içinde ihalelere katılmaktan yasaklama kararını vermek zorundadır.

Bu nedenle ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verecek bakanlık veya kamu kurum ve kuruluşlarının;

a) İhale sürecinde, sözleşmelerin düzenlenmesi ve uygulanması aşamalarında bu kararları zamanında verebilmek ve 4734 sayılı Kanunun 58 inci ve 4735 sayılı Kanunun 26 ncı madde hükümlerinin gereğini yerine getirebilmek için gereken özeni göstermeleri ve tedbirleri almaları,

b) İhalelere katılanlar hakkında ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verilmesi halinde 4734 sayılı Kanunun 58 ve 4735 sayılı Kanunun 26 ncı maddelerinin 2 nci fıkraları uyarınca;

1- ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verilen tüzel kişilerin şahıs şirketi olması halinde şirket ortaklarının tamamı hakkında, sermaye şirketi olması halinde ise sermayesinin yarısından fazlasına sahip olan gerçek veya tüzel kişi ortaklar hakkında

2- Haklarında yasaklama kararı verilenlerin gerçek veya tüzel kişi olması durumuna göre; Ayrıca

a) Bir şahıs şirketinde ortak olmaları halinde bu şahıs şirketi hakkında da

b) Sermaye şirketinde ortak olmaları halinde ise sermayesinin yarısından fazlasına sahip olmaları kaydıyla bu sermaye şirketi hakkında da

4734 sayılı Kanunun 58 ve 4735 sayılı Kanunun 26 ncı maddelerinde belirtilen usulde ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verilmesi gerekmektedir.

İdarece, bu konuda ayrıca haklarında ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verilenlerce beyan edilenin dışında varsa bunların ortaklarının ve/veya ortaklıklarının tespit edilmesi amacıyla ilgili kamu kurum ve kuruluşları ve kamu kurumu niteliğindeki meslek

kuruluşları ile gerekli koordinasyonun sağlanıp, araştırmaların yapılması da önem taşımaktadır.

c) 4734 sayılı Kanun ve 4735 sayılı Kanun uyarınca verilecek ihalelere katılmaktan yasaklama kararlarına karşı yargı yoluna başvurulması halinde, yargı mercilerince verilecek her türlü kararın bir örneğinin bilgi için Kamu İhale Kurumuna gönderilmesi,

d) 4734 sayılı Kanununun 59 uncu ve 4735 sayılı Kanununun 27 nci maddelerinde, ihalelere katılmaktan yasaklamayı gerektiren ve suç teşkil eden fiil veya davranışlarda bulunanlar hakkında Cumhuriyet Savcılıklarına suç duyurusunda bulunmaları,

e) Mahkeme kararı uyarınca veya idari bir işlemle, ihalelere katılmaktan yasaklama kararlarının kaldırılması halinde karar, Resmi Gazete'de yayımlanması ile geçerlik kazanacağından Resmi Gazete'de yayımlanması,

f) 4734 sayılı Kanununun 53 üncü maddesinde haklarında ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verilenlerin sicillerini tutma görevi Kamu İhale Kurumuna verildiğinden, bu görevin etkin olarak yerine getirilebilmesi amacıyla, ihalelere katılmaktan yasaklamaya ilişkin kararların, ekteki formda (EK:2) yer alan bilgileri içerecek şekilde düzenlenerek Resmi Gazete'de yayımlanması,

Gerekmektedir.

2- Yasaklama Kararlarının Kapsam ve İçeriği

2886 sayılı Devlet İhale Kanununa ve ilgili mevzuata göre verilen ihalelere katılmaktan yasaklama kararları ve 4734 sayılı Kanunun yürürlüğe gireceği 1/1/2003 tarihinden sonraki uygulama ile ilgili olarak;

a) 4734 sayılı Kanununun 58 inci ve 4735 sayılı Kanununun 26 ncı maddelerine göre, haklarında yasaklama kararı verilen gerçek veya tüzel kişiler, 4734 sayılı Kanun kapsamındaki tüm ihalelere katılmaktan yasaklanacaktır.

b) 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 84 üncü maddesine göre verilen ve Resmi Gazetede yayımlanan ihalelere katılmaktan geçici olarak yasaklamaya ilişkin kararlar, kararı veren kurum veya kuruluşun ihalelerine ya da bu Kanuna göre yapılan tüm ihalelere katılmaktan yasaklama şeklinde olmaktadır.

4734 sayılı Kanununun 68 inci maddesinde 2886 sayılı Kanunun bu Kanuna aykırı hükümlerinin uygulanmayacağı ifade edilmektedir. 4734 sayılı Kanun 2886 sayılı Kanuna ve diğer mevzuata göre verilen cezaları kaldırmadığından ve suç ve cezaların kanuniliği ilkesi gereği daha evvel verilen yasaklama kararları geçerliliğini koruyacaktır. Bu nedenle, 2886 sayılı Kanunun 84 ve 85 inci maddeleri uyarınca verilen ve kesinleşen yasaklama kararlarının, 4734 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra da uygulanmasına devam edilecektir.

c) 2886 sayılı Kanuna göre idarelerce verilen ve yasaklama süresi 1/1/2003 tarihinden sonra sona erecek olan yasaklama kararları, Resmi Gazete'de yayımlandığı kapsam ve içeriğe göre uygulanacaktır. Buna göre:

i- İdareler, hangi tür ihalelere katılmaktan yasaklama kararı vermişler ise, yasaklama sadece bu tür ihaleler bakımından söz konusu olacaktır.

ii- İdareler, kendi bünyelerindeki ihalelere katılmaktan yasaklama kararı vermişler ise; yasaklama kararı yalnızca bu idarenin yapacağı ihaleler bakımından geçerli olacaktır.

iii- İhalelere katılmaktan yasaklama kararlarının 2886 sayılı Kanuna göre yapılan tüm ihaleleri kapsamı halinde ise, bu yasaklama kararı tüm idareler bakımından geçerli olacaktır.

d) i- 2886 sayılı Kanuna tâbi olmayan kamu kurum ve kuruluşları bu Kanun kapsamında verilen ihalelerden yasaklama kararlarını uyguluyor iseler, 1/1/2003 tarihinden itibaren de uygulamaya devam edeceklerdir.

ii- 2886 sayılı Kanuna tâbi olmayan ancak 4734 sayılı Kanunla kapsama alınan kamu kurum ve kuruluşlarının yapacakları ihalelerde, önceki kendi ihale mevzuatlarına göre verilen

yasaklama kararları, kararda belirtilen kapsam, nitelik ve sürelerde devam edecektir. Bu yasaklama kararları ancak kararı veren idarelerin kendi ihalelerinde geçerli olacaktır.

e) 2886 sayılı Kanununun 85 inci maddesine göre mahkemelerce verilen yasaklama kararları da yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde değerlendirilecektir.

f) 2886 sayılı Devlet İhale Kanuna ve diğer ilgili Kanun ve diğer mevzuata göre verilen yasaklama kararlarının da bu Tebliğ ekindeki EK 2 no'lu formda yer alan bilgileri içerecek şekilde düzenlenerek Resmi Gazete'de yayımlanması gerekmektedir.

3- İhalelere Katılmaktan Yasaklama Kararı Formunu Doldururken Dikkat Edilecek Hususlar

a) İstisna kapsamında yapılan ihaleler dahil 4734 ve 4735 sayılı Kanunlar uyarınca verilen yasaklama kararlarında İhale Kayıt Numarası yazılacak, İhale Kayıt Numarası almayı gerektirmeyen ihalelerde, bu bölüme "İhale Kayıt Numarası alınmamıştır" ibaresi konulacaktır.

b) Yasaklama kararı veren bakanlık/kurum bölümüne, yasaklama kararını veren bakanlık veya 4734 sayılı Kanununun 58 inci ve 4735 sayılı Kanununun 26 ncı maddelerinde belirtilen herhangi bir bakanlıkla ilgili veya bağlı bulunmayan ve Kanun kapsamında olan kurum ve kuruluşların adı yazılacaktır.

c) Yasaklanan kişinin gerçek veya tüzel kişi olması durumuna göre, gerçek kişiye adı ve soyadı, tüzel kişiye ticaret sicilinde kayıtlı ticaret unvanı kısaltma yapılmadan yazılacaktır.

d) T.C. Kimlik Numarası bölümü yasaklanan kişinin gerçek kişi olması halinde doldurulacaktır.

e) Ortak veya ortaklıklara ilişkin bölüm, 4734 sayılı Kanununun 58 inci maddesinin 2 nci fıkrası ile 4735 sayılı Kanununun 26 ncı maddesinin 2 nci fıkrasında sayılan ortak ve/veya ortaklıkların bulunması halinde doldurulacaktır. Bu kapsamda hakkında yasaklama kararı verilecek ortak ve/veya ortaklıklar tespit edilirken Uygulama yönetmelikleri ekinde standart formlar arasında yer alan İhaleye Katılacak Olanlar Tarafından Tüzel Kişiliklerdeki Ortaklık Ve/Veya Hisseleri İçin Verilecek Beyannamedeki beyan edilen veya yapılan araştırma sonucu tespit edilen bilgiler esas alınacaktır.

f) Yasaklananın herhangi bir ticaret ve esnaf odasına kayıtlı olmaması halinde, bu kısımda kayıtlı olmadığı hususu belirtilecektir.

g) Yasaklama süresi ay ya da yıl olarak yazılacaktır.

h) Yasaklamanın dayanağı ve kapsamı bölümünde, hangi Kanuna göre yasaklama işlemi gerçekleştirilecekse o kısmın içindeki kutu işaretlenecektir. İstisna kapsamındaki ihalelerde 4734 sayılı Kanununun 3 üncü maddesi uyarınca yasaklamalar bu Kanunda belirtilen usullere göre yapılacaktır. İstisna kapsamında yapılan ihaleler dahil 4734 ve 4735 sayılı Kanunlara göre yasaklama tüm ihaleler için geçerli olacaktır. 2886 sayılı Kanuna veya diğer mevzuata göre yasaklamalarda ise yasaklama kapsamı farklı olabileceğinden ilgili kutular işaretlenecektir.

ı) Kurumun internet sayfasında yer alan yasaklama kararı formunun çıktısı alınıp doldurularak yayımlanmak üzere Resmi Gazete'ye gönderilecektir.

B. Doğrudan Temin Usulünde Yasaklama Kararı

Doğrudan temin, 15/8/2003 tarihli ve 4964 sayılı Kanunla 4734 sayılı Kanununun 18 inci maddesinde yapılan değişiklikle ihale usulü olmaktan çıkarılmıştır.

4734 sayılı Kanununun 22 nci maddesinde belirtilen hallerde ihtiyaçların, Kanununun 18 inci maddesinde belirtilen ihale usulleri için tespit edilen kurallara uyulmaksızın; ilan yapılmadan ve teminat alınmadan, ihale komisyonu kurma ve anılan Kanununun 10 uncu

maddesinde sayılan yeterlik kriterlerini arama zorunluluğu bulunmadan, ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak temin edilmesi mümkün bulunmaktadır.

Doğrudan teminin ihale usulü olmaktan çıkarılması sebebiyle 4734 sayılı Kanunun “İhaleye Katılımda Yeterlik Kuralları” başlıklı 10 uncu maddesi ile “İhaleye Katılamayacak Olanlar” başlıklı 11 inci maddesinin uygulanması zorunlu olmaktan çıkarılmıştır.

4734 sayılı Kanunun 22 nci maddesi uyarınca doğrudan temin yoluyla alım yapılması halinde alım yapılacak kişi ya da firmanın ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığının teyit ettirilmesi zorunluluğu bulunmamaktadır.

Doğrudan temin yoluyla yapılan alımlarda 4734 sayılı Kanunun 10 uncu, 11 inci ve 40 inci maddelerinin uygulanması zorunlu olmadığından, Kanunun 58 inci maddesine göre ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verilebilmesi mümkün değildir.

Doğrudan teminin ihale usulü olmadığı dikkate alındığında, 4735 sayılı Kanunun 25 inci maddesi ile sözleşmenin uygulanması sırasında ortaya çıkan yasak fiil veya davranışlar düzenlendiğinden; aynı Kanunun 26 ncı maddesinde öngörülen müeyyidelerin doğrudan temin için uygulanması mümkün bulunmamaktadır.

Bununla birlikte; doğrudan temin usulüyle yapılan alımlarda ortaya çıkan 4734 sayılı Kanunun 17 inci ve 4735 sayılı Kanunun 25 inci maddesinde belirtilen yasak fiil veya davranışların Türk Ceza Kanununa göre suç teşkil etmesi; bu fiil veya davranışlar için ceza sorumluluğuna ilişkin hükümlerin uygulanmasına engel teşkil etmez.

C. Yasaklama Kararının Verilmesi Gereken Sürenin Başlangıcı

4734 sayılı Kanunun 58 ve 4735 sayılı Kanunun 26 ncı maddelerinde; yasaklama kararlarının ihaleyi yapan bakanlık veya ilgili veya bağlı bulunulan bakanlık, herhangi bir bakanlığın ilgili veya bağlı kuruluşu sayılmayan idarelerde bu idarelerin ihale yetkilileri, il özel idareleri ve belediyeler ile bunlara bağlı birlik, müessese ve işletmelerde ise İçişleri Bakanlığı tarafından verileceği, ihaleyi yapan idarelerin, ihalelere katılmaktan yasaklamayı gerektiren bir durumla karşılaştıkları takdirde, gereğinin yapılması için bu durumu ilgili veya bağlı bulunulan bakanlığa bildirmekle yükümlü oldukları, yasaklama kararlarının, yasaklamayı gerektiren fiil veya davranışın tespit edildiği tarihi izleyen en geç kırkbeş gün içinde verilmesi gerektiği hükümleri yer almaktadır.

Söz konusu maddelerde geçen kırkbeş günlük sürenin başlangıcı olarak, yasaklamaya esas bilgi ve belgelerin yasaklama kararını verecek mercie ulaştığı tarihin değil, yasaklamayı gerektiren fiil veya davranışın idarece tespit edildiği tarihin esas alınması gerekecektir.

D. Yasaklamaya İlişkin Sürenin Hukuki Niteliği

4734 sayılı Kanunun “Yasaklar ve Ceza Sorumluluğu” başlıklı Dördüncü Bölümünde yer alan “İhalelere katılmaktan yasaklama” kenar başlıklı 58 inci maddesinin 4 üncü fıkrasında; “Yasaklama kararları, yasaklamayı gerektiren fiil veya davranışın tespit edildiği tarihi izleyen en geç kırkbeş gün içinde verilir. Verilen bu karar Resmi Gazetede yayımlanmak üzere en geç onbeş gün içinde gönderilir ve yayımı tarihinde yürürlüğe girer” hükmü yer almıştır. Söz konusu madde hükmünde “en geç” şeklinde ifade edilen sürelerle ilgili olarak uygulamada tereddütler olduğu görüldüğünden aşağıdaki hususların açıklanmasına ihtiyaç duyulmuştur.

4964 sayılı Kanunla değişik 4734 sayılı Kanunun 58 inci maddesinin gerekçesinde ihalelere katılmaktan yasaklama kararlarının bağlı veya ilgili bulunulan bakanlıklar tarafından verildiği durumlarda, taşradaki ihalelere ilişkin yazışma ve karar verme sürecinin uzunluğu ve gecikmeler nedeniyle sürenin dolması halinde ceza verilemeyeceği göz önünde bulundurulurken azami otuz günlük sürenin kırkbeş güne çıkarıldığı belirtilmiştir.

Anayasa ile teminat altına alınan çalışma ve sözleşme özgürlüğü gibi temel hak ve hürriyetlerin korunmasına ilişkin düzenlemeler ile 4734 sayılı Kanunun 58 inci maddesinin sözü edilen gerekçesi birlikte değerlendirildiğinde, 58 inci maddenin 4 üncü fıkrasında yer alan sürelerin disiplinler niteliği aşan ve yetki süresini belirleyen nitelikte olduğu anlaşılmaktadır. Buna göre, yasaklamayı gerektiren fiil veya davranışların tespit edildiği tarihi izleyen en geç 45 günlük süre içinde yasaklama kararı verilmesi zorunlu olmaktadır. Bu süre geçirildikten sonra yasaklama kararı verilmesi mümkün bulunmamaktadır. İdarelerin yasaklama kararı verilmesini gerektiren bir fiil veya davranışı tespit ettikleri tarihten itibaren en geç 45 gün içinde yetkili merci tarafından yasaklama kararı verilebilmesi için gerekli düzenleme ve işlemleri yapmaları ve yasaklama kararı almaları gerekmektedir.

Yasaklama işlemlerinin 45 günlük sürede tamamlanamaması ve yürürlüğe girmemesi halinde ilgili ve görevli kamu görevlileri hakkında disiplin ve ceza sorumluluğuna ilişkin hükümler uygulanabilecektir.

E. Yasaklı Firmanın Ürününün Yetkili Bayi Ya da Başka Bir Satıcı Tarafından Teklif Edilmesi

4734 sayılı Kanunun “İhaleye katılmayacak olanlar” başlıklı 11 inci maddesi ile “İhalelere katılmaktan yasaklama” başlıklı 58 inci maddesinde ihaleye katılıma ve ihaleden yasaklamaya ilişkin düzenlemeler yapılmıştır. Anılan maddelerde, kamu ihalelerine katılmaktan yasaklı olmayan isteklinin, yetkili satıcı ya da üretici firmanın kamu ihalelerine katılmaktan yasaklı bulunması halinde üretici firma garantisinde olan bazı belgeleri ve satışa dair yetki verilen mal veya malları teklif etmesini yasaklayan bir hüküm bulunmamaktadır.

F. İş Ortaklığını Oluşturan Ortaklardan Birinin Yasak Fiil ve Davranışlarda Bulunduğunun Ortaya Çıkması Halinde İzlenecek Yöntem

İş ortaklığını oluşturan ortaklardan birinin yasak fiil ve davranışlarda bulunduğu ortaya çıkması halinde izlenecek yöntem konusunda ikili bir ayırım yapmak gerekmektedir:

1- Yasak fiil veya davranış ihale süreci içinde, sözleşme imzalanmadan önce gerçekleşmiş ise: iş ortaklarından bir veya birden fazla ortağın yasak fiil veya davranışına iştirak etmesi halinde yasak fiil veya davranışı işleyen ve iştirak eden ortaklar hakkında 4734 sayılı Kanunun 58 inci maddesi hükümleri uygulanacak, yasak fiil veya davranışa iştirakin bulunmaması halinde yalnızca fiil veya davranışı işleyen ortak veya ortaklar hakkında 58 inci madde hükümleri uygulanacaktır.

2- Yasak fiil ve davranış sözleşme imzalandıktan sonra, sözleşmenin uygulanması sırasında gerçekleşmiş veya tespit edilmiş ise:

a) İhale sürecinde gerçekleştirilen 4734 sayılı Kanunun 17 nci maddesinde sayılan yasak fiil veya davranışlar nedeniyle bu fiil ve davranışta bulunan veya iştirak eden ortaklar hakkında yasaklama kararı verilecek ve 4735 sayılı Kanunun 21 inci maddesi gereğince sözleşme feshedilecektir.

b) Sözleşmenin imzalanmasından sonra 4735 sayılı Kanunun 25 inci maddesinde sayılan yasak fiil veya davranışlar nedeniyle bu fiil ve davranışta bulunan veya iştirak eden ortaklar hakkında yasaklama kararı verilecek ve sözleşmenin 4735 sayılı Kanunun 18 inci maddesinde yapılan düzenlemeye paralel olarak feshedilmesi gerekecektir.

G. Teminatların Gelir Kaydedilmesi

İhale veya son başvuru tarihi itibarıyla haklarında yasaklama kararı veya haklarında kamu davası açılmış bulunan aday veya isteklilerin;

1) İhaleye katılmaları halinde ihale dışı bırakılmaları ve geçici teminatlarının gelir kaydedilmesi,

2) Bu durumlarının tekliflerin değerlendirilmesi aşamasında tespit edilememesi nedeniyle bunlardan biri üzerinde ihale yapılmış ancak ihale kararı ihale yetkilisince onaylanmamış olması durumunda, bu isteklilerin tekliflerinin değerlendirme dışı bırakılması ve geçici teminatlarının gelir kaydedilmesi,

3) Bu durumlarının ihale kararı onaylandıktan sonra sözleşmenin imzalanmasına kadar geçen süre içinde anlaşılması durumunda ihale kararının iptali ile duruma göre kesin teminatın veya geçici teminatın gelir kaydedilmesi,

4) Bu durumlarının sözleşme yapıldıktan sonra anlaşılması halinde, sözleşmenin 4735 sayılı Kanununun 21 inci maddesi hükmü uyarınca feshedilmesi ve hesabın genel hükümlere göre tasfiyesi ile kesin teminatın ve varsa ek kesin teminatların gelir kaydedilmesi,

Gerekmektedir.

İhale veya son başvuru tarihi itibarıyla haklarında ihalelere katılmaktan yasaklama kararı bulunmayan veya haklarında kamu davası açılmamış aday veya istekliler hakkında, ihale süreci içerisinde herhangi bir idare tarafından yasaklama kararı verilmesi veya haklarında kamu davası açılması durumunda yasaklama kararının Resmi Gazete’de yayım tarihinden veya haklarında kamu davası açıldığı tarihten önce teklif vermiş olan istekliler açısından yukarıdaki hükümlerin uygulanmasına imkan bulunmamaktadır. Bu durumda olan aday veya isteklilerin teklifleri değerlendirme dışı bırakılarak geçici teminatları iade edilecektir. İhale sürecine göre, ihale komisyonu kararı veya ihale yetkilisinin onayı iptal edilecek ve usulüne uygun olarak verilmiş diğer teklifler değerlendirilmeye tabi tutularak ihale süreci tamamlanacaktır. Bu durum hakkında, usulüne uygun şekilde teklif vermiş olan diğer aday veya isteklilere yazılı olarak bilgi verilecektir.

H. Haklarında Yasaklama Kararı Verilen Şirket Ortak veya Ortaklarının Durumu

4734 sayılı Kanununun 17 nci maddesinde sayılan yasak fiil veya davranışlarda bulunması sebebiyle aynı Kanununun 58 inci maddesinin 1 inci ve 2 nci fıkraları gereğince haklarında ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verilen şirket ortak veya ortaklarının ;

1) Ortağı olduğu şahıs şirketi,

2) Sermayesinin yarısından fazlasına sahip olması veya sermayesinin yarısından fazlasına sahip olmamakla birlikte idare ve temsile yetkili yönetim kurulu üyesi veya müdürü olması koşuluyla ortağı olduğu sermaye şirketi ,

ortak hakkında verilmiş olan yasaklılık kararı devam ettiği süre içinde 4734 sayılı Kanununun 11 inci maddesi uyarınca anılan Kanun kapsamındaki idarelerin ihalelerine katılamayacaktır.

Ayrıca, haklarında ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verilen şirket ortak veya ortaklarının bu şirketlerden ayrılarak başka şirketlere ortak olması halinde, ortak oldukları şirketler de, ortak hakkında verilmiş olan yasaklılık kararı devam ettiği süre içinde yukarıda 1 ve 2 nci maddelerde belirtilen esaslar gereğince anılan Kanun kapsamındaki idarelerin ihalelerine katılamayacaktır.

I. Haklarında Kamu Davası Açılmasına Karar Verilenler

4734 sayılı Kanununun 59 uncu maddesi ve 4735 sayılı Kanununun 27 nci maddesinin uygulanmasıyla ilgili açıklama yapılmasına gerek duyulmuştur.

1- 1/1/2003 tarihinde yürürlüğü giren 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ile Kanun kapsamındaki kurum ve kuruluşların yapacakları ihalelerde uygulanacak esas ve usuller belirlenmiş, Kanununun 59 uncu maddesinin 1 inci fıkrasında; taahhüt tamamlandıktan ve kabul işlemi yapıldıktan sonra tespit edilmiş olsa dahi, 17 nci maddede belirtilen fiil veya davranışlardan Türk Ceza Kanununa göre suç teşkil eden fiil veya davranışlarda bulunan gerçek veya tüzel kişiler ile o işteki ortak veya vekilleri hakkında Türk Ceza Kanunu

hükümlerine göre ceza kovuşturması yapılmak üzere yetkili Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunulacağı, hükmolunacak cezanın yanısıra, idarece 58 inci maddeye göre verilen yasaklama kararının bitiş tarihini izleyen günden itibaren uygulanmak şartıyla bir yıldan az olmamak üzere üç yıla kadar bu Kanun kapsamında yer alan bütün kamu kurum ve kuruluşlarının ihalelerine katılmaktan mahkeme kararıyla 58 inci maddenin ikinci fıkrasında sayılanlarla birlikte yasaklanacakları, 2 nci fıkrasında ise; bu Kanun kapsamında yapılan ihalelerden dolayı haklarında birinci fıkra gereğince ceza kovuşturması yapılarak kamu davası açılmasına karar verilenler ve 58 inci maddenin ikinci fıkrasında sayılanların yargılama sonuna kadar Kanun kapsamında yer alan kamu kurum ve kuruluşlarının ihalelerine katılamayacakları, haklarında kamu davası açılmasına karar verilenlerin, Cumhuriyet Savcılıklarınca sicillerine işlenmek üzere Kamu İhale Kurumuna bildirileceği hükmüne bağlanmıştır.

4734 sayılı Kanununun 59 uncu maddesinin 1 inci fıkrasının göndermede bulunduğu aynı Kanununun 58 inci maddesinin 2 nci fıkrasında da haklarında yasaklama kararı verilen tüzel kişilerin şahıs şirketi olması halinde şirket ortaklarının tamamı hakkında, sermaye şirketi olması halinde ise sermayesinin yarısından fazlasına sahip olan gerçek veya tüzel kişi ortaklar hakkında birinci fıkra hükmüne göre yasaklama kararı verileceği, haklarında yasaklama kararı verilenlerin gerçek veya tüzel kişi olması durumuna göre; ayrıca bir şahıs şirketinde ortak olmaları halinde bu şahıs şirketi hakkında da, sermaye şirketinde ortak olmaları halinde ise sermayesinin yarısından fazlasına sahip olmaları kaydıyla bu sermaye şirketi hakkında da aynı şekilde yasaklama kararı verileceği hüküm altına alınmıştır.

4734 sayılı Kanununun 17 nci maddesinde belirtilen yasak fiil ve davranışlarda bulunması sebebi ile aynı kanununun 59 uncu maddesi 2 nci fıkrası gereğince haklarında kamu davası açılmasına karar verilen;

- a) Gerçek kişiler,
- b) Tüzel kişiler,
- c) Gerçek ve tüzel kişilerin o işteki ortakları,
- d) Gerçek ve tüzel kişilerin o işteki vekilleri,

Yargılama sonuna kadar Kanun kapsamında yer alan kurum ve kuruluşların ihalelerine katılamayacaktır.

4734 sayılı Kanununun 59 uncu maddesinin 2 nci fıkrasında yapılan gönderme dolayısıyla;

Türk Ceza Kanununda tüzel kişiler hakkında ceza davası açılmasının öngörüldüğü durumlarda haklarında kamu davası açılan tüzel kişilik şahıs şirketi ise bu şirketin ortaklarının tamamı; sermaye şirketi ise, sermayesinin yarısından fazlasına sahip olan gerçek ve tüzel kişi ortaklar da yargılama sonuna kadar 4734 sayılı Kanun kapsamında yer alan Kurum ve kuruluşların ihalelerine anılan Kanununun 58 inci maddesinin 2 nci fıkrası uyarınca katılamayacaklardır.

Aynı nedenle;

Yukarıda belirtilen şekilde yargılama sonuna kadar ihalelere katılamayacak olanların ortağı olduğu şahıs şirketleri ile sermayesinin yarısından fazlasına sahip oldukları sermaye şirketleri de yargılama sonuna kadar Kanun kapsamında yer alan kurum ve kuruluşların ihalelerine katılamayacaklardır.

4734 sayılı Kanununun 3 üncü maddesinin son fıkrası uyarınca 4734 sayılı Kanunda belirtilen usul ve esaslardan istisna edilen mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinde de yukarıda açıklanan esasların uygulanması gerekmektedir.

2- 4734 sayılı Kanunla Kamu İhale Kurumuna verilmiş olan ihalelere katılmaktan yasaklananlara ilişkin “sicil tutma” görevinin Kanuna uygun olarak yerine getirilebilmesi için;

- Cumhuriyet Savcılarınca 4734 sayılı Kanun uyarınca haklarında kamu davası açılmış kişiler ile haklarında cezaya veya kamu ihalelerinden yasaklanmaya hükmolunmuş kişilerin,

- Haklarında 4734 ve 4735 sayılı Kanunlarda belirtilen yasak fiil ve davranışları nedeniyle mükerrer ceza hükümleneler ile bu kişilerin sermayesinin yarısından fazlasına sahip olduğu sermaye şirketleri veya bu kişilerin ortağı olduğu şahıs şirketleri hakkında verilen sürekli olarak Kamu ihalelerine katılmaktan yasaklama kararlarının Kamu İhale Kurumuna bildirilmesi gereklidir.

Kamu İhale Kurumunca 4734 sayılı Kanunun 40 nci maddesinin son fıkrası hükmü gereği üzerinde ihale bırakılan gerçek veya tüzel kişinin ihalelere katılmaktan geçici veya sürekli olarak yasaklılığının bulunup bulunmadığının teyidinin yapılabilmesi için, haklarında kamu davası açılanlar ile mahkemece haklarında kamu ihalelerine katılmaktan yasaklama kararı verilenlerin Cumhuriyet Savcılıklarınca Kamu İhale Kurumuna ivedilikle bildirilmesi ve ayrıca kamu davasına ilişkin iddianame ile mahkeme kararının bir örneğinin de gönderilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

3- 4734 sayılı Kanunun 59 uncu maddesinin 2 nci fıkrası gereğince bu Kanun kapsamında yapılan bir ihaleden dolayı haklarında kamu davası açılanlar, kamu davası açıldığı tarihte 58 inci maddenin 2 nci fıkrasında sayılanlarla birlikte ihalelere katılamayacaktır. 58 inci maddenin 2 nci fıkrasında sayılan ve ihalelere katılamayacak olan ortak/ortaklıklar belirlenirken, kamu davası açıldığı tarihteki durum dikkate alınacaktır.

İdareler, hakkında kamu davası açılan isteklinin 58 inci maddenin 2 nci fıkrasında sayılan ortak/ortaklıklarını, ihaleye katılım aşamasında sunulan belgeleri dikkate alarak ve gerektiğinde yapacağı araştırmalar neticesinde tespit edecektir.

J. Haklarında Kamu Davası Açılanlara İlişkin Gerçekleştirilen Teyit İşlemleri

4734 sayılı Kanunun "İsteklilerin ceza sorumluluğu" başlıklı 59 uncu maddesinin ikinci fıkrasında; "Bu Kanun kapsamında yapılan ihalelerden dolayı haklarında birinci fıkraya gereğince ceza kovuşturması yapılarak kamu davası açılmasına karar verilenler ve 58 inci maddenin ikinci fıkrasında sayılanlar yargılama sonuna kadar Kanun kapsamında yer alan kamu kurum ve kuruluşlarının ihalelerine katılamaz. Haklarında kamu davası açılmasına karar verilenler, Cumhuriyet Savcılıklarınca sicillerine işlenmek üzere Kamu İhale Kurumuna bildirilir" hükmü yer almaktadır.

Cumhuriyet Savcılıklarınca, haklarında kamu davası açılanlara ilişkin olarak Kamu İhale Kurumuna gönderilen bilgiler doğrultusunda bir liste oluşturulmuştur. Haklarında kamu davası açılanlar, Cumhuriyet Savcılığının kamu davası açıldığına dair yazısının Kamu İhale Kurumuna ulaştığı tarih esas alınmak suretiyle listeye işlenmektedir. Cumhuriyet Savcılıklarınca kamu davası açılmasına ilişkin kararların Kamu İhale Kurumuna gönderildiği tarihe kadar geçen süre içinde gerçekleştirilen teyit işlemleri nedeniyle uyuşmazlıklara sebebiyet vermemek açısından bilgilerin en kısa sürede Kamu İhale Kurumuna iletilmesi önem taşımaktadır.

İhale üzerinde kalan isteklilerin ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığının İhale Kontrol Sisteminden teyit ettirilmesi esasları çerçevesinde, haklarında kamu davası açılması nedeniyle ihalelere katılamayacak olanlar için de teyit işlemi gerçekleştirilecektir.

XVI- Birden Fazla Yılı Kapsayan ve Yatırım Niteliğinde Olan İşlere Ait İhalelerin Yapılma Zamanı

4734 sayılı Kanunun "İdarelerce Uyulması Gereken Diğer Kurallar" başlıklı 62 nci maddesinin (b) bendinde; "Öngörülen ödeneklerin kullanılmasına imkan verecek süre dikkate alınarak, idarelerce ihalelerin zamanında yapılması, birden fazla yılı kapsayan ve yatırım

niteliği olan işlerde (doğal afetler nedeniyle yapılması gerekenler hariç) ise yılın ilk dokuz ayında ihalenin sonuçlandırılması esastır.” hükmü yer almaktadır.

Kanunun anılan maddesinde yer alan düzenlemeyle, ihale konusu işin öngörülen sürede bitirilmesi ve bu iş için öngörülen ödeneklerin zamanında kullanılması amaçlanmaktadır. Bu nedenle, birden fazla yılı kapsayan ve yatırım niteliği olan işlerde (doğal afetler nedeniyle yapılması gerekenler hariç) yılın ilk dokuz ayında ihalenin sonuçlandırılmasının esas olduğu hükme bağlanmıştır.

Bu itibarla doğal afetler nedeniyle yapılması gereken işler hariç olmak üzere birden fazla yılı kapsayan ve yatırım niteliğinde olan işlere ait ihalelerin yılın ilk dokuz ayında sonuçlanması gerekmektedir. Ancak, bu ilke doğrultusunda hareket edilmesi asıl olmakla birlikte, anılan düzenleme mutlak olmayıp, hukuken geçerli nedenler bulunması halinde uygulanmayabilecektir.

Dolayısıyla, birden fazla yılı kapsayan ve yatırım niteliği olan işlere ilişkin ihalelerin, idarelerin hukuken geçerli nedenleri bulunması halinde, yılın ilk dokuz ayında sonuçlandırılması yasal bir zorunluluk olarak değerlendirilmemelidir.

XVII- Süreklilik Arz Eden Mal ve Hizmet Alımlarının Kesintiye Uğratılmadan Temini

4734 sayılı Kanunun 62 nci maddesinin (b) bendinde ertesi mali yılda gerçekleştirilecek süreklilik arz eden mal ve hizmet alımları için bir önceki mali yıl sona ermeden ihaleye çıkılabileceği düzenlenmiştir. Böylece ihale ile ilgili ilan süresi ve ihale sürecinin belirli bir zaman alacağı da dikkate alınarak ertesi yılda gerçekleştirilecek bu tür mal ve hizmet alımı ihalelerine mali yıl sona ermeden çıkılabilmesine imkan tanınmıştır.

Ancak yılın sonunda ya da ertesi yılın başında çıkılan ihalelerde önceden öngörülemeyen nedenlerle ihale sürecinin uzadığı durumlarda süreklilik arz eden bu alımların kesintiye uğratılmamasını teminen, ihale sonuçlandırılıncaya kadar geçecek süre içindeki ihtiyaçların 4734 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin (b) bendindeki “idare tarafından önceden öngörülemeyen olaylar” kapsamında değerlendirilerek, anılan madde hükmü ve 62 nci maddenin (ı) bendinde yer alan esaslar da dikkate alınarak aynı Kanunun 21 inci maddesinin (f) bendi ya da 22 nci maddesinin (d) bendinde belirtilen tutarlara kadar olanların bu maddelere göre temin edilebilmesi mümkün bulunmaktadır.

XVIII- 4734 sayılı Kanunun 62 nci Maddesinin (ı) Bendinin Uygulanmasına İlişkin Açıklamalar

4964 sayılı Kanunla değişik 4734 sayılı Kanunun 62 nci maddesinin (ı) bendinde “Bu Kanunun 21 ve 22 nci maddelerindeki parasal limitler dahilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamı, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin % 10 unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamaz.” hükmü yer almaktadır.

4734 sayılı Kanuna göre açık ihale usulü ile belli istekliler arasında ihale usulü, temel ihale usulleridir. Ancak temel ihale usullerinden biri ile alım yapılamadığı hallerde diğer usul ve yöntemlerle alım yapılması öngörülmüştür.

4964 sayılı Kanunla 4734 sayılı Kanuna eklenen 62 nci maddenin (ı) bendi ile 21/f ve 22/d maddelerine göre yapılacak alımlara sınırlama getirilmiştir. Söz konusu madde ile, genel ve katma bütçeli idareler ile bunların dışında kalan ve Kanun kapsamında bulunan diğer kurum ve kuruluşların Kanunun 21 ve 22 nci maddelerinde belirtilen parasal limitler dahilinde yapacakları harcamaların yıllık toplamının idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin % 10 unu aşamayacağı öngörülmüştür. Bu düzenleme ile, Kanun kapsamındaki kurum ve kuruluşlar tarafından yapılacak mal ve hizmet alımları ile yapım işlerine ilişkin harcamaların, 4734 sayılı Kanunda belirtilen temel ilkelere ve usullere uygun bir şekilde yapılması amaçlanmıştır.

Buna göre, 4734 sayılı Kanununun 62 inci maddesinin (ı) bendine göre Kanun kapsamındaki kurum ve kuruluşlar, gerek 21 inci maddesinin (f) bendi, gerekse temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve işeyle ilişkin alımlar hariç 22 nci maddesinin (d) bendi kapsamında yapacakları harcamalarda, bütçelerine bu amaçla konulan ödeneklerin % 10 unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadan aşamayacaklardır.

4734 sayılı Kanununun 21 inci maddesinin (f) bendi ve 22 nci maddesinin (d) bendine göre ihtiyaçların temininde kurum ve kuruluşlar, yıllık bütçelerinde belirlenen toplam ödenek miktarını dikkate alacaklardır. Kurum ve kuruluşlar, mal alımı, hizmet alımı veya yapım işleri için bütçelerine konan yıllık toplam ödenekleri üzerinden her biri için ayrı ayrı % 10 oranı hesaplayacaklardır. Burada önemli olan husus, ilgili veya bağlı birimlerin değil kurum veya kuruluşun toplam ödeneklerinin %10 unun aşılmamasıdır.

Kanun kapsamındaki kurum ve kuruluşlar, ihale ve harcama yapmaya yetkili birimlerinin 4734 sayılı Kanununun 21/f ve 22/d maddeleri kapsamında yaptıkları harcamalarının, toplam ödeneklerinin % 10 oranını aşıp aşmadıklarını takip edeceklerdir. Kurum ve kuruluşlar ilgili veya bağlı birimlerine mal ve hizmet alımı ile yapım işleri ödeneklerinin aktarılması ile ilgili işlemleri yaparken veya bunların harcamalarını belirlerken bu durumu göz önünde bulunduracaklardır.

İlgili veya bağlı birimler % 10 oranının aşılması zorunluluğu doğması durumunda buna ilişkin başvurularını, ilgili veya bağlı buldukları kurum ve kuruluşlara yapacaklardır. Kurum ve kuruluşlarca gelen taleplerin incelenmesi ve değerlendirilmesi sonucu, 21/f ve 22/d maddeleri kapsamında yapacakları harcamaların yıllık bütçelerinde mal ve hizmet alımı ile yapım işleri için ayrılan ödenekleri toplamının % 10 oranını aşacağına anlaşılması halinde, 62 nci maddenin (ı) bendi uyarınca başvurular, genel ve katma bütçeli kurum ve kuruluşlarda birinci derece ita amirleri, diğer kurum ve kuruluşlarda ise harcama yetkisine sahip kişi ya da kurullar tarafından uygun görüş için Kamu İhale Kuruluna yapılacaktır. Bu konuda yetki devredilmiş olsa bile yetki devredilenlerin başvuruları kabul edilmeyecektir.

Başvurularda, 21 inci maddenin (f) bendi gereğince alınması öngörülen mal veya hizmet alımları ile 22 nci maddenin (d) bendi gereğince temin edilecek mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin tanımı, içeriğinin ne olduğu ve Kanunda belirtilen temel ihale usulleriyle ve 21 inci maddenin (f) ve 22 nci maddenin (d) bendi dışındaki bu maddelerin diğer bentlerinde sayılan alım ve temin yöntemlerine göre temin edilememesi gerekçeleri ayrıntılı bir şekilde belirtilerek ekteki formda (EK:3) istenilen bilgiler ve konuyla ilgili belgeler gönderilecektir.

Kamu İhale Kurulunca uygun görüş talepleri değerlendirilirken, kurum ve kuruluşların ihale ve doğrudan temin yoluyla yaptıkları alım ve işlere ilişkin olarak Kuruma gönderdikleri bilgiler de dikkate alınacaktır.

Kamu kurum ve kuruluşların bütçelerinde öngörülen ödenek tutarının, mal ve hizmet alımları için Kanununun 21 inci maddesinin (f) bendi ile 22 nci maddesinin (d) bendinde yer alan parasal limitlerin toplamını, yapım işlerinde ise 22 nci maddesinin (d) bendinde yer alan parasal limiti geçmemesi halinde % 10 oranının aşılması için Kamu İhale Kurulundan uygun görüş alınması şartı aranmayacaktır.

Kamu kurum ve kuruluşlarının bütçelerinde mal ve hizmet alımları için öngörülen ödenek tutarının % 10'unun, Kanununun 21 nci maddesinin (f) bendi ve 22 nci maddesinin (d) bentlerinde yer alan parasal limitlerin toplamının altında kalması halinde bu maddelerde belirtilen parasal limitlerin toplamı kadar, yapım işleri için bütçelerinde öngörülen ödenek tutarının % 10'unun 22 nci maddenin (d) bendinde yer alan parasal limitin altında kalması halinde ise bu parasal limite kadar olan harcamalar için de Kamu İhale Kurulundan uygun görüş alma şartı aranmayacaktır.

Kanunun 21 inci maddesinin (f) bendi ile 22 nci maddesinin (d) bendinde yer alan parasal limitlerin toplamı dikkate alınırken mal ve hizmet alımları ile yapım işleri için ayrılan ödenek tutarları ayrı ayrı değerlendirilecektir.

Kamu İhale Kurulu tarafından verilen uygun görüş, verildiği yıl için geçerli ve talepte bulunulan hususlar ile sınırlı olacaktır.

Yukarıda öngörülen esaslara ve ekteki forma (EK:4) uygun olarak yapılmayan başvurular değerlendirmeye alınmayacaktır.

XIX- Doğrudan Temine İlişkin Açıklamalar

A. Genel Olarak

4734 sayılı Kanunun 22 nci maddesinde;

“Aşağıda belirtilen hallerde ihtiyaçların ilan yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temini usulüne başvurulabilir:

a) İhtiyacın sadece gerçek veya tüzel tek kişi tarafından karşılanabileceğinin tespit edilmesi,

b) Sadece gerçek veya tüzel tek kişinin ihtiyaç ile ilgili özel bir hakka sahip olması,

c) Mevcut mal, ekipman, teknoloji veya hizmetlerle uyumun ve standardizasyonun sağlanması için zorunlu olan mal ve hizmetlerin, asıl sözleşmeye dayalı olarak düzenlenecek ve toplam süreleri üç yılı geçmeyecek sözleşmelerle ilk alım yapılan gerçek veya tüzel kişiden alınması,

d) Büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde bulunan idarelerin on beş milyar, diğer idarelerin beş milyar Türk Lirasını aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iâşeye ilişkin alımlar,

e) İdarelerin ihtiyacına uygun taşınmaz mal alımı veya kiralınması,

f) Özelliğinden dolayı stoklama imkanı bulunmayan ve acil durumlarda kullanılacak olan ilaç, tıbbi sarf malzemeleri ile test ve tetkik sarf malzemesi alımları,

g) Milletlerarası tahkim yoluyla çözülmesi öngörülen uyuşmazlıklarla ilgili davalarda, Kanun kapsamındaki idareleri temsil ve savunmak üzere Türk veya yabancı uyruklu avukatlardan ya da avukatlık ortaklıklarından yapılacak hizmet alımları.

h) 4353 sayılı Kanunun 22 nci ve 36 ncı maddeleri uyarınca Türk veya yabancı uyruklu avukatlardan hizmet alımları.

Bu maddeye göre yapılacak alımlarda, ihale komisyonu kurma ve 10 uncu maddede sayılan yeterlik kurallarını arama zorunluluğu bulunmaksızın, ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak ihtiyaçlar temin edilir.” Hükmü yer almaktadır.

İdarelerin yapacakları bu alımlar için Kanunun uygulanmasına yönelik olmak üzere aşağıdaki hususların açıklanması gerekli görülmüştür.

Yukarıda belirtilen hükümler uyarınca 4734 sayılı Kanunun 22 nci maddesinde belirtilen hallerde ihtiyaçların; Kanunun 18 inci maddesinde sayılan ihale usulleri için tespit edilen kurallara uyulmaksızın; ilan yapılmadan, teminat alınmadan, ihale komisyonu kurma ve anılan Kanunun 10 uncu maddesinde sayılan yeterlik kriterlerini arama zorunluluğu bulunmaksızın, ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak temin edilmesi mümkün bulunmaktadır.

Söz konusu hükümler uyarınca anılan maddede belirtilen nitelikteki ihtiyaçların karşılanmasında kolaylık sağlanması amaçlanmış olmakla birlikte, ihtiyacın niteliğine göre, ilan yapılması, teminat alınması, ihale komisyonu kurulması, isteklilerde belirli yeterlik kriterlerinin aranması ile şartname ve sözleşme düzenlenmesi gibi hususlar idarelerin takdirindedir.

Bu madde kapsamında alımı yapılacak malın teslimi veya hizmetin ya da yapım işinin belli bir süreyi gerektirmesi durumunda, alımın bir sözleşmeye bağlanması zorunlu olup bir

defada yapılacak alımlarda sözleşme yapılması idarelerin takdirindedir. Buna karşılık, 22 nci maddenin (c) bendi kapsamında yapılan alımlarda ise madde metninde belirtildiği üzere sözleşme yapılması zorunludur.

Diğer taraftan 22 nci maddeye göre ihtiyaçların karşılanmasında onay belgesi düzenlenmesi, onayı takiben ihale yetkilisince görevlendirilen kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılması ve buna ilişkin belgelerin dayanakları ile birlikte onay belgesine eklenmesi zorunludur. İdarelerce gerekli görülmesi halinde, fiyat araştırmaları, ilgili uygulama yönetmeliklerinde yaklaşık maliyetin belirlenmesine ilişkin esas ve usuller çerçevesinde yapılabilir.

Diğer taraftan 22/06/2005 tarihli ve 25853 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan yönetmelik değişiklikleriyle 4734 sayılı Kanunun 22 nci Maddesinin (a), (b), (c) bentleri kapsamında idarece yapılacak alımlarda kullanılmak üzere, “4734 sayılı Kanunun 22 nci Maddesinin (a), (b), (c) Bentleri Kapsamında Tek Kaynaktan Temin Edilen Mallara/Hizmetlere İlişkin Form” eklenmiştir (KİK026.0/M-H). Anılan form hazırlanırken formdaki dipnot belirlemelerine özellikle dikkat edilmesi gerekmektedir. Buna göre alımın gerçek veya tüzel tek kişiden yapılma sebepleri ayrıntılı, net ve objektif bir biçimde ortaya konacak, Kanunun 22 nci maddesinin anılan bentlerinde belirtilen hükümlerin uygulanabilir olmasını sağlayan sebepler detaylı olarak yazılacak, bunlara ilişkin belgeler de anılan forma eklenecektir. Ayrıca mal alımlarıyla ilgili olarak; ihtiyacın niteliği, ihtiyaç konusu malın ayrıntılı teknik özellikleri ve ne amaçla kullanılacağı, anılan amacı en az aynı verimlilik, etkinlik ve fonksiyonellikte karşılayabilecek diğer ürünlerin-modellerin-markaların vb. bulunup bulunmadığının tespitinin yapıp yapılmadığı ve bulunmuyorsa nedenleri, ihtiyaç konusu malı satan başka firmaların olup olmadığı gibi hususlara yer verilecektir.

B. İhtiyacın Gerçek veya Tüzel Tek Kişiden Temini

İdareler, 4734 sayılı Kanunun 22 nci maddesinin (a) bendinin uygulamasında mal ve hizmet alımlarında, 4734 Sayılı Kanunun 22 nci Maddesinin (a), (b), (c) Bentleri Kapsamında Tek Kaynaktan Temin Edilen Mallara/Hizmetlere İlişkin Formu (KİK026.0/M-H) kullanarak ihtiyacın neden sadece gerçek veya tüzel tek kişi tarafından karşılanabileceğini detaylı olarak yazacak, fiyat araştırması yapacak, ihtiyaç konusu malın veya hizmetin niteliklerini tarif edecek ve bu hususlara ilişkin bütün belgeleri standart forma ekleyeceklerdir.

Ayrıca, bir taahhüt kapsamında; taahhüt konusu sözleşme veya şartnamede yer alan hükümler nedeniyle belli bir marka veya modelli malın alınmasının zorunlu olduğu hallerde, 4734 sayılı Kanunun 22 nci maddesinin (a) bendinin uygulanması mümkün bulunmaktadır.

C. İhtiyacın Özel Bir Hakka Sahip Gerçek veya Tüzel Tek Kişiden Temini

4734 sayılı Kanunun 22 nci maddesinin (b) bendi sadece gerçek veya tüzel tek kişinin ihtiyaç ile ilgili bilimsel, teknik, fikri veya sanatsal v.b. nedenlerle özel bir hakka sahip olmasını ifade etmektedir.

Bu nedenle, ihale konusu mal veya hizmet alımı; bilimsel, teknik, fikri veya sanatsal v.b. nedenlerle ve münhasır hakların korunması nedeniyle sadece belirli bir mal tedarikçisi veya hizmet sunucusu tarafından gerçekleştirilebiliyorsa, ilan yapılmaksızın anılan madde hükmüne göre doğrudan temin yoluyla ihtiyaçların karşılanması mümkün bulunmaktadır. Örneğin idarelerin diğer usullerle temini mümkün olmayan bilimsel yayın, fikir ve sanat eseri, belirli bir akademik kişiden eğitim v.b. mal veya hizmet alımları bu bent kapsamında temin edilebilecektir.

İdareler, 4734 sayılı Kanunun 22 nci maddesinin (b) bendinin uygulamasında, Tek Kaynaktan Temin Edilen İhtiyaçlara İlişkin Standart Form (KİK026.0/M-H) kullanarak ihtiyacın neden sadece özel bir hakka sahip gerçek veya tüzel tek kişiden karşılanabileceğini detaylı olarak yazacak, fiyat araştırması yapacak, ihtiyaç konusu mal veya hizmet alımının

niteliklerini tarif edecek ve bu hususlara ilişkin bütün belgeleri standart forma ekleyeceklerdir.

D. 4734 sayılı Kanunun 22 nci Maddesinin (c) bendi Uyarınca Mal ve Hizmetlerin İlk Alım Yapılan Gerçek veya Tüzel Kişiden Temini

4734 sayılı Kanunun 22 nci maddesinin (c) bendi uyarınca, mevcut mal, ekipman, teknoloji veya hizmetlerle uyumun ve standardizasyonun sağlanması için zorunlu olan mal ve hizmetlerin, asıl sözleşmeye dayalı olarak düzenlenecek ve toplam süreleri üç yılı geçmeyecek sözleşmelerle ilk alım yapılan gerçek veya tüzel kişiden alınması mümkün bulunmaktadır.

Bu kapsamda yapılacak alımlarda, Kanunun 5 inci maddesindeki rekabet, saydamlık, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanması ve kaynakların verimli kullanılması ilkeleri ile Kanunun temel alım usullerinin gereği olarak; daha önce sözleşmeye bağlanmış asıl işin kapsam ve miktarının, idarenin ihtiyacını karşılayacak şekilde tespit edilmesi; toplam süreleri üç yılı geçmemek üzere asıl sözleşmeye dayalı olarak yapılacak alımların ise, ihtiyaca ilişkin asıl sözleşmeye bağlanan mal ve hizmet alımıyla ilgili olarak önceden öngörülmemekle birlikte ihtiyacın gereği olarak ortaya çıkmasına ve tamamlayıcı nitelikte bir alım olmasına dikkat edilmesi gerekmektedir. Temine konu olacak mal ve hizmet alımları arasında kabul edilebilir doğal bir bağlantı bulunmalıdır.

Bu saptamaların idarelerin teknik birimlerince yapılması esas olmakla birlikte konu ile ilgili kuruluşlardan teknik yardım alınması da mümkün bulunmaktadır. İdareler ihtiyaçlarının temin edilmesinde saydamlığı, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kamu kaynaklarının verimli kullanılmasını sağlamakla yükümlüdür. Bu zorunlulukların idarece saptanması durumunda, yapılacak alımlarda; ihale komisyonu kurma ve 4734 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinde sayılan yeterlik kurallarını arama zorunluluğu bulunmaksızın, ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak ihtiyaçlar temin edilebilecektir. İdare ile yüklenici (ilk alım yapılan gerçek ve tüzel kişi) arasında asıl sözleşmeye dayalı olarak düzenlenecek sözleşmelerin süreleri 3 yılı geçmeyecektir.

İhtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanması, kamu kaynaklarının verimli şekilde kullanması için 4734 sayılı Kanun hükümlerine uygun olarak ihale usulünün belirlenmesine ve ihale dokümanında yapılacak düzenlemelere ilişkin yetki ve sorumluluk idarelerin takdirinde bulunduğundan; ihtiyaçların 4734 sayılı Kanunun 22 nci maddesinin (c) bendi kapsamında temini için, alımı gerçekleştirilecek mal ve hizmetin, mevcut mal, ekipman, teknoloji veya hizmetlerle uyumun ve standardizasyonun sağlanmasının zorunlu olduğunun idarelerin teknik birimlerince ya da ilgili kuruluşlardan teknik yardım alınarak saptanması gerekmektedir.

Yukarıdaki esaslar çerçevesinde; alınacak mal veya hizmetin mevcut ekipman, teknoloji veya hizmetlerle uyum ve standardizasyonunun sağlanmasının zorunlu olduğu idarelerin teknik birimlerince ya da ilgili kuruluşlardan teknik yardım alınarak saptanması halinde, bu mal ve hizmetler ilk alım yapılan gerçek ya da tüzel kişiden 4734 sayılı Kanunun 22 nci maddesinin (c) bendi kapsamında alınabilir.

İdareler 4734 sayılı Kanunun 22 nci maddesinin (c) bendinin uygulamasında, 4734 Sayılı Kanun'un 22 nci Maddesinin (a), (b), (c) Bentleri Kapsamında Tek Kaynaktan Temin Edilen Mallara/Hizmetlere İlişkin Formu (KİK026.0/M-H) kullanacaklardır.

E. 4734 sayılı Kanunun 22 nci Maddesinin (d) Bendi Gereğince İhtiyaçların Temini

İdarelerin 4734 sayılı Kanunun 22 nci maddesinin (d) bendinde belirtilen ve Kamu İhale Kurumunca güncellenen tutarı aşmayan mal ve hizmet alımları ve yapım işleri ile temsil

ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve işeyle ilişkin mal ve hizmetlerin temin edilmesi mümkün bulunmaktadır. İşin niteliğine göre idareler bu bende göre yapacakları günlük ve küçük ölçekli alımlar için genel bir onay belgesi düzenleyebilecekleri gibi, her bir alım için de onay belgesi düzenleyebilirler. Ayrıca ilgili mevzuatı çerçevesinde düzenlenmesi gerekli olan harcama belgeleri onay belgesine eklenir.

Ancak bu bent kapsamında gerçekleştirilecek yapım işlerinde fiyat araştırmasının, Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde belirlenen yaklaşık maliyetin hesaplanmasına ilişkin esas ve usullere göre yapılması zorunludur.

Bu bentte belirlenen parasal limitlere bağılı olarak yapılacak ihtiyaç teminlerinde, piyasada yapılan fiyat araştırması sonucunda öngörülen parasal limitin aşılacağıın tespit edilmesi halinde, ihtiyacın Kanunun ilgili hükümlerine göre ihale yoluyla temin edilmesi gerekmektedir.

Ayrıca, 4734 sayılı Kanunun 19 uncu maddesine göre açık ihale usulü ile temini gereken ihtiyacın, Kanunun 22 nci maddesinin (d) bendi için öngörülen parasal sınırların altında kalacak şekilde, adet bazında veya aynı ihale konusu içinde yer alabilecek nitelikteki mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin, kalemlere veya gruplara bölünmek suretiyle aynı Kanunun 22 nci maddesinin (d) bendine göre temini, 4734 sayılı Kanunun temel ilkelerine aykırılık teşkil ettiğinden, bu yönde uygulamaların sorumluluk doğuracağı hususuna dikkat edilmesi gereklidir.

Ayrıca, anılan bent kapsamında ihtiyaçların karşılanabilmesi için iki ayrı limit öngörölmüştür. Bu limitler; büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde bulunan idareler için 24.759,00-YTL, diğere idareler için 8.252,00 YTL'dir. İdarelerin bu bent kapsamında temin edeceği ihtiyaçlarını, söz konusu parasal limitlerden hangisini esas almak suretiyle karşılayabileceğinin, ihtiyacı karşılayacak idarenin büyükşehir belediyesi sınırları içerisinde bulunup bulunmadığına göre belirlenmesi gerekmektedir. Dolayısıyla, ihtiyacı karşılayacak idare büyükşehir belediyesi sınırları içerisinde ise, 24.759,00-YTL'yi aşmayan ihtiyaçlarını bu bent kapsamında karşılayabilecek, aksi halde bu kapsamda karşılanacak ihtiyaçların 8.252,00 YTL'yi aşmaması gerekecektir.

F. Taşınmaz Mal Alımı ve Kiralanması

Genel bütçeye dahil idareler ile katma bütçeli idarelerin taşınmaz mal kiralamalarına ilişkin olarak; daha önce kiralanmış bulunan taşınmaz malların kira artış oranları, bugüne kadar olduğu gibi bütçe harcamalarına ilişkin yetki ve görevi çerçevesinde Maliye Bakanlığı'nın belirleyeceği esaslar doğrultusunda yapılacaktır. 4734 sayılı Kanun kapsamındaki diğere idarelerin kira bedellerinin ise, sözleşmelerinde belirtilen oranlarda artırılması mümkün görölmektedir.

Bundan böyle yapılacak taşınmaz mal alımı ve kiralamaalarında; alım veya kiralamaya ihtiyaç duyulmasına ilişkin gerekçenin belirtilmesi, alınması veya kiralınması düşünölen taşınmazın yeri ve sahip olması gereken özelliklerin belirlenmesi, alım veya kiralamaya ilişkin rayiçlerin tespit edilmesi, bu konudaki bilgilerin alıma veya kiralamaya ilişkin onay belgesine eklenmesi, ayrıca tabi olunan mevzuatının öngördüğü diğere zorunlulukların da yerine getirilmesi gerekmektedir. Bunun yanında, düzenlenecek sözleşmelerde kira bedelinde artış yapılmasının öngörölmesi halinde; genel bütçeye dahil idareler ile katma bütçeli idarelerce artış oranının Maliye Bakanlığının her yıl yayımladığı kira artış oranlarını geçmeyeceği yönünde hüküm konulması, diğere idarelerce ise genel uygulamalar dikkate alınmak suretiyle belirlenecek oranlarda artış yapılacağı yönünde hüküm konulması zorunludur.

G. İlaç, Tıbbi Sarf Malzemeleri ile Test ve Tetkik Sarf Malzemesi Alımları

Kanunun 22 nci maddesine (f) bendi olarak eklenen hüküm çerçevesinde; özelliğinden dolayı stoklama imkanı bulunmayan ve acil durumlarda kullanılacak olan ilaç, tıbbi sarf malzemeleri ile test ve tetkik sarf malzemesi alımlarının doğrudan temin yoluyla karşılanması mümkün bulunmaktadır. Ancak idarelerin ilaç, tıbbi sarf malzemeleri ile test ve tetkik sarf malzemesi gibi ihtiyaçlarını “özelliğinden dolayı stoklama imkanı bulunmayan ve acil durumlarda kullanılacak olanlar” da dahil olmak üzere, önceden planlayarak (geçmiş yıllardaki ihtiyaç miktarı ile ihaleye konu dönemdeki gelişmelere göre öngörülecek ihtiyaç miktarları vb. yararlanılarak) Kanunda sayılan temel ihale usulleri ile temin etmeleri esastır. Ancak kural olarak açık ihale usulüne göre veya Kanundaki şartları varsa diğer ihale usullerine göre çıkılmakla birlikte öngörülemeyen durumlar nedeniyle o an için ihtiyacın karşılanmadığı hallerde hastanın mağduriyetine neden olmamak için “özelliğinden dolayı stoklama imkanı bulunmayan ve acil durumlarda kullanılacak olan ilaç, tıbbi sarf malzemeleri ile test ve tetkik sarf malzemesi alımları” 4734 sayılı Kanun ve bu Tebliğdeki diğer şartları da sağlamak kaydıyla Kanunun 22 nci maddesinin (f) bendine göre alıma konu olabilecektir.

Bu bende göre yapılacak alımların, doğası gereği stoklanamayan ve acil durumlar gereği kullanılması zorunlu olan ilaç, tıbbi sarf malzemeleri ile test ve tetkik sarf malzemesi alımlarıyla sınırlı tutulması gerekli olup bu durumlar dışında idarelerin Kanunun genel hükümlerine göre ihtiyaçlarını temin etmeleri zorunludur. İdareler, bu tür alımlarının acil bir durum sebebiyle gerçekleştirildiğine ve alım konusu ihtiyacın stoklanmasının mümkün olmadığına ilişkin tevsik edici belgeleri harcama belgelerine eklerler.

H. Milletlerarası Tahkim Davaları İçin Alınacak Hizmetler

4964 sayılı Kanunun 15 inci maddesi ile 4734 sayılı Kanunun 22 nci maddesine (g) bendi olarak eklenen hüküm çerçevesinde, milletlerarası tahkim yoluyla çözülmesi öngörülen uyuşmazlıklarla ilgili davalarda, Kanun kapsamındaki idareleri temsil etmek ve savunmak üzere Türk veya yabancı uyruklu avukatlardan ya da avukatlık ortaklıklarından doğrudan temin yoluyla hizmet alınması mümkün hale gelmiştir. Ancak; bu kapsamda yapılacak hizmet alımları milletlerarası tahkim yoluyla çözülecek anlaşmazlıklara münhasır olduğundan, anlaşmazlıkların milletlerarası tahkim dışındaki çözümü yollarında idarelerin Kanunun genel hükümlerine göre hareket etmeleri gerekmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

4735 SAYILI KAMU İHALE SÖZLEŞMELERİ KANUNU

I- Mutad Sözleşme

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun 5 inci maddesinin 2 inci fıkrasına 4964 sayılı Kanunla eklenen “Mal ve hizmet alımlarında, Tip Sözleşme esaslarına aykırı olmamak ve Kurumun uygun görüşü alınmak kaydıyla istekliler tarafından matbu olarak hazırlanması mutad olan sözleşmeler kullanılabilir” düzenlemesinde yer alan ‘mutad olan sözleşmeler’ ifadesiyle her idarenin 4734 sayılı Kanunda belirtilen ihale usullerinden uygun olanını seçmek suretiyle yapmış olduğu ihalelere ilişkin kullanmak zorunda olduğu tip sözleşmelerin yerine geçmek üzere kendi özel matbu sözleşmelerini hazırlaması değil, finansal kiralama, kiralama, abonelik, bakım, onarım, danışmanlık gibi alanlarda ilgili mevzuatlar uyarınca şeklen matbu olarak tarif edilmeyen fakat bu hizmetleri sunan gerek idarelerce gerekse özel hukuk kişileri tarafından hazırlanan ve uzun süre boyunca uygulamada yaygın kullanılmaları neticesinde matbu olarak kabul gören sözleşmeler kastedilmektedir.

Yukarıda benzer örnekleri sayılan türde mutad sözleşmelerin kullanılabilmesi Kanunda açıkça ifade edildiği üzere Kamu İhale Kurumundan uygun görüş alınması suretiyle mümkün bulunmaktadır. Bu nedenle ilgili idarelerin bu sözleşmelere ilişkin olarak ihaleye ilişkin tüm bilgileri ve sözleşmenin bir örneğini de eklemek suretiyle Kamu İhale Kurumundan uygun görüş almaları ve uygun görülen mutad sözleşmeleri kullanmaları gerekmektedir.

Bu mutad sözleşmelere ilişkin Kurum'dan alınacak uygun görüşün ihale dokümanı hazırlanmadan önce alınması ve uygun görüş alınan mutad sözleşme örneğinin de Tip Sözleşme Tasarısı yerine ihale dokümanı içerisinde isteklilere sunulması gerekmektedir.

Ayrıca Kamu İhale Kurumu'nun düzenleyici kararları ile duyurulan mutad sözleşme örneklerinin aynen kullanılması halinde Kurumdan tekrar uygun görüş alınmasına gerek bulunmamaktadır.

II- Yapım İşleri ile Mal veya Hizmet Alımlarının Denetim ve Kontrollük İş ve İşlemleri

4734 sayılı Kanun kapsamında ihale edilerek 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununa göre sözleşmeye bağlanan yapım işlerinin, idarece görevlendirilecek Yapı Denetim Görevlisi tarafından denetleneceği Yapım İşleri Genel Şartnamesinin 15 inci maddesinde hükme bağlanmış ve Yapı Denetim Görevlisinin işin idare adına denetimiyle ilgili görev ve yetkileri kapsamında yüklenici ile karşılıklı sorumluluk ve yetki münasebetleri bu maddede düzenlenmiştir.

4734 sayılı Kanunun 27 nci maddesinin (y) bendinde “Denetim, muayene ve kabul işlemlerine ilişkin şartlar” idari şartnamede bulunması zorunlu hususlardan sayılmış, bu hükme paralel şekilde 4735 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin (p) bendinde de “Denetim, muayene ve kabul işlemlerine ilişkin şartlar” sözleşmede yer alması zorunlu husus olarak zikredilmiştir.

4734 sayılı Kanunun 53 üncü maddesine dayanılarak Kurumca çıkarılan “Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği” eki Tip İdari Şartnamede ve Tip Sözleşmede söz konusu zorunluluk hükümleri Yapım İşleri Genel Şartnamesine atıf yapılmak suretiyle düzenlenmiştir.

Benzer düzenlemeler Hizmet İşleriyle ilgili “Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği” eki olarak Tip İdari Şartnamelerde, Tip Sözleşmelerde ve Genel Şartnamede de yer almaktadır.

Yukarıda ifade edilen hususlar tümüyle idare adına denetim görevini yürüten denetim görevlisi ile yüklenici arasındaki işin yürütülmesi ile ilgili yetki ve sorumluluk ilişkisini düzenlemekte, idarenin denetim görevlisini belirleme şekli, denetim görevlisinin nitelikleri ve idare ile ilişkisi konusu belirtilen düzenlemelerin dışında kalmaktadır.

Söz konusu açıklamalar çerçevesinde;

a) Yapım işleri ile mal veya hizmet alımlarının denetim ve kontrol iş ve işlemlerinin 4734 sayılı Kanun, 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu ile Kamu İhale Kurumunca çıkarılan diğer mevzuata uygun yapılması,

b) İdarelerin denetim ve kontrollük iş ve işlemlerini düzenleyen mevcut mevzuatının, yukarıda belirtilen Kanun ve diğer mevzuat hükümlerine aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam edilmesi,

Gerekmemektedir.

III- İhale Usullerine Tabi Olmadan İhtiyaçların Kamu Kuruluşlarından Karşılanması Yöntemiyle 1/1/2003 Tarihinden Önce Protokole Bağlanmış veya Protokol Çalışmalarına Başlanmış Olan İşler

4734 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinde;

“Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce ihale edileceği yazılı olarak duyurulmuş veya ilân edilmiş olan işler ilgili olduğu kanun ve usullere göre sonuçlandırılır.” hükmü yer almaktadır.

4734 sayılı Kanun kapsamına dahil kurum ve kuruluşların 1/1/2003 tarihinden itibaren yapacakları mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalelerinde anılan Kanun hükümlerinin uygulanması gerektiği, kapsama dahil kurum ve kuruluşların birbirlerinden 4734 sayılı Kanun hükümleri dışında alım yapmalarına ilişkin istisna hükmünün sadece Kanunun 3 üncü maddesinin (e) bendinde sayılanlarla sınırlı olduğu hususu açık olmakla birlikte, idarelerin, ihale usullerine tabi olmadan ihtiyaçların kamu kuruluşlarından karşılanması yöntemiyle 1/1/2003 tarihinden önce protokole bağladıkları veya protokol çalışmalarına başladıkları işlerin geçici 2 nci madde hükmü çerçevesinde değerlendirilmesinde;

a) 1/1/2003 tarihinden önce protokole bağlanan işler, bu protokol ve ait olduğu mevzuat hükümlerine göre sonuçlandırılacak,

b) 1/1/2003 tarihinden önce protokole bağlanmamış, ancak protokol öncesi hazırlık çalışmaları kapsamında kurumlar arası yazışmaları yapılmış olan işler ise, 4734 sayılı Kanuna göre ihale edilmek suretiyle gerçekleştirilecektir.

IV- Süreklilik Arz Eden Hizmet Alımlarında İşe Başlama Tarihi

Açık İhale Usulü İle İhale Edilen Hizmet Alımlarında Uygulanacak Tip İdari Şartnamenin 49 uncu maddesinde sözleşmenin imzalandığı tarihten itibaren kaç gün içinde işe başlanacağına idari şartnamede gösterileceği ve işin süresinin de takvim günü olarak belirtileceği öngörülmüştür.

Yine Hizmet Alımları Tip Sözleşmesinin 10 uncu maddesinde; sözleşmenin süresinin işe başlama tarihinden itibaren kaç gün olacağı ve işin başlama ve bitiş tarihleri kesin ise bu tarihlerin belirtilebileceği düzenlenmiştir.

İdari şartname ve sözleşme tasarısında sözleşme imzalandıktan itibaren kaç gün içinde işe başlanacağı belirtilmekle birlikte yeterlik değerlendirmesi, yeterli tekliflerden aşırı düşük olanların sorgulanması ve açıklama istenmesi, tekliflerin değerlendirilmesi, isteklilerin 15 gün içerisinde şikayette bulunma hakkı ve idarenin bu şikayete 30 gün içinde cevap verme zorunluluğu ile Kurumun 45 günlük inceleme süresi, ihale sürecinin uzamasına sebep olabilmekte ve bu süreler önceden öngörülemediği için de işe başlama tarihi öngörülen tarihten daha ileri bir tarihte gerçekleşebilmektedir.

Diğer taraftan yukarıda belirtilen süreçlerin daha kısa sürede gerçekleştiği veya şikayetin bulunmadığı hallerde idarenin Kanunda öngörülen sürelerde sözleşme yapma zorunluluğu nedeniyle, sözleşme imzalandığı tarihten belli bir gün sonra işe başlanacağı belirtildiğinden idarece öngörülen tarihten daha önce işe başlanması gereği de ortaya çıkabilmektedir.

Özellikle süreklilik arz eden hizmet alımlarında; ihale sürecinin uzaması nedeniyle başlangıçta öngörülen sürede sözleşmenin imzalanmadığı ve işin bitiş tarihinin de yılın son günü olması nedeniyle işin süresinin fiilen kısaldığı dikkate alınarak buna göre işlem yapılması, yine sözleşmenin öngörülen süreden daha önce imzalandığı durumlarda sözleşmenin imzalandığı tarihten belli bir süre sonra işe başlanacağı sözleşme tasarısında belirtilmişse de, işin öngörülen başlangıç tarihinde başlatılması gerekmektedir.

V- Mücbir Sebep Halleri

4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun “Mücbir Sebepler” başlıklı 10 uncu maddesinde; “Mücbir sebep olarak kabul edilebilecek haller aşağıda belirtilmiştir:

- a) Doğal afetler
- b) Kanuni grev
- c) Genel salgın hastalık

d) Kısmi veya genel seferberlik ilanı

e) Gerektiğinde Kurum tarafından belirlenecek benzeri diğer haller

Süre uzatımı verilmesi, sözleşmenin feshi gibi durumlar da dahil olmak üzere, idare tarafından yukarıda belirtilen hallerin mücbir sebep olarak kabul edilebilmesi için; yükleniciden kaynaklanan bir kusurdan ileri gelmemiş olması, taahhüdün yerine getirilmesine engel nitelikte olması, yüklenicinin bu engeli ortadan kaldırmaya gücünün yetmemiş bulunması, mücbir sebebin meydana geldiği tarihi izleyen yirmi gün içinde yüklenicinin idareye yazılı olarak bildirimde bulunması ve yetkili merciler tarafından belgelendirilmesi zorunludur.” hükmü yer almaktadır.

Kuruma yapılan başvurulardan 4735 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin (e) bendi uyarınca Kurul tarafından;

1-Yurt dışından mal veya hizmet getirilmesini gerektiren taahhüdün yerine getirilebilmesi için ithalatın zorunlu olduğu işlerde tekliflerin alınmasından sonra mahreç ülkede ihracat rejimi değişikliği yapılması, bu değişikliğin edimin yerine getirilmesine engel olması ve bu durumun tekliflerin sunulması aşamasında bilinmesinin mümkün bulunmaması halinde, bu durumun 4735 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin (e) bendi kapsamında mücbir sebep hali olarak kabulüne,

2- Olumsuz hava koşullarının yaygın biçimde seyrettiği durumlarda, işin yapılmasını etkileyen ve geciktiren sonuçların ortaya çıkabileceği ve bu hallerin mücbir sebep olarak kabulüne ilişkin kanuni şartları taşıyabileceğinin değerlendirildiği, bu nedenle; Sismik Ekip Kiralama Yolu İle Hizmet Alımı işinde olumsuz hava koşullarının meydana geldiği tarihi izleyen yirmi gün içinde yüklenicinin idareye yazılı olarak bildirimde bulunması ve yetkili merciler tarafından belgelendirilmesi kaydıyla mücbir sebep hali olarak kabulüne,

3- Ağaçlandırma, erozyon kontrolü ve fidan dikim işlerinde, işin gerçekleştirilmesini teknik yönden imkansız kılacak ve toprağın tav halini bozan aşırı don ve kuraklık ile çalışmayı engelleyecek şiddet ve miktarda yağmur ve kar yağışı, bu durumun meydana geldiği tarihi izleyen yirmi gün içinde yüklenicinin idareye yazılı olarak bildirimde bulunması ve yetkili merciler tarafından belgelendirilmesi kaydıyla mücbir sebep hali olarak kabul edileceğine,

Karar verilmiştir.

Kuruma yapılan başvurulardan 4735 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin (e) bendi uyarınca Kurul tarafından;

1- İthalat rejimi değişikliğinin, 4735 sayılı Kamu İhaleleri Sözleşmeleri Kanununun 10 uncu maddesinin (e) bendi çerçevesinde değerlendirilebilmesi için; teklifler verildikten sonra ve önceden belirlenip duyurulamayan bir değişikliğin yürürlüğe konulması ve bu değişiklik nedeniyle edimin süresinde yerine getirilememesi gerektiğinden, ithalat rejiminde yürürlüğe konulan değişiklik önceden belirlenmiş ve kamuoyuna duyurulmuş ise bu tür bir rejim değişikliğinin mücbir sebep olmasının söz konusu olmadığına,

2- Söz konusu kanalizasyonun fabrikaya ait olması durumunda, kontrollü boşaltım ve temizliğinin fabrika sahibi firmaca (yüklenici) mutad sürelerle yaptırılması gerektiğinden olayın önlenemez bir hal olduğundan bahsetmek mümkün olmayacaktır. 4735 Sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin (a), (b), (c), (d) bentlerinde sayılan mücbir sebep hallerine bakıldığında durumun hem öngörülmezlik, hem de önlenemezlik kriterlerini birlikte taşıması gerektiğinden anılan münhasır sözleşmelere ilişkin mücbir sebep olarak belirlenmesi istenilen durumun genelleştirilip objektif haller olarak öngörülebilecek nitelikte olmadığına ve münhasıran bir sözleşmenin uygulanmasına ilişkin karar niteliğinde olacağından 4735 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin (e) bendi çerçevesinde Kurumca belirlenecek “benzer haller” kavramı içinde değerlendirilemeyeceğine,

3- Ayrıca isteklilerce (yüklenici firmaca), ihale dokümanının satın alındıktan sonra teklif verme aşamasına kadar incelenip, tetkik edilerek teklif edilecek mallarla dokümanda

belirtilen ihtiyaca konu malların nitelik ve niceliklerinin birbirini karşılayıp karşılamadığı değerlendirilmesinin yapılarak söz konusu malların tedarik edilip edilemeyeceğine karar verilmesi ve sunulacak teklifin bu çerçevede hazırlanması gerekmekte ve idarelerin veya yüklenicilerin (en uygun teklif sahibi dahil) öngörülemez ve karşı konulamaz konular hakkında önceden ve objektif belirlemeler yapma olanakları bulunmaması durumunda mücbir sebepten bahsedilebileceği için, ihale süreci tamamlanıp sözleşme imzalandıktan sonra yüklenici tarafından söz konusu malların tedarik edilemeyeceğinin anlaşılması durumunun genelleştirilip objektif haller olarak öngörülebilecek nitelikte olmadığına ve münhasıran bir sözleşmenin uygulanmasına ilişkin karar niteliğinde olacağından 4735 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin (e) bendi çerçevesinde Kurumca belirlenecek “benzer haller” kavramı içinde değerlendirilemeyeceğine,

4- TÜPRAŞ’ın Kırıkkale Rafinerisinde 15 Eylül-18 Ekim tarihleri arasında planlı bakım yapılması sebebiyle asfalt ihtiyacının anılan rafineriden karşılanamamasının, “Kırıkkale ve Batman Rafinelerinden asfalt bitüm nakliyesinin gerçekleştirilmesi ihalesi için” 4735 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinde belirtilen şartları taşımaması sebebiyle mücbir sebep sayılmasının mümkün olmadığına,

5- Doğal hava koşulları nedeniyle çalışılmayacak olan sürenin ihale dokümanında belirtilmesi gerektiğinden, idari şartname ve sözleşmede de bu dönemdeki hava koşulları çalışılmayacak dönem olarak düzenlenmediği hallerde doğal hava koşullarının 4735 sayılı Kanunun 10 uncu maddesindeki mücbir sebep hallerinden kabul edilemeyeceğine,

6- İşin yapılacağı yerdeki hava koşulları nedeniyle çalışılmayacak olan sürenin ihale dokümanında belirtilmesi ve bu çerçevede işin süresinin belirlenmesi gerektiğinden, mevsim itibarıyla işin yapılacağı yerde rutin olarak rastlanan doğal hava koşullarının 4735 sayılı Kanunun 10 uncu maddesindeki mücbir sebep hallerinden kabul edilemeyeceğine,

Karar verilmiştir.

Öte yandan Kamu İhale Kurumuna, mücbir sebepler ile ilgili olarak yalnızca idareler tarafından başvurulacaktır.

VI- Sözleşme Konusu Hazır Halde Alınıp Satılan Bir Mal Olan İhalelerde Kesin Teminat ve Ek Kesin Teminatın Geri Verilmesi

4735 sayılı Kanunun “Kesin Teminat ve Ek Kesin Teminatların Geri Verilmesi” başlığını taşıyan 13 üncü maddesi ile Mal Alımları Uygulama yönetmeliğinin 5 nolu ekinde yer alan tip sözleşme tasarısının 12.4 maddesinde, kesin teminat ile ek kesin teminatların verilmesinde izlenecek yöntem belirlenmiştir. Kanunun 13 üncü maddesi ;

“Taahhüdün, sözleşme ve ihale dokümanı hükümlerine uygun olarak yerine getirildiği ve yüklenicinin bu işten dolayı idareye herhangi bir borcunun olmadığı tespit edildikten sonra alınmış olan kesin teminat ve varsa ek kesin teminatların;

a) Yapım işlerinde; varsa eksik ve kusurların giderilerek geçici kabul tutanağının onaylanmasından sonra yarısı, Sosyal Sigortalar Kurumundan ilişiksiz belgesi getirilmesi ve kesin kabul tutanağının onaylanmasından sonra kalanı,

b) Yapım işleri dışındaki işlerde Sosyal Sigortalar Kurumundan ilişiksiz belgesinin getirildiği saptandıktan sonra; alınan mal veya yapılan iş için bir garanti süresi öngörülmesi halinde yarısı, garanti süresi dolduktan sonra kalanı, garanti süresi öngörülme hallerde ise tamamı,

Yükleniciye iade edilir.

Yüklenicinin bu iş nedeniyle idareye ve Sosyal Sigortalar Kurumuna olan borçları ile ücret ve ücret sayılan ödemelerden yapılan kanunî vergi kesintilerinin yapım işlerinde kesin kabul tarihine, diğer işlerde kabul tarihine veya varsa garanti süresinin bitimine kadar ödenmemesi halinde, protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın kesin teminatlar paraya çevrilerek borçlarına karşılık mahsup edilir, varsa kalanı yükleniciye geri verilir.

İşin konusunun piyasadan hazır halde alınıp satılan mal alımı olması halinde, Sosyal Sigortalar Kurumundan ilişiksiz belgesi getirilmesi şartı aranmaz.”, Hükümüne amirdir.

Yine tip sözleşme tasarısının 21 nolu dip notu da tereddüte yer vermeyecek şekilde açık olmakla birlikte, konusu hazır halde alınıp satılan bir mal olan bazı ihalelerde yüklenicilerden teminatın iade edilebilmesi için Kanunda “Sosyal Sigortalar Kurumundan ilişiksiz belgesi getirilmesi şartı aranmaz.” düzenlemesinin aksine bu belgenin istendiği görülmektedir. Kanun idarelere bir takdir hakkı tanımadığından idarelerce işin konusunun piyasadan hazır halde alınıp satılan mal alımı olması halinde, Sosyal Sigortalar Kurumundan ilişiksiz belgesi getirilmesi şartına sözleşme metinlerde yer verilmeyecek ve aranmayacaktır.

VII- Sözleşmenin Uygulanmasına İlişkin Hususlar

A. İdare İle Yüklenici Arasında Sözleşmenin Karşılıklı Olarak Feshedilmesi ve Kesin Teminatın İade Edilmesi

Teknik şartnamede belirtilen nitelikteki mal temininin fiilen imkansız olması durumunda; sözleşmenin feshi ile bu durumda kesin teminat ve varsa ek kesin teminatın iadesi hali, sözleşme tatbikatı ile ilgili bir sorun olup, anılan sorunun, 4735 sayılı Kanun ve genel hükümlere göre çözümlenmesi gerekmektedir.

B. İhalenin Kurul Kararı ile İptalinin Hukuki Sonuçları

4734 sayılı Kanununun 55 inci maddesinde belirtilen hallerde ve sürede Kuruma yapılan itirazın şikayet başvuruları üzerine yapılan inceleme sonucunda; anılan Kanununun 56 ncı maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendi gereğince ihale işlemleri Kurul tarafından iptal edilen ihalelerde, iptal kararı öncesi imzalanan sözleşmelerin 4735 sayılı Kanun ve genel hükümlere göre tasfiye edilmesi gerekmektedir.

VIII- Mal ve Hizmet Alımlarında İş Artışı

4735 sayılı Kanununun 24 üncü maddesinde birim fiyat teklif almak suretiyle ihale edilen mal ve hizmet alımları sözleşmelerinde;

a) Sözleşmeye esas proje içinde kalması,

b) İdareyi külfete sokmaksızın asıl işten ayrılmasının teknik veya ekonomik olarak mümkün olmaması,

Şartlarıyla sözleşme bedelinin % 20'sine kadar oran dahilinde, süre hariç sözleşme ve ihale dokümanındaki hükümler çerçevesinde aynı yükleniciye yaptırılacağı belirtildiğinden; sözleşme bedelinin % 20'sine kadar iş artışı, birim fiyat üzerinden sözleşmeye bağlanan mal ve hizmet alımları için söz konusu olabilecektir. Dolayısıyla götürü bedel üzerinden sözleşmeye bağlanan mal ve hizmet alımlarında iş artışı söz konusu olmayacaktır.

Kısmi teklif verilmesine imkan verilen ve birim fiyat teklif üzerinden sözleşmeye bağlanan mal alım ihalelerinde; kısmi teklife konu farklı kısımlar/kalemler ister aynı ister farklı yüklenicilerde kalsın her iki durumda da, (4735 sayılı Kanununun 24 üncü maddesinde yer alan şartların gerçekleşmesi kaydıyla) iş artışına veya iş eksilişine gidilmişse, her bir kısmi teklife konu kısım/kalemler bazında ayrı ayrı iş artışı ve/veya iş eksilişi söz konusu olabilecektir. Buna göre Kanundaki şartları gerçekleşmek kaydıyla; kısmi teklife konu kısım/kalemlerin birinde sözleşme bedelinin o kısma/kalemlere ilişkin tutarı üzerinden azami %20 oranında artış yapılabilirken, diğer kısmi teklife konu kısım/kalemlerde ise sözleşme bedelinin o kısma/kalemlere ilişkin tutarı üzerinden iş eksilişine gidilebilecektir. Diğer bir ifadeyle, iş artışı ve eksilişine ilişkin oranlar ve Kanundaki şartlar gerek kısmi teklife konu her bir kısım/kalem bazında gerekse toplam sözleşme bedeli üzerinden dikkate alınacaktır.

IX- 1/1/2003 Tarihinden Önce İhale Edilmiş ve Devam Etmekte Olan Yapım İşlerinde Meydana Gelen İş Artışlarının Durumu

2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 63 üncü maddesinin 1 ve 2 nci fıkralarında;

“Yapım işlerine ait bir sözleşmenin uygulanması sırasında keşif ve sözleşmede öngörülmeleyen iş artışı veya eksilişi zorunlu hale gelirse, müteahhit, keşif bedelinin % 30 oranına kadar olan değişikliği, süre hariç, sözleşme ve şartnamesindeki hükümler dairesinde yapmakla yükümlüdür.

Keşif bedeli artışının % 30'u geçmesi halinde sözleşme feshedilir. Ancak, bu durumda müteahhit için keşif bedeli ve % 30 keşif artışının karşılığı işleri sözleşme ve şartnamesindeki hükümler çerçevesinde yapmaya zorunludur. Taahhüdün % 30 keşif artışı ile bitmemesi ve tasfiye edilmesi halinde müteahhit, idareden hiçbir masraf ve tazminat isteyemez. % 30 oranından fazla artış; temel, tünel ve benzeri işler ile tabii afetler gibi nedenlerden ileri gelmiş ise; idarenin isteği, müteahhidin kabulü ve ilgili bakanın onayı ile süre hariç, aynı sözleşme ve şartname hükümleri içinde % 30'u geçen işler de aynı müteahhide yaptırılabilir.”

Denilmekte, 2886 sayılı Kanun kapsamında yer almayan idarelerin 4734 sayılı Kanundan önce tabii oldukları kendi ihale mevzuatlarında da benzer düzenlemeler bulunmaktadır.

Diğer taraftan 4734 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinde;

“Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce ihale edileceği yazılı olarak duyurulmuş veya ilân edilmiş olan işler ilgili olduğu kanun ve usullere göre sonuçlandırılır.”

hükmü yer almaktadır.

Anılan hükümler uyarınca, bu nitelikteki işlerin ilgili oldukları mevzuatta, yeniden ihale yapılmaksızın işin tamamlattırılmasına yönelik düzenlemelerin bulunması halinde idarelerce bu düzenlemelere göre işlem yapılabilecektir.

Yukarıda belirtilen uygulamanın yapılması halinde, bu işlere ilişkin danışmanlık hizmet alımı işlerinde de, ilgili mevzuatta yeniden ihale yapılmaksızın işin tamamlattırılmasına yönelik düzenlemelerin bulunması durumunda idarelerce bu hükümlere göre işlem yapılması mümkündür.

X- Sözleşmenin Devrine İlişkin Açıklamalar

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun 16 ncı maddesinde sözleşmenin devrine ilişkin düzenlemeler yapılmıştır. Buna göre:

1- Sözleşmenin devrine ilişkin işlemlerde;

- a) Sözleşmenin devrini gerektiren zorunlu bir halin bulunması,
- b) İhale yetkilisinin yazılı izninin bulunması,
- c) Devir alacaklarda ilk ihaledeki şartların bulunması, zorunludur.

2- İsim ve statü değişikliği gereği yapılan devirler, sözleşmenin devri olarak kabul edilmez. İsim veya statü değişikliğinden;

- a) Ticarî işletmenin adı veya unvanındaki değişiklik,
- b) İşletmenin nev'inde meydana gelen değişiklik, anlaşılır.

3- Sözleşmenin devredildiği tarihi takip eden üç yıl içinde, aynı yüklenici tarafından başka bir sözleşme devredilemez veya devir alınamaz. Devir tarihi, devir sözleşmesinin noterce onaylandığı tarihtir.

- 4- a) İhale yetkilisinin izni olmadan sözleşmenin devredilmesi veya devir alınması,
- b) Sözleşmenin devredildiği tarihi takip eden üç yıl içinde başka bir sözleşmenin devredilmesi veya devir alınması,

hallerinde sözleşme feshedilir ve devreden ve devir alanlar hakkında 4735 sayılı Kanunun 20, 22 ve 26 ncı maddeleri uygulanır.

5- Sözleşmenin 4735 sayılı Kanuna aykırı şekilde devredilmesi veya devir alınması halinde tespit tarihi itibarıyla sözleşme feshedilmiş sayılır. Bu tarihleri izleyen yedi gün içinde idare tarafından fesih kararı alınır. Bu karar, karar tarihini izleyen beş gün içinde yükleniciye bildirilir.

4735 sayılı Kanunun 20 nci maddesi uyarınca, ayrıca protesto çekmeye gerek kalmaksızın kesin teminat ve varsa ek kesin teminatlar gelir kaydedilir ve sözleşme feshedilerek hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilir.

6- 4735 sayılı Kanunun 22 nci maddesinde, kesin teminat ve varsa ek kesin teminatların alındığı tarihten gelir kaydedileceği tarihe kadar Devlet İstatistik Enstitüsünce yayımlanan aylık toptan eşya fiyat endeksine göre güncelleneceği, güncellenen tutar ile kesin teminat ve varsa ek kesin teminatların tutarı arasındaki farkın yükleniciden tahsil edileceği, hakedişlerden kesinti yapılmak suretiyle teminat alınan hallerde, alıkonulan tutarın gelir kaydedileceği ve sözleşmenin feshedildiği tarihten sonra yapılmayan iş miktarına isabet eden teminat tutarının da aynı şekilde güncellenerek yükleniciden tahsil edileceği belirtilmiştir.

7- İzinsiz devretme veya devir alma ile üç yıllık süre içinde başka bir sözleşmenin devredilmesi veya devir alınması hallerinde ayrıca bu gerçek veya tüzel kişiler hakkında 4735 sayılı Kanunun 26 ncı maddesi uyarınca haklarında ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verilir.

8- Kamu İhale Kurumunun görevlerini etkin ve sağlıklı bir şekilde yerine getirebilmesi ve sözleşme devir hallerinin tespit edilerek, idarelere bu konuda gerektiğinde bilgi verilebilmesi amacıyla, idarelerce Ek: 4'deki formun doldurularak bir örneğinin ivedilikle Kamu İhale Kurumuna gönderilmesi gerekmektedir.

9- 4735 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 1/1/2003 tarihinden önce devralınmış veya devredilmiş bir sözleşme, bu Kanuna göre devralınmış veya devredilmiş bir sözleşme sayılmayacak; 1/1/2003 tarihinde yürürlükte olan sözleşme, bu tarihten sonra devralınması veya devredilmesi Kanunun 16 ncı maddesi kapsamında değerlendirilmeyecektir.

XI- 1/1/2003 Tarihi İtibarıyla Yürürlüğü Devam Eden Sözleşmeler

1/1/2003'den önce yürürlükteki mevzuata uygun olarak yapılmış sözleşmeler; sözleşmede öngörülen süre sonuna kadar uygulanacak ve bu sözleşmelerde, hukuki bir zorunluluk olmadıkça süre uzatımına ilişkin hükümler uygulanmayacak ve hiç bir şekilde süre uzatımına gidilemeyecektir.

XII- Hizmet Alımlarında Fiyat Farkı

Fiyat farkı; ihale tarihi itibarıyla geçerli olan brüt asgari ücret ile işin gerçekleştirildiği tarihte geçerli olan brüt asgari ücret dikkate alınarak hesaplanacaktır.

İdari şartname ve sözleşme gereği personele nakdi olarak ödenmesi öngörülen yemek ve yol bedelleri için, bu bedellerin personele nakdi olarak ödenmesi ve bu ödemelerin sigorta prim bordrosunda gözükmesi şartıyla, sigorta priminden istisna edilen yemek bedeli düşüldükten sonra kalan tutar üzerinden işveren sigorta priminin hesaplanması gerekecektir. Yemek bedeli istisnası günlük brüt asgari ücretin % 6'sı üzerinden ve gün sayısı dikkate alınarak hesaplanmaktadır.

Fiyat Farkı Esaslarının 9 uncu maddesinin (1) bendine göre idari şartname ve sözleşmelere bu Esasların sadece 8 inci maddesinin uygulanacağına dair hüküm konulabilecektir. Ancak gelecek yıla ilişkin olarak bir önceki yılın sonunda yapılan personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı ihalelerinde, ihale aşamasında geçerli olan tekliflerin, yılın başında yapılacak asgari ücret artışı nedeniyle sözleşmenin uygulanması sırasında aşırı düşük hale gelmesinin önlenmesi için söz konusu ihalelerin idari şartname ve sözleşmelerinde Esasların 8 inci maddesine göre fiyat farkı hesaplanacağı belirtilmesi gerekmektedir.

A. Hakediş Düzenleme Tarihi:

4734 sayılı Kamu İhale Kanununa Göre İhalesi Yapılacak Olan Hizmet Alımlarına İlişkin Fiyat Farkı Hesabında Uygulanacak Esasların 6 ncı maddesinin (k) bendinde uygulama ayı; “idaresince onaylanmış iş programına uygun olarak işlerin gerçekleştirildiği ay” olarak tanımlanmıştır. Bu çerçevede süreklilik arz eden hizmetlerde “hakediş düzenleme tarihi” belirlenirken hakedişe ilişkin işin gerçekleştirildiği ay dikkate alınacak ve bedeli aylık ödenen işlerde en geç o ayın son günü hakediş düzenleme tarihi olarak yazılacaktır.

Hakediş düzenleme tarihi olarak hakedişin fiilen düzenlendiği tarih değil, iş programına göre hangi ayda yapılan işin hakedişi düzenlenmekte ise o ayın son günü, hakediş düzenleme tarihi olarak alınacaktır.

İdarece usulüne uygun süre uzatımı verilmeyen veya revize iş programı yapılmayan hallerde işin fiilen gerçekleştiği ay yerine iş programına göre işin gerçekleştirilmesi gereken ay dikkate alınarak hakediş tarihi düzenlenecektir.

İş programında öngörülen süreden daha sonra gerçekleştirilen işlerde;

a) Bu durum yükleniciden kaynaklanmış ve süre uzatımı verilmediğinden revize program yapılmamışsa fiili durum yerine iş programı,

b) Yükleniciden kaynaklanmayan ve süre uzatımı verilerek revize program yapılan işlerde revize programa uygun olarak gerçekleşen fiili durum,

Dikkate alınarak hakediş düzenleme tarihi belirlenecektir.

B. Personel Ücretleri ile İlgili Fiyat Farkı Hesabı:

İşçiliğin a_1 olarak belirlenebilmesi ve böylece a_1 için Esasların 8 inci maddesine göre fiyat farkı hesaplanabilmesi için; çalışacak personel sayısının belirlenmiş olması ve haftalık çalışma saatlerinin tamamının ilgili idare için kullanılması gerekmektedir. Haftalık çalışma saatlerinin tamamının ilgili idare için kullanılmadığı işlerde ise işçilik a_2 olarak belirlenecektir.

Çalışan personele asgari ücretin üzerinde bir ödeme öngörülmekle birlikte hizmet alımlarına ilişkin Fiyat Farkı Esaslarının sadece 8 inci maddesinin uygulanacağı hizmet alımı ihalelerinde, ihale tarihi itibarıyla geçerli brüt asgari ücretin artması halinde anılan madde gereği sadece asgari ücretteki artış miktarı ve bu artış miktarından kaynaklanan işveren payı kadar fiyat farkı hesaplanacaktır.

Fiyat Farkı Esaslarının bütün olarak uygulandığı ve vasıflı işçiliğin a_2 olarak belirlendiği hizmet alımı ihalelerinde, Esasların 7 nci maddesi gereği ihale tarihi itibarıyla geçerli brüt asgari ücretteki artış oranı kadar ücret farkı hesaplanacaktır. Esaslar bütün olarak uygulanmakla birlikte vasıflı işçilik a_1 olarak belirlenmişse 8 inci madde gereği sadece asgari ücretteki artış miktarı ve bu artış miktarından kaynaklanan işveren payı kadar hesaplama yapılacaktır.

Asgari ücretin üzerinde bir ödeme öngörülen vasıflı personelin çalıştırıldığı işlerde Fiyat Farkı Esaslarının sadece 8 inci maddesi uygulandığında asgari ücretteki değişiklik sonrasında yüklenici vasıflı personelin ücretini asgari ücretteki artış miktarı kadar, Esasların tümü uygulanarak işçiliğin a_2 olarak belirlendiği hallerde ise asgari ücretteki artış oranı kadar artırabileceğinden ücret bordrosu da buna göre düzenlenecektir.

Yine Esasların 7 nci maddesine göre fiyat farkı hesaplanmakla birlikte vasıflı işçilik a_1 olarak belirlenmişse a_1 için 8 inci madde gereği yüklenici, vasıflı personelin ücretini asgari ücret artış miktarı kadar artırmak zorunda olacak, asgari ücretteki artış oranını uygulama zorunluluğu olmayacaktır.

Esasların 7 nci maddesinin uygulandığı işlerde, a_1 olarak belirlenen vasıfsız işçiliğin fiyat farkı 8 inci maddeye göre hesaplanacak, 7 nci maddeye göre hesaplanan fiyat farkı formülünde a_1 'e yer verilmekle birlikte formül gereği a_1 için herhangi bir artış katsayısı

uygulanmayacağından fiyat farkı hesabına herhangi bir etkisi olmayacak, sonuçta 7 nci ve 8 inci maddeler gereği ayrı ayrı hesaplanacak tutarların toplamı, ödenecek veya kesilecek toplam fiyat farkını oluşturacaktır.

İdari şartnamede hem a_1 'e hem de a_2 'ye yer verilmişse bu durumda toplam fiyat farkı 7 ve 8 inci maddeye göre hesaplanan fiyat farklarının toplamından oluşacaktır.

C. Fiyat İndeksleri

Fiyat Farkı Esaslarına göre yapılan hesaplamalarda TEFE rakamları dikkate alınarak hesaplama yapılacaktır. Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından TEFE rakamları yayınlanmaya devam ettiği için ÜFE'ye dayanılarak hesaplama yapılmayacak fiyat farkları, Esaslarda yer aldığı şekilde TEFE üzerinden hesaplanacaktır. 2004 ve 2005 yılı TEFE indeks sayıları ekte yer almaktadır.

D. Fiyat Farkı Hesabına İlişkin Örnekler

Örnek 1- İhalenin Konusu: Personel Taşıma İşİ Veriler

İdari Şartnamede Yaklaşık Maliyete Göre Belirlenen Sabit Katsayılar:

$$a_2:0,30 \quad b_1:0,50 \quad d:0,20=1$$

İhale Tarihi: 23.11.2003

Sözleşme Bedeli: 120.000.000.000 TL

İşin Süresi: 01.01.2004- 31.12.2004

Temel Asgari Ücret: 306.000.000 (23.11.2003 tarihinde geçerli olan)

Temel İndeksler : Y_0 (23.11.2003 tarihi için Ekim/2003 ayı indeksi)= 11776.9

M_0 (23.11.2003 tarihi için Ekim/2003 ayı indeksi)= 6746.6

Ekim Ayı Hakediş Tutarı (A): 10.000.000.000 TL

Hakedişin Düzenlendiği Tarih: 31.10.2004

(Hakediş hangi ayda yapılan işe aitse o ayın son günü hakediş düzenleme tarihidir, fiili durum dikkate alınmaz.)

Güncel İndeksler : Y_1 (Ekim/2004 için Eylül ayı indeksi)= 13955.5

M_1 (Ekim/2004 için Eylül ayı indeksi)= 6749.3

Güncel Asgari Ücret: 444.150.000 (Ekim/2004'de geçerli olan)

$$F= A \times B \times (P_n-1)$$

$$P_n= a_2(\frac{I_n}{I_0}) + b_1(Y_n/Y_0) + d(M_n/M_0)$$

$$P_n= 0.30 \times (444.150.000/306.000.000) + 0.50 \times (13955.5/11776.9) + 0.20 \times (6749.6/6746.6)$$

$$P_n= 0.30 \times 1.451 + 0.50 \times 1.184 + 0.20 \times 1.000$$

$$P_n= 0.435 + 0.592 + 0.20$$

$$P_n= 1.227$$

$$F= 10.000.000.000 \times 0.90 \times (1.227-1)$$

$$F= 2.045.700.000 \text{ TL (Ekim ayı hak edişine eklenecek fiyat farkı tutarı)}$$

Örnek 2- İhalenin konusu: işçiliğe hem a_1 hem de a_2 olarak yer verilen bir hizmet ihalesi

Veriler

İdari Şartnamede Yaklaşık Maliyete Göre Belirlenen Sabit Katsayılar:

$$a_1:0,10 \quad a_2:0,20 \quad b_1:0,50 \quad d:0,20=1$$

a_1 için belirlenen işçi sayısı: 3

İhale Tarihi: 23.11.2003

Sözleşme Bedeli: 120.000.000.000 TL

İşin Süresi: 01.01.2004- 31.12.2004

Temel Asgari Ücret: 306.000.000 İşverene Maliyeti: 427.275.774 (23.11.2003 itibarıyla)
Temel İndeksler : Yo (23.11.2003 tarihi için Ekim/2003 ayı indeksi)= 11776.9
Mo (23.11.2003 tarihi için Ekim/2003 ayı indeksi)= 6746.6

Kasım Ayı Hakediş Tutarı (A): 10.000.000.000 TL

Hakedişin Düzenlendiği Tarih: 30.11.2004

(Hakediş hangi ayda yapılan işe aitse o ayın son günü hakediş düzenleme tarihidir, fiili durum dikkate alınmaz.)

Güncel İndeksler : Y1 (Kasım/2004 için Ekim ayı indeksi)= 14924.3

M1 (Kasım/2004 için Ekim ayı indeksi)= 6843.5

Güncel Asgari Ücret: 444.150.000 İşverene Maliyeti: 539.642.250 (Kasım/2004 itibarıyla)

a) Esasların 7 nci maddesi gereği hesaplanacak fiyat farkı:

$$F = A \times B \times (P_n - 1) \quad P_n = a_1 + a_2 \left(\frac{I_n}{I_o} \right) + b_1 \left(\frac{Y_n}{Y_o} \right) + d \left(\frac{M_n}{M_o} \right)$$

$$P_n = 0.10 + 0.20 \times (444.150.000 / 306.000.000) + 0.50 \times (14924.3 / 11776.9) + 0.20 \times (6843.5 / 6746.6)$$

$$P_n = 0.10 + 0.20 \times 1.451 + 0.50 \times 1.267 + 0.20 \times 1.014$$

$$P_n = 0.10 + 0.290 + 0.633 + 0.202$$

$$P_n = 1.225$$

$$F = 10.000.000.000 \times 0.90 \times (1.225 - 1)$$

$$F = 2.025.000.000 \text{ TL}$$

b) a₁ için Esasların 8 inci maddesi gereği hesaplanacak fiyat farkı:

a₁ için belirlenen işçi sayısı: 3

İhale tarihinde geçerli asgari ücret üzerinden 1 işçinin işverene maliyeti: 427.275.774

Hakedişin düzenlendiği tarihte (30.11.2004) 1 işçinin işverene maliyeti: 539.642.250

1 işçi için Kasım ayı farkı: 112.366.476

3 işçi için Kasım ayı farkı 3 işçi x 112.366.476 TL: 337.099.410

Kasım ayı hakedişine eklenecek fiyat farkı tutarı toplamı (a)+(b): 2.025.000.000+337.099.410
2.362.099.410 TL

XIII-Mal Alımlarına İlişkin Fiyat Farkı Hesabında Uygulanacak Esaslara İlişkin Hususlar

5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu ile petrol ürünlerinin fiyatlandırılmasına ilişkin getirilen değişiklikler nedeniyle; Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun 8 inci maddesine dayanılarak çıkarılan "4734 Sayılı Kamu İhale Kanununa Göre İhalesi Yapılacak Olan Mal Alımlarına İlişkin Fiyat Farkı Hesabında Uygulanacak Esaslar" 2005/8771 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki "4734 Sayılı Kamu İhale Kanununa Göre İhalesi Yapılacak Olan Mal Alımlarına İlişkin Fiyat Farkı Hesabında Uygulanacak Esaslarda Değişiklik Yapılmasına Dair Esaslar" ile değiştirilmiş ve yapılan değişiklikler 5/5/2005 tarih ve 25806 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yayımı tarihinde yürürlüğe girmiş olup yapılan değişikliklerle ilgili olarak aşağıdaki hususların duyurulmasına gerek duyulmuştur.

1- Genel değerlendirme

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun 8 inci maddesinde; "Sözleşme türlerine göre fiyat farkı verilebilmesine ilişkin esas ve usulleri tespiti Kamu İhale Kurumunun teklifi üzerine Bakanlar Kurulu yetkilidir." hükmüne yer verilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanununa tabi idarelerin, 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu hükümlerine göre sözleşmeye bağladıkları mal alımlarına ilişkin fiyat farkı

hesabında uygulanacak esas ve usulleri düzenleyen 2002/5038 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı, 31/12/2002 tarih ve 24980/3. mükerrer sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

2002/5038 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa Göre İhalesi Yapılacak Olan Mal Alımlarına İlişkin Fiyat Farkı Hesabında Uygulanacak Esasların "Kapsam" başlıklı 2 nci maddesinde; Kamu İhale Kanununa tabi idarelerin, 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununa göre sözleşmeye bağladıkları petrol ürünleri ile 507 sayılı Esnaf ve küçük Sanatkarlar Kanununa tabi esnaf ve sanatkarlarca üretilen malların alımlarında uygulanacak fiyat farkı hesabının, bu Esaslara göre yürütüleceği hüküm altına alınmıştır.

Kurumumuzca, petrol ürünlerine ilişkin fiyat farkı hesabında uygulanacak Esaslar, 98/10745 sayılı “Ham petrol ve Petrol Ürünlerinin Alım, Satım, Fiyatlandırma Esasları Hakkında Karar” ile “Ham petrol ve Petrol Ürünlerinin Alım, Satım, Fiyatlandırma Esasları Hakkında Karar’ın Uygulanmasına Dair Tebliğ” esas alınarak hazırlanmıştır.

Petrole ilişkin piyasaların sağlıklı ve düzenli işleminin sağlanmasına ve geliştirilmesine yönelik gözetim ve denetim işlemlerini düzenleyen 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu, 20/12/2003 tarih ve 25322 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiş ve Kanunun uygulamasına ilişkin olarak da Petrol Piyasası Tarifeler Yönetmeliği 17/07/2004 tarih ve 25525 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

Diğer taraftan, bazı petrol ürünleri ile ilgili kararın yürürlüğe konulması hakkındaki 30/12/2004 tarihli ve 2004/8334 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki Karar ile “Sıvılaştırılmış petrol gazı (LPG), madeniyağ, solvent ve bazyağının ithaline ilişkin hususlara mahsus olmak üzere 10/09/1960 tarihli ve 79 sayılı Kanunun 5 inci maddesi ile 23/02/1998 tarihli ve 98/10745 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı hükümlerinin uygulanma süresinin, 01/06/2005 tarihini geçmemek üzere Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Kanunu Yürürlüğe girinceye kadar uzatılması” kararlaştırılmıştır.

Bu durumda; 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu ile Kurumumuzca hazırlanan "2002/5038 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa Göre İhalesi Yapılacak Olan Mal Alımlarına İlişkin Fiyat Farkı Hesabında Uygulanacak Esaslar"ın dayanağı olan 98/10745 sayılı "Ham Petrol ve Petrol Ürünlerinin Alım, Satım, Fiyatlandırma Esasları Hakkında Karar" ile "Ham Petrol ve Petrol Ürünlerinin Alım, Satım, Fiyatlandırma Esasları Hakkında Karar’ın Uygulanmasına Dair Tebliğ" dahil Petrol Piyasası Kanunu kapsamında yer alan petrol ürünlerinin fiyatlandırılmasına ilişkin düzenlemeler 1/1/2005 tarihinde yürürlükten kalkmıştır.

5307 sayılı “Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Kanunu ve Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik yapılmasına Dair Kanun” 13/3/2005 tarih ve 25754 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Kanunun “Fiyat Oluşumu” başlıklı 10 uncu maddesinde LPG alım satımında fiyatların, erişilebilir dünya serbest piyasa koşullarına göre oluşacağı, rafinerilerin ve dağıtıcıların, lisansları kapsamında yaptıkları piyasa faaliyetlerine ilişkin fiyatları, erişilebilir dünya serbest piyasalarındaki fiyat oluşumunu dikkate alarak, tavan fiyatlar olarak EPDK’ya bildirecekleri belirtilmekte, Geçici 3 üncü maddesinde ise Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte yürürlükte olan LPG ile ilgili kararname, yönetmelik ve tebliğlerde yer alan hükümlerin Kurumca düzenleme yapılmaya kadar saklı olacağı, Kurum tarafından hazırlanacak yönetmelik ve diğer mevzuat yürürlüğe girene kadar Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve/veya Petrol İşleri Genel Müdürlüğüne yürütülmekte olan işlere ilişkin görevlerin sürdürüleceği belirtilmektedir.

2002/5038 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa göre ihalesi yapılacak olan Mal Alımlarına İlişkin Fiyat Farkı Hesabında Uygulanacak Esaslar bu gelişmeler çerçevesinde değerlendirilerek hazırlanan 2005/8771 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı

eki “4734 Sayılı Kamu İhale Kanununa Göre İhalesi Yapılacak Olan Mal Alımlarına İlişkin Fiyat Farkı Hesabında Uygulanacak Esaslarda Değişiklik Yapılmasına Dair Esaslar” 5/5/2005 tarih ve 25806 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yayımı tarihinde yürürlüğe girmiştir.

2005/8771 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki Esaslar ile 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununa Göre İhalesi Yapılacak Olan Mal Alımlarına İlişkin Fiyat Farkı Hesabında Uygulanacak Esaslarda yapılan değişikliklerle ;

Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) için 1/1/2005 tarihinden itibaren fiyat farkında esas alınabilecek fiyat belirlenmesi yapılmadığından bu ürün için fiyat belirlemeye yönelik ilgili kurum ve kuruluşlarca bir düzenleme yapılmaya kadar fiyat farkı hesaplanamayacağından Esasların “Tanımlar” başlıklı 5 inci maddesinin (h) bendinden Sıvılaştırılmış Petrol Gazı (LPG) çıkartılmış ve “petrol ürünleri” tanımı benzin türleri, gazyağı, motorin türleri, marine diesel, kalorifer yakıtı ve fuel-oil türlerini ifade edecek şekilde değiştirilmiştir.

“Tanımlar” başlıklı 5 inci maddenin (j) bendinde yapılan değişiklikle “perakende azami satış fiyatı” tanımı kaldırılmış ve yerine “Bayi satış fiyatı: Petrol ürünlerinde bir önceki yıl gerçekleşen piyasa büyüklüklerine göre en büyük işlem hacmine sahip olduğu Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK)'nca belirlenen ilk sekiz akaryakıt dağıtım şirketince, ihalesi yapılan petrol ürünü için EPDK'ya bildirilen ve EPDK'nın internet sayfasında yayımlanan İstanbul ili Avrupa yakası için geçerli bayi satış fiyatlarının KDV hariç aritmetik ortalamasını, ilk sekiz dağıtım şirketinin tamamının ihalesi yapılan petrol ürünü için fiyat bildirmemesi halinde bunlardan fiyat bildirenlerin fiyatlarının KDV hariç aritmetik ortalamasını” ifade ettiği hükmüne yer verilmiş ve (k) bendindeki fiyat farkı katsayısı tanımı Esaslardan kaldırılmıştır.

“Uygulama Esasları” başlıklı 6 ncı maddesinin (c) bendinde yer alan “gerek miktar gerekse teknik özellikleri nedeniyle bir defada alımı gerçekleştirilen mallar için fiyat farkı ödenemez” hükmü ve (f) bendinin 2 nci alt bendinde yer alan “Fiyat farkı hesaplanan malların fiyatlarının serbest bırakılması veya fiyat artış oranlarının sözleşmeyi devam ettirmeyi imkansız hale getirmesi halinde sözleşmelerde fiyat farkı verilmesine ilişkin düzenlemelerin geçersiz olacağı yönünde hükme yer verilmesi zorunludur” hükmü kaldırılmış ayrıca (j) bendinde yapılan değişiklikle; petrol ürünleri fiyat farkı hesaplamasında, ihale tarihinde ihale konusu petrol ürünü için gerçekleşen sözleşme bedeli ile ihale tarihinde ve sözleşmenin uygulanma sürecinde geçerli bayi satış fiyatlarının; 507 sayılı Kanuna tabi esnaf ve sanatkarlarca üretilen mallara ilişkin fiyat farkı hesaplanmasında ise ihale tarihinde ve sözleşmenin uygulanma sürecinde geçerli olan ücret tarifelerinin esas alınacağı belirtilmiştir.

Ayrıca, Esasların “fiyat farkı hesabı” başlıklı 7 nci maddesinde yapılan değişiklikle; fiyat farkı hesabı sonunda ödenecek veya kesilecek fiyat farkı için tek bir formül belirlenerek uygulanacak formülün “ $F = (M \times B) \times [(A_2/A_1) - 1]$ ” olacağı ,

formülde;

F: Fiyat farkı tutarını (YTL),

A₁: İhale tarihinde geçerli bayi satış fiyatı veya satın alınan malın ücret tarifesindeki fiyatını,

B: Sözleşme fiyatını,

A₂: Mal teslim tarihinde geçerli bayi satış fiyatı veya satın alınan malın ücret tarifesindeki fiyatını,

M: Bayi satış fiyatının veya ücret tarifesinin değişmesinden sonra idarece teslim alınan mal miktarını,

İfade edeceği kararlaştırılmış ve hesaplama sonucunun eksi çıkması halinde yükleniciden fiyat farkı kesintisi yapılacağı belirtilmiş olup, hesaplama sonucunun artı çıkması halinde yükleniciye fiyat farkı ödenecektir.

Diğer taraftan, 2005/8771 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki Esaslar ile yapılan değişiklikler çerçevesinde;“4734 Sayılı Kamu İhale Kanununa Göre İhalesi Yapılacak Olan Mal Alımlarına İlişkin Fiyat Farkı Hesabında Uygulanacak Esaslar”ın 6 ncı maddesinin (f) bendinin 1 inci alt bendinde yer alan “mahalli perakende azami satış fiyatı” ifadesi aynı Esasların “Tanımlar” başlıklı 5 inci maddesinin (h) bendinde sayılan petrol ürünleri dışında kalan malları kapsamaktadır.

Sonuç olarak; 2005/8771 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki “4734 Sayılı Kamu İhale Kanununa Göre İhalesi Yapılacak Olan Mal Alımlarına İlişkin Fiyat Farkı Hesabında Uygulanacak Esaslarda Değişiklik Yapılmasına Dair Esaslar” 5/5/2005 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Petrol Piyasası Kanununun fiyatlandırmaya ilişkin hükümleri doğrultusunda, 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren fiyatları serbest piyasada oluşmaya başlayan petrol ürünlerinden; benzin türleri, gazyağı, motorin türleri, marine diesel, kalorifer yakıtı ve fuel-oil türleri için fiyat farkı verilmesi öngörülüyorsa, 2005/8771 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki Esaslardaki hükümlere ihale dokümanında yer verilecek ve bu şekilde hazırlanan ihale dokümanı ile, bu Esasların yürürlüğe girdiği 5/5/2005 tarihinden itibaren ihale yapılabilecektir.

2- Petrol ürünlerine ilişkin fiyat farkı hesabında sözleşme fiyatı ile bayi satış fiyatları

İhale dokümanındaki şartlara göre verilen teklif fiyatları içerisinde ekonomik açıdan en avantajlı teklif olarak kararlaştırılan fiyat, sözleşme fiyatı olacak ve satın alınan malın bedeli bu fiyata göre ödenecektir. Ayrıca, ödenecek veya kesilecek olan fiyat farkının hesaplanacağı fiyat farkı hesabı formülünde sözleşme fiyatı, (B) sabit çarpanı olarak işlem görecektir.

Bu nedenle, 4734 sayılı Kanunun temel ilkelerine uygun olarak ihale yapmakla sorumlu olan idareler açısından, fiyat farkı verilecek şekilde yapılan petrol ürünü ihalelerinde ekonomik açıdan en avantajlı teklifin belirlenmesi ayrıca önem arz etmektedir.

Ekonomik açıdan en avantajlı teklif belirlenirken; akaryakıt dağıtım şirketlerince EPDK'ya bildirilen ve malın teslim alınacağı yer/yerler için ihale tarihinde geçerli olan mahalli bayi satış fiyatlarının EPDK'nın www.epdk.org.tr adresli resmi web sayfasındaki akaryakıt işlemleri otomasyon sisteminden belirlenmesi, belirlenen mahalli bayi satış fiyatlarının ihale dokümanındaki şartlar ve ihalenin yaklaşık maliyeti de dikkate alınarak verilen tekliflerle karşılaştırılması sonucu ihale kararının verilmesi gerekmektedir.

Fiyat farkı hesabında uygulanacak formülde; ihale dokümanındaki şartlara göre mahalli olarak gerçekleşen sözleşme fiyatı (B) dışında; ihale tarihinde geçerli bayi satış fiyatı (A₁) ve mal teslim tarihinde geçerli bayi satış fiyatı (A₂) değerleri; Esasların 5 nci maddesinin (j) bendinde tanımlandığı üzere “Bayi satış fiyatı: Petrol ürünlerinde bir önceki yıl gerçekleşen piyasa büyüklüklerine göre en büyük işlem hacmine sahip olduğu Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK)'nca belirlenen ilk sekiz akaryakıt dağıtım şirketince, ihalesi yapılan petrol ürünü için EPDK'ya bildirilen ve EPDK'nın internet sayfasında yayımlanan İstanbul ili Avrupa yakası için geçerli bayi satış fiyatlarının KDV hariç aritmetik ortalamasını, ilk sekiz dağıtım şirketinin tamamının ihalesi yapılan petrol ürünü için fiyat bildirmemesi halinde bunlardan fiyat bildirenlerin fiyatlarının KDV hariç aritmetik ortalamasını” ifade edecek şekilde ihale tarihinde ve mal teslim tarihlerinde ayrı ayrı hesaplanarak belirlenecek değerler olup, hesaplama esas olacak fiyat bilgilerine EPDK' nın yukarıda belirtilen resmi web sayfasındaki akaryakıt işlemleri otomasyon sisteminden ulaşılabilmektedir.

3- Esaslarda petrol ürünleri arasında sayılan marine diesel'e ilişkin açıklamalar

2005/8771 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının yayımlandığı 5/5/2005 tarih ve 25806 sayılı Resmi Gazetede, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun "Ham petrol, Akaryakıt, İhrakiye, Madeni Yağ ve Baz Yağlara İlişkin" 21/4/2005 tarih ve 478 nolu Kurul Kararı da yayımlanarak yayımı tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Anılan Kararın 1 inci maddesinde;

“ Petrol Piyasası Kanununun uygulanmasında ;

.....

b) Akaryakıtlar kapsamında; ihrakiye amaçlı yakıtlar dışındaki nafta, benzin türleri, gazyağı, motorin türleri, fuel oil türleri ve biodizel,

c) Akaryakıtlar (ihrakiye sayılanlar kapsamında); jet yakıtı ile hava ve deniz taşıtlarında kullanılan benzin, motorin ve fuel oil türleri

...

yer alır.” ; 6 ncı maddesinde ;

“Yurt içinde akaryakıt olarak piyasaya;

- a) 2710.11.15.00.00 GTİP’li madde, Yakıt nafta,
- b) 2710.11.45.00.00 GTİP’li madde, Kurşunsuz Benzin 95 Oktan,
- c) 2710.11.49.00.00 GTİP’li madde, Kurşunsuz Benzin 98 Oktan,
- d) 2710.19.25.00.00 GTİP’li madde, Gazyağı,
- e) 2710.19.41.00.11 GTİP’li madde, Motorin,
- f) 2710.19.45.00.11 GTİP’li madde, Kırsal Motorin,
- g) 2710.19.61.00.00 GTİP’li madde, Fuel Oil 3,
- h) 2710.19.63.00.00 GTİP’li madde, Fuel Oil 4,
- i) 2710.19.65.00.00 GTİP’li madde, Fuel Oil 5,
- j) 2710.19.69.00.00 GTİP’li madde, Fuel Oil 6,
- j) 3824.90.99.90.58 GTİP’li madde, Biodizel,

sunulabilir.”, 7 nci maddesinde “Bu kararda yer almayan sıvı maddeler, akaryakıt ve ihrakiye olarak piyasaya sunulamaz.”

Geçici 1 inci maddesinde de;

“2710.11.51.00.00 GTİP’li madde, “Süper Benzin” olarak 1/1/2006, 2710.19.49.00.11 GTİP’li madde, “Yüksek Kükürlü Motorin” olarak 1/1/2007 tarihine kadar akaryakıt olarak addedilir.”

Hükümlerine yer verildiği görülmüştür.

5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununa göre EPDK tarafından yapılan bu düzenlemeler çerçevesinde Kurumlarının henüz yapılanma aşamasında olan akaryakıt işlemleri otomasyon sisteminde ihrakiye sayılan akaryakıtların bayi satış fiyatının duyurulmadığı belirlendiğinden, anılan Esaslarda fiyat farkı verilebilecek petrol ürünleri arasında yer alan ancak EPDK’nın yukarıda belirtilen Kurul kararı ile ihrakiye sayılan akaryakıtlar arasında bulunan marine dieselin bayi satış fiyatının duyurulması için EPDK’nın görüşüne başvurulmuştur.

EPDK tarafından, marine dieselin, deniz araçlarında kullanılan motorin türü olduğu, deniz araçlarında kullanılan akaryakıtların önemli bir kısmının transit rejimine tabi olarak işlem görmesi veya ÖTV muafiyet hükümlerinden yararlanması nedeniyle, piyasaya oldukça farklı fiyatlardan sunulduğu belirtilerek, bu tür yakıtlarda büyük deniz araçlarının motor tiplerine uygun olacak şekilde akmazlık (vizkozite) ayarlaması da sıklıkla yapıldığından,

GTİP numarasında yapılan motorin- marine diesel ayırımının vergi uygulamaları dışında fazlaca işlevsel olmadığı, marine diesel için piyasada oluşan fiyatın Kurumlarına bildirimlerinin yapılmasına, bildirimlerin kamuoyuna açıklanmasına ihtiyaç olmadığı değerlendirildiğinden fiyat farkına ilişkin bir yöntemin de geliştirilmesinin önemli bir ihtiyaç olmadığı düşünülüyor, Kurumumuzca ihtiyaç duyulması halinde; 2710.19.41.00.12, 2710.19.45.00.12, ve 2710.19.49.00.12 Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonunda yer alan marine diesellerin, içeriğindeki kükürtün miktarına göre sırasıyla;

2710.19.41.00.11 GTİP numaralı “Motorin”,

2710.19.45.00.11 GTİP numaralı “Kırsal motorin”

2710.19.49.00.11 GTİP numaralı “Yüksek kükürtlü motorin” isimli akaryakıtlara endekslenmesinin mümkün görüldüğü belirtilmiştir.

Anılan Esasların “Tanımlar” başlıklı 5 inci maddesinin (j) bendinde; bayi satış fiyatının “ihalesi yapılan petrol ürününün fiyatı ”olarak tanımlandığı ve uygulama esasları başlıklı 6 ncı maddesinin (j) bendinde de ihale konusu petrol ürününün ihale tarihinde ve sözleşmenin uygulanma sürecinde geçerli bayi satış fiyatlarının esas alınacağı belirlendiği göz önünde bulundurulduğunda, fiyat farkı uygulamasında anılan Esaslarda değişiklik yapılmadan ihale konusu ürünün benzer bir ürüne endekslenemeyeceği anlaşılmaktadır.

Bu itibarla, marine diesel için anılan Esaslarda değişiklik yapılması halinde ancak benzer bir ürüne endekslenebileceği değerlendirildiğinden, marine diesel ihalesi yapacak idarelerin ihale dokümanı hazırlarken bu hususu da dikkate almaları gerekmektedir.

4- Petrol ürünlerinin isimlerine ilişkin açıklamalar

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunca 22/6/2005 tarihinde yapılan duyuruda;“Ham petrol, Akaryakıt, İhrakiye, Madeni Yağ ve Baz Yağlara İlişkin Karar”ın 05/05/ 2005 tarih ve 25806 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak aynı gün itibarıyla yürürlüğe girdiği belirtilerek; “Piyasaya sunulabilecek akaryakıtların GTİP numaraları ile isimlerinin Kararda sayılmış olduğu, petrol piyasasına ilişkin işlemlerin düzenlemelere uygun yürütülebilmesine ve ileride oluşabilecek hukuki mülahazaların önlenmesine yönelik olarak, Kurumlarıyla yapılacak yazışmalarda ve bildirimlerde, akaryakıt isimlerinin Kurul Kararına uygun olarak kullanılmasına titizlikle uyulmasının gerekmekte olduğu” hususu kamuoyuna duyurulmuştur.

Ayrıca, EPDK'nın resmi web sayfasındaki akaryakıt işlemleri otomasyon sisteminde bayi satış fiyatları anılan kararda sayılan akaryakıt isimleri ile duyurulmaktadır.

Bu nedenle; idarelerce, 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununa Göre İhalesi Yapılacak Olan Mal Alımlarına İlişkin Fiyat Farkı Hesabında Uygulanacak Esaslarda petrol ürünleri tanımı içerisinde sayılan benzin türleri, gazyağı, motorin türleri, marine diesel, kalorifer yakıtı ve fuel-oil türleri için EPDK'nın yukarıda belirtilen Kararında sayılan akaryakıt isimlerinin kullanılması gerekmektedir. Anılan Esaslarda sayılan petrol ürünleri türlerinin kendi alt türleri içerisinde farklı isimleri taşıdığı, bu farklılığın teknik özellikleri yönüyle de olduğu ve farklı fiyatlardan piyasaya sunulduğu hususlarının göz önünde bulundurulması ihale dokümanlarının hazırlanması ve fiyat farkı uygulamalarında anılan petrol ürünlerinin alt tür isimlerine de dikkat edilmesi gerekmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İHALE KONTROL SİSTEMİNE İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

4734 sayılı Kanununun 53 üncü maddesinin (a) bendine göre, bu Kanunda belirtilen esas, usul ve işlemlerin doğru olarak uygulanması konusunda Kamu İhale Kurumu görevli ve yetkilidir. Ayrıca, yapılan ihaleler ve sözleşmelerle ilgili Kurum tarafından belirlenen şekilde bilgi toplamak, adet, tutar ve diğer konular itibariyle istatistikler oluşturmak, yayımlamak ve ihale ilanları ile ilgili esas ve usulleri düzenlemek, basılı veya elektronik ortamda Kamu İhale Bültenini yayımlamak Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

Bu nedenle, 4734 sayılı Kanunda belirtilen esas, usul ve işlemlerin doğru olarak uygulanmasını bilgi teknolojileri desteğiyle sağlamak, kolaylaştırmak, hızlandırmak, kamu kaynaklarıyla karşılanan mal ve hizmet alımlarıyla yapım işlerine ilişkin olarak bilgi toplamak, adet, tutar veya diğer konular itibariyle istatistikler oluşturmak, sonuçlarını raporlamak ve yayımlamak, teyit taleplerine ilişkin işlemleri hızlı ve etkin bir şekilde yerine getirmek için İhale Kontrol Sistemi (İKS) oluşturulmuştur. İhale Kontrol Sistemi ile kamu alımlarına yönelik olarak değerlendirmelerin daha sağlıklı yapılabilmesi, düzenleme ve uygulamalara yol gösterecek verilerin detaylı olarak elde edilmesi, kamuoyunun ve diğer ilgililerin hızlı ve etkin olarak bilgilendirilmesi, idarenin ihale işlemlerine ilişkin bilgi akışının hızlandırılması, uygulamada yeknesaklığın sağlanması amaçlanmıştır. İhale Kontrol Sistemi üzerinden idarelerin istisna kapsamına alınmış ihaleleri ile bu Kanunda belirtilen esas ve usullere göre yapılan ihalelerin her biri için bir İhale Kayıt Numarası (İKN) alınması, ihale üzerinde kalan isteklinin ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığı Kurumdan teyit ettirilmesi ve 4734 sayılı Kanununun 62 nci maddesinin (1) bendi uyarınca bu Kanun kapsamındaki kamu kurum ve kuruluşlarınca Kamu İhale Kuruluna yapılacak uygun görüş taleplerinin Kurul tarafından değerlendirilmesine esas olacak bilgilere ulaşılması ve değerlendirilmesi, ayrıca Kamu İhale Bülteni ile ilgili uygulamanın gösterilmesi amacıyla aşağıdaki uygulamaların yapılması gerekli görülmüştür:

I- İhale Kayıt Numarası (İKN)

Kurum tarafından yürürlüğe konulan mal ve hizmet alımları ile yapım işlerine yönelik uygulama yönetmeliklerinde yer alan “idarelerce ihale onayının alınmasından sonra, ihale ilanı veya davetinden önce Kurumdan İhale Kayıt Numarası alınır” hükmü uyarınca İhale Kayıt Numarası alınması zorunludur.

İstisna kapsamında yapılan ihaleler için de İhale Kayıt Numarası alınması zorunludur.

Her bir ihale işlem dosyası için İhale Kayıt Formu doldurularak Kurumdan alınan İhale Kayıt Numarası, ait olduğu ihale ile ilgili tüm işlemlerde ve Kurumla internet üzerinden veya yazılı olarak yapılacak yazışmalarda kullanılacaktır.

İhale Kayıt Numarası ihale onayı ile bağlantılı olup, ihale onayı değiştirildiğinde ve/veya iptal edildiğinde idarece İhale Kayıt Numarası da iptal edilecektir. Aynı işle ilgili olarak yeni bir ihale onayı alındığında ise, idarece yeni bir İhale Kayıt Numarası alınacaktır.

II- Kamu İhale Bültenine İlişkin Genel Esaslar

4734 sayılı Kanun kapsamındaki idarelerin gerçekleştirecekleri ihalelerin ilanları, 1/1/2004 tarihinden itibaren anılan kanunun ek:1’inci maddesi uyarınca Kurum tarafından çıkarılan Kamu İhale Bülteninde (Bundan sonra Bülten diye anılacaktır.) yayınlanmaktadır.

İdarelerin Bültende yayınlanması gereken ihale ilanlarını, Kurumca belirlenen esas ve usuller çerçevesinde hazırlamaları ve Bültende yayımlanmak üzere kanuni süreleri içerisinde Kuruma göndermeleri gerekmektedir. Bültende yayınlanacak ilanların idarelerce hazırlanması ve yayımlanmak üzere Kuruma gönderilmesine ilişkin genel esaslar aşağıda belirtilmektedir.

1- Bültende; ihalelere ilişkin olarak aşağıda tanımlanan ilanlar yayımlanmakta olup ilanların, Bültende yayımlanmak üzere idareler tarafından Kuruma gönderilmesi gerekmektedir.

a) İhale İlanı: İdarelerin, uygulayacakları ihale usulü ve ihalenin yaklaşık maliyetine göre Kanununun 13 üncü maddesinde belirlenen ilan sürelerini dikkate alarak mal alımı, hizmet alımı, danışmanlık hizmet alımı ve yapım işleri ihalelerine ilişkin verecekleri ilanlardır.

b) İhale Düzeltme İlanı: İdareler tarafından yayımlattırılan ihale ilanlarında, Kanununun 24 ve 25 inci maddelerine uygun olmayan hususlar bulunduğu tespit edilmesi durumunda Kanununun 26 ncı maddesi gereğince ilanın yayımlanmasını takip eden on gün içinde hatalı hususlar için verilecek ilanlardır.

c) İhale İptal İlanı : İdarelerce, gerekli görülen hallerde veya ihale dokümanında yer alan belgelerde ihalenin yapılmasına engel teşkil edecek ve düzeltilmesi mümkün olmayacak hususların tespit edildiği hallerde Kanununun 16 ncı maddesi kapsamında ihale saatinden önce ihalelerin iptaline yönelik verilecek ilanlardır.

4734 sayılı kanununun 39 uncu maddesi gereğince ihalenin iptal edilmesi halinde bu madde kapsamında iptal ilanı düzenlenmesi gerekmemekte olup buna yönelik iptal ilanı gönderilmesi durumunda Bültende yayımlanmak üzere işleme alınmayacaktır.

d) İhale Sonuç İlanı: İdarelerin, sözleşme bedeli Kanununun 47 nci maddesinde belirtilen limitler kapsamında gerçekleştirdikleri mal alımı, hizmet alımı, danışmanlık hizmet alımı ile yapım işleri ihalelerinin sonuçlarına ilişkin olarak yine aynı madde ile belirlenen süreler içerisinde verecekleri ilanlardır.

e) Diğer İlanlar: Kanun kapsamında olmayan idareler tarafından açılan ihale ilanları ile Kanun kapsamındaki İdarelerce Kanununun istisna hükümleri uyarınca gerçekleştirilen ihalelerin ilanları da Kuruma gönderilmesi halinde Bültende yayımlanmaktadır. Bu durumda, söz konusu ihale ilanlarının İhale İlan Formu'na (Ek:5) göre hazırlanması, bunlara ilişkin düzeltme, iptal ve sonuç ilanı verilmesi halinde ise gerek bu kararın gerekse ilgili uygulama yönetmeliklerinin eki standart formların kullanılması gerekmektedir.

2- Kanunda belirtilen usul ve esaslara göre yapılan her ihale için ayrı ilan düzenlenmesi esas olup birden fazla ihalenin bir ilan başlığı altında birleştirilerek (ilanı ve bu ilanın Bültende) yayımlanması mümkün bulunmamaktadır.

3- İhale sürecinin ilk ve önemli bir adımını oluşturan ve bu kararın 1 inci maddesinde belirtilen ihale ilanlarının, idarelerce Kanun ve uygulama yönetmelikleri hükümleri doğru uygulanarak hazırlanmasının sağlanması esastır. Bu nedenle, idarelerin ilan metinlerini Kurumca hazırlanmış olan web tabanlı bilgisayar uygulaması (İlan hazırlama ve gönderme programı) yardımı ile hazırlamaları ve Bültende yayımlanmak üzere internet üzerinden Kuruma göndermeleri gerekmektedir. Böylece, ilanlarda yapılan hataların asgari seviyeye indirilmesi, ilanın hatalı olması nedeniyle ihale sürecinin bozulması ve idarelerin ihale konusu işi zamanında karşılayamamalarının önlenmesi amaçlanmaktadır.

Gerek ihale ilanlarının gerekse 2 nci maddenin (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen diğer ilanların idarelerce yukarıdaki paragrafta belirtildiği şekilde İlan Hazırlama ve Gönderme Programı kullanılarak hazırlanmasında, ihale kayıt numarası alınma aşamasında doldurulan İhale Kayıt Formu'nda yer verilen bilgilerin doğru ve eksiksiz olarak girilmesi büyük önem taşımakta olup bu hususta İdarelerin gereken hassasiyeti göstermeleri gerekmektedir.

4- İlan metinlerinin, İlan Hazırlama ve Gönderme programı kullanılarak internet aracılığı ile gönderilmesi zorunludur. İnternet aracılığı ile Kuruma gönderilen ilanlar Kurum tarafından ön incelemeye tabi tutulmaktadır. Bu ön inceleme sırasında; idarelerin sisteme girmiş oldukları bilgiler çerçevesinde açılan ilan metninde idarelere seçmeli olarak bırakılan hususlar ile idarelerce öngörülen diğer hususların kanun ve uygulama yönetmeliklerine uygun belirlenmiş olması sağlanmaya çalışılmakta ve bu aşamada mevzuat hükümlerine uygun

olmadığı tespit edilebilen hususlarda internet üzerinden idarelere bilgi akışı sağlanmaktadır. İlanın söz konusu tespitler dikkate alınmadan tekrar Kuruma aynen gönderilmesi halinde ise sorumluluk idarelere ait olmak üzere ilan yayın için kabul edilmektedir.

Söz konusu ön inceleme sonucunda yayımı uygun görülen ilan metinlerinin; Kurumun Ziraat Bankası nezdindeki Kurumsal Tahsilat Hesabına yatırılan ilan ücretine ilişkin ödeme dekontunun aslı veya ikinci nüshası ile birlikte Kurumun internet sitesinde yer alan ve daha önce internet üzerinden Kuruma gönderilen Kamu İhale Bülteni İhale İlanı Sevk ve İşlem Formu (Ek:6) ile birlikte ihale yetkilisince imzalanarak Kurumun yazışma adresine gönderilmesi gerekmektedir.

Kuruma internet aracılığı ile gönderilen ilanlar, (6 ncı maddede açıklanan protokol yönteminin kullanıldığı durumlar hariç olmak üzere) anılan form ekinde posta yoluyla da Kuruma gönderilmediği sürece dikkate alınmayacak ve bültende yayımlanmayacaktır.

Kuruma posta yolu ile gönderilen ilan metninin, internet aracılığı ile gönderilmiş olan ilan metni ile aynı olması zorunludur. Yayın işleri internet aracılığı ile daha önce gönderilmiş olan ilan metni esas alınarak yürütülecektir.

Ancak, olağanüstü durumlar nedeniyle internet erişiminin kesilmesi sonucunda ilanların internet aracılığı ile gönderilememesi halinde, Kurumun İlan Hazırlama Programı kullanılarak düzenlenen ilan metinlerinden bir çıktı alınarak ve disketiyle birlikte Kamu İhale Bülteni İhale İlanı Sevk ve İşlem Formu ekinde ödeme dekontu ile birlikte ihale yetkilisince imzalanarak Kurumunun yazışma adresine gönderilmesi durumunda yayımlanacaktır.

1 inci maddenin (e) bendi kapsamında yayımlanması istenilen ilanların ise bilgisayar ortamında (word) hazırlanan ilan metni çıktısı ve disketiyle birlikte Kamu İhale Bülteni İhale İlanı Sevk ve İşlem Formu ekinde ödeme dekontu ile birlikte posta yolu ile gönderilmesi yeterli olacaktır.

5- Bültende yayımlanmak üzere Kuruma gönderilecek ihale ilanlarının (6 ncı maddede açıklanan protokol yönteminin kullanıldığı durumlar hariç olmak üzere) Kanunda öngörülen sürelerde yayımlanmasını sağlamak üzere postada olabilecek gecikmeler ve Kurumda yapılacak hazırlık süresi dikkate alınarak yayımlanması gerektiği tarihten en az beş iş günü öncesinde (yayım günü hariç) Kurum kayıtlarına ulaşacak şekilde postaya verilmiş olması gerekmekte olup kayıt tarihini izleyen beş iş günü içerisinde de ilanlar Bültende yayımlanmış olacaktır.

6- Kuruma Bültende yayımlanmak üzere internet sayfasında yer alan İhale Kontrol Sistemi üzerinden İlan Hazırlama ve Gönderme Programı kullanılarak ilan gönderen idarelerle Kamu İhale Kurumunun karşılıklı mutabakatı ile imzalanacak bir protokole istinaden ilan evraklarının 4 ve 5 inci maddelerde açıklanan posta yolu ile gönderilmesine gerek kalmaksızın ilanların Bültende yayına alınması uygulamasına başlanılmıştır. Bu uygulamaya ilişkin esaslar Kurumun internet sayfasında (www.kik.gov.tr) yer almaktadır.

Bu uygulama ile ilanların posta ile gönderilme süre ve masrafının ortadan kaldırılması, ilanlarının yayın sürecinin hızlandırılması, ihtiyaçlarının zamanında karşılanması sağlanmaktadır.

7- Bülten basılı ve Kurumun internet sayfasından elektronik olarak yayımlanmaktadır. Basılı Bülten, haftada en fazla beş iş günü yayımlanmakta ve abonelik talep edenlerin adreslerine dağıtılmaktadır. İdarelere yayımlanan ilan/ilanları için bir adet bülten ücretsiz olarak gönderilecektir. Basılı Bültenin, abonelik süresi, ücreti, ücretin ödeneceği Banka hesap numarası ile dağıtıma ilişkin hususlar “Basılı Kamu İhale Bülteni 2005 Yılı Abonelik Usul ve Şartları” başlıklı duyuru ile belirlenmiş ve 22/12/2004 tarih ve 25678 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanmıştır. Elektronik Bültenin abonelik süresi, ücreti, ücretin ödeneceği banka hesap numarasına ilişkin düzenlemeler ise 11/2/2005 tarih ve 25724 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

8- İdarelerin yapacakları ihalelere yönelik olarak 1 inci maddenin (a) ve (e) bendi kapsamında verecekleri ilanların Bülteinde yayımlanması karşılığı Kuruma ödeyecekleri yayın ücretleri 26/12/2003 tarih ve 25328 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandığı üzere KDV dahil 1.180 YTL.dir. Bu ücretin, Kurumun Ziraat Bankası nezdindeki Kurumsal Tahsilat Hesabına tahsilat türünün ilan ücreti olduğu bildirilmek ve istenecek diğer bilgileri eksiksiz vermek suretiyle yatırılması zorunludur. Bu hususlarda meydana gelebilecek değişiklikler Kurum tarafından ilgililere duyurulacaktır.

9- İdarelerin hazırlayacakları ihale ilan metinlerinin; ihale konusunun özelliğine ve uygulanacak ihale usulüne göre, Kanunun ve uygulama yönetmeliklerinin ilgili kısımları dikkate alınarak hazırlanmış olan İdari Şartnamede belirtilen hususlar dikkate alınarak düzenlendiği kabul edilecek ve 4 üncü maddede açıklanan ön inceleme sonucunda yayımlanan ilanlarda oluşabilecek hatalardan idareler sorumlu olacaktır.

10- 24/12/2002 tarihli ve 24973 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Mimarlık, Peyzaj Mimarlığı, Mühendislik, Kentsel Tasarım Projeleri, Şehir ve Bölge Planlama ve Güzel Sanat Eserleri Yarışmaları Yönetmeliğinin 14 üncü maddesi uyarınca Resmi Gazetede yayımlanacak ilanların, 30/07/2003 tarihli ve 4964 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinde yer alan “Resmî Gazetede yayım zorunluluğuna ilişkin hükümlerden, Kamu İhale Bülteninde yayım zorunluluğu anlaşılır.” hükmü uyarınca Kamu İhale Bülteninde yapılması gerekecektir.

11- Bu karar ile belirtilen genel hususlar ve İlan Hazırlama ve Gönderme programına ilişkin detay bilgilere www.kik.gov.tr adresinden ulaşılabilecektir.

III- İhale Üzerinde Kalan İsteklinin İhalelere Katılmaktan Yasaklı Olup Olmadığının Teyit Ettirilmesi

4734 sayılı Kanunun 40 inci maddesinin son fıkrasında, ihale kararlarının ihale yetkilisince onaylanmadan önce idarelerin, ihale üzerinde kalan isteklinin bu Kanunun 58 inci maddesine göre yasaklı olup olmadığını teyit ettirerek buna ilişkin belgeyi ihale kararına eklemek zorunda oldukları belirtilmiştir. Buna göre teyit belgesi alınmaması halinde ihale sürecinin tamamlanması mümkün olmayacaktır.

40 inci maddede, sadece 4734 sayılı Kanunun 58 inci maddesine göre ihale üzerinde kalan isteklinin yasaklı olup olmadığını Kamu İhale Kurumundan teyit ettirilmesinden söz edilmiş ise de, diğer kanunlar, 4734 sayılı Kanunun diğer hükümleri ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu hükümleri uyarınca ihalelere katılmaktan yasaklananlar ile 4734 sayılı Kanunun 59 uncu maddesinin 2 nci fıkrası uyarınca haklarında kamu davası açılanlar hakkında da teyit işlemi gerçekleştirilecektir.

4964 sayılı Kanunun 2 nci maddesi ile değişik 4734 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi uyarınca istisna kapsamında yapılan alımlarda da aynı şekilde ihale üzerinde kalan isteklinin ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığı Kamu İhale Kurumundan teyit ettirilecektir.

İdareler ayrıca ihale üzerinde kalan isteklinin Uygulama Yönetmeliklerinin ekinde yer alan İhalelere Katılacak Olanlar Tarafından Tüzel Kişiliklerdeki Ortaklık ve/veya Hisseleri İçin Verilecek Beyanname’de yer alan ortak ve/veya ortaklıkların da ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığı hususunu Kamu İhale Kurumuna teyit ettireceklerdir.

4734 sayılı Kanunun 22 nci maddesi uyarınca doğrudan temin yoluyla alım yapılması halinde alım yapılacak kişi ya da firmanın ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığını teyit ettirilmesine gerek bulunmamaktadır.

Kamu İhale Kurumu sözü edilen hükümler çerçevesinde Resmi Gazete’de yayımlanan ihalelere katılmaktan yasaklama kararlarını günlük olarak takip etmekte ve kararlarda yer alan bilgilere göre sicil tutma görevini yerine getirmektedir. Kurumun görevini daha etkin, hızlı ve sağlıklı bir şekilde yerine getirebilmesi, ihale yapan idarelerin ise ihaleyi zamanında ve usulüne uygun bir şekilde tamamlayabilmeleri amacıyla Kurum tarafından tutulan ve

Kurumun internet sayfasında ilan edilen yasaklılar listesinin ve yasaklamalarla ilgili açıklamaların takip edilmesi gerekmektedir.

4734 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin son fıkrası gereği teyit belgesi sadece ihaleyi yapan idareler tarafından talep edilebilecektir. İhale üzerinde kalan isteklinin ya da diğer gerçek veya tüzel kişilerin kendileri hakkında yasaklı olup olmadıklarına ilişkin talepleri üzerine verilen cevaplar, teyit belgesi niteliği taşımaz.

Kamu İhale Kurumunun 40 ıncı maddeye göre idarelerin yasaklamalarla ilgili teyit taleplerine verdiği cevaplar, idarelerce verilen ve Resmi Gazete’de yayımlananlar ile yargı mercilerince Kamu İhale Kurumuna bildirilen ihalelere katılmaktan yasaklama kararlarının ve Cumhuriyet Savcılıklarınca haklarında kamu davası açılanlara ilişkin gönderilen bilgilerin kapsam ve içeriği ile sınırlıdır.

4964 sayılı Kanunun 25 inci maddesiyle değişik 4734 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin 6 ncı fıkrasında ihale yetkilisinin karar tarihini izleyen en geç beş iş günü içinde ihale kararını onaylayacağı veya gerekçesini açıkça belirtmek suretiyle iptal edeceği hükme bağlanmıştır. Teyit taleplerinde bu sürenin göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

IV- Doğrudan Temin Kayıt Formu

Doğrudan temin yoluyla yapılan alımlar için “Doğrudan Temin Kayıt Formu” temin tarihini takip eden ayın onuncu gününe kadar usulüne uygun olarak ilgili kısımlar doldurulduktan sonra Kamu İhale Kurumuna internet üzerinden gönderilecektir.

V- İhale Sonuç Formu

4734 sayılı Kanunun 53 üncü maddesine göre yapılan ihaleler ve sözleşmelerle ilgili Kurum tarafından belirlenen şekilde bilgi toplamak, adet, tutar ve diğer konular itibariyle istatistikler oluşturmak ve yayımlamak görevi Kuruma verilmiştir. Bu görevin etkin, hızlı ve sağlıklı bir şekilde yerine getirilebilmesi amacıyla İhale Sonuç Formu oluşturulmuştur.

Anılan Kanun ve uygulama yönetmeliklerinde belirtilen sözleşmenin taraflarca imzalanmasından sonra hazırlanacak İhale Sonuç Formu en geç on gün içinde Kamu İhale Kurumuna internet üzerinden gönderilecektir.

İdareler, 4734 sayılı Kanunla istisna kapsamına alınmış ihalelere ilişkin ihale sonuç formlarını da aynı usulde Kuruma ulaştıracaklardır.

Sözleşme düzenlenmeyen hallerde de İhale Sonuç Formunun ilgili kısımları yapılan ihalenin özelliğine göre doldurulacaktır.

VI- İhale Kontrol Sisteminden Yararlanırken Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

1- Kurumun temel görevlerinden olan kamu alımlarına ilişkin istatistiklerin oluşturulması ve yapılacak ihalelerle ilgili bilgi ve kontrolün sağlanması amacı ile ve 4734 sayılı Kanunun 62 nci maddesinin (1) bendi uyarınca Kurula yapılan uygun görüş taleplerinin hızlı ve etkin bir şekilde sonuçlandırılması için İhale Kayıt Formu, Doğrudan Temin Kayıt Formu ile İhale Sonuç Formu internet üzerinden Kamu İhale Kurumuna gönderilecektir. İnternet yolu ile gönderilen formlar ayrıca posta yolu ile gönderilmeyecektir.

2- Posta yoluyla Kuruma gönderilen formlar değerlendirmeye alınmayacaktır.

3- Formlar Kurumun internet sayfasındaki açıklamalar dikkate alınarak doldurulacaktır. Formların sorgu alanlarının ilgili bölümlerinin tam ve doğru olarak doldurulması tamamen idarelerin sorumluluğunda olacaktır. Bilgiler girilirken kısaltma yapılmayacak, açık olarak yazılacaktır. Hatalı ve eksik bilgi girilmesi sonuçları etkileyeceğinden idarelerin tüm bilgileri tam ve hatasız olarak girmesi önem taşımaktadır.

4- Teyit belgesi alınmasına ilişkin işlemlerde Kurumun internet sayfasındaki açıklamalar dikkate alınarak gerçekleştirilecektir. Teyit Formu doldurulurken dikkat edilmesi gereken en önemli husus ihale üzerinde kalan istekli ile ilgili istenilen bilgilerin açık, doğru ve tam olarak aktarılmasıdır. İhale üzerinde kalan istekli gerçek kişi ise adı soyadı, tüzel kişi ise ticaret unvanı ticaret siciline tescil edildiği şekilde kısaltma yapılmadan eksiksiz doldurulmalıdır. Yine aynı şekilde isteklinin durumuna göre vergi kimlik/mükellefiyet numaraları, T.C. Kimlik numaraları, bağlı oldukları esnaf/ticaret odaları ve sicil numaraları, işyeri adreslerinin de eksiksiz ve doğru olarak doldurulması gerekmektedir. Formların doldurulmasındaki ve bu bilgilerin eksik veya hatalı olarak girilmesi sonucu ortaya çıkabilecek sorumluluk idareye ait olacaktır.

5- 4734 sayılı Kanunun 53 üncü maddesine göre Kurumun görevlerini yerine getirirken formlar ve formlardaki bilgiler ile ilgili çıkan ihtilaflarda Kurum kayıtları esas alınacaktır. İdarelerin formlardaki bilgilerin eksik veya hatalı olduğunu tespit etmeleri veya işlemi iptal etmelerinin gerekliliği halinde yine Kurumun internet sayfasındaki açıklamalar çerçevesinde düzeltme ve iptaller yapılacaktır.

6- İhale Kontrol Sistemi ile ilgili işlemler Kurumun internet sayfasında (www.kik.gov.tr) yer alan açıklamalar takip edilerek hızlı ve etkin bir biçimde gerçekleştirilecektir. Böylece işlemlerin internet üzerinden yapılmasıyla hem ihale yapan idareler hem de Kurum açısından zaman, işgücü ve kırtasiye masraflarından tasarruf ve kamu kaynaklarının bu açıdan etkin ve verimli kullanılması sağlanmış olacaktır. Bu amaçla İhale Kontrol Sistemi ile ilgili işlemlerin internet üzerinden gerçekleştirilmesi öngörülmüştür.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM DİĞER HUSUSLAR

İdarelerce, ihtiyaçlarının karşılanmasında hangi ihale usulünün uygulanacağı, ihale dokümanında düzenledikleri hükümlerin mevzuata uygun olup olmadığı, bazı belgelerin ne şekilde düzenleneceği, ihale komisyonunun kimlerden oluşacağı gibi hususlarda da Kurumdan görüş talep edilmektedir.

Yukarıdaki hususların uygulanmasına ilişkin yetki ve sorumluluk, Kanunun amir hükümlerine ve ihale konusu işin gereklerine uygun biçimde tümüyle idarenin takdirinde bulunduğundan, söz konusu hususlara ilişkin olarak Kurumdan görüş istenilmemesi, ihale mevzuatı çerçevesinde işlem yapılması gerekmektedir.

Kuruma gönderilen yazıların, Resmi Yazışma Kurallarını Belirleyen Esaslara uygun olmasına dikkat edilmelidir.

Kuruma yapılan başvuruların yoğunluğu ve içeriği göz önünde bulundurulduğunda, 4734 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten bu yana geçen sürede, uygulamada çıkan sorunlar hakkında yapılan şikayet ve itirazın şikayet başvuruları üzerine alınan Kurul Kararlarının Resmi Gazetede yayımlanması ve Kurumun iş yükünün artışı karşısında, Kuruma yapılan görüş istemli başvuruların yeniden değerlendirilmesi zorunluluğu doğmuştur.

4734 sayılı Kanun uyarınca Kamu İhale Kurumunun, mevzuatın uygulanması ile ilgili olarak istişari mahiyette görüş verme görevi bulunmamaktadır. Kanunla Kuruma verilen uygulamayı yönlendirmek görevi genel düzenleyici nitelikteki işlemlerle yerine getirilecektir. İhalelere karşı yapılacak idari başvurular üzerine alınan Kurul Kararları da ayrıca Resmi Gazetede yayımlanmaktadır. Nitekim bu durum Kanunun 53 üncü maddesinde, Kurul ve Kurumun yetkilerini düzenleyici işlemler tesis ederek ve özel nitelikli kararlar alarak kullanacağı hükmüyle açıklanmıştır.

İhalelerle ilgili olarak çıkan uyuşmazlıklarda karar veren Kurumun, uyuşmazlık çıkmadan önce subjektif uygulamalara ilişkin görüşlerini yine subjektif işlem tesis ederek belirtmesi de hukuken mümkün bulunmamaktadır.

Bu hukuki durum karşısında idarelerce uygulamada karşılaşılan sorunların kendi bünyelerinde çözümü esastır. Mevzuatımız gereği bütün eylem ve işlemlerinde hukuka uygun davranmak zorunda olan ve işlemleri hukuka uygunluk karinesinden faydalanan idarelerin, duraksamaya düştüğü konularda kendi danışma birimlerinden görüş almaları ve ilgili mevzuat çerçevesinde hukuka uygun buldukları işlem ve eylemleri gerçekleştirmeleri gerekmektedir. Bu idari faaliyetlerle ilgili olarak yapılacak idari başvurular üzerine Kamu İhale Kurumu idari denetim görev ve yetkisini yerine getirecektir.

Uygulamada çıkan sorunların genel düzenleyici işlemlerle giderilmesi gereği ise, Kuruma iletilen subjektif ihtilafların veya duraksamaların belli konularda yoğunlaşması üzerine ortaya çıkmaktadır. Böylece Kurumun ülke çapında geçerli genel düzenleyici işlem tesisi mümkün olabilmektedir. Aksi takdirde Kurum, 4734 sayılı Kanundaki düzenlemenin dışında ve ihale sürecine ilişkin işlem tesisinden önce onay alınacak bir Kurum haline dönüşecektir.

Açıklanan gerekçe ve nedenlerle;

1. 4734 sayılı Kanun kapsamındaki idarelerin, subjektif sorunlar ve belli bir ihaleye yönelik konularda yaptıkları başvurular cevaplandırılmayacaktır.

2. İdarelerin uygulamada karşılaştıkları ve kendi danışma birimleriyle iç bünyelerinde çözemedikleri sorunları bağlı, ilgili veya ilişkili oldukları bakanlıklara bildirmeleri gerekmekte olup; bağlı, ilgili veya ilişkili olunan bakanlık tarafından çözümü konusunda Kuruma danışılması zorunlu görülen duraksamalar ise Kurum tarafından değerlendirilecek ve gerekli görülmesi halinde sorun Düzenleyici Kurul Kararıyla giderilecektir.

3. İhalelere katılan isteklilerin veya istekli olabileceklerin ise duraksamaya düştüklerinde idarelere başvurmaları gerektiğinden, konu ancak idarenin bağlı, ilgili veya ilişkili olduğu bakanlık tarafından yukarıdaki esaslar çerçevesinde iletilmesi halinde Kurum tarafından değerlendirilecektir.

Bu Tebliğin yürürlüğe girmesi ile 8/6/2004 tarihli ve 25486 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2004 Yılı Kamu İhale Genel Tebliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Tebliğ olunur.